

שחוק דיצחק

מאמר ש'קר ד'זבר כ'סף נ'וטל

מצורף בסופו מאמר 'דעה חכמה לנפשך' (ויצא תשע"ג)
והוא ביאור על מעשה ממוקד עניו למוהר"ן
שעליו המאמר מיוסד

♦
יואל אלימלך רוזנפלד

יוצא לאור

לרגל השמחה הגדולה בבית כ"ק אדמו"ר שליט"א
בנישואי בנו החתן מוה"ר ר' יעקב מנחם מארגנשטערן שליט"א
ט' בסלו תשפ"ד

לפרטים והשגת הקונטרס:
joro230@gmail.com

תוכן ענינים

השדכ"ן הוא ר"ת ש'קר ד'ובר כ'ספ נ'וטל: עליה מדעת תחתון לדעת עליון.....ה
אפשרי המציאות בבחינת אמת התחתוני ובחינת שקר, ומחויב המציאות בבחינת האמת
לאמיתו.....ו
הירידה מ"אמת ויציב" לתוך "אמת ואמונה" הוא לצורך עליה.....ח
התגלות הנקודה של שקר בתוך האמת התחתוני: דברים הנפלאים של ר' אהרן הלוי...ט
השידוך הוא החיבור בין שני הפכיים המתנגדים זה את זה עד שדעת תחתון מגדיר שאי
אפשר והעליה לדעת עליון.....י
גילוי הזה מתגלה דווקא על ידי השדכ"ן.....יא
בחינת השקר אינו שלילת המציאות של בי"ע ח"ו, אלא גילוי של מציאות השלילה בתוך
בי"ע.....יב
סוד "עלמא דשיקרא".....יג
דברי בעל התניא לגבי השקר של השדכנים.....יד
יש צורך והתכלית לבחינת השקר של דעת תחתון, אעפ"כ היחוד נעשה על ידי דעת
עליון.....טו
שפתי כהן ישמרו דעת ותורה- ר"ת שידוך.....טז
אהרן הכהן ואור השקר שהוא דעת של שלום.....יז
אמת (אמת תחתוני) אמר אל יברא שכולו שקרים, וחסד (אמת לאמיתו) אמר יברא
שהוא גומל חסדים.....יח
כסף נוטל בבחינת כיסופין של חסד.....יט
התגלות בחינת השקר של האמת התחתוני הוא הוא הגילוי של האמת לאמיתו.....כ
אהרן הכהן הוא סוד החסד העליון שנמשך לעולם בסוד "תומיך ואוריך לאיש חסידך",
והחסד עליון הוא בבחינת האמת לאמיתו של דעת עליון.....כא
הלל הזקן שהוא בחינת אהרן והשתמשות בבחינת השקר.....כב
שורש המחלוקת לשם שמים.....כג
נעש"ה אדם- נמלך עם שמאי והלל: מחלוקת בית שמאי ובית הלל כשורש הבריאה....כד
אלו ואלו דברי אלוקים חיים: שורש המחלוקת במקום האחדות.....כה
"והאמת והשלום אהבו": דעת של שלום.....כו

יחוד בין חסד ואמת.....	כח
האמת הפנימי של משה.....	ל
חיצוניות דמשה: אמת התחתון פנימיות דמשה: אמת העליון.....	לא
אמת של אצילות ובחינת השקר של ב"ע.....	לב
אמת התחתון של אצילות ורזא דמהימנותא.....	לג
בחינת השקר של ב"ע ואור של בינה.....	לד
הפלא העליון של כתר וא"ק בבחינת אני ואין בבת אחת.....	לה
ירידה מן אמת (חכמה) לתוך בחינת השקר (בינה) לצורך עליה לאמת לאמיתו	
(כתר).....	לו
גם האמת וגם בחינת השקר נחשבים כבחינת שקר בערך האמת לאמיתו.....	לז
ביאור לדברים הדקים והנפלאים של ר' אהרן הלוי זי"ע.....	לח
התכלית הוא לכלל גם השקר דבי"ע וגם האמת דאצילות שניהם יחד על מנת לגלות	
התוספת קישוט של האמת האמיתי.....	לט
דברי הרבי רש"ב זי"ע בענין אמת לאמיתו.....	מ
כל תכלית המציאות בכלליות ובפרטיות הוא דווקא לגלה את האור בתוך עולמות דבי"ע	
כי תענוג תמידי אינו תענוג.....	מא
התגלות האמת דוקא אצל יעקב אבינו שהוא בבחינת האמת עצמו בסוד "תתן אמת	
ליעקב", ודוקא אצל יעקב אבינו רואים כניסה לתוך בחינת השקר עצמה בסוד לקיחת	
הברכות מעשו.....	מד
הסוד הנורא של ערכי האמת.....	מז
סוד הזה הוא בחינת הענין של ספר התניא עצמה: גילוי האמת של יחידות בתוך בחינת	
השקר של הספר.....	מט
רואים את כל זה באופן ברור אצל הבעל התניא בחינוך קטן שלו.....	נב
הירידה מן האמת התחתון של אצילות לתוך בחינת השקר דבי"ע מגלה לנו האור של	
אמת לאמיתו שהוא מקושר לעולם א"ק.....	נד
תענוג תמידי אינו תענוג ותנועת ההתחדשות בתוך תענוג תמידי.....	נו
נפש השפלה של בעל התניא.....	נז
ירידת הצדיק לתוך שקרת הבי"ע ודעת תחתון כדי לגלה המוחין דכתר שהם הסוד של	
אני ואין בבת אחת.....	ס

התגדלות האהבה של יצחק לעשיו "כי ציד בפיו": נשמה הגדולה של רבי עקיבא שהוא השורש של תורה שבעל פה.....	סב
האור של תורת הפה מתגלה דווקא מתוך החושך והשקר של עולמות נפרדים.....	סב
אור של רבי עקיבא הוא סוד אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה.....	סג
הש"ס הוא מושרש בעץ הדעת טוב ורע שהוא שורש הפירוד והתגלות השקר שנתהפך ליחוד נפלא ביתר שאת וביתר עוז.....	סד
התכללות בחינת השקר של תורת הפה על ידי למדות ופלפול.....	סה
התכללות השקר בבחינת פלפול-של-אמת לתוך האמת לאמיתו של תורת משה, סוד של פגישת משה עם נשמת רבי עקיבא.....	סח
פגישת משה עם נשמת רבי עקיבא.....	סט
כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, כי דבר שקר לא יכון לנגד עיניו.....	ע
דברי מוהר"ן ז"ע בענין הזה של מים מים.....	עא
דייקא על ידי הירידה מן הטהרה של אצילות לתוך הטומאה של ב"ע, יכולים לעלות אחר כך לשורש העליון שהוא בבחינת אמת לאמיתו.....	עד
דייקא על ידי תלמיד נאמן ביתו רבי נתן ז"ע (ליקוטי הלכות, ריבית ה') יש התגלות נפלא של רזין דרזין בהאי סוגיה נפלאה.....	עה
עיקר האמת הוא לידע שאי אפשר להשיג עצם האמת בבחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע.....	עז
מלאכי אמת לא יכולים להבין הסוד הנפלא של ירידה לתוך בחינת האמונה שהוא הפתיחה לבחינת שקר כדי שיתגלה האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו.....	עט
סיפורי מעשיות של מוהר"ן הם בחינת הרזין דרזין של הנחל נובע מקור חכמה, שהם גם כן בבחינת השקר שעל ידם נתגלה האמת לאמיתו.....	פ
הסיפורים שהם בסוד הבינה ובחינת השקר של ב"ע מורה על ירידות האדם לתוך השינה העמוקה של שבעין שנה כמבואר בתורה ס'.....	פב
הסיפור של "מלך עניו".....	פג
צריכים לראות "והבן והבט אתה המעין, עד היכן הדברים מגיעים. אשרי המחכה ויגיע לידע ולהשיג מעט מסודות המעשיות הללו, אשר לא נשמעו כאלה מימים קדמונים".....	פד
סוד הנורא של מלך עניו, דהיינו הירידה מן האמת הסתמי לתוך בחינת השקר דבי"ע על מנת לגלה האמת לאמיתו של דרגת א"ק הוא מקושר לסוד השדכנות שהוא יסוד המאמר.....	צב

מעשה ו' כנגד תיקון ו' שהוא רב חסד לעומת תיקון ז' שהוא אמת	צב
כל שידוך הוא התנוצצות של השידוך האמיתי שהוא בין עולם האצילות ובין עולמות	
בי"ע	צח
כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד: יחוד בין אצילות ובי"ע שהוא הירידה של אצילות	
לתוך בי"ע וכן עלית הבי"ע לתוך אצילות	צט
סוד המראה של מוהר"ן זי"ע בענין השידוכים וכסא הנפלאה	קא
פנים חדשות בענין השידוכים אצל מוהר"ן	קג
גמרותי ואגמור: שיר פשוט, כפול, משולש, ומרובע	קד
שבעה קבצנים: קבצן השביעי בסוד שקר אין לו רגליים	קה
אין סוף לסיפור כי הסיפור מעורר הארת אור אין סוף על ידי השתוקקות לקבצן	
השביעי	קז
שורש העליון של השתלשלות בחינת השקר בתוך עולמות בי"ע, אינו רק מן הצמצום של	
רח"ו זי"ע, אלא הוא מגיע מלמעלה בתכלית העילוי עד הצמצום של מוהר"י סרוג	
זי"ע	קח
"שאלתי מאדמו"ר אם שעשועים אינו אמת, כנודע. והשיב שהשעשועים אמת"	קיא
אור מופלא רום מעלה של כתר עליון בסוד אני ואין בבת אחת המגלה איך כל המציאות	
אינו אלא הארה בעלמא בסוד השחוק של התגלות השקר	קיב
סוד השדכנות הוא מקושר לשעשועים הפנימיים	קיג
עולם העקודים ואור השעשועים	קיד
לבן הארמי בבחינת לובן העליון שלמעלה מן האמת וגם בחינת השקר	קטו
יוסף הצדיק וביורור בחינת השקר על ידי פתרון חלומות ע"פ דברי אדמו"ר האמצעי	
זי"ע	קטז
דברי ר' צדוק הכהן בענין עלמא דשיקרא ואמת לאמיתו	קכו
מעשה ו ממלך ענו	קמ

שדכ"ן הוא ר"ת ש'קר ד'ובר כ'סף נ'וטל: עליה מודעת תחתון לדעת עליון

ידוע מן הקדמונים ששדכ"ן הוא ר"ת ש'קר ד'ובר כ'סף נ'וטל, שמורה על המציאות של השתמשות בבחינת שקר כדי שיגלה מצב של יחוד שאי אפשר להתגלה אלא על ידי השקר עצמו. כי השידוך מורה על היחוד בין שני הפכיים שבאמיתתם אינם יכולים להתקשר ביחד בעולם הזה, כי אין ריחוק כמו הריחוק בין הזכר והנקבה שהם בבחינת תרי הפכיים בנושא אחד. כדי להמשיך את היחוד אל תרי הפכיים צריכים לעלה לשורש העליון של הדברים ששם מעל הגדרים והגבולים של העולם התחתון יכולים ליחד ולקשר אפילו לדברים המנוגדים את עצמם בשורשם. כי לפי האמת של עולם הזה אי אפשר שיהיה קשר אמיתי בין איש ואישה, שאחד מורה על התפשטות מלמעלה למטה ואחד מורה על הסתלקות מלמטה למעלה, כי האיש הוא בבחינת מים דוכרים (מ"ד) והאישה מורה לבחינת מים נוקבים (מ"ן). ובכדי לקשר שני הפכיים האלו צריכים לצאת מן הגבול של אמת התחתון בעולם הזה ולהיכנס לסוד של האמת לאמיתו שהוא הנקודה הפנימית שסותר האמת החיצוני של האי עולם. כי לפי האמת הגבולי של עולם הזה יש התנגדות גמורה בין ההפכיים עד שכל המציאות של אמת התחתוני מלמד לנו איך ששני הפכיים המנגדים זה את זה אינם יכולים להשתמש בבת אחת. ולכן כדי להיכנס למקום מעל האמת הגבולי הזה, צריכים לשבר את האמת החיצוני כדי שיגלה האמת לאמיתו שמורה איך כל גדרי האמת התחתוני אינו אמיתי אלא לפי ההסתכלות של דעת תחתון. כי לפי הראיה של דעת תחתון יש פירוד בין הבורא ובין הנברא כאילו הצמצום הוא כפשוטו. ועל ידי ההסתכלות הזה של דעת תחתון, אז כל הגדרים של אמת התחתוני הם כולם אמת כי מה שהוא חושך אינו אור ומה שהוא אור אינו חושך. וכן הזכר, המשפיע, אינו יכול להתקשר להנקבה המקבלת כי שניהם מורים על שני קצוות המתנגדים זה לזה. כי נקודת האמת התחתוני מגלה כל הגבולות והשינויים בין דבר לדבר. כי כל ענין הוא מה שהוא ולא דבר אחר. ולכל אחד ואחד יש תחום וגבול המיוחד שלו ואי אפשר להיכנס לגבול של אחרים. כי האמת מגדיר איך כל הענינים הפרטיים עומדים בפרטיותם עם כל ההגדרות המיוחדים שלהם. והוא שורש של כל הפירוד והשינוי בין דבר לשאר הדברים. ולפי הסתכלות הזה הזכר הוא דבר אחד והנקבה היא דבר אחד וכל אחד עומד במקומו בלי אפשריות לצאת מן ההגדרה הפרטי שלו.

וכדי שיוכל להמשיך היכולת של החיבור בין שני הפכיים צריכים לצאת מן ההגדרה של אמת לפי דעת תחתון ולהיכנס לסוד האמת לאמיתו של דעת עליון. ושם אצל האמת לאמיתו אף על פי שיש שינויים וגבולים רבים לפי האמת התחתוני, אף על פי כן יש אופן של הסתכלות שרואה כל הדברים בסוד של כלליות ואחדות אחד ואיך באמת לאמיתו כל הדברים מקושרים דא בדא ושכל הגבול וכל השינוי הוא רק לפי ההסתכלות של דעת תחתון ההולך לפי גדרי הצמצום הגורם לכל הגבולים והפירוד. כשמתעלים לדעת עליון אז רואים איך שבאמת אין עוד מלבדו כתיב ואיך שאין שום הבדל אמיתי בין הדברים וכל ההגדרות של דעת התחתון המגדרת שאי אפשר לשני הפכיים להשתמש בבת אחת הם באמת דמיון הנובע מן הצמצום. כי כשעולים לדעת עליון ורואים איך באמת לאמיתו אפילו הצמצום הוא רק גילוי נוספת של אין עוד מלבדו אז כל הגבולים הסגורים נפתחים, וכל הפירוד מתגלה כאחדות מוחלטת בלי שום יציאה מן היחוד.

אפשרי המציאות בבחינת אמת התחתוני ובחינת שקר, ומחויב המציאות בבחינת האמת לאמיתו

הדרך היחידה שיכולים לגלה את האור מופלא רום מעלה של האמת לאמיתו הוא קודם כל לשלול את האמת התחתוני האומרת ששני הפכיים בנושא אחד אינם יכולים להתיחד. כי כל זמן שאוחזים האמת התחתוני אז ממילא נכנסים תחת הגדרים של אותו אמת ואיננו יכולים לצאת מהם. לכן צריכים לגלה הנקודה של בחינת שקר בתוך האמת התחתוני והסתמי. כי כשאדם מסתכל למעלה אל שורש העליון של הכל שהוא הקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול, אז מתחילים להבין שהקב"ה הוא מה שנקרא "מחויב המציאות" דהיינו שהמציאות האמיתי והפשוט בתכלית הפשיטות של הקב"ה שאינו תלוי בשום דבר או מושג חוץ מעצמו. והוא בבחינת "אדון עולם אשר ברא בטרם כל יציר נברא" כי אף על פי שלפי האמת התחתוני יש כלל גדול של "אין מלך בלא עם" שלכאורה סותר מיד היכולת של "אשר מלך בטרם כל יציר נברא", כי איזה שייכות יש למלכות בלי נבראים? אבל מכל מקום לפי האמת לאמיתו המלכות של הקב"ה אינו תלוי בשום ענין חיצוני או צדדי, אלא הוא אמת האמיתי שאינו תלוי בשום דבר, והוא הענין של "ה' אלוהיכם אמת" כי רק הקב"ה הוא האמת המוחלטת שלא שייך לשום שינוי או ביטול. כי ענין האמת הוא מה שעומד על עצמו בלי שום סיוע או חיזוק מדבר שני, ואפשר להגדיר בחינה

זו רק אצל הקב"ה ש"הוא אחד ואין שני" ומציאותו האמיתית והתדירית אינו עומד או תלוי על שום דבר, לא המציאות בכלליותו ולא המציאות בפרטיותו. לכן רק הקב"ה נקרא "אמת" באמת, כי רק הוא כביכול עומד בבחינת "מחויב המציאות" דהיינו שאי אפשר לחשוב ולראות שום יכולת אחרת, אלא הוא כביכול קיים תמיד בלי שום צורך להתחתונים בכלל.

וז"ל הנפלא של הרבי רש"ב זי"ע (ס"ו, תקס"ו-פ"א) שמאריך בהאי כללא יסודית, "ונמצא מפורש דשם הוי"ה ב"ה הוא בבחי' אמיתת העצמות וכו' דהיינו מה שכתוב ברמב"ם ריש הלכות יסודי התורה, יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון ממציא כל נמצא ולכן ולכן ר"ת יסוד היסודות ועמוד החכמות הוא שם הוי"ה, היינו שבחינת המצוי ראשון הוא שם הוי"ה, הרי שם הוי"ה הוא בבחינת אמיתת העצמות שהוא ההוי"ה האמיתית שמציאותו מעצמותו. אם כן, הרי הוא יתברך הנמצא מציאות אמיתי בעצמו, דכל הנמצאים שנתהוו אינם מציאות אמיתי ממש, שהרי אין להם מציאות מצד עצמם, כי אלא מציאות הבורא יתברך, אבל הבורא יתברך שאינו עלול מאיזה עליה שקדמה לו ח"ו, אלא מציאותו הוא מעצמותו, הרי הוא יתברך ההוי"ה אמיתית, וכמו שכתב הרמב"ם שם בפירוש "ה' אלוקיכם אמת" שהוא לבדו אמת ואין לאחר אמת כאמיתתו וכו'. והנה נתבאר לעיל בענין אלו ואלו דברי אלוקים חיים שהוא בחינת אלוקות, דהיינו בחינת התפשטות הארה לבד וכו'. דבחינת מדרגה זו, אם היות שזהו אלוקות ממש, והוא בחינת אמת שהרי זהו בחינת גילוי העצם וכו', מכל מקום אינו אמת לאמיתו. וכנזכר לעיל דכל הנמצאים שנתהוו אינם בבחינת מציאות אמיתי ממש, שהרי אין מציאותם מעצותם, כי אלא מהבורא יתברך. ואם כן אין זה אמת ממש. דהנה, אמת הוא שקיים תמיד, ואינו נפסק לעולם, וכמאמר "קושטא קאי", שיקרא לא קאי, דכל דבר הנפסק אינו אמת, וכמו נהרות מכזבים, רוצה לומר שהם נפסקים. נק' זה כזב, ואמת הוא שאינו לפסוק לעולם. וכמו כן, כל מה שיכול להיות נפסק, אינו מצויות אמיתי מאחר שאפשר להיות נפסק וכו', ואם היות דבעת שהוא נמצא הרי הוא שמח. מכל מקום אינו מציאות אמיתי ממש." עד כאן דברי הרבי רש"ב זי"ע בעניין השינוי בין אמת ובין אמת לאמיתו.

כשמתחילים להבין איך שבאמת רק הקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול הוא האמת באמיתותו בלבד, בבחינת מחויב המציאות, אז מיד מתחילים לראות

איך שהמציאות הנראה לעינינו הוא באמת רק אפשרי המציאות. כי אינו עומד על עצמו, אלא כל חיותו והעמדתו מרגע לרגע הוא רק על ידי השפעות התדירית של הקב"ה המהווה ומחייה ומקיים ומדריך ומנהיג את הכל בלי שום יוצא מן הכלל. וכל דבר שהוא אפשרי המציאות אינו נכנס בגבול של האמת לאמיתו שהוא קיים תדיר בלי שום סיוע מדברים אחרים. באיזה בחינה, כל ענין שהוא אפשרי המציאות נחשבת כשקר גמור בערך האמת האמיתי שהוא הקב"ה העומד מעליו. אז רואים איך שבאמת כל עולמות, אפילו הכי גבוהים שיש, כולם כאחד נחשבים כבחינת שקר כי מציאותם הוא עדיין רק בבחינת אפשרי המציאות.

הירידה מ"אמת ויציב" לתוך "אמת ואמונה" הוא לצורך עליה

רק המחויב המציאות נחשב כאמת מוחלטת. כשמשיגים זאת, כל נקודה ונקודה של אמת בעולם הזה מתהפך מלהיות "אמת ויציב" כאילו הוא חזק ועומד על ידי עצמו, ומתגלה להיות בבחינת "אמת ואמונה" שיודע בעומק איך שכל האמת התחתוני הוא רק בחינת שקר בעלמא בערך האמת המוחלטת של הקב"ה. כי בחינת "אמת ויציב" הוא ההרגשה של דעת תחתון הרואה את האמת התחתוני כאמת מוחלטת והוא בבחינת הכפירה שאומרת שהמציאות והבריאה הוא גם בחינת מחויב המציאות, כאילו יש פירוד בין הקב"ה ובין המציאות הנראה והנגלה. כי אם רואים את העולם כמציאות נפרדת מהקב"ה ח"ו, כאילו הצמצום היה סילוק ממשי ח"ו, אז יכולים ליפול להכפירה של שתי רשויות ח"ו, בחינת "מים מים". ואפשר להגיע לדעת משובשת כזה הרואה את הקב"ה וגם את המציאות כמחויב המציאות. ככל שמתחילים להסתכל על המציאות מדעת עליון, אזי מתחילים להבין איך שבאמת המציאות הנראה כממשי ומופרד מהקב"ה אינו אלא התפשטות מן הפנים אל החוץ, ואיך שבאמת אינו מציאות נפרדת שיצא מן היחוד באופן ממשי, אלא רק מראה חיצוני שנראה כאילו יצא מן האחדות המוחלטת של קודם הצמצום, אזי מתחילים לשבר את היציבות של האמת התחתוני ומגלים איך שבאמת האמת התחתוני הוא רק כעין בחינת שקר בערך האמת האמיתי שהוא רק הקב"ה בכבודו ובעצמו בבחינת "ה' אלוקיכם אמת".

התגלות הנקודה של שקר בתוך האמת התחתוני: דברים הנפלאים של ר' אהרן הלוי

כאשר העמודים והיציבות של האמת התחתוני מתחילים להתמוטט, אזי נתגלה הנקודה של שקר בתוך האמת ומגלה איך כל הרציפות והיציבות של עולם הזה הנראה בחיצוניותו כאמת מוחלטת בבחינת מחויב למציאות אינו אלא חזיון וגילוי של אפשרי המציאות שאינו מציאות אמיתי בתכלית האמת. אלא כל כולו הוא בבחינת שקר בערך האמת המיוחדת של הקב"ה. וז"ל של הר"ר **אהרן הלוי זי"ע** (עבודת הלוי, ואתחנן) "דהיינו, שכל אהבה ויראה נגד אמיתותו ית' נקרא בשם בחינת שקר מפני שאמיתו ית' הוא פשוט בתכלית הפשיטות ואינו בערך שום מהות כלל, ומאחר שכל אהבה ויראה בבחינת מהות הרגשה, הרי זה נקרא בשם **בחינת שקר**, אשר לכן כתיב הן שמים לא זכו בעיניו וכו' לכן אמרו רז"ל "חסד אמר יברא, אמת אמר אל יברא מפני שכולו מלא שקרים", שכל הבריאה מצד ההתגלות בבחינת מהות הוא נקרא בשם **בחינת שקר** מאחר שהוא נגדר בגדר בריאה הרי אין להעריך כלל לעצמותו ית', כי הוא מרומם על כל ברכה ותהלה. לכן הבריאה הוא דוקא מצד חסדו ית' שהוא כל התפשטות גם למטה מטה" עכ"ל.

כשרואים איך העמודים של האמת התחתוני מתחילים להתמוטט, אזי יש התעוררות אל האדם לגבי התייחסותו עם האמת. כי קודם הכניסה לדעת עליון היה כל המציאות החיצוני עדיין קיימת בבחינת אמת מוחלטת בבחינת מחויב המציאות כאילו העולם הוא מציאות מיוסד ומופרד שעומד על ידי עצמו. אבל אחר הכניסה לתוך דעת העליון רואה האדם איך כל המציאות החיצוני אינו אלא חזיון של דבר המתפשט מתוך שורשה העליון אף על פי שבאמת לא יצא אפילו לרגע, ואיך שכל הטבע ויציבות של עולם הזה הוא רק אמת תחתוני שהוא עומד ותלוי בבחינת אפשרי המציאות. במקום היציבות והידיעה החזקה וברורה של גדרי המציאות ויציבות מציאותו, מתגלה האמונה העמוקה שמאמין שכל המציאות הנראה לעיניים כאילו הוא מחויב המציאות, אינו אלא התפשטות של רצון העליון של הקב"ה שרצה ברצונו הבלתי נתפס שיהיה מציאות כזה שנראה בחיצוניות כאילו הוא מציאות מוחלטת, אף על פי שבאמת הוא רק בבחינת שקר ואפשרי בערך האמת לאמיתו שהוא הקב"ה בכבודו ובעצמו. זה בחינת "אמת ואמונה" לעומת "אמת ויציב". כי יציבות האמת התחתוני הוא בבחינת דעת תחתון שרואה את האמת התחתוני כאילו הוא אמת המוחלטת, והכרת השקר של עולם הזה שהוא

עלמא דשיקרא מגלה איך שהאמת התחתון אינו אמיתי בתכלית האמת, אלא כל כולו הוא בבחינת שקר בערך האמת המיוחדת של הקב"ה. שבאמת כל הגדרים של אמת כאן למטה כולם בלי יוצא מן הכלל הם בבחינת "תולה ארץ על בלימה" דהיינו שאינו מציאות ממשי והוא עומד להיבטל בכל רגע. ואז כשמכירים איך שבאמת האמת התחתוני אינו חזק וברור כמו שחשבנו קודם, אז היציבות של האמת נופלת ומתגלה האמונה של האמת, דהיינו היכולת להאמין שאף על פי שהאמת התחתוני הוא בבחינת שקר בערך האמת המוחלטת של הקב"ה שהוא מחויב המציאות, מכל מקום מאמינים שהקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול רוצה בזה האמת התחתוני שאינו אמת לאמיתו. ורוצה הקב"ה שיהיה מציאות כזה של בריאה הנראה בחיצוניותו כאילו הוא מופרד לגמרי מן השורש של היחוד, וכאילו ח"ו המציאות עצמו הוא גם בבחינת "מחויב המציאות". ועל ידי האמונה נכנסים למקום שיכולים לחיות עם שני ההבנות הסותרים זה את זה בבת אחת- כי מצד אחד יודעים שהאמת התחתוני בבחינת "אפשרי המציאות" אינו כל כך אמיתי אלא הוא בבחינת שקר בערך האמת העליונה, אבל מצד שני עדיין חיים בתוך המסגרת של האמת התחתון הזה כדי לגלה את האור מופלא רום מעלה המתעלה מתוך השקר עצמו כמו שיתבאר בעז"ה בהמשך.

השידוך הוא החיבור בין שני הפכיים המתנגדים זה את זה עד שדעת תחתון מגדיר שאי אפשר והעליה לדעת עליון

כל ההקדמות האלו מגלים פנים חדשות בעניין השידוכים, כי כמו שביארנו כבר, השידוך בין איש לאישה הוא החיבור בין שני הפכיים המתנגדים זה את זה עד שדעת תחתון מגדיר שאי אפשר במציאות להיות יחוד כזה. כי לפי המציאות של דעת תחתון, הצמצום גרם לפירוד הדבקים ועכשיו כל דבר ודבר עומד בגבול עצמו, והגבולים והשפעתם על המציאות אומרים שאי אפשר להיות מצב כזה של תרי הפכיים בנושא אחד. לכן כדי שימשיך השידוך בין ההפכיים בעולם צריכים לבטל את האמת התחתוני עם כל הגדרים והגבולים שלו, כדי שיכולים לעלות לתוך דעת עליון הרואה את האמת לאמיתו שהוא בחינת אמת המוחלטת של "מחויב המציאות". והדרך לצאת מן האמת התחתוני של עולם הזה הוא על ידי הגילוי שגדרי האמת התחתונה הם כולם בחינת שקר בשורשיהם כי באמת אין להם שום יציבות מצד עצמם כאילו הם המגדירים המהותיים של המציאות. אלא כולם הם

רק כלים לההתגלות של האמת התחתוני שהוא בחינת שקר בשורשו. כי כשמגיעין לדעת שכל העולם עם כל הגדרים של הטבע והמציאות כולם הם בחינת שקר בעלמא, שמראין את עצמם כאילו הם ממשיים בתכלית הממשות וכאילו עולם כמנהגו נוהג בבחינת "אין חדש תחת השמש" ומה שהיה הוא שיהיה, ואין באמת לאמיתו הכל הוא רק גילוי של רצון של הקב"ה שיהיה מציאות כזה שנראה כאילו הוא אמיתי וממשי, אז מגלים השקר העליון שמשבר כל הגבולים וכל הגדרות הטבע של האמת התחתון, ואז רואין איך שמה שהיה נראה כמחיצה אמיתי בין היחוד ובין הפירוד, לא היה אלא חזיון שקרי שנראה כאילו היה יציאה מין האחדות המוחלטת. ועל ידי זה יכולים ליחד כל העניינים הנראין כמפורדים על פי חוקי האמת התחתוני, כי באמת כל הגבולות המפרידים בין ההפכיים כולם הם רק אחיזת עניים בסוד את בחינת השקר של האמת התחתון, ואז יכולים לראות איך הכל הוא מאוחד בתכלית האחדות ואין באמת הכל הוא נראה כאילו הוא יצא מן הייחוד אבל בתוך תוכיותו הכל עדיין עומד בתוך האא"ס כביכול כמו שהיה קודם הצמצום. אז יכולים לעשות יחודים ושידוכים בין ההפכיים כי נתגלה איך באמת לאמיתו אין שום פירוד כלל.

גילוי הזה מתגלה דווקא על ידי השדכ"ן

הגילוי הזה מתגלה דווקא על ידי השדכ"ן שתפקידו הוא לגלה איך שאף על פי שמצד דעת התחתון החתן והכלה הם שני המתנגדים זה את זה בתכלית ההיפוך ואין שאי אפשר שיהיה יחוד של שני הפכיים בנושא אחד, מכל מקום מצד דעת העליון שהוא היציאה מגדרי האמת התחתוני, אין שום פירוד בכלל והכל עדיין עומד בתחום של אחדות מוחלטת כאילו לא יצא כלל מן הביטול האמיתי של התכללות הכל בתוך אא"ס כביכול של קודם הצמצום.

בחינת השקר אינו שלילת המציאות של ב"ע ח"ו, אלא גילוי של מציאות השלילה בתוך ב"ע

קודם כל צריכים אנו לברר על מה אנו מדברים כשמדברים על השקר של ב"ע, כי כאן הטעות קרובה ח"ו כי כל הסוגיה כולו הוא גשר צר מאוד, והעיקר הוא להשמר על הדיוקים הקטנים ומפורטים ששומרים על האור כדי שלא יכול

לטעות ח"ו. כי כשאנו אומרים שהעולמות דבי"ע שהם כנגד בחי' בינה שהם בחי' שקר, לא מדברים על סוג של שקר שאינו במציאות כלל, כי אסור בהחלט האיסור להגדיר את העולמות בי"ע כאילו אין להם מציאות כלל, כי כל התורה ומצוות והמציאות כולם מתגלים דוקא בתוך המציאות של בי"ע, ואם מבטלים המציאות לגמרי כאילו הוא שקר בעצם, אז ח"ו מבטלים התורה והמצוה שהוא בבחינת "משה אמת ותורתו אמת" כמו שמבואר בכל הצדיקים ופרט **להרבי מוהר"ש זי"ע**, שמסביר באריכות איך שאי אפשר להגדיר את העולמות של בי"ע כשקר גמור, אלא הוא התגלות נפלא מהקב"ה שיהיה מציאות ממשי שאינו מציאות אמיתי בשורשו, עד שעולמות בי"ע נתהפכים לאמת ושקר בבת אחת, אמת מצד המציאות הנוכחי הנראה לעינינו וכל היסודות המיוסדים עליה, ושקר מצד שבאמת כל המציאות של בי"ע אינו אלא חילי המלכות דאצילות ואיך שכל כולם עומדים להיבטל בעתיד בשעה שיתגלה האור מופלא רום מעלה של "ועמדו רגליו ביום ההוא" שהוא הגילוי למפרע איך שכל הפירוד וההסתר של בי"ע לא היו אמיתיים בכלל, נמצא שמצד אחד צריכים לאחזז ההכרה שהבינה והבי"ע הם אמיתיים מצד שהם היש הנראה והנגלה מצד דעת תחתון שהוא דעת אמיתי אע"פ שאינו מתאים לדעת עליון כמו שביארנו כבר, ומצד אחר צריכים לזכור תמיד שכל המציאות של בי"ע הם עומדים להיבטל מצורתיהם של עכשו עד שכולם כעשן תכלה, שזה באמת ההגדרה המהותי של שקר. כי ידוע בספרים שההגדרה המהותי של אמת שהוא דבר העומד מן הראש לתוך האמצע עד הסוף בלי שום שינוי או הפסק כמבואר לגבי אותיות א-מ-ת שהם הראש, האמצע, והסוף, שמכאן לומדים שעיקר הגדרת האמת הוא דבר שקיים כמו שהוא עכשו גם כן בהעתיד בלי שינוי כלל, לעומת השקר והכזב שהוא דבר המפסיק – אפילו לרגע אחד – כמו מים כוזבים שנגדרים כשקר משום שיש שינוי בין התחלת הדברים וסופם. ולכן רואים שמצד אחד עולמות בי"ע הם בבחינת אמת ומצד שני הם בבחינת שקר.

והענין הוא שבדקות צריכים להבין שהמציאות של בי"ע אינו שקר באופן שמה שאנו תופסים כמציאות הוא בלתי מציאות כלל, כי אי אפשר להגדיר שכל היסודים שבבי"ע הם בלתי מציאות ח"ו כי מה נעשה עם התורה והמצוה, אלא הענין הוא שהמציאות של בי"ע הוא מציאות של שקר, דהיינו לא מדברים על שקר-של-המציאות כאילו כל מה שיש הוא אין, אלא מדברים על המציאות-של-שקר כאילו כל מה שאין הוא יש. כי השקר של בי"ע אינו שלילת

המציאות כמו שקר סתמי, אלא אדרבא הוא קיום המציאות באופן שיכול לשלב בין שני הפכיים של מציאות ובלתי מציאות בבת אחת. עולמות הפירוד הם מציאות של שקר דהיינו שהם עומדים ביציבותיהם ואינם מבטלים לאפס ואין, אלא העמידה והיציבות הוא בבחינת פלא שדבר שאינו במציאות מתגלה כמציאות ממש אע"פ שבשורש שורשו אינו אמיתי כי עומד ותלוי על בלימה לגמרי. השקר של המציאות הוא הגילוי שגלה הקב"ה מתוך כוחו האינסופי שכולל הכל ומגלה את שלמותו מצד ההיפוך דייקא, שיכול להיות מציאות שמקבל כל התארים וההלכות של מציאות אמיתי אע"פ שבשורש אין שום דבר אלא הרצון של הקב"ה לקיים אותו מחדש בכל רגע ורגע. כל רגע ורגע של התגלות המציאות התחתוני של הבי"ע הוא ברצון הקב"ה שבלי הרצון האמיתי לקיים אם הפירוד היו מבטלים בתכלית הביטול עד שהם נחשבו כשקר וכזב לגמרי שאינו אמיתי כלל ח"ו, אבל על ידי ההכרה שהמציאות הנוכחי של בי"ע אינו עומד על עצמה כי אין שום עצמיות בכלל, אז יכולים להיכנס לסוד של מציאות-של-שקר שמגלה איך הכל, מכל, כל עומד ותלוי רק על האא"ס השורה כאן למטה כדי להתגלה בגדר עולמות של פירוד והסתר.

המציאות הזה של גילוי של שקר הוא ממש ההיפוך מן הדרך המטועה שחושב שמלת שקר מורה על אי-מציאות כאילו הכל מבוטל כעפרא דארעא, כי שם רואים את הבי"ע כאילו הוא אמת עד שמגלים השקר שלו וכדומה שזה איננו נכון, אלא אדרבא הדרך הנכונה הוא שרואים את הבי"ע כאילו הוא שקר עד שמגלים האמת שלו, דהיינו נקודת האמת שבתוך השקר עצמו שנותן אפשרויות להמשך הקיום של מציאות בי"ע. **כשמוה"ר אהרן הלוי זי"ע** דיבר על השקר של הבי"ע, איננו מגדיר את הפירוד כ"שקר" סתם, אלא בלשון של **"בחינת השקר"**, כמו שכתב "וזהו ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו, פירוש שיהיה בבחינת בנים דהיינו שיהיה בהתגלות המידות דוקא, רק שהמידות מצד עצמם הם נקראים **בחינת שקרים** שמאחר שהם נקראים כלים, ובאמת השמים ושמי השמים לא יכלכלוך כתיב כי לית מחשבה תפיסא' ביה כלל כמאמרם ז"ל "אמת אמר אל יברא" כי מצד עצמותו יתברך המרומם לבדו אינו בערך דערך להתמשך מאתו יתברך נבראים שהם בבחינת צמצומים רבים וכלים, כי אף ביטולם של הנבראים לאין סוף ב"ה הם כולו שקרים לגבי אמיתותו יתברך וכו', עכ"ל. וכן רואים הגדרה כזה ממש **בדברי רש"ב זי"ע** (תרס"ג ב:צה), "ובכלל זהו ההפרש בין נבראים דבי"ע לגילוי אורות

דאצילות, דנבראים דבי"ע הם כזב ומציאותם הוא **מציאות-של-שקר**, דהרי הם מוגבלים ומורכבים וממילא הם אפשרי ההפסידות, ואינו שיך להמשך אחריהם כלל ובפרט לעשותם עיקר מאחר שהם מציאות-של-שקר, אבל הגילוי אורות דאצילות הם מציאות של אמת שהרי הם אלקו", עכ"ל.

נמצא שהשקר של בי"ע אינו סתם שקר שמורה על אי-מציאות לגמרי ח"ו, אלא מדברים בסוג של התגלות אלקי המושרש בחביון עוזו של הקב"ה באופן פלאי לגמרי שהוא הכח הנפלא להחיות ולקיים מציאות שאינו אמיתי לפי גדרי האמת התחתון ומכל מקום הוא מציאות גמור. רק השינוי הוא שכל העמדת המציאות-של-שקר הוא רק ברצונו יתברך ואין לו שום יציבות עצמית, אלא הגילוי שלה הוא בבחינת אפשרי-המציאות. ואפשר לרמז כל זה אצל הלשון של ר' **אברהם אבולעפיה זי"ע** שמחלק בין **אמת-שקרי** ובין **שקר-אמיתי**, כי כשמדברים על הדרך המטועה של בי"ע אז מדברים על "אמת-שקרי" כי קודם כל רואים שיש עולם ויש מציאות שנראה כאילו הוא אמיתי, ומכל מקום על ידי הדרישה והחקירה מגלים איך שהוא שקר, כאילו אינו במציאות כלל מצד החלישות. אבל כבר ביארנו שזה הדרך עומד ליפול לתהום הכפירה שמבטלים העיקר דאיהו התורה והמצוה, ולכן יש דרך נכונה הנקרא "שקר-אמיתי", כי כאן מהפכים הדברים, כי יודעים בתחילה שהמציאות של בי"ע אינו אמיתי בתכלית. כי איך אפשר לקבל ההסתר, הפירוד, והצמצום כדבר אמיתי בתכלית האמת כי ידוע שאין עוד מלבדו כתיב, ולכן פשוט שהפירוד דבי"ע הוא בבחינת שקר, אבל השקר הזה אין סתם העדר כמו שקר הסתמי, אלא הוא מציאות-של-שקר כלשון הרבי רש"ב שמגלה עצמה כאילו הוא אמיתי, וזה הסוד של שקר-אמיתי, דהיינו ההכרה שכל ההסתר הוא שקר, אבל שומרים על השקר ורואים אותו לא כאחיזת עיניים בלבד ח"ו, אלא כמו גילוי נוספת של הקב"ה הנתגלה מכחו המופלא להגלה את עצמה כביכול גם מצד ההיפוך כמו שביארנו.

סוד "עלמא דשיקרא"

והדרך איך מגלים את בחינת השקר בתוך האמת התחתון כדי שתוכל לעלות להאמת לאמיתו המראה איך שהכל מכל כל הוא רק בחינת שקר בעלמא ואפשרי המציאות בערך האמת המוחלט ו"מחויב המציאות", הוא על ידי השקר

עצמו, כי על ידי השתמשות בענין בחינת השקר כאן למטה אז מגלים איך שבאמת כל העולם כולו הוא רק בחינת שקר בעלמא בסוד "עלמא דשיקרא". כי התואר "עלמא דשיקרא" לא מדבר על עולם של אמת ששם מדברים שקר, אלא הוא שם העצם של מציאות העולם, דהיינו שהעולם עצמו הוא מציאות של שקר, הנראה לעיניים כאילו הוא יצא מן הייחוד אף על פי שבאמת לאמיתו לא היה שום יציאה כלל, והכל עדיין עומד בתוך הביטול הנפלא של התכללות הגבול בתוך הבלתי גבול. וזה העניין של שדכ"ן שהוא ר"ת "שקר דובר כסף נוטל", כי השדכן נכנס לתוך השקר העליון המגלה איך שכל הפירודים של האמת התחתוני אינם אמיתיים ואיך שתולה ארץ על בלימה ואין שום יציבות עצמית לגדרי האמת התחתוני כי כל כולו הוא רק בבחינת אפשרי המציאות, דהיינו מציאות התלוי בשורשו שאינו עומד על ידי עצמו, וברצונו חוגג וברצותו ממוגג. ועל ידי ההשתמשות עם בחינת שקר באופן הראוי, מגלים החלל שבתוך האמת התחתוני ולאט לאט מתחילים המניעות והפירודים של האמת התחתוני ליפול להיבטל. וממילא יכולים להמשיך את הדעת העליון שרואה מיד איך כל הגבולים והפירודים וחוקיהם שבעולם הזה כולם הם רק חזיון של בחינת שקר שאינו אמיתי וכולם מבוטלים בתכלית הביטול עד שזוכין להתנוצצות של אמת לאמיתו שאין שום מציאות חוץ מן האא"ס כביכול שסובב הכל, ממלא הכל, ולית אתר פנוי מיניה, ואז יכולים לשדך השידוכים וליחד היחודים שקודם הגילוי הנפלא הזה נראה כבלתי אפשריים.

דברי בעל התניא לגבי השקר של השדכנים

הגילוי הזה שייך דוקא בענין הזיווגים והשידוכים כי הזכר והנקבה, המ"ד ומ"נ, האורות והכלים, שניהם נראים בחיצוניות בתכלית הריחוק והפירוד שיש, כי הם ממש תרי הפכים, ודייקא על ידם יכולים לגלות היחוד הנפלא ואיך שאין שום פירוד במציאות כלל. וזה לשון הנפלא של רבינו בעל התניא זי"ע "אבל הזיווגים הם למעלה מן הטבע דהיינו שלא נתלבשו בטבע כלל וכו' ולטעם זה כל השידוכים נגמרים על ידי שקרים דשדכן ולא על פי האמת, ולמה לא יהיה על פי האמת כמו מו"מ הרי נאמר "כי יקח איש וכו', אך העניין הוא לפי שלא נתלבשו הזיווגים בטבע, אין סיבת הטבע מקיימת, אדרבא מקלקלת, אלא על ידי היפוך הטבע וקיומה, והוא האונאה על פי הטעות וכו' שהרי המזלות מקור הטבע לשפע השכל האנושי וסיבות הטבע בכל פרט, וידוע דהמלאכים שלוחים בלבד, ואשר לא

ניתן לשלוחים כמו הזיווגים לא יוכלו המזלות להנהיגם, ועל כן לא על פי שכל ודרך הטבע יגמור הזיווג, אלא על פי טעות השכל, כי אין כח בשכל לגומרה. אף על פי שטעות השכל כמו שקר נמוך במדרגה בהשתלשלות מן השכל והאמת, אבל מפני ששורש הזיווגים בלמעלה מן השכל, לא יוכל להתלבש כי אלא בדבר המנגד ולהשכל ומטעה אותנו וכו' עכלה"ק של רבינו בעל התניא.

נמצא לפי דבריו ששורש השידוך והזיווג הוא למעלה מגדרי המציאות התחתוני שמתנהג על ידי הטבע שהוא בבחינת האמת התחתוני. כי חוקי הטבע הם הם הגבולים והמידות של עלמא דשיקרא שנראין כאילו הם עומדים בחוזק על ידי עצמם, אף על פי שבאמת לאמיתו אינם אלא חיצוניים של גדרים שמתנהגים כאילו הם מושרשים ב"מחייב המציאות", אע"פ שהם רק בגדר אפשרי המציאות, בבחינת "מי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ שידלק", כי אין שום מציאות מוחלטת בתוך הטבע כאילו הוא חייב ומוכרח להיות כן מצד העצם, אלא כולם עומדים בבחינה של מקרא שאינו אמיתי, ולכן אי אפשר להמשיך ולגמור את השידוך על פי האמת התחתוני של השקר. כי השידוך הוא יחוד פלאי בין שני הפכיים המושרש מעל הטבע לגמרי, עד כדי כך שחוקי השכל של דעת תחתון אינם יכולים לסבול את השידוך כי הוא בבחינת "תרי הפכיים בנושא אחד". ודייקא על ידי השקר וטעות השכל שהוא ההתנוצצות של דעת עליון ששם עומד האמת לאמיתו בסוד מחויב המציאות, יכולים לגמור את השידוך, כי שם מתגלה האמת לאמיתו שהוא מעל האמת התחתוני. זהו העניין של "שקר דובר כסף נוטל", כי על ידי התנוצצות של השקר העליון, מגלה איך שחוקי הבריאה אינם אמיתים בשורשם אלא כולם הם רק חזיונות ומראות של התפשטות לחוץ שבעומק ובאמת לא יצא כלל מן היחוד העליון שכולל את הכל.

יש צורך והתכלית לבחינת השקר של דעת תחתון, אעפ"כ היחוד נעשה על ידי דעת עליון

כמו שבארנו כבר, האמת התחתוני של דעת תחתון רואה את כל הפירוד והגבולים של עולם הזה כאילו הם ממשים ועומדים על ידי עצמם ביציבותיהם, ולכן שולט שם כל ההבדלים וכל הגבול כאילו הוא אמיתי. ורק כשעולים למעלה לדעת עליון בבחינת האמת לאמיתו בבחינת מחויב המציאות זוכים לראות איך שדעת

התחתון הוא באמת בחינת שקר בערך דעת העליון. כי זה בחינת "א-ל דעות ה'" שיש דעת עליון ויש דעת תחתון, וכל זמן שדעת תחתון עדיין עומד במקומו וביציבותו נראה כאילו יש פירוד בין הדעות, כאילו יש דעת תחתון שהוא אמיתי ושיש דעת עליון שהוא גם כן אמיתי, עד שנראה ח"ו כאילו שני הדעות הם בבחינת מחויבי המציאות. ועל ידי ראייה כזה עלול ליפול להטעות של שניות ופירוד חלילה כי מחשיב גם הדעת תחתון כמציאות אמיתי בבחינת "מחויב המציאות", ושם בדעת תחתון כל השינויים והגבולים עומדים בתוקפם. ואז יוצא שיש ח"ו כאילו שני דרכים אמיתיים בעצמותם איך להסתכל על המציאות החיצוני- אחד שהוא דעת תחתון שרואה כל פירוד וכל הגבול כמציאות ממשי, והשני שהוא דעת עליון שרואה ומכיר איך הכל מכל כל הוא מיוחד בתכלית האחדות בלי שום הגבלה כלל.

ואף על פי שיש תכלית מיוחדת לדעת תחתון כמו שיתברר בעז"ה, מכל מקום עיקר השידוך נעשה על ידי דעת עליון. כי לפי דעת תחתון אי אפשר לשני דברים הפכיים להתייחד באופן של זיווג. כי לפי דעת תחתון כל דבר הוא כמו שהוא מוסגר ומוגדר לפי הגבולים הפרטיים של כל עניין. ולכן שמה אי אפשר לשני דברים המתנגדים את עצמם להתייחד באופן פלאי. רק על ידי דעת עליון שרואה איך כל הגבוליים וכל הפירוד הוא רק לפי הסתכלות החיצוני, ואיך שבאמת "הכל הוא בכל" (לשון הלש"ו זי"ע) וכל דבר עומד עדיין בתחום היחוד המוחלט של קודם הבריאה וקודם הצמצום, אז דייקא יכולים להתייחד ההפכיים בסוד השידוך. וזה לשונו הנפלא של **רבינו מוהר"ן זי"ע** (ליקוטי מוהר"ן ב:פט) **"הדעת משדך כל השידוכים, כי כל השידוכים הם שני הפכים, והדעת הוא המתווך בין שני הפכים. על-כן כל השידוכים שבעולם, כולם נעשים על-ידי הבר-דעת שיש בעולם. ועל-כן לפעמים קשה למצוא זיווג, כי לפעמים שני המשדכים רחוקים מאד, והם שני הפכים ביותר זה מזה, על-כן קשה למצוא זיווג. והתיקון לזה – שצריך שיבוא להבר-דעת לשמוע תורה מפיו, ועל-ידי-זה יכול למצוא השידוך שלו. כי כל זמן שהדעת בכח, אזי לפעמים אי אפשר לחבר המשדכים, כשהם בהפוך גדול זה מזה, כי לפעמים הם בהפך גדול מאד זה מזה כנ"ל, ואז אי אפשר להדעת לחבר אותם כל זמן שהדעת בכח. על-כן צריך לשמוע תורה מפיו, שאז יוצא הדעת בבחינת "מפיו דעת ותבונה", ואזי כשיוצא הדעת מכח אל הפועל, אזי יכול לשדכם, אף אם הם בהפוך גדול זה מזה. וזה אותיות שידוך – ראשית יבנות ב' שפתי ב'הן ישמרו דעת ותורה. וזהו "יבקשו מפיהו", כי צריך לבקש התורה מפיו דוקא, כדי להוציא הדעת מכח אל הפועל" עכ"ל.**

נמצא מפורש שכל ענין השידוכים הוא תלוי בהתגלות הדעת, שאפשר רק על ידו ליחד ההפכיים. כי בשורשו הדעת מושרש למעלה למעלה מעל כל הבדלים ומעל כל הפירוד, ולכן אפשר לחבר וליחד ההפכיים. כי אף על פי שבהתפשטות הדעת בבחינת דעת תחתון היחוד בין ההפכיים הוא בבחינת יחוד תחתון המאפשר חיבור בין שני דברים אף על פי שהם מנוגדים בתכלית הניגוד, מכל מקום בשורש הדעת, היחוד הוא על ידי הגילוי הפלאי שבאמת אין שום הבדל בין הדברים והכל מאוחד בתכלית האחדות עד שיכולים לשדך הדברים הכי רחוקים בעולם. כי רק על ידי ההכרה של בחינת השקר של דעת תחתון יכולים לעלות להאמת האמיתי של דעת עליון המחבר את הכל. וכמו שמבואר בדברי מוהר"ן, יש שני דרגין של דעת, יש דעת בכח ויש דעת בפועל. ואפשר שהענין הוא ככה, שכל זמן שהדעת עדיין עומד רק בכח, הוא בבחינת דעת תחתון השולט בעולם של שינויים בבחינת היכלי הגוונים המשתנים שכל רגע ורגע הוא גילוי של ענין בפני עצמו שמסתיר הדברים אחרים, כי אין לך דבר שאין לו מקום ולכן כשיש אחד אי אפשר שיהיה מקום להשני. ואף על פי שהדעת בכח נותן לנו הצפיה להאפשרויות לחבר דברים הפכיים, מכל מקום הוא עדיין באופן של דעת תחתון כאילו יש שינוי מוחלטת, והחיבור והייחוד הוא רק במקרה. מכל מקום, על ידי הוצאת הדעת מן הכח אל הפועל אז מתגלה בחינת דעת עליון שמגלה אור היחוד עד שכל השינויים וכל ההבדלים מבוטלים בתכלית הביטול, והתגלות הדעת מן הכח אל הפועל נעשה על ידי הכהן דוקא שהוא בחינת השדכן כמו שיתבאר.

שפתי כהן ישמרו דעת ותורה - ר"ת שידוך

ראינו שהענין של השידוך הוא היכולת להמשיך דעת עליון מן הכח אל הפועל, עד שעל ידי זה יש אפשרות של התחברות ויחוד בין ההפכיים שהוא בבחינת איש ואשה. והתגלות הדעת הזה הוא דייקא על ידי הכהן שהוא בבחינת "שפתי כהן ישמרו דעת ותורה" שהוא ר"ת שידוך. עוד ראינו שהמשכת השידוך הוא דייקא על ידי התגלות בחינת השקר של דעת תחתון. דהיינו שמגיעין להכרה ברורה שכל הגבול וכל הפירוד של דעת תחתון, שרואה את המציאות כאילו הוא יצא לגמרי מן אור א"ס כביכול עד שהוא המציאות עצמו נחשבת כמחויב המציאות כמו הבורא עצמו ח"ו. כל כולו הוא בחינת שקר בערך הדעת האמיתי שהוא דעת עליון שמגלה איך באמת לאמיתו לא יצא שום דבר מן האחדות המוחלטת. ואם

השידוך שאינו יכול להעשות עד שמגלים להדרגה של איחוד הפכיים שבדעת עליון תלוי בעבודת הכהנים שהם בבחינת הצדיקים האמיתיים, אז בהכרח יש קשר בין הכהנים לבין הגילוי של דעת עליון שהוא גילוי השקר של דעת תחתון.

אהרן הכהן ואור השקר שהוא דעת של שלום

אם כן צריכים להעמיק קצת בענין הכהנים שהם בבחינת השדכנים ובין הענין של שדכן שהוא היכולת לגלה השקר של האי עולם בסוד שדכ"ן- שקר וובר ב'ס'ף נוטל. והדברים הוא ככה, שרואים דבר פלא אצל אהרן הכהן שמידתו הייתה המידה של אהבת השלום ורדיפת השלום כמו שמבואר באבות (א"יב) "הלל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". מבואר באבות דרבי נתן (יב:ג) שעשיית השלום של אהרן היה על ידי בחינת השקר עצמו כי כשהיו שני בני אדם בריב או במחלוקת, אז הלך אהרן לכל אחד ואחד מבעלי הריב והגיד להם איך השני סובל יסורים על ידי הריב ואיך שכל כולו רוצה בשלום ואיך שהוא סולח לחברו ואוהב אותו, ועל ידי זה כל אחד חושב שחברו רוצה לעשות שלום אמיתי, וכשפוגשים אחד את השני אז מתגלה שלום ואהבה נפלאה כי כל אחד חושב שהשני אוהב אותו וסולח לו. וכן הוא לגבי ההתקרבות להתורה שאם אחד חטא או נפל בירידה, אז הגיע אהרן ומדבר גדלות להאדם ומקדים שלום לו כאילו היה בן עליה ממש, ועל ידי הרגשה שמרגיש האדם החוטא איך אהרן הכהן, הצדיק רואה אותי כל כך טוב אף על פי שאיני כדאי בכלל, אז מיד מתעורר התעוררות לתשובה אצל אותו אדם.

נמצא שכל המהלך של אהרן הכהן בין בהתגלות השלום ובין בהתגלות התשובה, כולו מלא בחינת שקרים, כי רק על ידי בחינת השקר הגיע למצב של שלום ותשובה. וכן רואים איך שאהרן הכהן אהב את השלום כל כך עד שמסר את עצמו לאבדון בשעת העגל כדי להישמר על השלום בין כנסת ישראל לבין אביהם שבשמים. וקודם שנכנסים לתשובת הדברים, יורד קצת יותר לתוך הקושיא עצמו, דהיינו איך נמצא דבר כזה שאהרן הכהן המשיך שלום דווקא על ידי בחינת השקר. כי לא זו בלבד שאהרן הכהן נכנס לתוך בחינת השקר, אלא השקר שלו נחשב כאמת כמו שמבואר "אבל אהרן אוהב שלום ורודף שלום ומשים שלום בין אדם לחבירו שנאמר (מלאכי ב:ו) **תורת אמת** היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום

ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון" (סנהדרין ו:). נמצא שבחינת השקר של אהרן נחשב כתורת אמת אף על פי שהוא לכאורה ההיפוך הגמור מן האמת. אבל בעז"ה העניין הוא שאהרן הכהן ואור הכהנים הוא אור של חסד, השורש של כל הענינים בעולם הזה שהוא בסוד "עולם חסד יבנה". כי רק על ידי החסד העליון "דבעי עם כל יומו" יש תקומה לבני אדם בעלמא הזה, כי רק על ידי החסד העליון יש התגלות של "דרך הטוב להיטיב" שהוא הסוד הכי עליון שיש.

אמת (אמת תחתוני) אמר אל יברא שכולו שקרים, וחסד (אמת לאמיתו) אמר יברא שהוא גומל חסדים

כי בלי החסד של הקב"ה באמת לא היה שום מקום להמציאות התחתוני והשקרי שלנו, כמבואר מפורש בחז"ל. כי קודם שנברא העולם היה פגישה בין האמת ובין החסד, כי אמת אמר (בראשית רבה, ח') "אל יברא שכולו שקרים, וחסד אמר יברא שהוא גומל חסדים וכו' מה עשה הקב"ה? נטל אמת והשליכו לארץ, הדא הוא דכתיב, "ותשלח אמת ארצה". נמצא שלפי גדרי האמת לא היה שום מקום לבריאת האדם כי כל מציאות האדם בעולם הזה הוא בבחינת שקר. כי הוא עלמא דשיקרא כמו שביארנו כבר, וכל כולו מתנגד להאמת. אך על ידי החסד שהוא האור הכללי שרואה את הכל בסקירה אחת מן הראש עד הסוף, אז יש מציאות להאדם והעולם. כי על ידי החסד מתעלין מעל הגדרים של האמת ומקבלים הכוח להחיות. והענין הוא שהאמת שאמר שלא יברא האדם משום שהם "מלאים שקרים" הוא האמת התחתוני של עולם הזה שנראה כאילו יש גבולים והסתרות אמיתיים, וכאילו שיש פירוד בין הדברים שיצאו מן האחדות המוחלטת. ולפי המציאות הזה של אמת התחתון שהוא דעת תחתון הרואה כל גבול כאילו הוא ממשי, אז באמת האדם הוא ההיפוך מן האמת. כי האדם עומד כנפרד בעולם הזה עם ריבוי המחשבות המתפשטות בתוך המחשבה בכל רגע ורגע, וכל פגישה עם אחרים מעורר תחושה של פירוד ושינוי לגמרי. ומשום שבני אדם הולכים בדרך כלל עם ההסתכלות של דעת תחתון אז כל מקום שהם הולכים נפגשים עם העולם של האחר ומיד נופלים לג' עניינים שממש מוציאים את האדם מן העולם שהם קנאה, תאוה, וכבוד. ולכן משום שהאדם הוא ההיפוך הגמור מן האמת התחתוני, אז אמת התנגד לבריאת האדם. אבל חסד אמר יברא, כי הוא גומל חסדים. והענין הוא שהחסד בפנימיותו מורה על האמת לאמיתו שהוא האור מופלא רום מעלה של

דעת עליון הרוואה איך הכל מחובר ומאוחד כמו שהיה קודם שנברא העולם. כי חסד הוא אור הראשון של קודם הצמצום המתפשט בכל מקום בלי שום מעצור והוא סוד אור הגנוז של התחלת הבריאה. ואור החסד הזה הוא האור של אמת לאמיתו שמגלה איך הכל דבוק כמו קודם הבריאה בסוד "מימי אין סוף" שהיה קודם הבריאה בסוד "מים במים" כמו שכתוב בזוהר הק' (בראשית ו', נח כו). וידוע שמים מורה על חסד כי דרכו להתפשט בכל מקום ובכל שטח ומים גורם להתאחדות הדברים כעין קמח כדי לעשות עיסה. ודעת עליון הזה של חסד עליון מגלה איך באמת לאמיתו הכל מיוחד בתכלית האחדות בלי שום פירוד כלל.

כסף נוטל בבחינת כיסופין של חסד

כל עניין הזה מגלה פנים חדשות על הרמז שבו התחלנו את המאמר שהוא שדכ"ן ר"ת שקר דובר כסף נוטל. כי עכשיו שכבר הבינו הסוד של שקר דובר שהוא הירידה מאמת הסתמי של עולם האצילות לתוך בחינת השקר של ב"ע כדי שייגלה על ידי זה הכח המופלא של אמת לאמיתו של א"ק, צריכים גם כן להבין הענין של "כסף נוטל", כי מה קשר יש בין היכולת של השדכ"ן לירד למטה והמשכנת הכסף? אלא העניין הוא שכבר ביארנו איך האמת הסתמי של עולם האצילות הוא מכון כנגד מלאכי "אמת שאמרו אל יברא כי הם מלאים שקרים", וכן האור של אמת לאמיתו מתגלה על ידי ה"חסד אמר יברא", כי אור החסד הוא הסוד של חוק הטוב להיטיב והוא השורש העליון של הכל והוא האור של אהרון הכהן בבחינת "תומין ואורין לאיש חסידך" בבחי' ש"פתי כ"הן י"שמרו ד"עת ו"תורה שהוא ר"ת שידוך כמבואר במוהר"ן. ורק על ידי ההמשכה של חסד עליון שהוא איך הירידה לתוך בחינת השקר דבי"ע הוא דווקא בכדי לגלה האור מופלא של אמת לאמיתו, יכולים להיכנס לסוד השידוכים וכדומה, כי החסד מגלה איך הכל, מכל, כל הוא נחשב רק כגילוי של מתנת חנם בערך אא"ס ממלא וסובב הכל. ידוע שהחסדים וגבורות מורים על כסף וזהב, כי הכסף הוא שורש הכיסופין שהוא בבחינת ת' עלמין דכיסופין שנתגלו דייקא על ידי אברהם אבינו שהוא שורש החסד. וכן הזהב מורה על הגבורות שהוא סוד הכלים של הבהמ"ק שנותן גבול לשטף האינסופי של מימי החסד, לתת גבול ושיעור לכל עניין. עכשיו קודם הגילוי של מעלת הגבורות על החסדים ומעלת הזהב על הכסף, עדיין משתוקקים להמשך הכסף, על ידי הכיסופין למה שעומד מעל ומעבר ההכרה ויכולת התפיסה שלנו ובאמת אפילו

אחרי שיתהפך הכל כשהזהב יהיה יותר מעולה מן הכסף כמו שהיה בזמן של שלמה המלך, עדיין יש ענין שהחסד והכסף עדיין עומד באמצע הכל בסוד "חוק הטוב להיטיב" בסוד "עולם חסד יבנה" כי בסוף אפילו שיש מציאות ל"הלא אח עשו ליעקב" כאילו אין שום חילוק בין החסדים דיעקב לעומת הגבורות דעשו, מכל מקום "יעקב אהבתי ועשיו שנאתי", כי בפנימיות הכל יש התעוררות נפלא של חסד מעל הכל. לכן נראה שכל תכלית של השדכ"ן הוא לגלות האור מופלא רום מעלה של חסד עליון שהוא סוד הכסף והכיסופין על ידי הירידה למטה לתוך בחינת ב"ע. על ידי זה יכולים להבין עומק הרמז של ש"ק ד"ובר כ"ס"ף נ"וטל, כי כל תכלית השקר שהוא ירידה לבחינת ב"ע כדי לגלות האור של אמת לאמיתו שהוא החסד עליון שאמר יברא אע"פ שיש שקר, כי מצד האמת האמיתי אפילו הכי כדאי לברוא בסוד "כסף נוטל", להמשיך החסדים העליונים למטה בסוד התגלות האמת האמיתי.

התגלות בחינת השקר של האמת התחתוני הוא הוא הגילוי של האמת לאמיתו

נמצא שהאמת שאמר להקב"ה "אל יברא" הוא נחשב לדעת תחתון שהוא יציאה מן האמת לאמיתו שהוא בסוד החסד. וכשם שהאמת לאמיתו של חסד עדיין עומד בבחינת "מימי אין סוף" ששם אין שום פירוד אלא הכל הוא בבחינת "מים במים" של האחדות המוחלטת, ככה ממש כביכול עומד הדעת התחתון של אמת התחתוני כהיפוך מזה. כי אם האמת לאמיתו מורה **למים במים** של **מימי אין סוף**, אז האמת התחתון מורה על פירוד בין הדברים בבחינת חלוקת המים לשנים שהוא שורש השקר בבחינת **מים תחתונים** ו**מים עליונים** עם הרקיע המפריד ביניהם. וזהו סוד של ר' עקיבא וחבריו שעלו למרום, הזהיר ר' עקיבא "כשאתם מגיעין אצל אבני שיש טהור, אל תאמרו **"מים מים"**, משום שנאמר "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני". (חגיגה יד:ב). דהיינו שהמציאות של האמת התחתון שהוא השקר של דעת תחתון מוגדר בפי חז"ל כ"**מים מים**" כאילו יש פירוד בין מים עליונים לבין מים תחתונים, היפוך המצב של "**מים במים**" של האמת לאמיתו שהוא הדעת העליון המשיג איך הכל באמת הוא "**מימי אין סוף**" בתכלית האחדות והייחוד.

נמצא חסד שאמר "יברא" מורה על האמת לאמיתו שמגלה איך שבאמת אפילו בתוך כל בחינת השקר של האי עלמא נמצא האמת לאמיתו. כי התגלות בחינת השקר של האמת התחתוני הוא הוא הגילוי של האמת לאמיתו כמו שביארנו כבר. כי כששוברים הגדרים והגבולים של האמת התחתוני אז מיד מתגלה האמת לאמיתו שמורה איך הכל, מכל, כל עומד ותלוי רק על הקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול בבחינת האמת היחידי של מחויב המציאות, ואיך שבאמת הכל הוא חסד גמור של מתנת חנים שאינו מכוון מול שום ענין של עבודה או בחירה, אלא חוק הוא בעומק החסד שיש מקום למציאות העולמות וכנסת ישראל. כי כשאוחזים הכל על ידי האמת התחתוני של אמת שאמר "אל יברא" אז יש מקום לזכות וחובה, אור וחושך. ושם בדעת תחתון של אמת התחתוני יש התנגדות כלפי כנסת ישראל שכולם מלאים שקרים, כאילו יש יכולת ממשי של פירוד והסתר. אבל מצד האמת לאמיתו שהוא אור החסד שעומד מעל האמת התחתוני, שם אין שום התנגדות כלל כי שם מתגלה האור מופלא רום מעלה של האמת לאמיתו שמורה לאלתר איך כל הגבולים של אמת התחתון הם כולו שקרים ואיך שבאמת אין להם מציאות אמיתי בכלל ובכלל.

אהרן הכהן הוא סוד החסד העליון שנמשך לעולם בסוד "תומיך ואוריך לאיש חסידך", והחסד עליון הוא בבחינת האמת לאמיתו של דעת עליון

ואז יכולים להחזיר לשאלה שבו התחלנו, דהיינו, איך יכול שאהרן הכהן נכנס לתוך השקר עצמה כדי לגרום אהבה ושלוש בין איש לאשתו ובין אדם לחברו. ולפי ענינו אפשר להבין העומק בדרך זה, כי אהרן הכהן הוא סוד החסד העליון שנמשך לעולם בסוד "תומיך ואוריך לאיש חסידך", והחסד עליון הוא בבחינת האמת לאמיתו של דעת עליון שמורה איך הכל, מכל, כל הוא רק התגלות של מתנת חנים מהקב"ה ואיך שבאמת הכל עדיין מיוחד בתכלית האחדות והייחוד. והוא סוד החסד שאמר "יברא", וכל זה הוא לעומת האמת התחתוני של עלמא דשיקרא שאמר "אל יברא". והדרך איך מתעלן מן הדעת התחתון של האמת התחתוני לתוך דעת העליון של אמת לאמיתו הוא דייקא על ידי בחינת השקר כאן למטה. כי כאשר משתמשים בבחינת השקר כאן למטה **באופן הנכון והראוי**, אז מגלן איך שבאמת כל הגדרים והגבולים של אמת התחתוני של דעת תחתון אינם אמיתיים כי כולם נבנים על המציאות התחתוני של הסתר ופירוד. כשמגלים איך שדעת

תחתון הוא בבחינת שקר, אזי מתעלין למעלה למקום העליון של דעת עליון שיודע איך שהאמת היחידי במציאות הוא האמת המוחלטת של הקב"ה בבחינת "ה' אלוקיכם אמת", כי רק הוא כביכול עומד בדרגת מחויב המציאות, ובערך האמת לאמיתו של מחויב המציאות הכל נחשב בבחינת שקר כנודע. ולכן אהרן הכהן השתמש בכח של השקר כאן למטה כדי לבטל את אמת התחתוני של דעת תחתון על מנת לעלות ולהיכנס לתוך האמת לאמיתו של דעת עליון ששם שולט החסד עליון שמגלה איך כל המציאות התחתוני של עולמות הפירוד הוא באמת בחינת שקר שאין להם שום מציאות מוחלטת אלא השפעה והחיות התמידי של הקב"ה שעלה ברצונו לברוא מציאות של בחינת שקר הנראה כמו מציאות אמיתית.

על ידי זה יכולים להבין הרמז הנפלא של מוהר"ן זי"ע שאמר שהכהנים הם השדכנים שמקשרים ההפכיים ביחד, בסוד שפתי כהן ישמרו דעת ותורה, הוא ר"ת שידוך. כי השידוך הוא היכולת לחבר שני הפכיים ביחד על ידי הכח הפלאי של דעת עליון בסוד יחוד הזכר והנקבה. כי באמת לפי דעת תחתון הרואה כל הפירוד והשינוי בין הדברים, אין שום יכולת של יחוד השידוך כי שניהם מתנגדים זה לזה. לכן יש צורך להשדכ"ן שהוא בחינת שקר דובר בסף נוטל, שהם הם בחינת הכהנים לשקר כאן למטה כדי לבטל האמת התחתוני, שאז יכולים לעלות אל על לתוך האמת לאמיתו ששם שולט היכולת של השידוכים והזיווגים.

הלל הזקן שהוא בחינת אהרן והשתמשות בבחינת השקר

ממשיכים הדברים לתוך הסוגיה של הלל הזקן כי הלל הוא המאן דאמר (אבות א:ב) שצריכים להיות התלמידים של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום. ולכן צריכים להבין הקשר בין הלל לבין היכולת להיות כאהרן הכהן הממשיך את החסד דייקא על ידי בחינת השקר, ואיך שדוקא אצל אהרן, שהוא הצדיק אמת, הוא השדכ"ן, הוא יכול להמשיך את האור מופלא רום מעלה של חסד עליון בסוד אמת לאמיתו. והענין מבואר על פי דברי הצדיקים ששמאי והלל הם עמודי העולם שעומדים כנגד משה ואהרן. כי כמו שמשה שהוא בחינת "יקוב הדין את ההר" הוא עומד כנגד שמא"י שהוא ס"ת לאַ איש דברים אנכי, ככה ממש אהרן שהוא עמוד החסד עומד כנגד הלל שמורה על הנהגת החסד בסוד היל"ל ר"ת הוּא יְהיה לך לִפְה. נמצא שהלל לא רק הביא את הדברים של אהרן הכהן אלא הוא גופה

הגילוי של אהרן. וכשם שאהרן נכנס לסוד בחינת השקר כדי לגלה האמת לאמיתו של דעת עליון, ככה ממש כביכול נכנס הלל לתוך בחינת השקר כדי להמשיך את האור מופלא רום מעלה של חסד עליון שהוא סוד אמת לאמיתו ששם נתגלה אור השידוכים בסוד "שקר דובר כסף נוטל". ותראה דברים נפלאים בחז"ל (כתובות טו): לגבי המחלוקת בין שמאי להלל לגבי שמחת חתן וכלה. כי שמאי אומר "כלה כמות שהיא", והלל אומר "כלה נאה וחסודא". נמצא שדייקא הלל הזכיר את היכולת של שקר אצל החתן והכלה, שיכולים לשבח אפילו מה שאינו שם. ועיין פירוש רש"י שם שמזכיר שהיכולת של הלל לומר "כלה נאה וחסודא" הוא על פי ה"חוט של חסד" שנמשך על הכלה. דהיינו שהיכולת של הלל להיכנס לסוד השקר אצל השידוכים והזיווגים הוא דייקא על ידי השגת החוט של חסד שהוא האור של "חסד אמר יברא" לעומת האמת התחתון שהוא בבחינת "אמת אמר אל יברא". אור החסד הזה מורה איך שבאמת יש אמת לאמיתו שהוא יותר עמוק ויותר פנימי מן האמת התחתוני שהולך רק כנגד המציאות החיצוני.

שורש המחלוקת לשם שמים

ובאמת יש עוד דבר נפלא שעולה מן הדברים והוא שבשורש שלו, המחלוקת בין בית הלל ובית שמאי היה דוגמה למחלוקת לשם שמים שהוא גם כן הגילוי של אמת לאמיתו. כי ענין המחלוקת בדרך כלל הוא הענין של אמת החיצוני התחתון, שכל אחד אחוז בצד שלו ואם הצד שלי מחולק מן הצד האחר, אז יש פירוד בין הדברים כאילו יש שינוי מוחלטת ומחלוקת אמיתי אצל כלל ישראל. וזהו הענין של התגלות המחלוקת ביום שני של הבריאה ששם נברא הגיהנום ושם אין שום התגלות של הטוב האמיתי שהוא שם אהו"ה שמחבר כל הפירוד. ושם בתחום המחלוקת יש התגלות של פירוד וגבול של כל אחד ואחד שעומד בצד שלו בלי שום יכולת להתחבר לשני, עד שמרגישים כאילו ממש יש מחלוקת והסתר בין הצדדים. וכאן, כמו בכל מחלוקת, רואים שיטות שונות איך להתמודד עם המציאות ואיך יכולים להמתיק את הדינים השולטים על המציאות והאמת להתחתוני. אבל כאן במחלוקת שמאי והלל שהוא הסוד הנפלא של "מחלוקת לשם שמים", כאן נמצאים התיקון להמחלוקת של אמת תחתוני ונכנסים ועולים לסוד האמת לאמיתו שהוא למעלה מן האמת התחתוני. לכן נמצא שדייקא שמאי והלל היו במצב של אמת לאמיתו כי הכירו שאף על פי שנמצאים בתחום של

האמת התחתוני שרוצה להפריד בין הדברים ולהסתיר את האור על ידי המחלוקת שלהם בכל הענינים, מכל מקום המחלוקת אינו נוגע בנקודת האמת לאמיתו שהתגלה על ידי הגילוי של השקר בתוך האמת התחתוני. כי כשמבטלים את הכח של אמת תחתוני לכל הגבול וההסתר שלה, אז מיד נכנסים לסוד האמת לאמיתו שמגלה איך באמת כל הפירוד אינו אלא מצב שיש בו יכולת לגלה האמת לאמיתו ביתר שאת וביתר עוז. וכבר ביארנו שהגילוי של האמת לאמיתו במקום האמת התחתוני הוא היכולת לגלה את האור של שידוכים. כי דייקא על ידי הגילוי של השקר בתוך האמת התחתוני והעליה משם אל האמת לאמיתו יש יכולת לשדך שידוכים בסוד שקר דובר בסף נוטל. וכן אצל מחלוקת בית שמאי ובית הלל רואים התנוצצות האור של האמת לאמיתו על ידי האור של שידוכים כמו שאמרו חז"ל, (יבמות יד:) "לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל, ולא בית הלל מבית שמאי, ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זה בזה לקיים מה שנאמר "האמת והשלום אהבו". נמצא דבר פלאי, שאף על פי שיש מחלוקת בין בית שמאי ובית הלל בבחינת אמת התחתוני, מכל מקום יש התנוצצות של אמת לאמיתו שמגלה הכח של השידוכים בין ההפכיים שהם חסדים של בית הלל והגבורות של בית שמאי. וכל זה על ידי הכח של הלל שהוא בבחינת אהרן הכהן שידע הסוד של השקר למטה כדי לגלה האמת לאמיתו למעלה.

נעש"ה אדם- נמלך עם שמאי והלל:

מחלוקת בית שמאי ובית הלל כשורש הבריאה

ובאמת הסוגיה של בית שמאי ובית הלל יורד בעומק יותר בענינינו כי המחלוקת הזו הוא השורש של הפגישה בין אמת התחתון ובין האמת לאמיתו. כי לפי גדר האמת היה חילוק ממשי בין הלל ושמאי שהם אבות העולם, שהם חסד וגבורה עליון, שהם ממש שני הפכיים זה כנגד זה, כמו שרואים אצל יום שני של הבריאה שבה נברא המחלוקת של רקיע בין מים למים עד שנראה כאילו יש מחלוקת מהותי המורה על פירוד מוחלטת ח"ו. והוא גם כן שורש של בריאת האדם כמו שמבואר בדברי המגלה עמוקות (אופן ע"ד) ש"הנה מתחילת הבריאה אמר נעש"ה אדם בצלמנו (בראשית א:כו) נוטריקון נמלך עם שמאי הלל, שהם כלל כל נשמות הצדיקים. לכן קרא אותם רבי שמעון בן יוחאי במחלוקת שמיה אבות העולם." וידוע התנגדות המלאכים של אמת התחתון חלקו על ענין של "נעש"ה

אדם" כי הם מלאים שקר, וכמו כן חלק מלאכי שלום על נעש"ה אדם כי הם מלאים קטטה ומחלוקת. נמצא שעיקר התנגדות המלאכים של אמת ושלוש לבריאת האדם היה בעיקר על המחלוקת של שמאי והלל שהם מורים על כללות העולם בבחינת חסדים וגבורות כנ"ל. אבל העניין הוא כמו שביארנו שהעיקר ההתנגדות היה מצד האמת התחתון שמראה כאילו כל הגבולים והפירוד של עולמות התחתונים הם ממשים כאילו הם מחויבי המציאות. אבל כל זה הוא רק האמת התחתוני של דעת תחתון ששם נראה כאילו המחלוקת הוא ממשי ומהותי. אבל, על ידי התנוצצות של האמת לאמיתו שהוא הרז של שידוכים, אז נראה בגילוי איך באמת לאמיתו הכל מאוחד בתכלית האחדות של דעת עליון. וכל תכלית המחלוקת בסוד נעש"ה אדם שהוא בחינת "נמלך עם שמאי הלל" הוא לגלות האור מופלא רום מעלה של "אלו ואלו דברי אלוקים חיים" שהוא סוד העליון של אמת לאמיתו כי אף על פי שבחיצוניות נראה כאילו יש פירוד והסתר מכל מקום הפירוד וההסתר של המחלוקת עצמו יתגדל ויתקדש האור של אמת לאמיתו ששני הצדדים מקושרים בתכלית האחדות והייחוד.

אלו ואלו דברי אלוקים חיים: שורש המחלוקת במקום האחדות

כי באמת האור של שמאי והלל הוא האור העליון של דעת עליון שמגלה הפלא של התחלקות במקום היחוד, כי אף על פי שאחדות והתחלקות הם תרי הפכיים ממש, זהו רק מצד ההסתכלות של אמת התחתון מצד דעת תחתון, אבל מצד האמת לאמיתו של דעת עליון, כל החילוקים ומחלקויותיהם הם רק הגורמים לאיחוד יותר פלאי שמגלה איך גם הפירוד וגם החילוקים נכללים גם כן בתוך הדעת עליון של אמת לאמיתו. וזה לשונו של רבינו **הסוד ישרים** (סוכות א:ה) "והעשרה ימים שמראש השנה ליום הכיפורים רומזין על עשרה מידות שחזרו ונתעלמו וזהו היו"ד של שם הוי"ה שאין בו תפיסה, ואחר כך החמשה ימים שמתחיל לחלוק מעשיו ומולך עליהם, רק לא נראה עדיין התחלקות המידות מחמת רוב העלמתם בשורש מקורם עדיין כגוונא מחלוקת שמאי והלל שהם עצמם הבינו שאין שום התחלקות ביניהם, וכן כל התלמידים שעמדו אצלם בסמוך הבינו גם כן שפיר שאין שום התחלקות ביניהם. וזהו ה' ראשונה שבשם הוי"ה", עכ"ל. נמצא לפי דבריו שהסוד של התחלקות במקום היחוד שהוא היכולת להבין איך שיש שורש המחלוקת במקום האחדות הוא מקושר בהחלט למחלוקת בית

שמאי ובית הלל. ועוד, שההתגלות של ההתחלוק הנעלמה בתוך האחדות הכוללת נתגלה דייקא על ידי אותיות יו"ד וה"י של שם הוי"ה ב"ה שמורים על הנסתרות לה' אלוקינו שהם דרגת הג"ר של דעת עליון לעומת אותיות ו"ה של שם הוי"ה המורים על הו"ק של דעת תחתון. וזהו הסוד של אלו ואלו דברי אלוקים חיים שמגלה איך בשורש האמת לאמיתו יש יכולת לכל אחד ואחד להתגלה בכוחו המיוחד בלי לבטל את האחדות והייחוד.

"והאמת והשלום אהבו": דעת של שלום

ויש עוד ענין כאן לגבי השידוכים בין שמאי והלל שהוא הגילוי של אמת לאמיתו, כי כשחז"ל רצו לגלה הענין של התחברות של שמאי והלל, השתמשו בפסוק "והאמת והשלום אהבו" (זכריה ח:ט), שהוא לכאורה מקושר לפסוק (תהילים פה:יא) "חסד-ואמת נפגשו, צדק ושלום נשקו" כמו שיתבאר בעז"ה. כי יש סתירה קצת לגבי הפסוק "האמת והשלום אהבו". **כי מצד אחד** רואים שחז"ל תפסו את הקרא לגלה היכולת של הכניסה לתוך האמת לאמיתו ששם יש אפשרויות של שידוכים והתחברות בין תרי הפכיים כמו תלמידי בית שמאי ותלמידי בית הלל. דהיינו שהמילים "אמת ושלום" מורים על יכולת לגלה את היחוד של דעת עליון שמגלה איך הכל מכל כל הוא מקושר לתכלית האחדות כמו קודם הצמצום. **אבל מצד אחר** (ב"ר ח:ה) חז"ל השתמשו עם המילים "אמת ושלום" כעין ראייה לא לברוא בני אדם, כי כולם מקושרים לשקר וקטטה. שמצד זה אמת וגם שלום אמרו שלא יברא. נמצא **שמצד אחד** האמת והשלום מורים על האמת התחתון של דעת תחתון שאינו סובל שום פירוד והתנגדות כי תופס את הגילוי של העולמות הנפרדים כעין מציאות ממשי של מחויב המציאות **ומצד אחר** אמת ושלום מורים על היכולת לגלה אור השידוכים שהוא האמת לאמיתו מתוך האמת התחתון שהוא ההכרה שבתוך כל פירוד של דעת תחתון יש אור מופלא רום מעלה של דעת עליון שהוא האמת לאמיתו.

יחוד בין חסד ואמת

וכדי להיכנס בישוב הדברים בעז"ה צריכים להעמיק קצת יותר לתוך עמק השאלה, כי באמת כשחז"ל גילו שיש התנגדות כנגד בריאת האדם על ידי נקודת

האמת וגם נקודת השלום. ראינו ישוב של הדברים רק אצל ענין האמת. כי אמת אמר "אל יברא" כי כולם מלאים שקרים ולכן הושלך ארץ ארצה עד שאמת מארץ תצמח. כי כדי לבטל טענת האמת שיבר הקב"ה את האמת לגמרי לשם בריאת העולם והאדם. אבל לגבי שלום, שגם הוא התנגד כנגד בריאת האדם "כי כולם מלאים קטטה", לא רואים שום דבר. ושאלה מפורשת היא- מה עשה הקב"ה עם הטענה של "שלום"? כדי להסביר העניינים צריכים להביא הדברים הנפלאים של **המי שילוח זי"ע** כדי שיתפתח את הסוגיה. וז"ל פרשת שמות, "במדרש חסד ואמת נפגשו, צדק ושלום נשקו". **חסד זה אהרן ואמת זה משה. צדק זה משה ושלום זה אהרן.** והנה איתא במדרש שבבריאת העולם שאל הקב"ה לחסד ואמר "יברא" שהעולם מלא חסדים, אמת אמר "לא יברא" שהעולם מלא שקרים. צדק אמר "יברא" שהעולם מלא צדקות, שלום אמר "אל יברא" שהעולם מלא קטטות. מה עשה הקב"ה? השליך אמת ארצה וברא את העולם וכו'. והקושיא מפורסמת- מה **יעשה עם שלום? הלא לא מצינו שהשליך גם את השלום ארצה, וגם כי משה היה אמת וצדק איך מצד אחד אמר "יברא" (צדק) ומצד השני אמר "אל יברא" (שלום)?** והענין בזה, אמת שאמר "אל יברא" וגם משה שהיה מדתו אמת מאוד הרעים בנפשו מדוע דרך רשעים צלחה, ואיך יוכל פרעה לעבוד עם ישראל, וישראל יהיו נכנעים מפניו, הלא הוא בשקר כי באמת פרעה הוא רשע גמור, וזאת הרעים בלב משה. ואהרן אחיו היה מדתו חסד והוא למד תמיד דעת לסבול הכל ולקבל הכל באהבה בלי שום טענה נגד הי"ת. וזה ביאר המדרש (תנחומא, שמות י') מי שם פה לאדם, אמר ר' יוחנן, מי נתן עצה לברוך מפני פרעה, היינו שאמר הקב"ה למשה, מי שלח בלבך לברוך? הלא זאת היא מדת אהרן והיא נגד מדתך, כי מדתך היא אמת ולפי מידתך לא צרכת לברוך מפני פרעה הרשע, רק אני למדתי אותך את מדת הסבלנות. והנה **מרע"ה אחרי שברך מפני פרעה למד דעת להיות סבלן.** וזה ענין שנראה אליו הקב"ה בסנה ללמדו זאת המדה. והראה לו הקב"ה שהוא שוכן בתוך הסנה ללמדו זאת המדה והראה לו שוכן בסנה, היינו סבלן גדיל כי עמו אנכי בצרה והוא סבלן נגד פרעה. וזה הענין שברך מרע"ה את יוסף (דברים לג:טז) "ורצון שוכני סנה" כי מרע"ה היה רוצה להיכנס מידת הסבלנות לתוך מידתו של יוסף הצדיק כדי שיהיה מלא רצון על ישראל שלא יהיה לו שום תערומות על נפש מישראל, כי משבט הזה מתעורר דין על ישראל כעת שנוטים מרצון הי"ת. כמו שמצינו שהנביא הזהיר את ישראל, אמר להם (עמוס ה:ו) "פן יצלח כאש בית יוסף", והיינו שמדתו לא תכעוס ויהיה ברצון על ישראל. על כן אמר "ורצון שוכני סנה"

היינו שהי"ת לומד אותו מדת הסבלנות כמו שלמד אותו בסנה. וכאשר נשתוו ללב משה זאת המדה, נעשה שלום לגאול את ישראל. וזהו פירוש "חסד ואמת נפגשו" פגישה היינו שהיו מתנגדים זה לזה, כי אהרן הוא מדת חסד ואמר "יברא" ומשה היה מדת אמת שאמר "לא יברא". והנה כאשר הוצרך משה לנוס מפרעה, אז נקרא "ותשלך אמת ארצה" ואז נשתווה מדת האמת לחסד ונעשה ממדות אמת וצדק, היינו כאהרן. ואמר גם כן "יברא" ואז כשנשתוו אז צדק ושלום נשקו, היינו כי אז גם שלום אמר יברא, כי מה ששלום אמר תחילה "אל יברא" היה שלא רצה להיות במחלוקת נגד מדת האמת כי מדתו הוא שלום. אבל עתה שנעשה מאמת צדק שאמר "יברא", אז לא היה שלום אומר "אל יברא" ואז צדק ושלום נשקו אתדבקות רוחא ברוחא" עכ"ל של המי שילוח.

האמת הפנימי של משה

והענין לפי עניינו הוא כזה: שרואים סתירה בדברי חז"ל בענין משה שהוא מורה על האמת התחתוני שאמר "אל יברא" כי מצד אחד הוא עומד כנגד מידתו של אהרן שהוא חסד שאמר "יברא" שהוא מורה על האמת לאמיתו של דעת עליון כמו שביארנו כבר. ובאותה המדרש שהוגדר המחלוקת בין משה שהוא אמת ובין אהרן שהוא חסד, המציאות של צדק ושלום הם גם כן מכוונים זה מול זה כי כמו ששלום אמר "אל יברא" וכמו שחסד אמר "יברא" ככה צדק אמר "יברא". אבל בענין זה יש קושיא ממקום אחר כי אף על פי שהאמת שאמר "אל יברא" עומד כנגד משה רבינו שהוא בבחינת דין, מכל מקום הצדק שאמר "יברא" הוא גם כן מכוון כנגד משה כמבואר במדרש. **נמצא שיש סתירה מיניה וביה כי מצד אחד משה מורה על "אמת שאמר אל יברא" ומצד אחד הוא מורה על "צדק שאמר יברא".** ועוד שהשלום שאמר "אל יברא" כי בני אדם מלאים קטטה, מה נעשה עמה? הלא הקב"ה שלח את האמת ארצה כדי לבטלה, אבל לא רואים את זה אצל מדת השלום. וקצת יותר, ראינו אצל המחלוקת בין הלל ושמאי שהם מכוונים כנגד משה ואהרן שהתיקון האמיתי שלהם מרומז בפסוק "האמת והשלום אהבו". ואם כן רואים איך שהכללים של האמת והשלום מורים על ההתנגדות לבריאת האדם, ומצד שני אמת ושלום מורים על האפשריות של יחוד ואהבה בבחינת חסד שאמר "יברא". ומסביר המי שילוח ככה: המידה של משה הוא מדת האמת שמבקש את הישרות הכי ישר שהוא מתגלה כשהדברים עומדים באופן היותר ברור ואמיתי.

האמת הזה מבקש את הראוי והנכון, מסתכל על העולם ומבקש שהדברים יתגלו באופן הנכון לפי גדרי האמת שלהם. מזה זו אינו יכול לסבול שום התנגדות להאמת, וכל מקום שרואה יציאה מן האמת המוחלטת יש התעוררות של תערומה וכעס כלפי שמים לפי חוסר הישרות והדין האמיתי. מדת הצדק שהוא כמו חסד, ובמקום האמת שאינו יכול לסבול את השקר של העולם נתגלה הצדק המאפשר את המציאות אף על פי שאינו אמיתי בתכלית האמת. ועל ידי זה נכנס משה מן האמת שאמר "אל יברא" לתוך הצדק שאמר "יברא". ועל ידי הפיכת מדת האמת למדת הצדק, אז זכה להיכנס לסוד השלום, כי באמת השלום אינו כנגד התעוררות לבריאת האדם, אלא הוא רק הלך נגד המחלוקת בין אמת שאמר "אל יברא" והצדק שאמר "יברא". אבל כשמתגלה שגם מדת האמת של משה נתהפך למדת הצדק של אהרן, אז מיד יצא הכל בשלום. ולכן, לא היה שום צורך להשליך שלום ארצה.

חיצוניות דמושה: אמת התחתון פנימיות דמושה: אמת העליון

ולהסביר הדברים לפי ענייננו עד כה, אפשר להגדיר ככה: האמת של משה שאינו יכול לסבול השקר של העולם הוא האמת התחתון מצד דעת תחתון שרואה איך כל הגדרים והגבולים של המציאות הם מוחלטים כאילו הם מחויב המציאות ח"ו. ואמת תחתון כזה אינו יכול לגלה את היחוד הנפלא שעומד מאחורי הפרגוד בסוד דעת עליון שהוא אור החסד של אהרן שהוא סוד השדכן. כי החסד מגלה איך שבאמת הגדרים של אמת התחתוני אינם כל כך חזקים ושבאמת כולם עומדים ותלויים בסוד תולה ארץ על בלימה. ועל ידי הכניסה לתוך האמת לאמיתו של החסד שאמר "יברא" מגלים איך הכל, מכל, כל נכלל בתוך האחדות המוחלטת, אפילו מה שאינו אמיתי לפי גדרי האמת התחתוני. האי אפשריות של משה לעמוד מול השקר של פרעה הוא האי אפשריות כביכול לצאת מגדרי האמת התחתוני כי רואה רק המציאות איך שהוא חושב שהמציאות צריך להיות לפי גדרי הדעת התחתון. אבל על ידי הכניסה לסוד החסד העליון שהוא בבחינת דעת עליון, אזי רואה משה איך אפילו האמת התחתוני נכלל בתוך הצדק העליון המצדיק את הכל מצד החסד העליון. דהיינו, ההתעוררות של משה מול היציאה מן האמת והאי אפשריות של התמודדות עם קלקול הדין גרם למשה לבטל הגדרים של האמת התחתוני בתוך האור מופלא רום מעלה של האמת לאמיתו שמגלה איך שאפילו

כאן בתוך עלמא דשיקרא יש היכולת לגלה הצדק האמיתי שהוא סוד השלום שהוא הדעת האמיתי בבחינת דעת של שלום. ועל ידי זה נתגלה איך שאף על פי שבהסתכלות הראשונה נראה כאילו משה חלק על האמת לאמיתו בבחינת "אמת אמר אל יברא" מכל מקום בסוף נתגלה שאפילו משה שהוא האמת מודה לאור האורות של אמת האמיתי, עד שלא רק שהאמת אינו לוחם מול החסד והצדק, אלא האמת התחתון מגלה בעצמו האור מופלא רום מעלה של חסד עליון כמבואר בדברי **עבודת הלוי** בסוד הלבשות האמת של משה בתוך החסד של אהרון.

אמת של אצילות ובחינת השקר של בי"ע

אחרי שביארנו החילוק בין האמת התחתוני של דעת תחתון ובין האמת לאמיתו של דעת עליון, יורדים ביתר שאת וביתר עוז לתוך העמקות של הסוגיה. כי עד כאן דיברו באריכות על שתי הדרגין בבחינת אורך, דהיינו שיש אמת סתמי שמתגלה בתחתונים, יש בחינת שקר הנתגלה בתוך האמת התחתוני שמעורר הצורך והיכולת לעלות ולגלות שלב נוספת של אמת, ויש הגילוי של אמת לאמיתו שמגלה למפרע איך האמת התחתוני לא היה האמת המוחלטת אלא שיש דרגה עליונה של אמת לאמיתו שכולל בתוכו גם האמת וגם בחינת השקר באחדות מוחלטת.

אבל עדיין לא ירדנו לסוד העמוק של מעלת בחינת השקר שעל ידה דייקא יכולים לגלות האמת לאמיתו ביתר שאת וביתר עוז. הענין הוא שאפשר להגדיר הדברים בדרך זה: ידוע שיש שלשה שלבים בסדר התפשטות הדברים מן השורש עד התכלית והם נקראים **כתר, חכמה, ובינה** שעומדים מול הסדר של השתלשלות העולמות בסוד **א"ק, אצילות, ועולמות הפירוד של בריאה, יצירה, ועשיה**. בתחילת הדברים יש גילוי של **חכמה** שהוא בחינת **עולם האצילות** ששם שולט היחוד הגמור בבחינת **אין** בסוד ביטול במציאות. אחרי החכמה שהוא הכלל שכולל את הכל בלי התגלות של הפרטים, יש ירידה לתוך **בינה** שהוא בחינת **עולמות דבי"ע** ששם שולט הפירוד והריבוי בסוד **אני** בבחינת ביטול היש והוא התגלות כל הפרטים ופרטי פרטים מתוך הכלל של חכמה. כשהחכמה ובינה עומדים אחד מול השני, אין פירוד וחילוק גדול מזה, כי החכמה בבחינת "אין" מורה על גילוי מופלא של בירור מוחלטת בלי שום הסתר או חושך, לעומת הבינה בבחינת "אני" שמורה על

הסתר נורא של ספקות ושאלות בלי שום מענה. ורואים החילוק המהותי בין אלו שני הדרגין גם בסדר השתלשלות העולמות, כי ידוע שעולם האצילות שהוא היחוד של אין דחכמה אינו מתלבש בתוך עולמות ב"ע שהם הפירוד של אני דבינה. ואחד הטעמים לזה הוא שהאור של חכמה אינו יכול לסבול את החושך של בינה כי היחוד דחכמה הוא יחוד סתמי שאינו סובלת שום פירוד, הסתר, או כלים. ולכן האור של אצילות אינו יכול לירד לתוך העולמות דב"ע ששם שולט ההסתר והפירוד. כדי להגן על הערבוב בין שני העניינים המופרדים של חכמה ובינה שהם עולם האצילות ועולמות ב"ע, יש סדר של צמצום והפרשת המסך בין אצילות ובין ב"ע. ולפי עניינו יכולים להגדיר שעולם האצילות מורה על דרגת האמת לעומת עולמות של ב"ע שהם שייכים לבחינת שקר, וכמו שיש פירוד בין החכמה דאצילות ובין הבינה דב"ע, ככה ממש יש פירוד מהותי בין האמת ובחינת השקר.

אמת התחתון של אצילות ורזא דמהימנותא

קודם שנכנסים לשלב השלישי שהוא בבחינת **כתר וא"ק**, צריכים לירד ביתר עומק לתוך הפגישה בין האמת של עולם האצילות ובין בחינת השקר של עולמות ב"ע. כי כמו האמת הסתמי שמגדיר מה שאפשר ומה שאי אפשר לפי חוקי המציאות והטבע של דברים, ככה ממש עומד האמת של עולם האצילות שכל כולו מיוסד על היחוד הנפלא בין אורות וכלים בסוד "איהו וחיהו וגרמיהו חד בהון". דהיינו, האורות והכלים בעולם האצילות הם מיוחדים בתכלית האיחוד עד שהאור לא מבטל את הכלי והכלי אינו מסתיר על האור, אלא כל כולו עומד באופן פלאי הנקרא "רזא דמהימנותא" משום שאי אפשר לעמוד על סוד הדבר בשכל אנושי. ואף על פי שהוא יחוד נפלא, שהוא ממש עיקר התכלית של ביטול והשראה, מכל מקום הגדרים וההלכות של עולם האצילות הם מיוסדים על פי הכלל שאי אפשר לשני הפכיים לשמש ממש בבת אחת. כי אף על פי שעולם האצילות מורה על יחוד הנפלא, הוא עדיין משמש באופן של יחוד שאינו סובלת את האפשרות של הסתר ופירוד, ולכן כל המציאות הכלים ששם הוא באופן ניסי של השתוות האורות והכלים שבאמת אי אפשר להבין האין והמה של היחוד הזה עד שנקרא על שם האמונה דווקא, כי הוא מעל השכל לגמרי. ואף על פי שנס כזה הוא גילוי נפלא מכל מקום באיזה בחינה היחוד של אצילות הוצרך לנס כי אי אפשר להיות באופן אחרת. כי המציאות של אצילות נשאר כמו שהוא כי הוא עדיין עומד בבחינת האור

של היחוד שאינו יכול לסבול את החושך של פירוד. והאי אפשרות הזו הוא המקום המיוחד המוכן להשראת האור אין סוף כי הוא בבחינת ביטול לגמרי עד שעלה ברצונו יתברך לגלה הסוד של "רזא דמהימנותא" שמגלה כח נפלא של יחוד בין אורות וכלים עד שהכלים עצמם נחשבים כחלק של אורות בלי שום שינוי. וכל זה נובע מן המציאות של עולם האצילות שהוא היחוד של חכמה בבחינת "אין" ועל ידי זה משום שאיננו יכולים לסבול מציאות הכלים הוצרך לנס נגלה של התבטלות גמורה של הכלים לאור. והוא ממש כמו בחינת האמת הסתמי שהולך כנגד הגדרים המהותיים של אפשר ואי אפשר. כי האמת של עולם האצילות הוא שהאור אינו יכול לסבול את הכלי כמו שהכלי אינו יכול לסבול את האור. כי מה שהוא מהופך מן הדבר האחר אינו יכול להתיישב באחדות עם דבר המנגד. וכל היחוד בין הדברים המנגדים את עצמם הוא על ידי הביטול של צד אחד לצד שני עד כדי כך ששניהם נחשבים כאחד בבחינת ביטול הכלים והגבול לאור והבלתי גבול.

בחינת השקר של ב"ע ואור של בינה

לעומת החכמה ועולם האצילות שאיננו יכולים לסבול את ההסתרה והגבול, יש בחינת הבינה ועולמות של בריאה, יצירה, עשיה שכולם נחשבים כגבול והסתרה בערך החכמה דאצילות. כי כאן בעולמות ב"ע יש שינוי ופירוד בין האורות והכלים וכאן יש הסתרה של שבירת הכלים והצורך לברר, לעלה, ולתקן האורות, ניצוצות, והכלים שהם הם המציאות של ב"ע עצמה. כאן בעולמות הפירוד אין שום שיווי בין אורות וכלים וכל עולם ועולם בפני עצמו מראה את עצמה בסוג של הסתרה ופירוד המיוחד לאותו עולם. למשל בריאה מורה על בחינת הבינה שהיא עדיין נחשבת כמוחין. אבל מכל מקום שם יש גילוי והתעוררות של דינים וגבורות עד שבינה עצמה נחשבת כהתחלת הפירוד וההסתרה. אחרי עולם הבריאה שהוא רובו טוב ומיעוטו רע, יש עולם היצירה שהוא המשכת הפירוד עד שהפרצוף של ז"א נחשב כמחוסר בערך הפרצופים העליונים, ושם שולט ההסתרה וההעלם כדי לאפשר את הבחירה. אחר כך יש עולם העשיה שהוא מקום היותר תחתון שיש בבחינת רובו רע ומיעוטו טוב ושם שולט חושך "כפול ומכופל" שגורם "ההסתרה שבתוך ההסתרה" עד שהעולם הזה נחשב כאילו הוא עומד בתוך "בטן הנחש" ממש. וכן למטה יש התגלות של הדירה בתחתונים ממש. וכאן בעולם הפירוד יש התנגדות בין האורות ובין הכלים עד שאפשר ליפול לתוך שכחת האלוקים ח"ו.

לעומת האמת המוגדר של עולם האצילות ששם האורות והכלים מתאחדים כאחד בלי שום התנגדות, עולמות דבי"ע נחשבים כבחנית שקר כי הם מורים על היציאה מן האחדות הכוללת של עולם האצילות, עד שרוב הפרטים והשינויים שבבי"ע נחשבים ההיפוך הגמור מן היחוד של אצילות. ומשום שהעולמות דבי"ע עם כל השקר שלהם הם מהופך מן האצילות, האור של אצילות אינו מתלבשת בתוך עולמות של פירוד, כי האמת של אצילות אינו יכול לסבול השקר של בי"ע.

הפלא העליון של כתר וא"ק בבחינת אני ואין בבת אחת

אחרי שנכנסו למצב של שני כתובים המכחישים זה (אצילות) את זה (בי"ע), אז יכולים לגלה הכתוב השלישי (א"ק) שיכריעו ביניהם בעז"ה. כי כמו שאצילות מכון כנגד החכמה ובי"ע כנגד הבינה, ככה ממש עומד העולם של אדם קדמון מכון כנגד הכתר. כשמדברים על א"ק צריכים להיכנס להסוד של שני הפכים כי האור של הכתר כולל הכל מן הראש ועד הסוף ממש, וככה רואין אצל עולם א"ק כי כאן יש יחוד נפלא בין האור ובין הכלי, אבל הוא באופן משונה מהיחוד של אצילות בסוד ה"רזא דמהימנותא". כי בעולם האצילות הביטול העצום של אא"ס המתלבש בתוך החכמה הוא בסוד הנס של "רזא דמהימנותא" ששם הכלים הם מבוטלים בתכלית לאור, עד שהכלים אינם נחשבים לכלים בכלל, אבל כאן אצל היחוד דכתר הענין הוא יותר נפלא. כי כאן אצל א"ק וכתר, הכלים הם עדיין בתוקפם עם כל הפירוד וההסתרה הנובע מהם בכל תהלכותם בעולמות בי"ע, אלא שהכלים עצמם נכללים בתוך קדושת הכתר עד שגם הם משמשים לקדושה כדי לגלות האור מופלא רום מעלה של אני ואין בבת אחת. רואים את זה מפורש יוצא מסדר התלבשות העולמות שביארנו כבר, כי ידוע שעולם האצילות אינו מתלבש בתוך עולמות בי"ע. אבל כשמדברים על עולם של א"ק רואים את ההיפוך. כי האור של א"ק יורד גם לאצילות וגם לתוך בי"ע עד שרגלי א"ק מסתיימים בתחתית העשיה ממש בסוד מטי רגלין ברגלין, ושם בתוך היחוד הנפלא של א"ק, לא רק שהכלים עומדים בתוקפם ואינם מפריעים להיחוד העצום, אלא שצורת הכלים עצמם מתהפכים להיות המרכבה ממש להתגלות היחוד ביתר שאת וביתר עוז. כי החכמה דאצילות מורה על דרגת ה"אין" שאינו סובל שום הרגשת ה"אני" שהוא הבינה דבריאה, יצירה, ועשיה. אבל אצל הכתר יש יחוד נפלא בין האין דאצילות והאני דבי"ע עד שמתגלה מעלה חדשה בסוד אני ואין בבת אחת ששם דייקא

הכלים של "אני" גורמים לאור ד"אין" לגלה את עצמו יותר ויותר בכל רגע ורגע עד שמתעורר התוספת קישוט על ידי הכלי. כי אצל הדרגה של א"ק יש יחוד נפלא בין הפכיים עד ששני הפכיים מתקשרים ביחד לגלות אור חדש הכולל שני דרגין לגמרי. לכן כאן אצל דרגת הכתר הכלים של בינה אינם מבוטלים כאילו לא היו, אלא הם מתהפכים להכלי שגורם התעוררות של התגלות האין דחכמה ביתר כח, להראות איך שבאמת תכלית היחוד כולל גם ההיפוך בתוכו. ואם מגדירים הדברים לפי סוגי האמת, שאפשר לומר שהגדרה של חכמה/אצילות מורה על אמת סתמי שאינו יכול לסבול את השקר. בינה/בי"ע מורה על התגלות בחינת השקר שמעורר שאלה על מציאות האמת הסתמי, וכתר/א"ק מורה על אמת לאמיתו שכולל בתוכו גם את האמת וגם את השקר כי בערך האמת לאמיתו, גם האמת הסתמי נראה כמו בחינת שקר, כי בערך מחויב המציאות בבחינת כתר כביכול, אז כל הדרגין האחרים נחשבים כבחינת שקר.

ירידה מן אמת (חכמה) לתוך בחינת השקר (בינה) לצורך עליה לאמת לאמיתו (כתר)

וז"ל של הר"ר אהרן הלוי זי"ע (עבודת הלוי, ואתחנן) "דהיינו, שכל אהבה ויראה נגד אמיתותו ית' נקרא בשם בחינת שקר מפני שאמיתו ית' הוא פשוט בתכלית הפשיטות ואינו בערך שום מהות כלל, ומאחר שכל אהבה ויראה בבחינת מהות הרגשה, הרי זה נקרא בשם בחינת שקר, אשר לכן כתיב הן שמים לא זכו בעיניו וכו' לכן אמרו רז"ל "חסד אמר יברא, אמת אמר אל יברא מפני שכולו מלא שקרים", שכל הבריאה מצד ההתגלות בבחינת מהות הוא נקרא בשם בחינת שקר מאחר שהוא נגדר בגדר בריאה הרי אין להעריך כלל לעצמותו ית', כי הוא מרום על כל ברכה ותהלה. לכן הבריאה הוא דוקא מצד חסדו ית' שהוא כל התפשטות גם למטה מטה" עכ"ל.

והדברים של ר' אהרן מאירים כמראה כהן שיצא מבית קדשי הקדשים כי כאן רואים נקודת הדברים. כי בדרך כלל יש שלשה דרגין. יש האמת הסתמי של חכמה, יש בחינת השקר של בי"ע, ויש האמת לאמיתו של כתר. ומשום שדרגת הכתר נחשב כתכלית העליה בכל עולם אז יש לו קצת דמיון לבחינת אא"ס כביכול

כמבואר בדברי הגר"א שרדל"א נחשבת בבחינת א"ס כביכול. בתחילה יש האמת של עולם האצילות שנראה כמו אמת מוחלטת של המציאות, ובערך האמת של אצילות, אזי כל העניינים של בינה ובי"ע נראין כאילו הם שקר ויוצא מכלל אמיתת המציאות. אבל כל זה הוא רק כשמסתכלים על בינה בערך החכמה, אבל כשמסתכלים מצד הכתר שנחשב כא"ס כביכול, אז גם חכמה וגם בינה נחשבים כבחינת שקר בערך האמת האמיתי של מחויב המציאות.

גם האמת וגם בחינת השקר נחשבים כבחינת שקר בערך האמת לאמיתו

וזה העניין שביארנו לעיל בערך הפגישה בין אמת וחסד, כי אמת שאמר אל יברא הוא בבחינת החכמה של אצילות שאינו יכול לסבול את כל השקרים של עולמות בי"ע, והחסד הוא התגלות הכתר שמאפשר המציאות של בי"ע ובינה, כי בערך עצמו גם החכמה וגם הבינה נחשבים כבחינת שקר. כי בערך האמת האמיתי שהוא בבחינת מחויב המציאות, אז כל ענין אחר, אפילו הכי גבוה שיש, נחשב לבחינת שקר. ועל ידי זה יש התחברות נפלא בין חכמה/אצילות וגם הבינה/בי"ע כי שניהם מתיחדין כאחד באור הכתר עד ששניהם ממש, גם האמת הסתמי של חכמה וגם השקר של בי"ע נכללים בתוך היחוד בסוד האני ואין בבת אחת. וזהו ממש ההמשכה של ר' אהרן זי"ע, וז"ל, "ואמנם כן בהיותם מצד עצמותו ית' הרי אין החסד והאמת ב' בחינות מובדלים כלל, רק נכללים בכח השוואתו עצמותו בהתכללות א', רק מצד ההתגלות דווקא מתחלקים לב' מהותיים וכו'. לכן יכול להיות שבהתמשכות הנבראים מצד החסד אז יתגלה אמיתותו ית' גם בבחינת הדרגין להיות בבחינת יחוד אמיתי, שלא יהיה הכלים מסתירים על האמת שגם בבחינת הכלים יתגלה היחוד אמיתי הוא מצד אמיתותו ית' דווקא כמ"ש "ואמת ה' לעולם" וכו', וזהו "יוצר אור ובורא חושך עושה שלום וכו'" כי אור הוא בחינת חסד בהצטיירות המהותים, וחושך הוא מניעת ההשפעה ע"י מדת האמת שאמר "אל יברא" מפני שאי אפשר להיות בבחינת בריאה מצד מדת אמת וכו' אמנם עושה שלום שנתגלה בחינת האמת בבחינת החסד הנ"ל שהוא על ידי הבורא כנ"ל שעל ידי זה מתגלה האמת והחסד ביחוד א', והיינו להיות דרגין מתחלקין ואף על פי כן יאיר בהם גילוי אא"ס ב"ה להיות בבחינת יחוד אמיתי דעשר ספירות בלי מה בלי מהות כלל. עכ"ל.

ביאור לדברים הדקים והנפלאים של ר' אהרן הלוי ז"ע

להסביר הדברים האלו חוזרים להפגישה בין אמת ובין חסד, כי מצד האמת של דעת תחתון שהוא האמת הסתמי של עולם האצילות, שהוא בחינת אמת שאמר "אל יבא" כי הם מלאים שקרים, אז כל בחינת השקר של ב"ע נחשב כיצירה מגדרי האמת באופן שלילי. אבל על ידי ההסתכלות של כתר שהוא בבחינת האמת לאמיתו, אז כל סדר ההשתלשלות כולל גם החכמה וגם הבינה נחשבים כבחינת שקר, כי בערך מחויב המציאות אז כל הגילויים הם נחשבים לאפשרי המציאות בבחינת שקר. אבל חלילה לחשוב שהגילוי של אמת לאמיתו מבטלת את האמת התחתון של עולם האצילות כאילו שאין לו מקום בתחום האמת לאמיתו. כי **אדרבא איפכא מסתברא** שהגילוי הנפלא של האמת לאמיתו של כתר מגלה איך שגם האמת התחתון של אצילות וגם בחינת השקר של ב"ע, שניהם משמשים ביחד לגלות האור מופלא רום מעלה של האמת לאמיתו שהוא בסוד השלום כמבואר אצלנו כבר לגבי הדעת של שלום שכולל בתוכו גם האמת התחתון וגם החסד שהוא בבחינת השקר דב"ע שמגלה חסד העליון של אמת לאמיתו. וענין זה הוא מאוד הכרחי להבנת הסוגיה בטוב טעם ודעת, כי אפשר ח"ו ליפול לטעות נוראה ולחשוב שהאמת הסתמי של אצילות שמגדיר את כל העניינים בבחינת אפשר ואי אפשר וכדומה בכל ריבוי הכללים התחתונים המגדירים המציאות הנראה לעינינו, כולם עומדים בתוקפם רק לשעה, עד שהשקר של ב"ע מגלה שהוא אינו אמת בתכלית האמת. ואז, לפי חשבון המטועה, כשהשקר מגלה החלל בתוך האמת התחתוני, עולים לדרגה של אמת לאמיתו שמגלה אור חדש על כל המציאות ועל כל החשבונות של בני אדם וזורקים ושוכחים את האמת הקודמת של אצילות ח"ו. אבל חלילה לחשוב ככה, כי באמת אע"פ שהאמת התחתוני של חכמה ואצילות אינו נחשב כמחויב המציאות חלילה, וגם הוא נחשב כבחינת שקר בערך האמת האמיתי, מכל מקום צריכים לשמור על הסדר הנכון ולזכור שהתכלית הוא האמת של עולם האצילות וכל העניינים המתגלים שמה הם ממש אמיתיים בסוד "משה אמת ותורתו אמת".

רק כל התהליך הזה הוא לגלה איך שבין האמת של האצילות שהוא לא האמת לאמיתו, ובין הב"ע שבערך אצילות נחשבים כבחינת שקר, שניהם גם יחד נכללים בתוך האחדות הכוללת של האמת לאמיתו בסוד כתר עליון שכולל גם האין דאצילות וגם היש של עולמות ב"ע. וכל זה נעשה על ידי היחוד של חסד ואמת

וכמו שכתב ר' אהרן הלוי זי"ע, כי גם האמת התחתוני של האצילות וגם בחינת השקר של הבי"ע מתייחדים לגלה איך שהאמת לאמיתו הוא כל כך גבוה וכל כך נפלא עד שכולל בתוך עצמו שני הפכים בבת אחת ממש, הגדרים המסודרים של אמת דאצילות כאילו הם עומדים בתוקפם לגמרי בלי שום שקר, וגם הביטול של אותו גדרים עצמם על ידי התגלות בחינת השקר של בי"ע שהוא בבחינת חסד. והתכלית הוא לחבר שניהם ביחד עד שבחינת השקר דבי"ע יהיה מעורר האמת דאצילות לעלות אל על לתוך האמת לאמיתו של אדם קדמון בסוד התחברות משה שהוא אמת ואהרן שהוא חסד.

וזה מה שאמר ר' אהרן זי"ע במילים מדויקים על להפליא. "ואמנם עושה שלום שנתגלה האמת ב(תוך) בחינת החסד הנ"ל שהוא על ידי הבורא שעל ידי זה מתגלה האמת והחסד ביחוד א", עכ"ל. כי התכלית אינו לבטל האמת על ידי החסד, אלא התכלית הוא לגלה איך הירידה מן האמת לתוך השקר הוא הדרך לעורר הגילוי הנפלא של אמת לאמיתו. וזה לשונו הנפלא של מו"ר שליט"א (י"ה תשס"ו, ספר המידות, אות א') "והשלום הוא למעשה לא שקר ולא אמת אלא הוא השקר והאמת ביחד. ואף על פי כן הוא כולו אמת. וזה בחינת "שלם וחצי" שמביא ר' אברהם אבולעפיה בספריו. היינו, שבחינת השלם שהוא האמת בבחינת האור אין סוף והקו והוא גם בבחינת הז"א שהוא הזכר, מתאחד עם החצי שהוא בבחינת השקר בבחינת הצמצום בבחינת העיגולים שהוא ספירת המלכות הנקבה, ומתחברים התרי משיחין משיח בן דוד ומשיח בן יוסף ונעשה שלום בעולם", עכ"ל.

התכלית הוא לכלל גם השקר דבי"ע וגם האמת דאצילות שניהם יחד על מנת לגלות התוספת קישוט של האמת האמיתי

כל זה להאיר נקודה יסודית שאע"פ שהאור מופלא רום מעלה של כתר עליון שהוא בחינת אמת לאמיתו הוא יותר גבוה מן האמת הסתמי של עולם האצילות, מכל מקום התכלית הוא לכלל גם בחינת השקר דבי"ע וגם האמת דאצילות שניהם יחד על מנת לגלות התוספת קישוט של האמת האמיתי הכולל בתוכה גם האמת דאצילות בבחינת "אין" וגם בחינת שקר דבי"ע בבחינת "אני". ולא ח"ו לחשוב שמשום שהאמת התחתון של עולם האצילות אינו מכון כנגד האמת האמיתי של אדם קדמון, אז כאילו מבטלים את האמת דאצילות ח"ו. כי

באמת כל התכלית של הירידה לתוך השקר של עולמות דבי"ע הוא רק לגלה בתוך האמת עצמו איך הוא גם כן שייך להאמת לאמיתו, ואיך שדייקא על ידי ירידה לתוך השקר אז יכולים לגלה האמת ביתר שאת וביתר עוז. שרק מחויב המציאות, שהוא הקב"ה בכבודו ובעצמו בבחינת כתר עליון נחשב כאמת אמיתי שאינו תלוי בשום דבר חיצוני, אבל בערך האמת האמיתי של בחינת כתר וא"ק יש גדרים שונים של האמת כמו האמת התחתון של עולם האצילות וגם בחינת השקר של בי"ע שנקרא בחינת שפת אמת. ולכאורה אפשר לחשוב בטעות שאם האמת האמיתי הוא רק הקב"ה בכבודו ובעצמו בסוד מחויב המציאות, אז שאר הדברים נחשבים כשקר וכזב ממש עד שעומדים לבטל לגמרי. אבל כמו שביארנו כבר, התכלית של ההתגלות של אמת לאמיתו אינו לבטל את האמת הסתמי של עולם האצילות בבחינת חכמה, ולא לבטל השקר דבי"ע בבחינת בינה, אלא אדרבא איפכא מסתברא שהתכלית הוא לכלול גם האמת וגם השקר ביחד לגלות תוספת קישוט של אמת לאמיתו בלי לבטל שום צד של התמונה הכוללת.

דברי הרבי רש"ב זי"ע בענין אמת לאמיתו

ולפי זה נכנסים עוד לדברי הרבי רש"ב זי"ע (ס"ו, תקע"ד) "ולהבין מהו ענין אמת לאמיתו בעבודה, הנה כתיב (שמואל א' ב:ג) "אל דעות ה'" שיש ב' דעות בבחינת דעת עליון ודעת תחתון. דעת תחתון הוא דעת הנבראים, שהנברא מרגיש את עצמו למציאות יש ואת האין האלוקי, היינו מקור המתהווה אותו, אינו מרגיש שהוא נעלם ונסתר ממנו, כי אם מאיר עליו בגילוי לא היה במציאות יש כלל, רק שהאין האלוקי מתעלם ומסתתר מהנבראים. ואפילו נבראים העליונים אינם מרגישים את האין האלוקי. אלא ששם מורגש גם המציאות דהאין אלוקי, אלא דשם מורגש מציאותו על כל פנים אבל לא מהות האין, דאם לא כן לא היה במציאות נבראים. ולמטה אינו מורגש גם המציאות דאין אלוקי, הגם שכל אחד מרגיש שיש בו חיות המחיה אותו, הרי אינו מרגיש שהחיות הוא אלוקות. וגם אם מרגיש מציאותו, אינו מרגיש מהותו. לזאת הנבראים קוראים אותו אין, כאילו אינו, לפי שאינם מרגישים אותו כלל וכו'. **ודעת עליון היא דעה העליונה שלמעלה יש ולמטה אין, היינו שיעקר הוא האלוקות, והנבראים הם אין, שאינם בבחינת מציאות באמת וכו'.** והנה באמת ב' הדעות הם באלוקות, שגם דעת תחתון הוא באלוקות. אלא שזהו בההארה האלוקים שנעשה מקור לעולמות, דשם (דעת תחתון) הדעה

היא מאין ליש, ממילא היש תופס מקום לגבי הארה זו וכו' ודעת עליון הוא בבחינת עצמות אלוקות, שאינו בערך מקור לעולמות ואינו נותן מקום ליש וכו'. ובמדריגה זו הידיעה הוא מיש לאין, דעצמות אלוקות הוא היש, ואין הכוונה בבחינת מציאות ח"ו, אלא שזהו אמיתות העניין וכו' והעולמות שנתהוו הן בבחינת אין, שאינם מציאות אמיתי ואינם תופסים מקום כלל, דכלא חשיבו וכו'. ובדרך כלל דעת תחתון הוא מאצילות לבי"ע, ודעת עליון הוא בבחינת עצמות אלוקות דאצילות וכו', וב' דעות אמת, דלגבי הארה האלוקים שבערך בחינת מקור לעולמות הוא בבחינת מאין ליש, והיינו רק לגבי בחינת המציאות דאלוקות וכו' אבל לגבי מהות ועצמות אלוקות דאצילות הוא בבחינת מיש לאין, "עכ"ל של הרבי רש"ב זי"ע.

נמצא מפורש כמו שביארנו כבר שהגילוי העליון של אמת לאמיתו שהוא אפילו למעלה מהגדרת הדעת עליון של האצילות ומכל שכן מדרגת הדעת התחתון דבי"ע, אינו באה לשלול את המציאות האמיתי של אצילות או בי"ע, אלא האור מופלא רום מעלה של האמת לאמיתו שהוא כעין התנוצצות הכתר שהוא בבחינת אא"ס כביכול בערך החכמה והבינה, הוא בא לגלות איך שגם האמת דאצילות וגם השקר דבי"ע כולם נכללים בתוך האמת לאמיתו שמגלה איך הכל, מכל, כל, נכלל בתוך האחדות הכוללת של החסד עליון בסוד "עולם חסד יבנה".

כל תכלית המציאות בכלליות ובפרטיות הוא דווקא לגלה את האור בתוך שלמות דבי"ע כי תענוג תמידי אינו תענוג

עכשיו יכולים להיכנס ביתר עמקות להמצב של הבי"ע עצמם שהם בבחינת הבינה שהוא נחשב כישות גמור בערך האמת התחתון של עולם האצילות. והוא משמשת בסוד השקר. כי באמת כל התכלית של בריאת העולמות והצמצום שהתחיל את מהלך של הסתרה הוא רק כדי שיכולים לירד מטה מטה לתוך עולמות המופרדים בבחינת ה"הסתרה שבתוך ההסתרה" עד שכמעט נראה שעולמות הפירוד נמצאים בתוך "בטן הנחש" ממש, כי דייקא משם אצל הירידה בתחתונים ממש שהוא בסוד ה"פרט היותר מפורט שיכול לפרט", שם נתגלה האור מופלא רום מעלה של תוספת הקישוט שעולה דייקא מן הריחוק הכי מרוחק. כי על ידי הירידה לתוך העולמות דבי"ע יכולים לגלות אחר כך איך שבאמת המקומות הכי מסותרים והכי מרוחקים מן האא"ס, אפילו שם יש התגלות של הקב"ה על

ידי המסירות נפש לאמונה. ולא זה בלבד שיכולים לגלה את אור האלוקות מטה מטה בעולמות ב"ע, אלא כל תכלית המציאות בכלליות ובפרטיות הוא דווקא לגלה את האור משם. כי למצוא את האור בעולם האצילות שהוא בבחינת חכמה ואין אינו כל כך חידוש, כי פשוט שיכולים למצוא האור כי טוב כשאין שום הסתר או מניעה, והוא בבחינת תענוג תמידי שאינו תענוג, כי אין שום הסתר שם כי אפילו הכלים דאצילות נחשבים כאלוקות בסוד "רזא דמהימנותא" כידוע. אבל למצוא את האור האלוקי אפילו למטה בעולמות דב"ע ששם שולט ההסתר והחושך, זהו חידוש האמיתי. כי דייקא למטה נכנסים לסוד תענוג הבלתי תמידי, ועל ידי הירידה מטה מטה לתוך עמקות הבי"ע יכולים לעלות אחר כך למעלה, לא רק להמצב של אצילות שאינו סובל ההסתרה, אלא אעלך גם עלה לאור מופלא רום מעלה של עולם הא"ק שהוא בבחינת כתר שכולל גם האין דחכמה ואצילות וגם האני דבינה ובי"ע כדי לגלה התוספת קישוט בסוד אני ואין בבת אחת בבחינת **תנועת ההתחדשות (על ידי הישות דבי"ע) בתוך התענוג תמידי (שהוא האין דאצילות) ושם נתגלה החידוש העצום שאפילו בתוך ההיפוך ממש נמצא האור, ולית אתר פנוי מיניה כלל וכלל. לפי עניינו, המדרגות של בינה (אני), חכמה (אין), וכתר (אני ואין בבת אחת) מכוונים מול שלוש דרגות של בחינת שקר (בינה), אמת התחתון (חכמה), ואמת האמיתי (כתר) שהם הם עולמות ב"ע, אצילות, וא"ק. נמצא שדייקא הירידה מן האמת התחתון לתוך בחינת השקר הוא המרכבה לגלה את האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו אחר כך. וכבר ביארנו את זה לעיל לגבי עבודת השדכ"ן שהוא בבחינת ש'קר ד'ובר כ'סף נ'וטל ועבודתו של אהרן הכהן שהוא סוד החסד עליון שאמר יברא לעומת האמת התחתון שאמר אל יברא, אבל כאן נכנסים לרובד הפנימי של השקר דבי"ע כדי להבין את עבודת השידוכים ביתר שאת וביתר עוז.**

עכשיו שביארנו קצת לגבי ענין השקר של ב"ע, אז יכולים להבין איך שדייקא על ידי הירידה מן האמת דאצילות לתוך השקר דבי"ע יכולים לגלה האור מופלא רום מעלה של האמת לאמיתו בבחינת א"ק. כי אף על פי שהתכלית הוא לחיות עם האמת של אצילות, מכל מקום יש זמן של ירידה לתוך המציאות הנוכחי שמיד מכחיש את המציאות של אצילות, כי להיות כמצב של אצילות זאת אומרת להיות במצב של יחוד כשהכלי מבוטל בתכלית להאור עד שאין שום זכרון להכלי, כי היחוד של אצילות אינו יכול לסבול הפירוד דבי"ע שהוא ענין הכלים, ולכן

כשנמצאים בתוך האצילות אין שום עניין של כלים כי שם מתגלה הסוד של "רזא דמהימנותא". אבל כשיורדים לעולמות בי"ע שם נמצאים שהכלים עומדים בתוקפם, ושם שולט עניין של הסתר וחושך. נמצא שמי שמגיע עם המוחין של אצילות שהוא אין בלבד בלי התחברות לאני, לתוך העולמות של בי"ע שכנראה עומדים בבחינת אני בלי התחברות לאין, אז יתעורר קושיא עצומה אצלו כי לפי גדרי האמת התחתון של אצילות, הפירוד של בי"ע נראה כסתירה גמורה לאור היחוד. וכל זה משום שכשעומדים בבחינת אצילות, עדיין לא התגלה היחוד הפלאי של א"ק שכולל גם האין דאצילות וגם האני דבי"ע, ולכן נראה ההיפוך הגמור המעורר שני אפשרויות: או שהיחוד של אצילות הוא האמת היחידי ועל ידי זה מבטלים ומפחדים מן עולמות בי"ע כאילו הם יציאה מן המציאות האמיתית, או תופסים את הישות של בי"ע כאילו הוא המציאות האמיתית וכופרים בהיחוד הרזי של עולם האצילות ח"ו, כי כשעדיין אוחזים במוחין דחכמה של אצילות, אז אי אפשר להשיג האור מופלא רום מעלה של כתר שהוא סוד אני ואין בבת אחת.

ולכן כשיש מה שנראה כמחלוקת בין האמת של אצילות ובין הפירוד של בי"ע, יש התגברות של שמירת האצילות שאינו יכול לירד לתוך מקומות המסוכנים של בי"ע כי יש פחד שמא הפירוד של בי"ע יבטל היחוד של אצילות, וכל זה גורם להמשכת העניין שרואים האמת דאצילות כמו האמת המוחלטת המורה על יחוד לגמרי בבחינת אין, ומבטלים הפירוד של בי"ע כעפרא דארעא. ועל ידי הטעות הזו, אז גורמים שני בעיות וחסרונות, א' שלוקחים את האצילות שהוא בחינת אין דחכמה כהמציאות היחידי של יחוד ה' בעולם כאילו ח"ו אין למעלה ממנה, וב' שמאבדים את המציאות של בי"ע כי מסתכלים עליה כאילו היא שקר וכזב גמור בלי שום מציאות כלל ח"ו.

אבל על ידי ההבנה הנכונה לגבי המציאות של עולמות בי"ע, יכולים להסתכל על הכל באופן אחר, כי כשמסתכלים על הפירוד והאני דבי"ע כמו **שקר-אמיתי שהוא לא שקר גמור חלילה אלא "בחינת השקר" שהוא גם כן נחשב כמציאות-של-שקר**, אז יכולים לירד מן האין דאצילות לתוך האני דבי"ע בדרך נכונה בסוד נכנס בשלום ויצא בשלום. כי ביארנו כבר שהאמת דאצילות הוא בבחינת "אמת שאמר אל יברא שהוא מלא שקרים", וכמו כן השקר דבי"ע מורה על "חסד שאמר יברא" בבחינת רב חסד, וקודם הגילוי של הכתוב השלישי שהוא בבחינת אני-ואין דא"ק שהוא ההתגלות של הדעת של שלום בתוך ומתוך

המחלוקת עצמה, אז יש גילוי של אמת לאמיתו שנותן מקום גם להאין דאצילות וגם לאני דבי"ע בסוד השלום. לכן על ידי ההסתכלות הנכונה אז יכולים להיכנס בשלום ולצאת בשלום, שלום דייקא בסוד "האמת והשלום אהבו". כי כשיורדים למטה לתוך בחינת השקר של בי"ע אז צריכים לפתוח את הגבולים של הגדרת האמת, שעכשיו שיורד למטה לתוך הבי"ע ונפגשים עם מציאות של שקר שהוא גם כן חלק בלתי נפרד מן היחוד האמיתי של דעת עליון, אז צריכים להגדיל התחום של מה שקוראים אמת, כי קודם הירידה חשבנו שרק בהאמת דאצילות ימצא האמת, אבל עכשיו שיורדים למקום השקר דבי"ע ורואים איך שהוא בבחינת שקר-אמיתי, אז מתגלה האמת האמיתי שהכל מכל כל נכלל בתוך היחוד המופלא של אא"ס המתגלה דרך הכתר שהוא בבחינת א"ק. כי קודם הירידה לתוך בחינת השקר של בי"ע היו חושבים שהאמת היחידי הוא האור של חכמה, ועכשיו שירדנו לתוך הבי"ע עצמה ורואין איך שהשקר אינו דבר שלילי בלבד ששולל את המציאות הנוכחי, אלא הוא מן של התגלות חיובי בדרך השלילה, דהיינו מציאות של שקר, אז רואין מיד איך שאין ערוך כלל בין האמת לאמיתו הכולל אם האמת וגם השקר ביחד.

התגלות האמת דוקא אצל יעקב אבינו שהוא בבחינת האמת עצמו בסוד "תתן אמת ליעקב", ודוקא אצל יעקב אבינו רואים כניסה לתוך בחינת השקר עצמה בסוד לקיחת הברכות מעשו

וכמו שהשדכן שהוא סוד שקר דובר כסף נוטל נצרך לירד למטה לתוך השקר דבי"ע בכדי לפתוח את הסגירה של האמת התחתוני של אצילות כדי שיגלה האמת לאמיתו בסוד חסד עליון של אהרן הכהן, ככה רואים את זה אצל בחיר שבאבות שהוא יעקב אבינו, בחי' עמוד האמצעי העולה אל על ויורד עד התהום בבחי' אות ו' שהוא מבריש מן הקצה עד הקצה. כי רואים את התגלות האמת דוקא אצל יעקב אבינו שהוא בבחינת האמת עצמו בסוד "תתן אמת ליעקב" כי עמוד האמצעי הוא עיקר האמת שכולל גם ההתפשטות של חסד דאברהם וגם את ההסתלקות של גבורה דיצחק, וכשם שכל קצה וקצה בימין או שמאל מגיע למצב של הפסקה כי בודאי יהיה התנגדות כנגדן מקצה האחר, עמוד האמצעי אינו נפסק בכלל משום שהוא כולל גם הימין וגם השמאל ביחד בסוד מחלוקת לשם שמים שעל ידו דייקא יתגלה הדעת של שלום שהוא האמת האמיתי.

אבל דוקא אצל יעקב אבינו רואים כניסה לתוך השקר עצמה בסוד לקחת הברכות מעשיו, ובודאי הדברים צריכים בירור ארוך. קודם שנכנסים לסוגיה של האמת ליעקב ואיך הוא מתייחס להשקר עצמו, צריכים להוסיף עוד שאלה, המובא **בחסידות (תניא, י"ג)** שדייקא אצל יעקב אבינו שהוא הוא מדת האמת רואים הבקשה של "תתן אמת ליעקב", שמשמע כאילו שיעקב עדיין מחוסר מן האמת עד שצריך ליתן את האמת ליעקב, אבל אם יודעים כבר שיעקב הוא בבחינת איש תם (א' תם = אמת) שהוא התגלות האמת, אז למה מבקשים שיתן עוד אמת? הלא להוסיף עוד רובד של אמת מגלה למפרע שהמצב הקודמת לא היה בבחינת אמת לאמיתו. וז"ל של **רבינו בעל התניא** (אגרות קודש, ו'), "וכתיב תתן אמת ליעקב וכו' פירוש שהקב"ה הוא הנותן מדת אמת ליעקב, וצריך להבין וכי אין אמת ביעקב ח"ו עד שהקב"ה יתן לו מלמעלה?", עכ"ל.

על ידי הקושיא הזו, מעורר ה**בעל התניא** להעמיק לתוך סוגיית האמת ושם מגלה אורות מופלאים העומדים ברומו של עולם. כי בדרך כלל מה שהבעל התניא מסביר הוא שאף על פי שיש אמת אצל יעקב, מכל מקום יש רובד יותר עמוק של האמת והוא הסוד של אמת לאמיתו כמו שביארנו כבר. והדרך איך לגלה את זה עין בעין איך שהאמת התחתונה אינו כל כך אמיתי כמו שחשבנו בתחילה, כי כשרואין את האמת של אצילות כאילו הוא האמת היחידי שיש, אז כל יוצא מן הכלל דאצילות יהיה נחשב כשקר גמור שאינו במציאות, ואוחזים על הנקודה של האמת כאילו הוא הכל ובלעדיו אין שום אמת כלל. אבל על ידי ההכרה שבאמת האמת אינו כמו נקודה, אלא הוא כמו שטח של אמת שיש הרבה מדרגות של אמת זו למטה מזו זו למעלה מזו, אז על ידי זה דייקא יתגדל ויתקדש האור של האמת, כי עכשיו התחום של האמת מתגדל, שקודם הפתיחה של האמת התחתונה מנקודה סתמי לשטח של תנועה והתחדשות היו תופסים את האמת הסתמי כאמת מוחלטת, אבל כשמבינים שבערך אחר יש עוד מציאות של אמת אף על פי שבערך האמת הקודמת איננו נחשבת כאמת, מכל מקום רואים איך שהאמת יכול להתפשט את עצמו בכל נקודה ונקודה "כי הכל תלוי בערכי הכינויים בלבד". ואף על פי שכאן אין בעל התניא מדבר על בחינת השקר, מכל מקום רואים מתוך האש שחורה על אש לבנה איך שמגדילים את האמת דייקא על ידי הירידה מתוך האמת הקודמת, ורק על ידי הירידה מן המחשבה שהאמת של אצילות הוא בבחינת האמת היחידי כאילו הוא בבחי' מחויב המציאות ח"ו, לתוך ההכרה שיש דרגין בלי סוף

של אמת בערכין, אז זוכים לגלה את האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו שכולל בתוכו גם נקודת האמת הסתמי וגם ריבוי גווני האמת המתגלה דוקא על ידי הכניסה לתוך בחינת השקר.

וז"ל של בעל התניא, "אך הנה מודעת זאת דמדת יעקב היא מדת רחמנות ועבודת ה' במדת רחמנות היא הבאה מהתעוררות רחמים רבים בלב האדם על ניצוץ אלקות שבנפשו הרחוקה מאור פני ה' כאשר הולך בחשך הבלי עולם והתעוררות רחמנות זו היא באה מהתבונה והדעת בגדולת ה' איך שאפילו העולמות העליונים למעלה מעלה עד אין קץ כלא ממש חשיבי קמיה כי כל שפעם וחיותם אינו רק מזיו והארה מאות אחד משמו יתברך וכו' אבל לגבי מהותו ועצמותו יתברך כתיב "אני ה' לא שנית" בין בבחינת שינויי ההשתלשלות מרום המעלות עד למטה מטה, שכמו שהיה הוא לבדו הוא יחיד ומיוחד לפני ששת ימי בראשית, כך הוא עתה אחר הבריאה, והיינו משום שהכל כאין ואפס ממש לגבי מהותו ועצמותו וכמו אות אחד מדיבורו של אדם או אפילו ממחשבתו לגבי כללות מהות הנפש השכלית ועצמותה על דרך משל לשכך את האזן ובאמת אין ערוך אליך כתיב וכו' ואי לזאת הרחמנות גדולה מאד מאד על הניצוץ השוכן בגוף החושך והאפל משכא דחויא העלול לקבל טומאה ולהתגאל בכל התאוות ר"ל, לולי שהקב"ה מגן לו ונותן לו עוז ותעצומות ללחום עם הגוף וכו' הנה מודעת זאת דיש ב' מיני דחילו ורחימו, הראשונות הם נולדות מהתבונה והדעת בגדלות ה' ובדברים המביאין לידי אהבת ה' ויראתו, והאחרונות הן הבאות אחר כך מלמעלה בבחינת מתנה וכו' והנה בודאי אין ערוך כלל בין הראשונות שהם תולדות השכל הנברא לגבי האחרונות שהם מהבורא יתברך שמו. ולכן הן הנקראות בשם אמת כי חותמו של הקב"ה אמת שהוא אמת האמיתי וכל האמת שבנבראים כלא חשיבי קמיה. אך איזה דרך שיזכה האדם לאמת ה' הנה הוא על ידי שיעור רחמים רבים לפני ה' על הניצוץ שבנפשו שהיא מדתו של יעקב מבריה מן הקצה עד הקצה, דהיינו מרום המעלות עד למטה מטה להמשיך אמת ה' לעולם השפל הזה החשוך, כמו שכתוב "כי אשב בחושך ה' אור לי", וזהו כי גבר עלינו חסדו כו'", עכ"ל הנפלאים של בעל התניא באגרות הקודש.

והענין הוא כמו שביארנו שאף על פי שיש אמת ליעקב שהוא נראה כמו האמת המוחלטת, מכל מקום בערך עצמותו יתברך כביכול שהוא האמת האמיתי בסוד מחויב המציאות, אז כל האמת דיעקב נתהפך להיות בבחינת "כלא חשיבי"

שהוא בחינת השקר שנתגלה דוקא כשמכירים איך שאין ערוך כלל, ועל ידי הגילוי הזה אז נתהפך האמת הקודמת להיות רק בחינת האמת בערך מה שלמעלה ממנו. אבל מסביר הבעל התניא שדייקא על ידי ההכרה הזה אז יש אפשרויות לגלה את האמת גם כן למטה בעולמות ב"ע שהם מקום החושך, כי עכשיו השינוי בין אצילות ובין ב"ע אינו כל כך חזקה, כי קודם הגילוי של נקודת השקר בתוך האמת התחתון של כולם האצילות, אצילות היה נחשב כאמת מוחלטת ובי"ע היו נחשבים כשקר לגמרי, אבל על ידי הגילוי שהאורות דאצילות אינם כל כך אמיתיים כמו שחשבנו מקודם, כי עכשיו נתגלה איך שבאמת אין ערוך – אז רואים איך גם האמת דאצילות וגם השקר דבי"ע שניהם כאחד מבוטלים בתכלית הביטול בתוך האור מופלא רום מעלה של האמת לאמיתו.

אפשר לרמז גם כן בתוך הלשון של בעל התניא עצמו, שכל ההתגלות של התכללות השקר דבי"ע לתוך האמת לאמיתו הוא על ידי "כי גבר עלינו חסדו", כי אמרנו כבר שהפגישה הזו בין אמת דאצילות ובין בחינת השקר דבי"ע שהוא מעורר האור בין "אמת אמר אל יברא" ובין "חסד אמר יברא", כי לפי האמת התחתון אז הבי"ע הם מלאים שקרים שאינם במציאות, אבל על ידי ההתגלות של חסד עליון שהוא סוד רב חסד של אהרן הכהן, אז דייקא יש התגלות של שקר העליון המגלה איך שגם האצילות וגם הבי"ע הם בבחינת אין ערוך וכולו קמיה כלא חשיבי בערך האמת המוחלטת של מחויב המציאות שהוא ה' אלקיכם אמת. ולכן אפשר לומר שהבעל התניא מרמז להאור העליון של חסד דייקא שהוא סוד השקר שנתגלה על ידי אהרן הכהן בבחי' השדכן שהוא ר"ת ש"פתי כ"הן ש"מרו ד"עת ו"תורה כמו שביארנו כבר.

חסד הנורא של ערכי האמת

כמו שהסביר רבינו בעל התניא, המשמעות שיכולים ליתן עוד שלב של אמת ליעקב שהוא כבר עומד אצל בחינת האמת, מגלה לנו שהגדרת האמת אינו סתמי כאילו הוא מוגדר בהגדרות מהותיים ומחויבים, אלא שיש שטח של אמת ודרגין של אמת שאינם דוקא מתאים זה לזה. כי קודם הגילוי הזה קיבלנו האמת דיעקב שהוא האמת דאצילות כאילו הוא האמת המוחלטת בלי שום אפשרויות של יציאה, אבל אחר כך רואים שהאמת דאצילות אינו האמת היחידה, אלא הוא

נחשב גם כן בבחינת אפשרי המציאות בערך האמת האמיתי שהוא בבחי' מחויב המציאות, ועל ידי ההכרה שהאמת דיעקב שהוא האמת דאצילות אינו האמת האמיתי, אז נפתח בפנינו הסוד הנורא של ערכי האמת ואיך שבאמת אפשר שיהיה גדרים שונים של אמת לפי הערך שבו מדברים. כי קודם הגילוי שיש אמת נוספת על האמת הסתמי של עולם האצילות, המושג של אמת היה מוגדר בהבנה שהאמת הוא אחד ורק השקר הוא בסוד השניות והפירוד, אבל עכשיו שמסתכלים על האמת הסתמי של עולם האצילות שהוא בבחי' יעקב, ורואים איך שבערך האמת האמיתי גם האמת הסתמי של אצילות נחשב כשקר באיזה בחינה, אז רואים שיש גוונים שונים של אמת ומתגלה הריבוי במקום האחדות הקודמת.

וכל זה מבואר בטוב טעם ודעת בדברי **בעל התניא** (תניא פרק י"ג) וז"ל "הנה לגבי מדריגת הצדיקים עובדי ה' באמת לאמיתו אין בחינת אהבה זו (של הבינונים) נקראת בשם עבודת אמת כלל מאחר שחולפת ועוברת אחר התפילה, וכתוב "שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר", ואף על פי כן לגבי מדריגת הבינונים נקראת עבודה תמה באמת לאמיתו שלהם איש איש כפי מדריגתו במדרגת הבינונים, והריני קורא באהבתם שבתפלתם גם כן שפת אמת תכון לעד, הואיל ובכח נפשם האלוהית לחזור ולעורר בחינת אהבה זו לעולם בהתגברותה בשעת התפילה מדי יום ביום על ידי הכנה הראויה לכל נפש כפי ערכה ומדרגתה. כי הנה מדת אמת היא מידתו של יעקב הנקרא בריח התיכון המבריש מן הקצה אל הקצה, מרום המעלות ומדרגות עד סוף כל דרגין ובכל מעלה ומדרגה מבריש תוך נקודה האמצעית שהיא נקודת ובחינת מדת אמת שלה, ומדת אמת הוא נחלה בלי מצרים ואין לה שיעור למעלה עד רום המעלות, וכל מעלות ומדרגות שלמטה הם כאין לגבי מעלות ומדרגות שלמעלה מהן", עכ"ל"ק.

אילולי שהדברים נכתבו היה קשיא לקבלם כי הבעל התניא מגלה דבר נפלא בהאי פרקא, כי רואין ברור כשמש איך שמהות האמת אינו ענין יחידי המוגדר בחבלי ההגדרות של האמת הסתמי של אצילות, אלא הוא ענין שתלוי בערכי הסוגיה עצמה, כי מה שלמטה נחשב כאמת לפי גדרי הפרט הזה, יהיה נחשב כשקר בערך מה שלמעלה ממנה, וכן מה שנחשב כשקר בערך מה שלמעלה ממנה, יהיה נחשב כאמת לגבי מה שלמטה ממנה עד שיכול להיות שדבר אחד יהיה נחשב גם כאמת וגם כשקר בבת אחת ממש, שקר בערך מה שלמעלה ממנה, ואמץ לגבי מה שלמטה ממנה. כי כשפותחים את הגדרת האמת מלהיות ענין מוחלטי, ומגלים

הסוד שהאמת הוא ענין ערכי, אז רואים מיד איך האמת מתהפך למצב של שקר כי איבדה את ההחליטיות שלה. ואז כשרואין את האמת הקודמת שקיבלנו כמו האמת המוחלטת באור בחינת השקר, אזי יש התעוררות נפלא להגדיר והלבין את סוגיית האמת באופן מחודש על פי כללי הערכין. ולא זו בלבד שמגלים איך שהאמת דאצילות הוא בבחינת השקר וממילא שגם השקר דבי"ע יהיה נחשב כבחינת האמת, אלא שהירידה מן האמת הקודמת לתוך בחינת השקר הוא יגלה ביתר שאת הכח הנפלא של האמת האמיתי הכולל בתוכו גם האמת דאצילות וגם בחינת השקר דבי"ע בסוד אני ואין בבת אחת. כי הגדלת השטח של האמת על ידי הירידה מן האמת הסתמי לתוך בחינת השקר כדי שיגלה האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו, הוא היכולת למצוא נקודת האמת בכל מצב ומצב אף על פי שנקודת האמת של אחד אינינו נקודת האמת של האחר, כי כבר גילינו את הסוד הנפלא של ערכי האמת שהוא כעין ערכי הכינויים של רבינו הרש"ש והתו"ח זי"ע. ועל ידי זה מגלים ריבוי גווני האמת בבחי' אלו ואלו דברי אלקים חיים שהוא תוצאה של התגלות האמת האמיתי שגם האמת וגם בחינת השקר, שניהם נכללים בתוך האמת לאמיתו.

סוד הזה הוא בחינת הענין של ספר התניא עצמה: גילוי האמת של יחידות בתוך בחינת השקר של הספר

והוא ממש הענין של ספר התניא עצמה כמבואר בהקדמת המלקט לליקוטי אמרים שמגלה הסברה הנפלא הנותן כח לספר התניא לדבר לכל אחד ואחד במקום שהוא עומד. כי קודם הגילוי של אמת לאמיתו שמגלה איך יש ריבוי גווני האמת, היה אי אפשר להבין הרצון של רבינו בעל התניא לכתוב ספר אחד שיכול לדבר לכל אחד ואחד לפי ערכם הפרטיים. ואם ספר התניא היה סתם ספר בעלמא שרצה להעביר איזה סוג של ידיעה לעיני הלומד, אז היה מקום להבין איך דברים הנכתבים יכולים לדבר לכל אחד ואחד לפי כח שכלם ויכולתם העיוני, כי האור הוא מאוחד והכלים הם מרובים. אבל הבעל התניא עצמו הגדיר את ספרו הנפלא האופן אחר, שספר התניא איננו כסתם ספר עם מושגים כללים, אלא הוא מין התגלות התורה שעומד להיות במקום היחידות עצמו, וענין כזה הוא קשה להבין. כי ענין היחידות הוא בבחינת הפנים שהוא סוד האמת בבחינת לשון הקודש ששם מקבלים הכל לפי הפרטיות היחידי של אותו אדם שענין כזה נצרך להסתכלות פנימי לתוך

הנקודה האמצעי שכל אחד, וכמעט אי אפשר שיהיה יחידות של אחד כמו היחידות של האחר, כי הצדיק הוא בבחינת איש אשר רוח בו, שיכול להלך כנגד הרוח של כל אחד ואחד לפי הפרטיות היחידי שלהם. אבל ענין הספר הוא ממש להיפוך כי הוא בבחינת אחוריים שהוא סוד השקר בבחינת לשון תרגום ששם מקבלים הכל לפי הכלליות של הכלל, שענין זה אינו נצרך לירידה לתוך הפרטיות המפורט של כל אחד ואחד. ואיך יכול להיות ספר שהוא ענין כלל שמקיים התכלית של יחידות שהוא ענין פרטי?

וז"ל של בעל התניא בהקדמת המלקט, "כי מרגלא בפומי דאינשי בכל אנ"ש לאמר כי אינו דומה שמיעת דברי מוסר לראייה וקריאה בספרים, שהקורא קורא לפי דרכו ודעתו ולפי השגת ותפיסת שכלו באשר הוא שם, ואם שכלו ודעתו מבולבלים ובחשיכא יתהלכו בעבודת ה', בקושי יכול לראות את האור כי טוב הגנוז בספרים אף כי מתוק האור לעיניים ומרפא לנפש ובר מן דין הנה ספרי היראה הבנויים על פי שכל אנושי בודאי אינן שוין לכל נפש כי אין כל השכליים והדעות שוות ואין שכל האדם זה מתפעל ומתעורר ממה שמתפעל שכל חברו, וכמו שאמרו רז"ל על גבי ברכת חכם הרזים על ששים ריבוא מישראל שאין דעותיהם דומות זו לזו וכו' אלא אפילו בספרי היראה אשר יסודתם בהררי קודש מדרשי חז"ל אשר רוח ה' דיבר בם ומלתו על לשונם ואורייתא וקוב"ה חד, וכל ששים רבוא כללות ישראל ופרטיהם עד ניצוץ קל שבקלים ופחותי הערך שבעמנו בני ישראל, כולו מתקשרים באורייתא ואורייתא היא המקשרת אותן להקב"ה כנודע בזה"ק, הרי זה דרך כללות לכללות ישראל ואף שניתנה התורה לידרש בכלל, ופרט, ופרטי פרטות לכל נפש פרטית מישראל המושרשת בה, הרי אין כל אדם זוכה להיות מכיר מקומו הפרטי שבתורה. והנה אף בהלכות איסור והיתר הנגלות לנו ולבנינו מצינו וראינו מחלוקת תנאים ואמוראים מן הקצה אל הקצה ממש, ואלו ואלו דברי אלקים חיים, לשון רבים על שם מקור החיים לנשמות ישראל הנחלקות דרך כלל לשלשה קוין, ימין ושמאל ואמצע, שהם חסד וגבורה וכו' ונשמות ששרשן ממדת חסד הנהגתן גם כן להטות כלפי חסד להקל כו' כנודע וכל שכן וק"ו בהנסתרות לה' אלקנו" דאינון דחילו ורחימו דבמוחא ולבא דכל חד וחד לפום שיעורא דיליה, לפום מה דמשער בליביה, כמו שכתוב בזה"ק על פסוק "נודע בשערים בעלה וגו'" אך בידעיי ומכיריי קאמינא הם כל אחד ואחד מאנ"ש שבמדינותינו וסמוכות שלה אשר היה הדיבור של חיבה מצוי בינינו וגילו לפני כל תעלומות לבם ומוחם בעבודת

ה' התלויה בלב אליהם תטוף מלתי ולשוני עט סופר בקונטריסים אלו הנקראים בשם ליקוטי אמרים מלוקטים מפי ספרים ומפי סופרים קדושי עליון וכו' וכולם הן תשובות על שאלות רבות אשר שואלין בעצה כל אנ"ש דמדינתנו תמיד כל אחד לפי ערכו לשית עצות בנפשם בעבודת ה' להיות כי אין הזמן גרמא עוד להשיב לכל אחד ואחד על שאלתו בפרטות, וגם השכחה מצויה על כן רשמתי כל התשובות על השאלות למשמרת לאות להיות לכל אחד ואחד לזכרון בין עיני ולא ידחוק עוד ליכנס לדבר עמי ביחידות כי בהן ימצא מרגוע לנפשו ועצה נכונה לכל דבר הקשה עליו בעבודת ה', ונכון יהיה לבו בטוח בה' גומר בעדינו וכו'" עכ"ל של הקדמת המלקט לספר התניא.

והדברים נפלאים כי איך יעלה על הדעת שספר אחד, אפילו ספר קדוש בקדושת התניא, יהיה במקום היחידות, כי כבר ביארנו שפנים אל פנים הוא סוד האמת היחידי, והספר הוא בבחינת רשות הרבים שאינו מדבר בפרטות אלא בכללי כללות. אלא, לפי מה ביארנו כבר על פי **אגרת קודש**, **אגרת ו' ופרק י"ג בתניא** אז יש פתח פתוח להבין העניין הזה, כי אם מדברים על נקודת האמת התחתוני שאינו יכול לסבול את המציאות של ההיפוך, אז אי אפשר להבין איך ספר אחד יכול לדבר ישר אל נקודת הלב של כל אחד ואחד. אבל עכשיו שגלינו הסוד של ערכי האמת, דהיינו שמה שהוא אמת לגבי עצמו, אינו אמיתי בתכלית האמת בשביל האחר וכן חוזר חלילה עד שלכל אחד ואחד יש להם האמת המיוחדים שלהם וכולם אהובים וכולם ברורים. זאת אומרת שאין האמת של האחד מבטלת את האמת של השני אע"פ שהם עומדים בריחוק מקום כי כולם נכללים בתוך המסגרת הנפלא של אמת לאמיתו שמגלה איך שהדעת הקודמת שחשב שיש רק נקודה קטנה של אמת סתמי הוא באמת טעות. כי גם האמת וגם השקר נכללת ביחד בערך האמת לאמיתו שהוא סוד מחויב המציאות של ה' אלקיכם אמת. ועל ידי זה, אז נפתח האמת מן הגבולים שלה כדי לכלול בתוכו גם כל האפשרויות האחרים שהם גם כן נקראים אמת לפי הערך המיוחד שלהם בסוד "נודע בשערים בעלה" כמבואר. ואז מבינים איך הספר שהוא בחינת כללי כללות אפשר לעמוד במקום היחידות שהוא סוד הפרטי פרטות, והוא רק על ידי ההבנה הנכונה לגבי הסוד של "תתן אמת ליעקב" כי אע"פ שיעקב הוא סתם אמת, מכל מקום יש רובד פנימי של אמת לאמיתו שמגלה איך שהאמת הסתמי עדיין אינו האמת המוחלטת, כי האמת המוחלטת בסוד מחויב המציאות הוא רק אצל הקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול.

רואים את כל זה באופן ברור אצל הבעל התניא בחינוך קטן שלו

רואים את כל זה באופן ברור אצל הבעל התניא בחינוך קטן שלו ששם מגלה שלכל אחד ואחד בפני עצמו יש להם דרגין של אמת. כי אע"פ שלכאורה כל אחד ואחד בפני עצמו יכול להיאחז נקודת האמת הפרטי שלהם, ולשמור את מעמדם כדי שלא יפלו מן האמת הפרטי שלהם לתוך השקר, מכל מקום יש דרך אחרת. כי אפילו בתוך האדם עצמו יש ערכי האמת שלכל אחד יש אמת דבחנית אצילות שהוא אמת התחתון והסתמי, וכן יש לכל אחד את בחינת השקר שהוא סוד "שפת אמת" שהוא מציאות השקר שלהם. וכן באותו אדם יש יכולת גם כן לגלה את הסוד של אמת לאמיתו שכולל בתוכו גם האמת דאצילות הפרטי של האדם, וגם השקר דבי"ע הפרטי של האדם.

וז"ל של רבינו **בעל התניא**, "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה", הנה מדכתיב על פי דרכו משמע **שאינה דרך האמת לאמיתו**, ואם כן מאי מעליותא שגם כי יזקין לא יסור ממנה? וכו' וצריך להבין איך שייך לשון עשייה גבי אהבה שבלב, אך העניין הוא דיש שני מיני אהבת ה', האחת היא כלות נפש בטבעה אל בוראה כאשר תתגבר נפש השכלית על החומר וכו' והשנית היא אהבה שכל אדם יכול להגיע אליה כשיתבונן היטב בעומקא דליבא בדברים המעוררים את האהבה לה' בלב כל ישראל וכו' והנה על אהבה זו השניה שייך לשון מצוה וצווי, דהיינו לשום לבו ודעתו בדברים המעוררים את האהבה, אבל באהבה ראשונה שהוא שלהבת העולה מאליה, לא שייך לשון צווי ומצוה כלל, ולא עוד אלא שהוא מתן שכרן של צדיקים, לטעום מעין עוה"ב בעוה"ז שעליה נאמר "עבודת מתנה אתן את כהונתכם" וכו' אך הנה ידוע ליודעים טעמא דקרא מאי דכתיב "כי שבע יפול צדיק וקם", ובפרט שהאדם נקרא מהלך ולא עומד, וצריך לילך ממדרגה למדרגה ולא לעמוד על מדרגה אחת לעולם, ובין מדרגה למדרגה טרם שיגיע למדרגה עליונה ממנה, הוא בבחי' נפילה ממדרגה הראשונה. **אך כי יפול לא יטול כתיב, ואינו נקראת נפילה אלא לגבי מדרגתו הראשונה ולא לגבי שאר כל אדם ח"ו, שאעפ"כ הוא למעלה מכל האדם בעבודתו, כי נשאר בה בחי' רשימו ממדרגתו הראשונה, אך עיקרה מאהבה שנתחנך והורגל בה מנעוריו בטרם שהגיע למדרגת צדיק, וזה שכתוב "גם כי יזקין וגו'", עכ"ל בחינוך קטן.**

כאן בדברים המועטים של בעל התניא רואים ענין נפלא בסוד מיעוט המחזיק את המרובה. כי כאן בחינוך קטן רואים עוד פעם איך יש דרגין של אמת שכל

אחד ואחד נידון לפי ערכו המיוחד, ועל ידי הערך העצמי שמגדיר את אותו האדם ואותו הפרט, ככה ממש מגדירים את מציאות האמת שלהם. והוא כמו שראינו כבר בענין "תתן אמת ליעקב" שמגלה לנו איך שהאמת אינו נקודה סתמי בלי שום שינוי ותנועה, אלא הוא שטח שמתגדל לפי המצב. כי קודם ההכרה שאפשר להוסיף אמת על האמת דיעקב שכבר קיים, היינו חושבים שיש רק שני ענינים, או אמת או שקר, אבל עכשו רואים שיש יותר מזה כי עכשו שהאמת מתגדל מתוך עצמו רואים שיש האמת הקודמת, וגם האמת החדש שהתגלה על ידי המשכת האמת העליון לתוך האמת התחתון שהוא האמת דיעקב. נמצא במקום השני אפשריות של אמת או שקר, יש עכשו הוספה של דרגין כי עכשו יש גם אמת הקודמת וגם האמת שהתגלה עכשו. ולפי ערך של האמת הקודמת שבזמן שליטתה היינו ממש תופסים אותו כאמת מוחלטת, עכשו יש דרך לראותה כשקר לגבי האמת החדשה שהוא בבחינת האמת לאמיתו. אבל יש כאן העמקה נפלא כי בדרך כלל כשאוחזים במה שאנו חושבים שהוא אמת ופתאום מתגלה שהוא אינו אמיתי, אז קוראים לו שקר ומבטלים את החשיבות שלה כדי לתת מקום להאמת החדשה. אבל כאן בתוך הסוגיה הנפלא של ערכי האמת יש מהלך אחרת, כי אע"פ שהאמת הקודמת נתהפך להיות באיזה בחינה של שקר מכל מקום לא מבטלים אותה, אלא אדרבא שומרים על האמת הקודמת בסוד האמת אע"פ שאינו האמת האמיתי שהתגלה עכשו. אז יש שני גדרים של אמת, יש האמת הקודמת שהוא היה בבחינת אמת הסתמי של עולם האצילות שאינו סובלת שום יציאה מגדרי האמת, ויש האמת לאמיתו שהתגלה עכשו שמגלה למפרע איך שמה שתפסו באמת הקודמת אינו כל כך אמיתי. והמעבר בין האמת הקודמת ובין האמת לאמיתו הוא בחינת התגלות השקר, כי על ידי התגלות השקר שבתוך האמת הקודמת, אז יש התעוררות להתגלות האמת לאמיתו שבערכו גם השקר וגם האמת הקודמת, שניהם נכללים ביחד בסוד היחוד בין האמת דאצילות, והשקר דבי"ע בתוך האמת האמיתי של א"ק בסוד אני ואין בבת אחת. וזהו הענין שנתגלה לעין כל **בחינוך קטן** שמצד אחד קיבלנו את האמת הקודמת שלנו כאילו הוא החיזוק המיוחד שעוזר לנו על דרכינו להתקשרות להקב"ה, וזה סוד "חנוך לנער על פי דרכו", אבל מכל מקום משמע ממלת "דרכו" שבסוף מתגלה שהדרך לא היה הדרך של אמת לאמיתו השייך לכל אחד ואחד, אלא היה דרך פרטי מתאים לעבודת הפרט. והחידוש הוא שאף על פי שמכירים שהאמת הקודמת לא היה האמת האמיתי, כי בערך האמת האמיתי, האמת הקודמת נחשב בבחינת שקר, מכל מקום

שומרים על האמת הקודמת של "על פי דרכו" אף על פי שלא היה האמת האמיתי, ואז יתגדל ויתקדש האור של האמת כי כולל בתוכו לא רק האמת האמיתי שהתגלה עכשיו, אלא גם האמת הקודמת שהוא עומד בבחינת שקר.

הירידה מן האמת התחתון של אצילות לתוך בחינת השקר דבי"ע מגלה לנו האור של אמת לאמיתו שהוא מקושר לעולם א"ק

עכשיו שביארנו על פי כמה מקורות בדברי בעל התניא איך אמת הוא באמת שטח של ערכי האמת, אז צריכים להתחיל לברר התכלית בכל זה. ושאלה הזה חוזר להקדמת המאמר, כי שם התחלנו לדבר על העבודה של השדכן וגם העבודה של אהרן הכהן והלל הזקן, שכולם גילו איך שהירידה מן האמת התחתון של אצילות לתוך בחינת השקר דבי"ע מגלה לנו האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו שהוא מקושר לעולם א"ק. קודם שנכנסים לסוגיה של יעקב אבינו שהוא עמוד האמת, ואיך עמוד האמת יכול וגם צריך להיכנס את עצמו בתוך עלמא דשיקרא בסוד לבישת בגדי עשו כדי לקבל הברכות מיצחק, צריכים להקדים עם התכלית של הירידה לתוך בחינת השקר. ובאמת השאלה הזו מתעורר גם כן מתוך **חינוך קטן** עצמו, ששם מבאר בעל התניא איך שאע"פ שעולים לדרגה העליונה של אמת לאמיתו, מכל מקום "גם כי יזקין לא יסור ממנה", דהיינו ששומרים על האמת הקודמת אע"פ שכבר באה האמת לאמיתו לבטל את האמת. ואע"פ שבעל התניא מבאר שם שהרושם של הדרגה הקודמת עדיין נשארת כשמגיעין לדרגה הבאה, מכל מקום צריך להבין התכלית בכל זה, דהיינו לשם מה אוחזים ושומרים השקר הקודמת כשהאמת לאמיתו כבר התגלה, וכן למה באמת הוצרך השדכן דאיהו אהרן הכהן להיכנס בתוך השקר כדי לגלה את האמת לאמיתו, למה צריכים להיכלל את השקר בתוך האמת כדי לגלה את האמת לאמיתו?

והענין הוא ממש כמו שביארנו כבר שכל התכלית של הירידה מתוך האמת הסתמי של אצילות לתוך בחינת השקר של ב"ע הוא כדי לכלול באור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו שהוא דרגת אדם קדמון. כי כמו שהשקר, אמת, ואמת לאמיתו מכוונים כנגד ב"ע, אצילות, ואדם קדמון, ככה ממש עומדים מכוונים כנגד בינה (בי"ע), חכמה (אצילות), וגם כתר (א"ק).

ערכי האמת	עולמות	פרצופים	ביטול
שקר	בי"ע	בינה	אני
אמת	אצילות	חכמה	אין
אמת לאמיתו	אדם קדמון	כתר	אני ואין

והתכלית בכל זה הוא שהאמת התחתון של עולם האצילות איננו יכול לסבול שום יציאה מגדרי האמת, ולכן אין לה שום אפשריות להיכנס לתוך בחינת השקר של בי"ע המורה על הפירוד וההסתר שמכסה על האמת השטחי של חכמה. והוא ממש כמו המהלך של התלבשות העולמות זה על זה, שעולם האצילות שהוא האמת הסתמי של חכמה מלביש א"ק מן החזה עד הטבור, אבל אינו יורד מתחת גמירת הטיבור כי אינו יכול להתלבש בתוך עולמות בי"ע המלבישים א"ק אצל הרגליים עד הסוף. אבל דווקא העולם של א"ק יכול לירד למטה מטה בתוך עולמות הפירוד כי גם עולם האצילות שהוא חכמה וגם עולמות דבי"ע שהם בינה מתלבשים על א"ק שהוא כתר.

והאור מופלא רום מעלה של כתר המברח מן הקצה עד הקצה אינו יכול להתגלה אלא על ידי הירידה לתוך בחינת השקר דבי"ע, כי דייקא שם יש היכולת לגלה הרבדים החדשים של אמת לאמיתו. כי קודם הירידה והפגישה עם בחינת השקר אז לא היה שום צורך בכלל לפתוח את סוגיית האמת כדי לתת מקום לעוד שלבים של אמת, אבל עכשיו כשרואים שבאמת האמת הקודמת לא היה בתכלית האמת לאמיתו, אז מוסיפים מקום בתוך התחום של האמת כי עכשיו האמת לאמיתו כולל בתוכו גם האמת דאצילות וגם בחינת השקר דבי"ע. נמצא שדייקא על ידי הירידה לתוך בחינת השקר דבי"ע יתגדל ויתקדש אור האורות של האמת לאמיתו. בלשון של הפרצופים והתלבשות העולמות אחד על השני, דברים הם ככה: בקדימה עולם האצילות מגלה את עצמו כאילו הוא האמת המוחלטת כי שם נתגלה היחוד הנפלא של אורות וכלים עד שהכלים מבוטלים בתכלית הביטול מול האור של אצילות. ושם נעשה חוק המגדיר את האמת כמו שהוא עכשיו בעולם האצילות. אבל יהיה איך שיהיה, יורדים מתוך היחוד של אצילות לתוך הפירוד

דבי"ע ושם רואים איך שהאורות והכלים לוחמים זה מול זה, ואיך שבאמת יש ענין של פירוד והסתר המתגלה דייקא מתוך הפגישה והמחלוקת בין האורות והכלים. נמצא עכשו שיש סתירה בין האמת ובין השקר. אבל דייקא משם יתגלה אמת לאמיתו שמגלה איך שגם האמת הקודמת של אצילות, וגם בחינת השקר של בי"ע, שניהם נכלל בתוך האמת לאמיתו שהוא בבחינת מחויב המציאות, ובערך האמת לאמיתו, גם האמת וגם השקר נכללים ביחד. נמצא, שדיקא הירידה מן האמת לתוך השקר יתעורר התגלות חדשה של כח האמת, כי עכשו נכלל גם השקר לתוך האמת והוא ממש הגדלת והכפלת הכח האמיתי של האמת שהוא כל כך אמיתי שכולל בתוך עצמו גם השקר, שלפי כוחו הגדול והנפלא של אמת לאמיתו, גם השקר הוא גילוי אמיתי כמו האמת של עולם האצילות. וזה העניין שאע"פ שעולם האצילות שהוא החכמה והאמת הסתמי אינו יכול להתגלה בתוך עולמות בי"ע שהוא הבינה והשקר, מכל מקום עולם דא"ק מתפשט גם בתוך האמת דאצילות וגם בתוך השקר דבי"ע לגלה את התוספת קישוט שעולה דייקא על ידי התכללות ההיפוך בתוך היחוד.

תענוג תמידי אינו תענוג ותנועת ההתחדשות בתוך תענוג תמידי

וענין הוא כמו שמבואר **בדברי הבעש"ט זי"ע** ש"תענוג תמידי אינו תענוג", דהיינו המצב הסתמי כמו שהוא בעולם האצילות איננו כל כך מחודש, כי שם יש פירוד מוחלטת בין האמת ובין השקר, ולכן יש התגלות חזק של אמת מסודרת שרואה את עצמו ביציבות גמורה בסוד אמת ויציב. ואף על פי שאין דבר יותר גדול מהתגלות האמת, מכל מקום המשכת האמת בלי שום התנגדות או תנועה והתעוררות גורם לקרירות בלי התחדשות. כשדבר שעמוד וקיים ממשיך את עצמו בלי שום תנועה והתחדשות, אזי יפול המעמד הקיים לתוך ההיפוך של תענוג. כי אין שום חידוש אצל התגלות האמת הסתמי שעומד בלי שום סתירה, וזה מה שאמר הבעש"ט זי"ע ש"תענוג תמידי", דהיינו האמת הסתמי של עולם האצילות בבחינת האין דחכמה, "אינו תענוג", כי אין שום תנועה והתחדשות. אבל על ידי הירידה לתוך בחינת השקר שהוא בחינת עולמות הפירוד של בי"ע, אז יש פגישה בין האמת הקודמת לבין המציאות החדשה שרק עכשו נתגלה לעינים, והוא שיש מציאות של שקר שהולך כנגד החוק והמשפט של אמת הסתמי ועל ידי הידיעה המחודש הזה, יש ירידה מן התענוג של החכמה והאמת לתוך היגיעה והתנועה של

הבינה והשקר. ואע"פ שהירידה הוא בבחינת שבירה ומיתה, מכל מקום על ידי הירידה מן התענוג לתוך היפוך התענוג יתגלה התוספות קישוט, כי כשמתהפך המושג של שקר מענין שלילי לענין חיובי, אז מוסיפים על השטח של האמת לאמיתו שיכול לכלול בעצמו גם ההיפוך לעצמו וזהו תנועת החידוש שגורם תענוג מחודש בכל רגע ורגע, בחינת "תנועת ההתחדשות בתוך תענוג התמידי". נמצא שדייקא על ידי הירידה מן האמת והאין של אצילות לתוך השקר והאני של ב"ע, אז יתגלה האור מופלא רום מעלה של האמת לאמיתו של א"ק שהוא הייחוד של אני ואין בבת אחת. ואף על פי שבודאי התכלית הוא לגלה את אור האמת ביתר שאת וביתר עוז ולחזור להביטול העצמי של בחינת אין בסוד התענוג, מכל מקום התעוררות ההתחדשות שגורם להתגלות יותר עמוק ויותר נפלא הוא דייקא על ידי האני דבינה שמתגלה בבחינת מציאות השקר של ב"ע. וכל רגע ורגע של מציאות בחינת השקר הוא הגורם להתחדשות האמת והאין, כי תכלית היחוד מתגלה מצד ההיפוך כידוע. אכן רואין איך שהירידה לתוך הבינה שהוא בחינת השקר הוא עצמו הגילוי המחודש של התכללות השקר בתוך האמת בכדי לגלה שורש השורשים של אמת לאמיתו.

לכן תמיד לזכור שכשם שהתכלית הוא התגלות האמת והאין, ככה ממש הדרך להתגלות האמת הוא על ידי הירידה לתוך בחינת שקר ואני, כי דייקא על ידי התגלות בחינת השקר והאני יש יכולת לברר, לעלות, ולהפך אותו מן הטעות הדמיוני של שקר-המציאות לאור האמיתי של מציאות-השקר, ועל ידי זה יתהפך הכל לטובה על ידי התכללות של האין וגם האני בתוך היחוד הנפלא של אני ואין בבת אחת שהוא סוד האמת לאמיתו.

נפש השפלה של בעל התניא

ועל פי כל זה יכולים להיכנס לקודש הקודשים דהאי סוגיה שהוא מאמר נפש השפלה של רבינו בעל התניא שגילה האי תורה קודם מיתתו ועלייתו לגנוזי מרומים. מאמר קטן הכמות וגדול האיכות בבחי' מיעוט המחזיק את המרובה הוא מאמר האחרון של בעל התניא, ולכן אפשר לראותו בסוד "סוף מעשה במחשבה תחילה" כאילו הוא כללות התורה של אדמו"ר הזקן בסוד הייחוד של מקבציא"ל שכולל כל הרגעים והאורות של כל החיים. קודם שמתחילים להסביר את המאמר

על פי דרכינו, הנה המילים של **בעל התניא זי"ע** בכבודם ובעצמם: "נפש השפלה באמת לאמיתו בשרשה, עבודתה היא תורה גשמית, בין לה ובין אחרים, בין גמילות חסדים גשמיים על ידי קירוב הדעת ועצות מרוחק בכל עניני צרכי בעלי בתים, אף כי רובם ככולם הם דבר שקר, אי אפשר שיעשו בענין אחר, שיעשו חסד של אמת, אי אין אמת אלא תורה, ואמת אמר אל יברא (שכולו מלא שקרים) וכו', וחסד אמר יברא שכולו מלא חסדים, ותשלח אמת ארצה, ועולם בחסד, שאינו של אמת, יבנה. ובדורות הראשונים שעיקר העבודה היה תורה, היה רוב החסד נכלל בהאמת, דהיינו בגדול המעשה שכופין וממשכנין כו' על פי תוקף תורת אמת האמוראים. מה שאין כן בעקבות משיחא שנפלה סוכת דוד הנופלת עד עפר בחינת עשיה, והעבודה העיקרית בבחינת עקביים לבד, בלי תורת אמת משניות וברייתות שהן גדפין וירכין, אז רוב החסד ככולו הוא שלא על פי תורת אמת בגודל המעשה כי אם בהתקרבות לדעת העושה, ורצונו הטוב הרחוק מהאמת, באשר הוא סוף מעשה במחשבה תחילה (ונעוץ תחילתן בסופן) וגם אם אין רק דרך אחת והיא שפלה, אזי לנחמו לקבל באהבה או לעוררו לפשפש במעשיו ולשוב עד ה' בצר לו וירווח לו", **עכלה"ק של רבינו בעל התניא בנפש שפלה.**

וענין הוא עמוק מכל עמוק כי כאן מגלה בעל התניא התכלית של הכל ולפלא שהתכלית הוא עבודה גשמי שהוא מקושר בהחלט לענין השקר. ולא עוד אלא שהמאמר נפתח בענין של "נפש השפלה באמת לאמיתו", שלא סתם מדברים על חלק מן העבודה, אלא מדברים על עיקר נקודת העבודה שהוא ענין הביטול והשפלות האמיתי שהוא באמת היסוד של תורת בעל התניא כנודע לגבי אא"ס שאינו מתלבש אלא בתוך חכמה דא"ק כי שם הוא שורש הביטול במציאות ושורש הענוה ושפלות האמיתי, וכן לא מדברים רק על עניין השפלות, אלא עניין השפלות באמת האמיתי בשורשה, דהיינו מבקשים ומחפשים לא רק הענף של העבודה, אלא יורדים ממש לעומק השורש עצמה, והוא נקראת "אמת לאמיתו". וכשירדים ליסוד היסודות נמצא דבר פלא מאד, שעיקר העבודה הוא בתחום השקר עצמה, כי רוב החסדים והרחמים של הצדיק על התלמידים הוא מחוץ מגדרי האמת, כי לפי גדרי האמת לא היה שום מקום לחן ולחסד, כי אמת הוא בבחינת הדין עצמו כמו שהיא במציאות, ואם אווזים את האמת הסתמי של עולם האצילות שהוא בבחינת "אמת אמר אל יברא כי הם מלאים שקרים", אז לא היה שום אפשרות לחסד ולרחמים שהם בבחינת השקר בסוד "חסד אמר יברא", כי כמו שביארנו כבר

באריכות, האמת הסתמי של עולם האצילות אינו נותן מקום לשקרים של האי עלמא. ואפילו אם רוצה לאמר שהיה זמן מן הזמנים שבה התנהג העולם לפי גדרי האמת של עולם האצילות, שרואה את הכל באופן של איך הדברים צריכים לראות על פי חוקי וגבולי האמת, מכל מקום – מסביר בעל התניא – הזמן של האמת כבר חלף כי עכשיו בעקבתא דמשיחא אי אפשר לעמוד לפני האמת אפילו שעה אחת כי כל אחד לוחם כנגד בלבול וכבדות בכל כוחם וכבר עלה על ראש, בבחינת "עת צרה היא ליעקב". לכן עיקר עבודת הצדיק הוא לא לשמור את המעמד אצל האמת הסתמי של עולם האצילות, אלא עיקר עבודת הצדיק הוא לירד מן האמת דאצילות לתוך השקר דבי"ע דווקא כדי לגלות האור מופלא רום מעלה של האמת לאמיתו שהתגלה דייקא על ידי הירידה לבי"ע. כי קודם הירידה לתוך השקר דבי"ע שהוא סוד ה"חסד אמר יברא", אז תפסו את האמת דאצילות כאילו הוא העיקר והכל. אבל על ידי הקטנת האמת הקודמת על ידי התגלות בחינת השקר שמגלה גם איך שבערך האמת לאמיתו דבחינת כתר גם האמת התחתון של עולם האצילות נחשב בבחינת שקר, ואז יש התגלות של האמת לאמיתו שהוא סוד התוספת קישוט המתגלה דייקא כשגם האני דבי"ע נכללת ביחד עם האין דאצילות כדי לגלה הפלא של אני ואין בבת אחת של עולם א"ק. ועל ידי ירידת הצדיק למטה בתוך עולמות הפירוד והבינה, אז יש יכולת לגלה הנפש השפלה באמת לאמיתו דייקא, שגם התחום של בחינת השקר כבר נתהפך למקום של עבודה תמימה שמדברת ללב כל אחד ואחד לפי שיעורא דיליה. והוא הסוד של "נעוץ סופם בתחילתם" דייקא, כי עולם דאדם קדמון הוא בחינת הראש, עולם האצילות הוא בחינת האמצע, ועולמות בי"ע הם בחינת הסוף, ודוקא על ידי הירידה מן האמת של האמצע לתוך השקר של הסוף יכולים לגלה האמת לאמיתו של הראש, בסוד "סוף מעשה במחשבה תחילה", כי השקר הוא סוף המעשה ואמת לאמיתו הוא תחילת המחשבה. כל זה מקושר לסוד של "ותשלח אמת ארצה" עד ש"אמת מארץ תצמח", כי רצה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים ממש בסוד חושך כפול ומכופל בתוך כל ההסתרות שיכולים להיות, ודייקא משם מתעורר האור מופלא רום מעלה של עבודת הצדיק שהוא החסד שאינו של אמת, כי ככה ממש ברא הקב"ה את עולמו, ואם רוצים להיאחז על אמיתת התורה אז צריכים דייקא לגלה "החסד שאינו של אמת" כי כך הוא הדרך של התקרבות האמת לדעת כל אחד ואחד באשר הוא שם, בבחינת "חנוך לנער על פי דרכו" אע"פ שאינו לפי האמת לאמיתו כמבואר בחינוך קטן, כי דייקא על ידי הירידה מן האמת הכללי של אצילות לתוך האמת

הפרטי של ב"ע שאינו מתגלה אלא על ידי פתיחת התחום של האמת על ידי התגלות בחינת השקר **כמבואר בפרק י"ג בתניא ואגרת ו' באגרת קודש**, אז יכולים להגיע להסוד של אמת האמיתי שמדבר מיד ללב על אחד ואחד לפי ערכם הפרטי כמבואר **בהקדמת המלקט לספר התניא**. נמצא שבסוף ימיו ממש גילה בעל התניא השורש העליון של בחינת השקר בסוד "תורה גשמית" ו"חסד שאינן של אמת" כי עיקר תכלית הצדיק הוא לירד למטה כדי שיגלה איך הקב"ה מגלה את עצמו מן הראש וגם מן הסוף בסוד אדם קדמון המתלבש גם בתוך האמת דאצילות וגם בתוך מציאות השקר של עולמות ב"ע. ועל ידי זה מתגלה התוספת קישוט שבאה דייקא על ידי האני דב"ע ובינה שמוסיף כח התנועה וההתחדשות בתוך האין דחכמה כדי לגלה הרז של תנועת ההתחדשות בתוך התענוג התמידי שהוא **מאמר נפש השפלה של רבינו בעל התניא**.

ירידת הצדיק לתוך שקרת הבי"ע ודעת תחתון כדי לגלה המוחין דכתר שהם הסוד של אני ואין בבת אחת

על פי כל זה, יכולים לחזור להסוד של יעקב אבינו שהוא עמוד האמת ואין שדייקא יעקב נצרך לירד לעמקות השקר שרצה לקח את ברכת עשו מיצחק. כי כבר ביארנו שאמיתות האמת אינו סתם לעמוד במקום האמת התחתון של אצילות ולשמור המעמד שם, אלא הקיום האמיתי של האמת הוא דווקא הסוד של "ותשלח אמת ארצה", שיתגלה האמת האמיתי מתוך השקר עצמה, בבחינת ירידת הצדיק לתוך שקרת הבי"ע ודעת תחתון כדי לגלה המוחין דכתר שהם הסוד של אני ואין בבת אחת. לכן לבש יעקב שהוא איש האמת את הבגדים של עשו שהם בבחינת בגידה וכזב כידוע כשיעקב אבינו הגיע ליצחק אביו, אז "וירח יצחק ריח בגדיו" שהוא ריח הבוגדים והבגידה, ודייקא משם מקבלים את חלק הברכות של עשו. כמו שכתב **השפת אמת זי"ע** (תולדות תרל"ה), "אבל הצדיק שדבוק באמת, אף שנצרך להשתמש לפעמים גם בשקר כמו שכתוב מותר לשנות מפני דרכי שלום, שמי שמכוון להאמת ואינו מדבק עצמו בהקשר יוכל עוד על ידי זה לבטל השקר, כי עולם הזה נקרא עלמא דשיקרא, ולכן צריך לפעמים לתקן העולם על ידי השקר עצמו וכו'", עכ"ל.

והכח לירד למטה בתוך בחינת השקר של עשו שהוא בחינת השקר של ב"ע, כי עשיו מורה על עולם העשיה וכל מה שיוצא משם בבחינת פסולת ואלוהים

אחרים. אבל מכל מקום יש לו אחיזה חזקה בעולם העשיה שהוא דירה בתחתונים ממש. וידוע ראשו של עשיו נקבר במערת המכפלה להראות שיש מקום לשורשו בקדושה והוא הענין של התעלות העולמות דב"ע חזרה לתוך היחוד הכוללת של א"ק שכולל גם האין וגם היש ביחד באופן פלאי. ומצד זה ביקש יצחק לתת הברכות לעשיו "כי ציד בפיו", דהיינו שיש ניצוץ דקדושה בתוך עשו המושרש למעלה למעלה, יותר גבוה מן האמת ליעקב, כי האמת ליעקב מורה על האמת התחתון של עולם האצילות שהוא בלי שום תנועה והתחדשות, והוא בחינת עולם התיקון של יעקב, אבל יש ענין שיכולים להוסיף על האמת ליעקב כמו שביארנו שם בענין "תתן אמת ליעקב" שמגלה שאע"פ שיעקב הוא שורש האמת מכל מקום יש גם כן האפשריות להוסיף ולתת עוד אמת לתוך האמת דיעקב, והאמת הזה שמוסיפין להאמת דיעקב הוא בחינת השקר דעשו בסוד שקרת הב"ע בבחי' עלמא דשיקרא. כי אף על פי התגלות השקר דעשיו הוא נמוך מכל נמיכות בסוד "יתפרדו כל פועלי עון", מכל מקום שורשו האמיתי הוא מעל ומעבר האור של האצילות שהוא עולם התיקון, כי מושרש הוא בעולם התהו למעלה מן התיקון, והוא שורש העליון של העיגולים שהם בחינת שקר כמבואר בכתבי בעל התניא. וכדי לקבל כח הבכורה שהוא סוד כפליים לתושיה בבחינת עולם א"ק שהוא למעלה וגם למטה בבת אחת, הוצרך יעקב איש האמת להתלבש בבגדי עשיו שהוא בחינת שקר, כדי שאחר כך יכולים לעלה למעלה ביחד עם הכוחות הגדולים של תוהו ושקר של עשיו לתוך אור האמת כדי לגלה החידוש הנפלא של אמת לאמיתו שהוא כולל גם האמת דאצילות וגם השקר דב"ע בסוד אורות דתוהו בכלים דתיקון.

וז"ל של השפת אמת (וישלח תרמ"ח), "כי צורתו של יעקב חקוקה תחת כסא הכבוד, והוא כמו שכתוב "תתן אמת ליעקב", וחותמו של הקב"ה אמת. וזה הציור הוא ביעקב. וכל בני ישראל נמשכו אחר זה הציור כדכתיב "כולם זרע אמת". אכן בעוה"ז הוא עלמא דשיקרא שאין האמת יכול להתגלות בשלימות. כדאיתא במדרש "אמת אמר אל יברא שכולו שקרים". ומתחלת בחינת יעקב אבינו מתחת כסא הכבוד יש גם כן התנגדות שלא יוכל האמת להתגלות בשלמות והוא עשיו וכת דיליה כדאיתא במדרש "עשו הא שוא שבראתי בעולמי". אכן בני ישראל בכח התורה שנקראת אמת כמו שאמרו חז"ל "אין אמת אלא תורה" כמו שכתוב "אמת קנה". וכתוב "תתן אמת ליעקב", לשון הוה כי בכל יום יש התגלות לבני ישראל מזה האמת בכח התורה. ובני ישראל נברא על זה לברר האמת בעלמא דשיקרא, עכלה"ק.

התגדלות האהבה של יצחק לעשיו "כי ציד בפיו": נשמה הגדולה של רבי עקיבא שהוא השורש של תורה שבעל פה

כל זה מורה על התכלית האמיתי של נשמת ישראל המושרש ביעקב אבינו שהוא לירד מתוך האמת הסתמי של "אמת ליעקב" לתוך בחינת השקר של עלמא דשיקרא שהוא התחום של עשיו בבחינת עולם העשיה, ומשם לגלה היכולת להוסיף על האמת הקודמת בבחינת "תתן אמת ליעקב" שהוא היכולת של התגדלות האמת בהוה ממש, כי כל זמן שעוזבים ויורדים מן האמת התחתון של אצילות בכדי להבין שגם בתוך בחינת השקר של ב"ע יש התגלות חדשה של אמת לאמיתו, אז מוסיפים על האמת ומגלין האמת לאמיתו שכולל גם האמת דאצילות וגם השקר דב"ע, דהיינו גם אורות התיקון וגם אורות דתוהו ביחד, בסוד הלא אח עשו ליעקב, וזהו השורש כל ההשתחוות של יעקב מול עשיו, להמשיך המקיפים העליונים בבחינת עיגולים שהוא בחינת השקר לתוך הפנימיים בבחינת יושר, בסוד בחינת השקר בתוך בחינת "יושר דברי אמת". וסוד הזה של התגדלות האהבה של יצחק לעשיו "כי ציד בפיו", כי הרגיש את השייכות הפנימי בין יעקב לעשיו בסוד "ידו אוחזת בעקב" כי יד"ו הוא ס"ת כי ציד בפיו, שיצחק הרגיש שיש ניצוץ גבוה בתוך עשיו בנו שיכול להוסיף על תחום האמת. והוא הענין שיצחק ראה הנשמות הגבוהות של נשמות של גרים שהיו טמונים בתוך נשמת עשיו, בפרט נשמה הגדולה של רבי עקיבא שהוא השורש של תורה שבעל פה. והענין הוא שבערך תורת הכתב שהוא בחינת אמת של "משה אמת ותורתו אמת", תורת הפה נחשבת כבחינת השקר שמתגלה בסוד מציאות השקר, סוד שקר האמיתי של עולמות הנפרדים והירודים.

האור של תורת הפה מתגלה דווקא מתוך החושך והשקר של עלמות נפרדים

כי תכלית הענין של תורה שבעל פה הוא הירידה מן הפנים של לשון הקודש בבחינת השקר של תורת הפה. והוא הסוד של תלמוד בבלי בבחינת הבלבול כמו שאמרו רז"ל "במחשכים הושיבני כמתי עולם – זו תלמוד בבלי", כי האור של תורת הפה מתגלה דווקא מתוך החושך והשקר של עולמות נפרדים, שהוא התחום של עשיו, בחינת עולם העשיה. כי האור של הגמרא אינו מעצור את עצמה בתחום

האצילות כמו תורת הכתב, אלא יורד מטה מטה לתוך הפירוד של עולמות בי"ע, שגם שם יכול להתלבש את עצמו. וז"ל של **בעל התניא זי"ע** (תורה אור, תולדות), "להבין זה הנה התענוג שמשיג האדם בעבודתו הוא בחינת אחוריים ופני אינו באפשרי להשיג כי לא יראני האדם וחי'. ועל דרך זה גם הגילוי בגן עדן הוא רק בחינת זיו והארה לבד, ולכן יפה שעה אחת בעולם הזה כו' שהוא המעשה עצמה בלי תענוג ובלי שכל, מכל חיי העוה"ב דסוף מעשה במחשבה תחילה. וזהו גם כן ענין משנה וברייתא, שהמשנה הוא כלל כמו ד' ציצית מעכבות וכן סוכה יש טעם "למען ידעו דורותיכם עד כ' אמה כו'". אבל הברייתא הוא פרט לבאר המשנה בכל דקדוקים ופרטים כמו סוכת גנב"ך ורקב"ש שאין טעם לדבר, ונראה בחוש שהוא למעלה מהשכל והטעם וזהו אין בכלל אלא מה שבפרט שאין במשנה בכלל יותר מפרט הברייתא, ומה שלא נתגלה טעמה הוא יותר גבוה, כי טעמי המצות לא נתגלו וכו' וזהו ויצא יצחק לשוח בשדה הוא לשון דיבור ושיחה וכו' ולפנות ערב, לפנות הערב והחשך. דהנה התורה נשתלשל למטה, אפילו בשקר, ולמה הוא כך? כדי לפנות את הערב והחשך ויהי אור כמאמר "לעת ערב יהיה אור", כמשל מי שרוצה לפנות איזה דבר, צריך הוא לכנוס בתוכו כדי לפנותה, אבל לא שישאר בתוכה. גם מה שנשתלשלה התורה ונתלבשה בחושך טענות שקר הוא כדי לפנות החשך לאהפכא חשוכא לנהורא, וכן העסק בתורה לדחות החשך והקושיות המסתיר על השכלת הדין האמת לאמיתו ולמצוא האמת גילוי רצון עליון ב"ה", עכ"ל הנפלא של בעל התניא.

נמצא שעיקר נקודת תורה שבעל פה הוא היכולת לירד מן הברור והאמת של תורת הכתב, בבחינת אמיתתה של תורה, ולהיכנס לתוך מקומות הירודים והמוסתרים כדי לגלה שגם יש אמת, אפילו בתוך טענות השקר וכל אריכות הפלפול והשאלה ותשובה של התלמוד. וכמו שכתב בעל התניא בפירוש, התכלית של כל זה הוא לגלה את האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו שהוא הגילוי שגם כאן למטה בתוך עלמא דשיקרא יהיה התגלות האמת לאמיתו ביתר שאת וביתר עוז.

אור של רבי עקיבא הוא סוד אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה

וכל זה הוא מקושר בהחלט לנשמת רבי עקיבא שהוא ענין ה"ציד בפיו" שראה יצחק אצל עשו. כי האור של רבי עקיבא הוא סוד אור זרוע לצדיק ולישרי

לב שמחה, שהוא התגלות הזרע אמת על ידי ריקבון הגרעין שנזרע בארץ בסוד "אמת מארץ תצמוח", שמגלה איך שגם זו לטובה, דהיינו אפילו החושך וההסתור הוא לטובה כי שם דייקא יתגדל ויתקדש האמת, ורק נשמה כרבי עקיבא שהוא שורש הנעלם של תורת הפה יכול לגלה את זה. כי אם נכנסים לתוך הגמרא עם המוחין של תורת הכתב אז יפול הנופל כי במקום האמת הברורה של תורת משה, נפגשים עם כל הטענות של שקר וכל ההווא אמינות של חז"ל עם כל השיח העקלותוני בבחי' מילתא אגב אורחא קא משמע לן. שנראה הש"ס כאילו הוא מלא ריבויים ויתירות שאינם מן האמת ומי שאחוז למדת האמת הסתמי של עולם האצילות אינו יכול לסבול את כל הטענות של שקר שבתוך הש"ס. אלא צריכים להתלבש באור השקר של בחינת בי"ע ואז יכולים לגלה התוספת קישוט המתגלה מתוך הפירוד עצמה. וזה הסיבה שדווקא רבי עקיבא הוא הצדיק שיכול לכנס ולצאת בשלום כי עיקר התכלית הוא הדעת של שלום המחבר בין האמת ובין בחינת השקר, שרק השלום יכול לחבר בין האמת שאמר לא יברא ובין החסד שאמר יברא, בין הטוב ובין הרע. ולכן דוקא רבי עקיבא הזהיר לחבריו "כשתגיעו למקום אבני שיש, אל תאמרו מים מים כי דבר שקר לא יעמוד" כמו שיתבאר באריכות בעז"ה על פי התורה של מוהר"ן זי"ע. יצחק אבינו ראה את השורש של השחוק הזה שהוא הכוח של ר' עקיבא שיכול לעמוד מול בחינת השקר של עולמות דבי"ע ולכלול את הכח של השקר בתוך אור התורה עצמה ולגלה התוספת קישוט המתעורר דייקא מצד התכללות ההיפוך לתוך היחוד.

הש"ס הוא מושרש בעץ הדעת טוב ורע שהוא שורש הפירוד והתגלות השקר שנתהפך ליחוד נפלא ביתר שאת וביתר עז

והוא ענין הש"ס שהוא משורש עץ הדעת טוב ורע שהוא שורש הפירוד והתגלות השקר, שנתהפך ליחוד נפלא ביתר שאת וביתר עוז. כי הש"ס משנה הם כנגד הו"ק של הפירוד שהוא בבחינת בי"ע בסוד כשר/פסול, מותר/אסור, וטהור/טמא שכולם מורים על התמורות השולטים בתוך עלמא דשיקרא. אבל דייקא על ידי הירידה מן הנצחיות של תורת הכתב לתוך השינויים והתמורות של תורת הפה המוגדר לפי הזמניות של זמ"ן נק"ט, אז מהפכים את כל הש"ס לסוד "תורת אמת היתה בפיהו". כי אע"פ שבחינת השקר של בי"ע נראה כירידה ודבר שלילי, כשמהפכין עניין השקר מדבר שלילי בבחי' אמת-שקרי לדבר חיובי בבחי'

שקר-אמיתי, אז הופכים את בחינת שקר לתנועת ההתחדשות שמגלה האור של אמת לאמיתו ביתר שאת בסוד "שלל לא יחסר" כי של"ל הוא גימ' ש"ס, ועל ידי ההבנה הנכונה של בחינת השקר בתוך תורת הפה אז נכללים גם השלילה, בבחינת "שלל" בתוך האמת לאמיתו.

התכללות בחינת השקר של תורת הפה על ידי למדות ופולפול

התכללות בחינת השקר של תורת הפה נעשה על ידי הלימוד של תורת הפה, כי שניהם מורים על אותו סוד, כי בדרך הלימוד עצמו יש ענין של למדות ופולפול כמו שיראה בעז"ה, וכן בדרך הפסק הלכה יש ענין של כניסה לבחינת השקר. מתחילים עם דרך הלימוד שמעורר שאלת האמת והשקר כדי שיכולים לפתוח הגדרים של אמת הסתמי דאצילות בכדי לגלה האמת לאמיתו של א"ק.

וז"ל הנפלא של ר' ישראל סלנטר זי"ע באגרת כ"ט, "אחת היא אשר חכמי המוסר הרחיקו בקהל ישראל היא הפולפול, ולדעתי נהפך הדבר. הפולפול הוא יסוד גדול וחזק לבקשת האמת, וכמעט בלעדה לא תקום, לב' עילות: האחת - השכל העמוק והישר, אשר הוא יסוד הראשי (אחר יסוד העיקר (שהוא) גודל הבקיות) למטרת האמת, החוב וההכרח להרחיבו, לחדדו ולהישרו (איש לפי ערכו) אשר, כמעט, בלתי אפשר על ידי בחינת האמת המוגבל מכל צד. אכן על ידי התבוננות בפולפול התורה, וביד האדם להרחיבה כחפצו, באופן שילך על דרך הנאה והיפה, מאירת עינים, תישר ותחדד שכל האדם, ואז אם ילווה גודל הבקיות, בידו (לפי ערכו) לחפש האמת. השניה היא, אשר חזקה עלי יד הניסיון בילדותי, בהיותי אסור בלימוד המוסר והמשפטים, גמרתי בדעתי לכוף יצרי (אשר השתוקקה להראות פולפולי נגד בני גילי) לעזוב לגמרי דבר הפולפול ורק אל האמת יהיה מבטי (נער הייתי, מקום האמת לא ידעתי כי רחוק ממני כרחוק מזרח ממערב) על פי ציורי אז: הפשטות, הקיצור והחפץ לדרוש האמת. בהליכתי במצב הלזו, השקפתי בעין חודרת, כי התשוקה להראות כח שכלי פרצה גבול-האמת ותתעה את שכלי להטות האמת אל חפצי והאמת ברצון תכונן. אז אמרתי טוב לי להתיר לי, באין חשש ויראה, להשתמש בפולפולים (כאשר התירו חז"ל לחידודא) למען תהיה שכלי חפשי משבית היצר. וכל כך גדל הרעיון הזה אצלי, עד אשר רחקה נפשי להאמין (אם לא ליחידי סגולה) כי יתיצב האדם בטוהרת השכל, לבל יטהו אל הרצון לומר כי זהו שכל מזוקק, בלתי אם יצא חפשי, להגיד פולפולים כרצונו באין מפריע", עכ"ל.

הדברים מאירים כשמש, כי מגלים איך שעל פי הסתכלות ראשונה, הפלפול הלומדות של תורה שבעל פה נחשב כשקר בערך האמת הסתמי של עולם האצילות. כי כמו שמסביר הגר"י סלנטר זי"ע שבתחילת חייו הוא רצה למצוא הנקודה הפשוטה של האמת בלי העמקה ובלי שום חשבון, ואז הבין שאי אפשר למצוא נקודת אמת כזה בלי שום השתתפות של שכל האנושי עם כל מחשבותיו וחשבונותיו. על ידי ההכרה הזו, הבין הגר"י סלנטר זי"ע שבאמת כדי למצוא נקודת האמת צריכים לפתוח את השכל להיכנס לתוך האור של הפלפול שהוא הרחבת הדברים והסברות המתפשטים לחוץ מן הנקודה המרכזי של האמת בפשטותו. ואף על פי שהפלפול איננו האמת הברורה כי הוא כמו המגדל הפורח באוויר שאינו עומד על יציבות האמת, מכל מקום על ידי פתיחת המח ונתינת הרשות להיכנס לתוך בחינת השקר על ידי הפלפולים, אז דייקא נכנסים לתוך האמת האמיתית. ולכן אף על פי שבהסתכלות ראשונה נראה הפלפול שהוא אינו של אמת כהיפוך העבודה והתכלית של הגר"י סלנטר זי"ע שהוא דרש וחקר כל ימיו למצוא נקודת האמת, מכל מקום כאן רואין העומק הנפלא של בקשת האמת. כי לפי ענייננו, הנקודה הפשוטה של האמת בלי שום התפשטות הוא בבחינת האמת דאצילות בבחינת תורה שבכתב. ואעפ"כ הוא עדיין אינו נחשב כדרגה הגבוהה של אמת לאמיתו, כי על ידי ההגדרות החזקים של האמת הסתמי, אז סוגרים התחום של האמת עד ששאר הדברים נחשב כשקר גמור. אבל על ידי הירידה מן נקודת האמת הראשון לתוך בחינת השקר של הפלפול והלמודות, אז נכנסים לאור הדמיון של השערת הדעת בבחי' "כל חד לפום שיעורא דיליה" ואז נפתחים התחומים של האמת הקודמת כדי שיכלול בתוכו גם הפלפולים והחשבונות שמעוררין ומגדילים את האמת, כי עכשיו זוכים לאור של אמת לאמיתו שכולל גם נקודת האמת של בחינת תורת הכתב, וגם הפלפולים של תורת הפה בתוך האחדות הכוללת של אמת לאמיתו.

אבל צריכים להזכיר שכשם שהכניסה לתוך בחינת השקר הוא רק אם יודעים שלא מדברים על שקר סתם שהוא ענין שלילי ח"ו. כי הכניסה של שקר סתם שהוא כמו שקר-של-מציאות, אז אינינו מוסיף כלום אלא גורע מן האמת. אבל כשמכירים שהירידה מן האמת דאצילות לתוך עולמות דבי"ע הוא כניסה רק לבחינת השקר, או מציאות-השקר ולא ח"ו שקר-המציאות, רק אז תופסים את הגילוי של בי"ע באופן הראוי והנכון. לכן צריך שהפלפול יהיה בדרך הרצוי שהוא בבחינת פלפול שהוא שייך לבחינת השקר וגם בבחינת האמת בסוד פלפול-של-אמת. וז"ל של השל"ה הקדוש זי"ע (נר מצוה, שבועות), "אמת הדבר טבא

פלפולא חריפתא, ובפרק במה מדליקין, אמר רבא, בשעה שמכניסין אדם לדין, שואלין אותו, נשאת ונתתה באמונה, פלפלת בחכמה וכו' אבל כל זה נאמר על **פלפול-של-אמת** ויכול אדם לחדש פלאי פלאות בכל הלכה והלכה מכח קושיות ותירוצים ולפלפל עליהם ולמצוא דרכים איזה דרך הפשט האמת, הן בתלמוד הן ברש"י ותוספות. וכמו שמפלפלים התוס' עם רש"י, כן נוכל להוסיף פלפול לעין ולתרץ הקושיות שבתוס' מקשים על רש"י, וכן שאר קושיות התוס' וכו' התורה נתנה לכל ישראל כי כתר תורה מונח לכל, **ואל יחשוב מה אני ומי אני הוא לעיין ולילך בגדולות ובנפלאות. כי הלומד לשם שמים ומייגע את עצמו בהלימוד, אז יגעתי ומצאתי תאמין וכו' ודוקא בפלפול-של-אמת, אבל בפלפול של שקר, דובר שקרים לא יכון**, עכלה"ק של השל"ה.

כי כאן, כמו בכל מקום שדיברנו על הירידה לתוך בחינת השקר, הסכנה הוא קרובה כי אם לא יורדים לעמקות ודקות העניינים, עומדים ח"ו ליפול לתוך השקר השלילי שרוצה רק לשלל את האור ולהביא חושך. וקל ביותר ליפול לטעות הזה דייקא בעסק התלמוד משום שהוא כבר עומד בבחינת החושך וההסתרה, ולכן צריכים לזכור תמיד שלא מבקשים פלפולים של שקר, כי ענין הפלפול הוא כבר בתחום השקר בערך תורת שבכתב, ולכן הפלפול של שקר הוא ממש שקרת השקר שאין לו שום מציאות בכלל. אלא רוצים את הפלפול-של-אמת שהוא בחינת השקר כמו שמבואר הגר"י סלנטר זי"ע, והוא ענין השקר-אמיתי ולא ח"ו האמת השקרי. וז"ל אזהרתו של **רבינו המהר"ל** בעניין זה, "אמנם הסבה הגורמת הקלקול הוא השקר בתחילה יוליד בסוף העיוות והקלקול. וזה כי מתחילין לפלפל דברי הבאי בהלכה, אשר יודעים כי פיהם לא כן ידבר, ומגלין פנים בתורה אשר לא כן, ויאמרו "לחדוד בעיני", ואף כי דבר כזה לא יהיה בישראל ח"ו, לחדוד בדברי שקר ולבלות הזמן בשקר, והתורה הוא תורת אמת, איך יעלה על הדעת אדם כזה, הלא ראוי שיקרע אדם לבבו על זה להפוך האמת על שקר ויאמר לחדוד בעיני. ויותר מזה כי אף דבריהם אינם כלל, שאם היה פלפול שהוא פלפול הבאי ושקר מתדמה אל פלפול אמת, אפשר לומר שיעלה מפלפול זה - שאין בו ממש - לפלפול אמת. אבל אין הדרך כן, כי אין דומה בשום דימוי כלל, לא הקושיות ולא התירוצים וכו' כי כאשר האדם מרגיל עצמו בשקר, כמו שהוא דבר הזה שהוא יודע ומכוון לשקר, כל מעשיו נמשכים אחר השקר, ומשקר הוא במעשים גם כן, כי הורגל השקר על שפתו, ואיך יוליד השקר דבר אמת", עכ"ל הנורא של המהר"ל זי"ע.

נמצא שצריכים לשמור על העניין של ירידה לתוך בחינת השקר שהוא הוא הפלפול עצמו, צריך להיות למען האמת, דהיינו עיקר הכוונה צריך להיות להגדיל את התחום של אמיתת התורה שעל ידי הכניסה לתוך פלפול-של-אמת, שדייקא משם יתגלה האור של אמת לאמיתו.

התכללות השקר בבחינת פלפול-של-אמת לתוך האמת לאמיתו של תורת משה, סוד של פגישת משה עם נשמת רבי עקיבא

ואפשר לרמז לענין עמוק בדברי חז"ל (תמורה ט"ו) שבשעת מיתת משה נשכח שלש מאות הלכות מכלל ישראל, עד שעתניאל בן קנז החזיר את כולם על ידי פלפולו. כי הענין של משה הוא בחינת אמת בסוד "משה אמת ותורתו אמת", ובאיזה בחינה הוא ההיפוך של הפלפול, כי הפלפול הוא על ידי פתיחת הדמיון כדי שיתגדל ויתקדש את האמת, ולכן דייקא אצל מיתת משה היה ירידה גדולה לתוך בחינת השכחה שהוא סוד המיתה. ודוקא שלש מאות הלכות, כי ידוע מן הזוהר בעז"ה שהאות ש' הוא שייך לאמת, והוא גם כן תחילת הירידה לתוך השקר, כי אות הש' בתוך מילת שק"ר הוא בסוד נקודת האמת בתחילת השקר כדי שיכולים להעמיד את השקר אע"פ שאין לו רגלים, כי אות ש' עומד בין האמת ובין השקר בכדי ליכול לקשר את שניהם על מנת לגלות אור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו דייקא על ידי הירידה מן האמת לתוך השקר והתקשרותם ביחד בסוד שקר-אמיתי שהוא בבחינת השקר של השדכ"ן ושל אהרון הכהן ושל הלל הזקן ושל יעקב אבינו. ולכן כאן במיתת משה, נראה כאילו יש סיתום וצמצום על האמת התחתוני של עולם האצילות שהוא בבחי' "אמת אמר אל יברא", ודייקא שם יש ירידה לתוך עולמות דבי"ע ששם שולט השכחה. אבל השכחה היה דוקא של שלש מאות הלכות שהוא בגי' ש', כדי שדייקא על ידי זה יתעורר הכוח של פלפול-של-אמת אצל עתניאל בן קנז, כי דייקא על ידי הירידה מן האמת של משה לתוך בחינת השקר של שכחת האות ש' יכולים לחזור אחר כך ביתר שאת וביתר עוז בסוד התוספת קישוט העולה דייקא על ידי התכללות השקר בבחינת פלפול-של-אמת לתוך האמת לאמיתו של תורת משה

פגישת משה עם נשמת רבי עקיבא

זה גם כן הסוד של פגישת משה עם נשמת רבי עקיבא, ששם הרגיש משה תשישת כח כל ידי ההכרה שהוא אינו מבין האור של רבי עקיבא שהוא האור של תורה שבעל פה. כי האור של רבי עקיבא מורה על עולמות דבי"ע שהם שורשי השבירה וההסתרה שהוא שורש השקר. ולכן רבי עקיבא דרש בענין תגין של אותיות דייקא, שהם הם כתרי האותיות של שעטנ"ז ג"ץ בסוד מיתת המלכים וירידה לתוך בי"ע. דוקא לרבי עקיבא יש היכולת לדרוש שמה כדי למצוא האור של האמת לאמיתו בתוך השקר כמו שהוא עשה כל חייו, שראה את החושך ושחק כי הוא ידע שהחושך הוא רק בחינת השקר שנראה כפירוד, שדייקא משם יתעורר התוספת קישוט של אמת-לאמיתו בסוד עולם הא"ק שנכנס גם לתוך האמת של אצילות וגם בתוך בחינת השקר של בי"ע. ולכן כשהגיע משה למרום לראות העבודה של רבי עקיבא, היה לו חלישות הדעת כביכול, כי ראה שהוא אינו יכול להבין את התורה של רבי עקיבא שהוא השורש של תורת הפה. והסיבה לכך הוא משום שמשה מורה על עמוד האמת שאינו יורד לתוך בחינת השקרים של בי"ע, ולכן לא יכול לדרוש הסוגית של שבירה וכדומה המורים על אור מופלא רום מעלה שהתגלה דווקא מתוך החושך. אבל בסוף משה הבין את האמת, והוא שכל האור של רבי עקיבא וכל היכולת הנפלא לירד דייקא למטה לתוך בחינת השקר של עולמות בי"ע, כל כולו הוא ממש עצמו, כי כלול בתוך האמת של משה הוא החדש של אהרון וכלול בתוך האמת של משה יש אפשרות של הגדלת האמת על ידי בחינת השקר בכדי לגלה האור של אמת לאמיתו שהוא סוד "הלכה למשה מסיני" שהוא סוד כלת משה, בבחינת אשה כושית לקח כידוע. דווקא רבי עקיבא זכה להבין את הדברים לעומקם, כי החיים של ר' עקיבא היו חיים של אותו תנועה, דהיינו שהתחיל בתוך השקר לגמרי בסוד בן גרים שהוא סוד "ציד בפיו" אצל עשיו שהוא בחינת השקר של עולם העשיה. ונשמתו לקוח ממש מתוך פיו הנחש שהוא עשיו כדי לגלה איך שגם שורש בחינת השקר צריך להיכלל בתוך האמת דיעקב, כי דווקא על ידי התכללות ההיפוך בתוך היחוד יתגדל ויתקדש היחוד בסוד התוספת קישוט של אני ואין בבת אחת. לכן דוקא רבי עקיבא שזכה לדעת של שלום בסוד "נכנס ויצא בשלום" הוא הצדיק שיכול להזהיר את החבריה הקדישא של ד' שנכנסו לפרד"ס ש"כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, כי דבר שקר לא יכון לנגד עיניו", והדברים עתיקים

כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, כי דבר שקר לא יכון לנגד עיניו

והענין הוא שדיקא לרבי עקיבא יש היכולת להזהיר החבריא "כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים כי דובר שקר לא יכון לנגד עיניו", כי דיקא ר' עקיבא הבין כשמשתעלים למעלה לפרדס העליון, אז מיד יתעורר ההרגשה של מים מים. כי כשמתכלין על אזהרת ר"ע, לא רואים שהוא אמר לחבריו שלא יראה מים מים, או שלא יחשוב שיש ענין של מים מים, אלא עיקר האזהרה היתה שלא "תאמרו" מים מים, כי עיקר הגדר הוא שלא ידבר על הענין. כי באמת כדי להבחין את הייחוד האמיתי, צריכים לעבור על גשר צר מאוד מאוד ששם יתעורר לעיני השכל הענין של מים מים שהוא מורה על הפירוד בין שני דברים. כי צריך להיות ככה כדי לתת אפשרויות לבריות המציאות ובחירת הנבראים, ועל ידי נתינת מקום להבריה, אז דייקא יש אפשרות של התגלות היחוד האמיתי. כי קודם הבריה לא היה שום חילוק בין מים עליונים ובין מים תחתונים כי הכל היה בבחינת "מימי א"ס" (עין מעיין חכמה, ע"ח) שהוא בבחינת "מים במים" בלי שום פירוד או פירוט. אבל על ידי הצמצום שהוא בבחינת "יקוו המים" והתגלות ה"רקיע" בין מים למים, אז התגלה היבשה שהוא ענין ההסתר שמאפשר ההתגלות של המציאות והבחירה. נמצא שעיקר בריאת העולם היתה על ידי הפרדת המים מן המים וההתגלות של מים עליונים ומים תחתונים שהוא בחינת "מים מים". לכן צריך להבין מחדש את האזהרה של ר' עקיבא שאמר "אל תאמרו מים מים", כי בודאי יש מים מים, כי בלי זה לא היה שום אפשרויות לבריות העולם, אלא הענין הוא שבאמת יודעים שיהיה בבחינת מים מים, כי זה נותן אפשרויות להמציאות. אבל מכל מקום "אל תאמרו מים מים" כי הדיבור הוא הגדרת הדרים ונחשב כמעשה. כי דיבור הוא מלכות שהוא התגלות הדבר באופן ממשי, ולכן אם מדברים על ה"מים מים" אז כאילו מגדירים אותו באלו המילים כאילו הוא המציאות הממשי. ואי אפשר לעשות את זה כי אף על פי שבדאי יש מראה של מים מים, יש אפילו מציאות פנימי וממשי בתוך נפש האדם, מכל מקום זה רק מראה בלבד, כאילו הוא בחינת השקר של ב"ע שנראה כמו "מים מים" אף על פי שכל התכלית של מציאות-השקר של מים מים הוא להיבטל לתוך האמת לאמיתו שהוא סוד של רבי עקיבא. לכן לא הזהיר ר' עקיבא שלא יראה או שלא חושב שיש ענין של "מים מים", כי עיקר האיסור הוא לומר ככה, דהיינו להגדיר את המציאות על פי הדמיון בלבד. ר' עקיבא

רצה להמשיך את האור של אמת לאמיתו שהוא סוד כתר, פלא עליון של אות א' ששם יש שני יודין, יוד עליון כנגד האמת הסתמי, יוד תחתון כנגד בחינת השקר של ב"ע, ואות ואו כנגד הסוד של אמת לאמיתו, כי אות ו' מורה על אמת לאמיתו וערכי האמת כנודע מבעל התניא בסוד "תתן אמת ליעקב", לשון הוה ממש. ומה שרצה ר' עקיבא להאיר אצל החבריא הוא ההכרה שאף על פי שהאמת הסתמי של עולם האצילות רואה רק "מים במים" בסוד האחדות הפשוט של עולם האצילות, הירידה לתוך בחינת השקר בסוד "מציאות של שקר" הוא הכניסה לתוך "מים מים", כי שם מרגיש החילוק בין עולמות דא"ס ובין עולמות הגבול. ולא עוד אלא שדייקא על ידי הירידה לתוך בחינת השקר של ב"ע בסוד "מים מים" לעומת ה"מים במים" של אצילות, יש התגלות של האמת לאמיתו של אדם קדמון. כי בערך עולם אדם קדמון שהוא הסוד של אני ואין בבת אחת אז גם ה"מים מים" של עולמות ב"ע, וגם המים במים של עולם האצילות, שניהם נחשבים בבחינת השקר, והוא סוד "מימי א"ס" שכולל גם הייחוד של "מים במים" וגם הפירוד של "מים מים" בבת אחת בסוד כח הגבול שהוא ענין המים, בתוך הבלתי גבול שהוא אור אא"ס.

דיקא לרבי עקיבא היה לו הכח להבין איך שעל ידי בחינת השקר של "מים מים" דייקא, יכולים לגלה התוספת קישוט של "מימי א"ס", כי כמו שביארנו כבר, כל החיים שלו היו תנועה ארוכה של ירידה מן האמת של אצילות לתוך בחינת השקר של ב"ע, כדי שיגלה התוספת קישוט של האמת לאמיתו בבחינת אדם קדמון. ולכן דיקא הנקודה של ר' עקיבא היה טמון בתוך החושך עצמו בסוד "כי ציד בפיו", בתוך הפה של עשו שהוא בחינת תורה שבעל פה. ועל ידי הירידה לתוך בחינת השקר דייקא, זכה יעקב שהוא עמוד האמת לגלה את הסוד של אמת לאמיתו, שגם האמת וגם בחינת השקר נכללים ביחד בתוך האמת לאמיתו בסוד "תתן אמת ליעקב".

דברי מוהר"ן ז"ע בענין הזה של מים מים

להעמיק ביתר שאת וביתר עוז, כשעלו לפרד"ס אז אמר להם "אל תאמר מים מים כי דבר שקר לא יכון לנגד עיניו", וענין הזה הוא שורש הסוגיה של אמת לאמיתו כמו שיתבאר בעז"ה. קודם כל צריכים להביא **דברי מוהר"ן ז"ע**

בליקוטי מוהר"ן תורה נ"א ששם מסביר הענין של "אל תאמרו מים מים", וזלה"ק: "כי השקר מזיק לעיניים בגשמיות וברוחניות, בבחינת "ומשקרות עינים" כי כשהעינים כהות, הם משקרין, שאינם מראין הדבר כמו שהוא, כגון: על דבר גדול מראה שהוא קטן, ועל אחד שהוא שנים, היפך מן האמת וכו' וזה בחינת אל תאמרו מים מים, שהוא אזהרה על שקר, (כמו שסים שם, שנאמר: דובר שקר לא יכון וכו'). מים מים, הם בחינת שקר, שהוא בחינת דמעות, שהם מים מלוחים, כי השותה מים מרווה צמאוננו, אך השותה מים מלוחים, לא די שאינו מרווה צמאוננו, אלא שמוסיף צימאון על צמאוננו, עד שצריך לשתות מים אחרים לכבות צמאוננו, על כן נקרא השקר מים מים, וזהו "אל תאמרו מים מים" שהוא השקר, שנאמר "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני".

והתהוות השקר, שהוא הרע, שהוא הטמאה, מחמת הריחוק מאחד, כי הרע הוא נגדיות. למשל: כל מה שהוא נגד רצונו של אדם הוא רע, ובאחד אין שייך נגדיות, אלא כולו טוב. וזה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה: ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד - שיהיה כולו הטוב והמיטיב, כי באחד אין שייך רע, על כן לעתיד לבוא יקים: שפת אמת תיכון לעד. כי יהיה אז כולו אחד, כולו טוב. כי אמת הוא אחד. למשל: על כלי כסף כשאומרים עליו שהוא כלי כסף, הוא האמת, אבל כשאומרים עליו שהוא כלי זהב, הוא שקר. נמצא שהאמת הוא אחד, כי אי אפשר לומר אמת, רק שהוא כלי כסף, לא יותר. אבל השקר הוא הרבה, כי אפשר לומר שהוא כלי זהב וכלי נחשת ושאר שמות. נמצא, שהשקר הוא בבחינת "בקשו חשבונות רבים". ובשביל זה לעתיד לבוא יתבטל את הרע, ויתבטל ההתנגדות, ויבטל הדמעות, כמו שכתב "לא ירעו וכו'", היינו ביטול הרע. וכתב "וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי וכו'", היינו ביטול ההתנגדות. וכתב "ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים" היינו ביטול הדמעות, שהם בחינת שקר כנ"ל, כי אז יהיה ה' אחד ושמו אחד, שהוא כולו טוב, כולו אמת כנ"ל. ועל כן לעתיד לבוא יתבטל הטמאה, כמו שכתוב "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" כי אז יהיה כולו אחד, כמו שכתוב "מי יתן טהור מטמא לא אחד" פירוש שעיקר אחיזת הטהרה והטומאה הוא מבחינת התרחקות מאחד. כי קודם הבריאה, כשהיה הבריאה בכח, כביכול, קודם שהוציא אל הפועל, היה כולו אחד וכולו אמת וכולו טוב וכולו קדוש, אפילו שם טהור לא היה שייך לומר, כי טהור אין שייך אלא כשיש טומאה, כמו שכתוב "וטהרתם מכל טומאותיכם". אבל כשכולו אחד, אין שם בחינת "חשבונות רבים", שהוא עיקר הרע והטומאה כנ"ל, כי הטהרה הוא בחינת הממצע בין הקדש

והטומאה, שעל ידו נתתקן הטומאה, כמו שכתוב "וטהרתם מכל טומאותיכם". והוא בבחינת הבחירה, שהוא ממוצע בין שני דברים, וזה אין שייך קודם הבריאה, שאז היה כולו אחד, כי באחד אין שייך בחירה, שהוא בחינת הטהרה. וכשהוציא הקדוש-ברוך-הוא את הבריאה מן הכח אל הפועל, אזי נתהוו תיכף בחינת הטהרה, כי כשהוציא מן הכח אל הפועל, היו שני דברים: בחינת האחד, והבריאה, ואז שייך בחירה, שהוא בחינת הטהרה, שהוא ממצע בין האחד, כי הוא סמוך לו, ועדין לא הגיע לחשבונות רבים, שהיא הרע והטומאה. אך הוא רושם וסימן על ההשתלשלות, שיוכל להשתלשל ויגיע עד שיהיה רע וטומאה. ועל כן כתוב בזהר, שעיקר אחיזת הטמאה-מסטרא דשמאלא, כי הטהרה מרמזת שיש טומאה, והוא סימן שישתלשל עד שיהיה טומאה, ועל כן אפשר לזכך ולהעלות הטומאה לטהרה פ.

אף על פי שהדברים הם עמוקים מיני ים, עמוק עמוק מי ימצאנה, מכל מקום על ידי ההקדמות הנפלאים של רבי נתן זי"ע, יכולים להיכנס לתוך הסוגיה הזו של השתלשלות הטומאה מתוך הטהרה עצמה, וכן התגלות השקר מתוך האמת עצמו. כי ידוע כבר שיש שלשה שלבים בכל גילוי וכל נמצא, יש השורש העליון שהוא בחינת כתר וא"ק בסוד אמת לאמיתו, יש הגוף האמצעי שהוא בבחינת חכמה ואצילות, ויש הענף התחתון שהוא בחינת בינה ובי"ע בסוד מציאות-השקר. וכן על מנת להבין דברי מוהר"ן מוסיפים עוד שלב והוא הקשר בין אלו הדרגין ובין שלוש מצבים המתוארים בתורה: יש אחדות פשוטה שהוא למעלה מאפשריות הטומאה וגם הטהרה, יש טהרה שנתגלה מיד על ידי התגלות המציאות מן הכוח אל הפועל, ויש טומאה שהוא משתלשל מן שורש הטהרה והבריאה. למעלה מן האפשריות של טומאה וגם טהרה הוא סוד האמת לאמיתו של כתר עליון, התגלות הטהרה על ידי הבריאה הוא סוד האמת של חכמה קדומה, והשתלשלות הטומאה מתוך מציאות הטהרה הוא סוד בחינת השקר של בינה עילאה.

טהרה	ביטול	פרצופים	עולמות	ערכי האמת
טומאה	אני	בינה	בי"ע	בחינת שקר
טהרה	אין	חכמה	אצילות	אמת
למעלה מן הבריאה	אני ואין	כתר	אדם קדמון	אמת לאמיתו

על פי מוהר"ן, הענין של שקר אינו ענין שלילי לגמרי, אלא הוא תוצאה של הבריאה שנתגלה מיניה וביה מתוך האמת עצמו, ממש כמו האפשריות של טומאה שאיננה סתירה לאור הטהרה ח"ו, אלא היא תוצאה ישרה מתוך שורש הטהרה עצמה. כי היכולת לחלק בין הטהרה ובין הטומאה, בין האמת ובין השקר, זה כבר מדובר ממצה של אחר הבריאה, דהיינו אחרי שהכח של המציאות שהיה טמון בתוך האא"ס של קודם הבריאה בבחינת מציאות שאינו במציאות כבר יצא לפועל על ידי הבריאה. כי קודם הבריאה היה אור של הקב"ה א"ס ולכן לא היה שום אפשריות של התחלקות העניינים.

דייקא על ידי הירידה מן הטהרה של אצילות לתוך הטומאה של בי"ע, יכולים לעלות אחר כך לשורש העליון שהוא בבחינת אמת לאמיתו

אבל על ידי יציאת הכח לפועל בגדר הבריאה, אז מיד, בלי שיהיו זמן בכלל, נפתחו הצדדים של אמת ושקר, או טהרה וטומאה. כי קודם שום התגלות היה רק אחדות פשוטה לגמרי, ולא רק אחדות מצד שאין שום פירוד, אלא הוא בבחינת אחדות עצמי השולל אפילו האפשריות של המושג של פירוד, כי כל ענין יכולת הפירוד הוא מתגלה רק אחרי הירידה כביכול מ"קודם הבריאה" לאחר הבריאה. רק אז כשיש צמצום שמפריד, כביכול, בין השורש והעצם ובין ההתפשטות והגילויים, אז מיד מתגלה האפשריות של שניות שהוא היפוך האחדות משום שאחד הוא רק אחד, ושתיים מורה על התחלת הריבוי האינוסופי. ואף על פי ששתיים מורה על ריבוי הכי מועט שיש משום שהוא רק שלב אחד מן האחדות, מכל מקום פתיחת האפשריות של השניות והריבוי הוא גם מאפשר באותו רגע ובאותו מקום היכולת של ריבוי ופירוד בלי סוף. כי אם התחלת האחדות המוחלטת מתגלה בבחינת אות א' אז התחלת הריבוי בבחינת אות ב' הוא גם כן תחילת הגילוי של אות ת' המורה על כל מיני הסתר וריחוק בבחינת "הסתרה שבתוך ההסתרה", וחושך הכפול ומכופלת שהתגלה דייקא בתוך הפרט היותר מפורט שיכול לפרט. ואז רואין איך שהתפשטות הדרגין הוא ממש הסוד של התגלמות האמת כמו שנראה.

כי אף על פי שהאמת של טהרה נראה כמו התכלית, מכל מקום דייקא על ידי הירידה מן הטהרה של אצילות לתוך הטומאה של בי"ע, יכולים לעלות אחר כך לשורש העליון שהוא בבחינת אמת לאמיתו שהוא כולל גם הטהרה דאצילות וגם הטומאה של בי"ע ביחד בסוד התכללות הבן שהוא התפשטות של אצילות וגם

בי"ע בתוך האב שהוא סוד התכללות אחר הבריאה בתוך בחינת קודם הבריאה שהוא סוד אני ואין בבת אחת. כי כמו שהטומאה של בי"ע מורה על בחינת השקר של בינה, וכמו הטהרה של אצילות מורה על בחינת האמת של חכמה, ככה ממש אצל דרגה א"ק שהאמת לאמיתו של כתר מתגלה בסוד "אבן" שהוא התכללות הבן שהוא אחר הבריאה בבחינת שקר, לתוך האב שהוא קודם הבריאה בבחינת אני ואין בבת אחת. נמצא, שבחינת השקר של בי"ע אינו יציאה מן הסוגיה של האמת, אלא הוא חלק בלתי נפרד של התגלות האמת לאמיתו בשלמות היותר אפשרי, בבחינת הפרט היוצא מן הכלל להאיר את הכלל כולו. כי הכלל הוא האמת והטהרה של האצילות, ואז מתגלה הפרט שהוא בחינת השקר והטומאה של בי"ע, עד שעל ידי התכללות שניהם ביחד יתגלה הכלל גדול שהוא התכללות הפרט חזרה בתוך הכלל בסוד האמת לאמיתו של אדם קדמון. לכן רואין איך שהתגלות בחינת הטומאה והשקר הוא הדרך של התגלות הדרגה העליונה של אמת לאמיתו. כי קודם התגלות שורש הטומאה היה אור האמת משמשת בתוך עולם האצילות, אבל עדיין היה בחינת תענוג תמידי אינו תענוג, לכן יש ירידה למטה לתוך בחינת השקר של עולמות בי"ע שהוא שורש התנועה שהוא מציאות-השקר, ואז דייקא משם יש התגלות של האמת לאמיתו, בסוד תנועת ההתחדשות (של בחינת השקר דבי"ע) לתוך תענוג התמידי (של בחינת האמת דאצילות) ומתגלה התוספת קישוט שמגדיל הכח של האמת. כי קודם הירידה לתוך בחינת השקר היה אור האמת מתגלה אצל האמת בלבד, אבל על ידי הירידה לתוך בחינת השקר וההכרה שבערך האמת לאמיתו, גם האמת וגם בחינת השקר נכללת בתוך האמת לאמיתו להראות איך הכל, מכל, כל הוא נכללת בתוך היחוד הגמור של אין עוד מלבדו שהוא התכללות של "אחר הבריאה" חזרה ל"קודם הבריאה".

**דייקא על ידי תלמיד נאמן ביתו רבי נתן זי"ע (ליקוטי הלכות, ריבית ה')
יש התגלות נפלא של רזין דרזין בהאי סוגיה נפלאה**

אף על פי שתנועת ההתחדשות של התכללות בחינת השקר והטומאה חזרה לתוך האמת וטהרת האצילות אינו מבואר כל כך בדברי מוהר"ן בתורה נ"א, דייקא על ידי תלמיד נאמן ביתו **רבי נתן זי"ע** (ליקוטי הלכות, ריבית ה') יש התגלות נפלא של רזין דרזין בהאי סוגיה נפלאה של התכללות על מנת לגלות האור של אמת לאמיתו כמו שביארנו כבר מקושר בהחלט להתגלות הדעת של שלום הכולל את הכלל.

על פי דברי רבי נתן זי"ע, הענין הוא שיש שלוש דרכים שעל ידם נפגשים עם המציאות הנוכחי. יש מציאות האמת, יש מציאות האמונה, ויש מציאות של אמת לאמיתו. קודם כל נפגשים עם מציאות האמת שהוא כמו האמת של אצילות המגדיר את כל העניינים כמו שהם לפי חוקים וגבולות. אף על פי שהאמת הזה הוא אמיתי, מכל מקום אינו האמת לאמיתו בכלל, כי האמת הרגיל של עולם האצילות אינו נותן שום מקום להסתכלות אחרת, כאילו כל מה שרואים הוא מה שיש בלי אפשרות אחרת. לכן צריכים לירד מן האמת הקודמת לתוך המציאות של אמונה, כי לרבי נתן זי"ע האמונה הוא היכולת לירד למטה מן האמת הקודמת לתוך האפשרויות של שקר, מה שהוא קורא השורש-של-שקר קודם התגלותו בבחינת שקר, כי כמו שמבואר בתורה נ"א, מיד כשמדברים על המציאות של אמת תחתוני שהוא בבחינת טהרה, אז מיד נפתח האפשרויות והמציאות של שורש הטומאה והוא השורש הנעלם של השקר קודם שירד לתוך שקר עצמי, אלא הוא עדיין נשארת במצב של כח-השקר, או בחינת-השקר שהוא סוד של מציאות-של-שקר כלשון הרבי רש"ב זי"ע, שקר-אמיתי כלשון ר' אברהם אבולפי, או בחינת שפת-שקר כמבואר בספרי חב"ד. בלי הירידה לתוך מציאות האמונה שהוא האפשרויות של שקר והיפוך האמת הקודמת כידוע, דייקא אז יש יכולת לגלה האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו שהוא הדעת של שלום שכולל כל האפשרויות וכל הצדדים השונים של ערכי האמת. כי שורש המחלוקת בכל התפשטותו הוא ה-אי אפשרויות להבין שיש מציאות לכל שיטה ושיטה, וכאילו שרק הנקודה קטנה של אמת שיש לי הוא הגדרת האמת בתכליתו, אבל כשיורדים לבחינת האמונה שהוא השורש של השקר קודם שיורד לתוך שקר שלילי, אז יש אפשרות להכליל גם האמת וגם האמונה ביחד עד ששניהם נכללים בתוך האמת לאמיתו. ואז יש התגלות של התוספת קישוט בתוך האמת לאמיתו, כי האמת הקודמת הוא רק אחד כי העץ הוא עץ ולא דבר אחר, והשקר הוא ריבוי כי אפשר לשמש באיזה מילה שרוצה כשקוראים שם לדבר שאינו לפי אמיתותו. נמצא שהאמת הוא אחד והמציאות של שקר הוא ריבוי. אבל על ידי הירידה מן האחד של אמת לתוך הריבוי של גווני האמונה בסוד "כל חד וחד לפום שיעורא דליה", אז אפשר לעלות אחר כך בסוד אמת לאמיתו שהוא כמו האחדות שמתגלה דייקא מתוך הגוונים המשתנים. ולא עוד אלא רבי נתן מגדיש הסכנה הנוראה של אלו התופסים את האמת התחתוני כאילו הוא האמת המוחלטת שיש, כי על ידי זה גורם לכל המחלוקת שסובר ששיטתו הוא אמת והשאר הוא שקרים בעלמא. אבל

על ידי התגלות האור של כתר דאיהו האמת לאמיתו שכולל גם האמת בבחינת אצילות וגם האמונה ושורש השקר של בחינת בי"ע, אז יש התגלות של דעת של שלום שהוא האור מופלא רום מעלה של אהרן הכהן בסוד חסד העליון בבחינת "חסד אמר יברא" והוא האור של שלום בסוד אוהב שלום ורודף שלום, והוא רק על ידי התכללות האמונה ובחינת השקר לתוך האמת לאמיתו, כי דייקא אהרן היכניס את עצמו לסוד בחינת השקר כדי להביא שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחבירו, כי אהרן הכהן הוא סוד השידוך כמו השדכ"ן של ש"ק ד"ו ובר כ"ס נ"טל בבחינת שפתי כהן ישמרו דעת ותורה שהוא ר"ת שידוך"ך כמבואר בדברי מוהר"ן.

נמצא שכל מה שאמר מוהר"ן בתורה נ"א בענין שורש הטומאה שמתגלה דייקא מתוך הטהרה עצמו, וכן אפשריות של שקר שמתגלה דייקא מתוך האמת, הוא הוא המהלך שכבר ביארנו, שצריכים לירד מן האמת הסתמי דאצילות שנקרא "אמת", לתוך בחינת האמונה ואפשריות של השקר בעולמות בי"ע, בכדי שיכולים לעלות אחר כך לגלה האמת לאמיתו של א"ק שהוא כולל גם למעלה וגם למטה בבת אחת. וז"ל של **רבי נתן זי"ע** מתוך אריכות **"כי תיכף אחר הבריאה נעשה רושם של שקר אבל אז היה עדיין אחר הבריאה גם כן בבחינת אמת, רק אף על פי כן היה תיכף רושם-של-שקר היינו בבחינת אמת הב' הנ"ל שצריך בירור, שאחיות השקר ממנו בבחי' "כל שקר שאין בו אמת בתחילתו וכו'". בתחילתו, היינו שיונק מתחלת הבריאה שהיה עדיין אמת, אך משם נשתלשל אחיזה להשקר מחמת שהאמת עדיין לא נתברר לאמיתו וכו'", עכ"ל.**

עיקר האמת הוא לידע שאי אפשר להשיג עצם האמת בבחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע

נמצא שרבי נתן זי"ע מגדיר את בחינת-השקר של בי"ע בלשון "רושם-של-שקר" כי מיד עם בריאת העולם על ידי הוצאת הכח להפעל יש כבר התגלות של אפשרויות הטומאה והוא בסוד רושם השקר, אף על פי שעדיין עומדת בתחום של האמת התחתון דאצילות. וכל התכלית לזה הירידה הוא בכדי לגלה את האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו המתגלה דייקא על ידי האפשרויות של אמונה כמו שכתב רבי נתן זי"ע, וז"ל: **"שבזה העולם אי אפשר להשיג האמת כי אלא על ידי אמונה שהוא שלימות האמת בבחינת "עזר כנגדו" וכו' ועל כן בזה העולם עיקר שלימות האמת הוא אמונה, כי עיקר האמת היא לידע שאי אפשר להשיג עצם**

האמת כי עצם האמת הוא השי"ת לבד כמו שכתוב "ואמת ה' לעולם". וזה אי אפשר להשיג, רק עיקר האמת הוא לידע שאי אפשר להשיג עצם האמת בבחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע. ועל כן עיקר שלימות האמת הוא האמונה בבחינת "צדק כד אתחברת באמת איתעבדית אמונה". וזה כל עבודת האדם בזה העולם, לבא לזה, לזכות לאמת ואמונה בשלימות באמת לאמיתו וכו", עכ"ל.

נמצא דבר פלא שהסיבה להצורך לירד למטה לתוך בחינת השקר שהוא שורש האמונה שנחשב כהיפוך האמת בבחינת "עזר כנגדו" הוא שאי אפשר לתפוס את האור של אמת לאמיתו שהוא האור של כתר עליון בבחינת א"ק. כי כבר אמרנו בשם **רבינו הגר"א** בפירושו לספרא דצניעותא שבערך האמת דאצילות ובחינת השקר דבי"ע, האמת לאמיתו של כתר וא"ק הוא בבחינת אא"ס, וכל זמן שעוסקים בבחינת אור א"ס אע"פ שהוא רק בערך מה שלמטה ממנה, אז נכנסים לחוקי ההלכה המגדיר לנו שאי אפשר לתפוס את העצם של אותו דרגה, דהיינו האמת לאמיתו. כי האמת לאמיתו הוא בבחינת מחויב המציאות בסוד ה' אלקיכם אמת" כמו שמבואר כבר על פי דברי **הרמב"ם זי"ע** בהלכות דעות, ובערך האמת לאמיתו גם האמת דאצילות וגם בחינת השקר של בי"ע נחשבים כשקר ואפשרי המציאות. לכן הדרך היחידה להגיע לאיזהו תפיסה על האמת לאמיתו הוא על ידי הירידה מן האצילות לתוך בי"ע עצמה כי רק אז רואין איך שגם האין דאצילות וגם האני דבי"ע נכללים ביחד בסוד האני-ואין בבת אחת של עולם א"ק.

וממשיך רבי נתן זי"ע להסביר שזה העניין של קטרוג מלאכי אמת כלפי בריאת האדם בשעת הבריאה כמו שהסבירו חז"ל בענין מחלוקת בין האמת ובין החסד, כי האמת אמר אל יברא, ורק חסד אמר יברא. וז"ל של רבי נתן זי"ע: "אבל זה האמת שיתגלה אז, אין שום מלאך ושרץ יכול להשיגו רק הצדיקים האמיתיים שעמדו בניסיון עד שזכו לגלות האמת בתוך הריבוי, מתוך זה העולם הגשמי ששם הריבוי שהוא רחוק מאחד בתכלית, וכשמגלין האמת כאן מתקרבים להשי"ת בתכלית ההתקרבות שבשביל זה נברא הכל. על כן גם המלאכים שנקראים אמת שמדתם אמת גם הם לא יכלו להבין ולהשיג עמקות דעתו של הקב"ה, ועל כן קטרוגו על בריאת האדם. ועל כן אמר אמת לא יברא, כי אף על פי שמדתו אמת, אף על פי כן לא היה יכול להשיג עמקות דעתו להשיג אמיתת האמת שיזכו הצדיקים בסוף על ידי שיעמדו בניסיון בעלמא דשיקרא דייקא, ועל כן אמר האמת "אל יברא", כי האמת ראה שתיכף שיהיה נברא האדם יתגבר השקר, ועל כן לא

היה יכול לסבול שיהיה נברא כי האמת אינו יכול לסבול השקר. אבל באמת גם המלאכים הנקראים אמת טעו בזה כי אף על פי שכוונתם היה באמת, אבל לא יכלו לעמוד על אמיתת האמת, כי האמת לאמיתו אי אפשר להשיגו כי אלא בזה העולם דייקא על ידי שעומדים בניסיון כנ"ל. על כן נטל הקב"ה אמת והשליכו לארץ והרחיקו מעל פניו כי השי"ת אינו בוחר באמת כזה אף על פי שכוונתו רצויה האמת, אבל לא זכה עדיין להשיג אמיתת דעתו יתברך מחמת שלא היה בזה העולם הבחירה ולא נצטרך ונצטרף בתוך הריבוי שקר לברר האמת מתוך הריבוי והשקר. ועל כן גזר להשליך האמת לארץ כי זה בעצמו תיקון ובירור האמת שעל ידי שהושלך האמת עד לארץ בבחי' ותשלך אמת ארצה, על ידי זה דייקא יתברר ויזדכך האמת על ידי צדיקי אמת ואז דייקא יתגלה האמת הברור שיזכו להשיג ידיעת אמתתו יתברך מה שלא היה אפשר בשום אופן להשיג כשהיה האמת למעלה בעולמות עליונים ששם אין שום שקר כלל, עכ"ל.

מלאכי אמת לא יכולים להבין הסוד הנפלא של ירידה לתוך בחינת האמונה שהוא הפתיחה לבחינת שקר כדי שיתגלה האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו

נמצא לפי דברים הנפלאים של רבי נתן זי"ע שלא זו בלבד שצריכים לירד מן האמת התחתונה לתוך בחינת השקר כדי שיגלה האמת לאמיתו, אלא טמון בהאי תנועה השורש והתכלית האמיתי של בני אדם שהם דווקא לא כמו המלאכים. כי מלאכי אמת תופסים רק את האמת הסתמי של עולם האצילות, בבחינת חכמה בלבד, אבל הם לא יכולים להבין הסוד הנפלא של ירידה לתוך בחינת האמונה שהוא הפתיחה לבחינת שקר כדי שיתגלה האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו. כי אצל האמת של אצילות יש רק אחדות ששולל כל ענין של ריבוי, אבל כשירודים ונופלים מן האמת האחדותי, אז רואים את הסוד של האמת היוצא דייקא מתוך הריבוי עצמו שהוא הסוד של עלמא דשיקרא. כי כאן למטה יש ריבוי נפלא גוונים המשתנים והפנים והדעות המשוונים אחד מן השני, ודייקא משם יתגלה הסוד הנפלא של בחירה שהוא הכניסה לתוך האור של מציאות השקר שמגלה האמת לאמיתו. דווקא בתוך כל הריבוי והשקר יש תנועה שחוזרת לגלה איך שכל ריבוי הגוונים של בחינת השקר והאמונה הם הם המקום הכי מובהק שיכולים לגלה התוספת קישוט של אמת לאמיתו בסוד דעת של שלום.

וז"ל של רבי נתן זי"ע, "ועל כן עיקר תיקון של העולם שהוא על ידי משיח צדקינו שאנו מצפים שיבוא במהרה בימינו, הוא על ידי בחינת הרגלין כמו שכתוב "ויעמדו רגליו ביום ההוא וכו'" וכמ"ש עד דמטי רגלין ברגלין כמובא הרבה מזה בכתבי האריז"ל. **כי עיקר תיקון על ידי אמת שיתגלה על ידי משיח צדקינו בבחינת "אמת מארץ תצמח" והעיקר שהאמת יהיה בשלימות מראש ועד סוף להאמין בהשגחתו יתברך מראש כל דרגין עד סוף כל דרגין שעל ידי זה נכלל הכל באחד שעל ידי זה עיקר התיקון וכו' אך זה כלל גדול שכל הבריאה ביתה בגין דישתמודעון ל', כדי שנזכה לדעת ולהכיר אותו יתברך, ועיקר הבריאה וכו' היינו בני ישראל הצדיקים אשר רק הם זוכים להכירו באמת על ידי שיש להם בחירה ועומדים בניסיון ובצירוף בזה העולם הגשמי הרחוק ממנו יתברך מאד. כי השי"ת סתים ונעלם בתכלית ההעלם כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל וכו' ושיער בדעתו שאי אפשר לשום מלאך או שרף ולשום נברא להשיג אמיתותו כי אלא נפשות ישראל על ידי שירדו לזה העולם הגשמי, ויהיה להם בחירה ויעמדו בניסיון. ועל ידי זה דייקא יזדככו ויצטרפו עד שיזכו להשגת אלקותו מה שאין שום מלאך ושרף יכול לזכות, כי זה התכלית והסוף של ישראל שיזכו להשגת אלקות עד שהמלאכים יקבלו וילמדו מהם כשאמרו רז"ל על פסוק "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל וכו'" ומחמת שאי אפשר לעמוד על סוף דעתו של השי"ת, על כן היה מחלוקת גדולה בין המלאכים בעניין בריאת האדם, ואפילו המלאכים הנקראים אמת שמדתם אמת קיטרגו על בריאתו, כי אף על פי שמדתם אמת וחפצים רק באמת, אף על פי כן לא יכלו להגיע ולהשיג סוף תכלית האדם שיכול לבוא למעלה גבוה כזאת להשיגו ולהכירו יתברך יותר מכל המלאכים, על כן קיטרגו על בריאתו אדרבא מחמת גודל אמתתם של אלו המלאכים על ידי זה דייקא קטרגו על בריאתו כי לפי עוצם אמתתם לא יכלו לסבול שיהיה נברא האדם שכולו שקרים וכו' נמצא שעיקר אחיזת השקר הוא בבחינת ריבוי על ידי ההתרחקות מן האחד וכל מה שנתרחק מאחד יותר ונמשך הריבוי יותר, מתגבר השקר ביותר."**

סיפורי מעשיות של מוהר"ן הם בחינת הרזין דרזין של הנחל נובע מקור חכמה, שהם גם כן בבחינת השקר שעל ידם נתגלה האמת לאמיתו

על פי דברים הנפלאים של רבי נתן זי"ע שהאירו בפנינו האור מופלא רום מעלה של תורה נ"א בליקוטי מוהר"ן, יכולים להעמיק ביתר שאת לסוד הדברים אצל

מוהר"ן זי"ע. הנקודה שרוצים לעמוד עליו עכשיו הוא הצורך לירידה של הצדיק מן האמת הסתמי של אצילות לתוך בחינת השקר של בי"ע, כדי שעל ידי זה יתגלה האור מופלא רום מעלה של האמת לאמיתו דא"ק שכולל גם האמת דאצילות וגם מציאות השקר של בי"ע בסוד אני ואין בבת אחת. וכבר ביאר מוהר"ן ורבי נתן זי"ע שלא רק יורדים קצת לתוך בחינת השקר של בי"ע כאילו יוצאים החיוב על ידי נגיעה בעלמא, אלא יורדים ושוהים שמה כי דייקא הכלים של בי"ע יכולים לגלה את האמת לאמיתו ביתר שאת וביתר עוז. כי כל רגע ורגע אצל בחינת השקר מעורר עוד פעם את הצורך לפתוח את גבולי האמת התחתון כדי שיכולים לסבול את התחום החדש של בחינת השקר שהוא השורש של התעוררות התוספת קישוט. לרבי נחמן זי"ע לא רואין את המהלך הזה רק בהתורות של ליקוטי מוהר"ן, אלא רואין את זה גם כן בסיפורי מעשיות שלו שהם בחינת הרזין דרזין של הנחל נובע מקור חכמה. ואם רואין המהלך הזה בסדר הפרצופים והעולמות בתוך ספה"ק ליקוטי מוהר"ן, רואים את זה בתוך עבודת הלב והנפש מתוך הסיפורים הנפלאים משנים קדמוניות. קודם שנכנסים להסיפור הנפלא שבה גילה רבינו ז"ל האור של אמת לאמיתו, נכנס קצת לסוד הסיפורים עצמם שהם גם כן בבחינת השקר שעל ידם נתגלה האמת לאמיתו. כי בתחילת החיים של מוהר"ן העיקר היה התורות שבהם המשיך אור נעלם למטה לתוך אזני החסידים בזמני רצון והתקבצות. אבל כשקרבו ימי מוהר"ן למות אז הרגיש באיזשהו בחינה שהמטרה של התורות לא הגיע, כי הדברים עדיין אחוזים בשכל החסידים שהוא עומד בין האדם ובין הדביקות של תמימות ופשיטות. כי התורה של הצדיק הוא בבחינת האמת של הצדיק בסוד "משה אמת ותורתו אמת", והוא היכולת לעמוד על יציבות האדמה בסוד אמת ויציב, שרוצה להגדיר את כל הענינים לפי האמת החיצוני שלהם. הוא בבחינת היכולת לחיות בבית כי יש בי"ת תורות בשני חלקי ליקוטי מוהר"ן שהם משמשים כמו בית לאדם שבו יכולים למצוא מרגוע לנפש והרגשת הוודאות. כי הבית הוא כמו האמת שנותן לבן אדם היכולת להגדיר את המציאות באופן מסודר ומוגדר. אבל בסוף ימיו הארוכים שהם קצרים, אז התחיל רבינו ז"ל לספר סיפורים, כי לא די לדבר ישר אל שכל התלמיד, אלא צריכים לעבור על השכל לדבר ישר ללב האדם ששם יש אפשריות של המהפכה הגדולה שרצה מוהר"ן ז"ל להשריש בתלמידיו. לעומת התורות של ליקוטי מוהר"ן שהם כמו בי"ת, הסיפורי מעשיות הם בבחינת דרך, כמו שפתח מוהר"ן הסיפור הראשון, "הייתי בדרך והתחלתי לספר סיפורים וכו'", כי הסיפורים הם כמו הליכה בדרך בחוץ בלי שום מקום לשבת

באופן של סדר ויציבות, כי הדרך הוא מקום מסוכן, והוא ההיפוך של הכונה לגמרי כמבואר בדברי ר' צדוק הכהן זי"ע (רסיסי לילה, א) והוא בבחינת שקר שאי אפשר לעמוד על נקודת האמת, אלא יורדים לסוד האמונה בבחי' "ואמונתך בלילות". נמצא שהתורות הם בבחינת האמת של מוהר"ן, בסוד "תפארת אדם לישב בבי"ת", שהם הבי"ת תורות, לעומת הסיפורים משנים קדמוניות שהם בבחינת שקר, דהיינו הירידה לתוך בחינת בי"ע ששם הדברים מאבד את הברירות שלהם ומקבלים את החופש העליון שלהם.

הסיפורים שהם בסוד הבינה ובחינת השקר של בי"ע מורה על ירידות האדם לתוך השינה העמוקה של שבעין שנה כמבואר בתורה ס'

ידוע שכשם שהתורה של מוהר"ן מדבר ישר אל החכמה של אדם בסוד "איש הישראלי צריך תמיד להסתכל בהשכל של כל דבר, ולקשר עצמו אל החכמה שיש בכל דבר", ככה ממש הסיפורים מדברים ישר אל הלב בסוד "אני ישנה וליבי ער". כי התורה שהוא סוד החכמה והאמת של אצילות מורה על היכולת של בן אדם לחיות בעולם הזה על פי כללי האמת של היום, אבל הסיפורים שהם בסוד הבינה ובחינת השקר של בי"ע מורה על ירידות האדם לתוך השינה העמוקה של שבעין שנה כמבואר בתורה ס'. נמצא שהתורה הוא האמת התחתון, והסיפורים הם בבחינת השקר שעל ידם יכולים להגיע להאמת לאמיתו של עולם אדם קדמון שהוא סוד המשכת התורה לתוך הסיפורים עצמה כמו שביאר רבי נתן זי"ע כמה פעמים לגבי המעלה הנפלאה של השגת רזין דרזין בתוך הסיפורים עצמם. ועל ידי הירידה מן האמת של התורות לתוך בחינת השקר של הסיפורים, אז יכולים להגיע לאמת האמיתי של תיקוני עתיק שהוא סוד שנים קדמוניות בסוד הי"ג סיפורים שהם בסוד אח"ד ששם התגלה איך שכל רגע ורגע של החיים שהוא בחינת סיפור מעשיות הוא באמת המקום של התגלות התורה העליונה של עתיקא סתימאה. אבל קודם שעולים לסוד האמת האמיתי של הסברת הסיפורים על פי הרמזים העליונים של עולם א"ק, צריכים להרגיש בחינת השקר של הסיפורים עצמם שהם בבחינת עולמות בי"ע. כי כשיורדים לתוך הסיפורים של מוהר"ן מיד מרגישים שנכנסו לעולם של דמיון, עולם מתחלף לפי הרגע בסוד "עליונים למטה ותחתונים למעלה", עולם של התחלה בלי סוף וסוף בלי התחלה. נכנסים לעולם של לילה ושל הסתרה. עולם שבה מתעורר חיות היער וקולות של העולם. הסיפורים מובילים

את האדם על הדרך שאין לו התחלה או סוף, דרך שמתחיל באמצע ומסיים באמצע. שם נפגשים עם הסתרה וגבורה, מקום של גזירות ודינים. אבל בבת אחת הוא גם כן עולם של פלא, עולם שאינו מתנהג לפי גדרי הדין. עולם של יכולת החופש וחופש היכולת, עולם של דמיון ומציאות החלום. שם יש התעוררות אור על שפת החושך, והתעוררות החושך על שפת האור. בעולם העתיק של שנים קדמוניות, האנשים שנמצאים כבר איבדו את הדרך, מחפשים משמעות ביערות לילה ומבקשים את הוודאות בתוך מקומות מסופקים. ברור כשמש שהכניסה לתוך עולם העתיק של סיפורי מעשיות משנים קדמוניות הוא הכניסה לתוך בחינת השקר של עולמות ב"ע. לכן דייקא מתוך הסיפור של מוהר"ן יפגש עוד פעם במהלך הנ"ל של ירידה מן האצילות לתוך עולמות ב"ע כדי שיגלה על ידי זה העולם העליון של א"ק שהוא סוד למעלה ולמטה בבת אחת.

הסיפור של "מלך עניו"

עכשיו נכנסים לתוך הסיפור של "מלך עניו", שהוא סיפור הששי מתוך הי"ג סיפורים המכוונים כנגד הי"ג מידות הרחמים. בעז"ה לעתיד יהיה ביאור מפורש על כל מלה ומלה של הסיפור, אבל עכשיו אבאר הנקודות העיקריים בסיפור. היה מלך שהיה לו חכם אחד ששימש אותו. היה למלך הזה כל התמונות של שאר המלכים בבית מלכותו, אבל היה תמונה אחת שלא היה לו, ולכן ביקש מהחכם שלו לילך להמדינה של אותו המלך כדי למצוא את התמונה של אותו המלך. אמר המלך אחד שהיה לו כל התמונות להחכם שלו: יש מלך באיזה מדינה שהוא גיבור גדול ואיש ענו ואמת. יודע אני שהוא גיבור כי מדינתו הוא מרוחק מן העמים ויש רק דרך אחד להגיע לעיר והוא קשה, אבל איני יודע אם הוא איש אמת. נתגבר החכם של המלך וזריז את עצמו עד שהוא הגיע למדינה של אותו המלך שהיה גיבור גדול ואיש עניו באמת. החכם הגיע עם ממון רב ורצון אחד שהוא ללמוד את המהות של המדינה. ואותו החכם ידע שעל ידי ההבנה של השחוק והשמחה (קטאויש) של אותו המדינה הוא יכול להגיע להבנת המהות של המדינה, כי על ידי ידיעת הצחוק אז זוכין להבין השורש והכל. ועל ידי הצחוק של המדינה הבין החכם של אותו המלך שרצה התמונה שהשורש של המדינה הוא שקר לגמרי, כי כל שלב ושלב שהוא פגש בתוך המדינה היו מלאים שקרים. אחד משקר בעניין הכוונה שבתוך מעשיו, ואחד משקר בעניין המעשה שבתוך כוונתו.

הענין המשותף ביניהם הוא השקר עד שנראה שהכל מלא שקרים. כי כל שלב של המנהיגים שבאותו המדינה היו משקרים, ואחר שעבר את הכת היותר קטן של מנהיגים, אז הגיע לשלב האחר וראה שגם הם מלאים רק שקרים עד שהסכים שאין שום אמת שמה בכלל. אז הוא הגיע ישר אל המלך שארמונו היה מרוחק משאר העם המלאים שקרים, והמלך היה יושב תחת וילון עד שאף אחד לא יכול לראות את המלך. ואז התחיל אותו החכם להסביר להמלך ענו איך שכל מדינתו הוא מלא רק שקרים לגמרי, והוא הגדיר איך שבכל שלב ושלב נפגש עם עוד שלב של שקר עד שלא מצא שום ניצוץ של אמת. וכשעמד מפני הוילון ודיבר אל המלך איך שכל עניני מדינתו היו מלאים שקר וכזה, אז הכעיס כל המנהיגים והכתים של המדינה כי הוא הגיד להמלך שלהם מלאים שקרים. החכם לא שמע לכל הקולות של המנהיגים ודיבר ישר אל המלך עניו שמאחורי הוילון, והוא אמר להמלך: מצאתי שכל מדינתו הם מלאים שקר וגם הגעתי למקום שחשבתי שגם אתה המלך הוא מלא שקר כמוהם. אבל אני יודע שבאמת אתה מלך של אמת כי אתה מרוחק מן העם שלך כי אינך יכול לסבול את השקר בכלל, וזה מעיד על עומק אמיתך וענותיך כי אתה מלך נפלא ומלא אמת. והתחיל החכם לשבח את המלך על כל האמת והשפלות שלו. המלך עניו לא יכול להבין איך החכם יכול להבין את עמקות ענינו ואיך הוא שיבח את המלך בשבחים אמיתיים. כל שבח ושבח שנתן החכם להמלך גרם למלך להקטין את עצמו יותר ויותר כי ככה הוא הסוד שבמקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו, והקטין את עצמו יותר ויותר עם כל רגע של שבח. הגיע למצב כל כך נורא עד שהמלך עניו הקטין את עצמו כל כך עד שנתבטל לגמרי והכניס לבחינת אין ועל ידי רוב געגועיו ותשוקתו להסתכל על פני החכם שהבין הסוד בעומק כל כל, שהוא זרק את הוילון להצד והראה את עצמו אל החכם, ואז, דווקא אז קיבל החכם את הדמות והתמונה של המלך עניו והחזיר את דמותו להמלך שהיה לו כל התמונות, עד כאן מהלך הסיפור.

צריכים לראות "זהבן והבט אתה המעין, עד היכן הדברים מגיעים. אשרי המחבה ויגיע לידע ולהשיג מעט מסודות המעשיות הללו, אשר לא נשמעו כאלה מימים קדמונים."

העניינים הם עמוק מכל עמוק, עמוק עמוק מי ימצאנה כמו שהסביר רבי נתן זי"ע עצמו בסיום הסיפור אצל הרמזים הנפלאים, כי צריכים לראות "זהבן

והבט אתה המעין, עד היכן הדברים מגיעים. אשרי המחכה ויגיע לידע ולהשיג מעט מסודות המעשיות הללו, אשר לא נשמעו כאלה מימים קדמונים." לפי עומק המושג וקוצר המשיג שבהאי סיפור יקצר בעניינים, ועוד חזון למועד לבאר כל מילה ומילה על פי רזין דלעילאה. כאן רואים המהלך שכבר דיברנו עליו והוא הירידה מן האמת הסתמי של עולם האצילות לתוך בחינת השקר של עולמות בי"ע, כדי שיתגלה על ידי זה דייקא אור מופלא רום מעלה של אמת האמיתי שהוא מקושר עם עולם דאדם קדמון הכולל בתוכו גם בחינת האמת של אצילות וגם בחינת השקר של בי"ע בסוד למעלה ולמטה בבת אחת. כי בתחילת הסיפור נפגשים עם **"המלך אחד שהיה לו חכם"**, והוא סוד האמת של עולם האצילות שהוא מכון כנגד אור החכמה של ביטול המציאות. ואע"פ שבעולם האצילות יש התגלות נפלאה של האמת בסוד **"רזא דמהימנותא"** המשווה בין האורות לבין הכלים באופן ניסי, מכל מקום עדיין מחוסר כביכול התוספת קישוט שמתגלה דייקא על ידי הירידה לתוך בחינת השקר. כי באמת אין שום חיסרון מוחלט בעולם האצילות שהוא סוד המלך שהיה לו חכם, אלא **"יש להמלך על הפאטרעטין של כל המלכים"**, דהיינו יש כל מיני אורות והשגות של עולם האצילות שהם גילויים אמיתיים, רק היה מחוסר תנועת ההתחדשות העולה דייקא מצד ההיפוך שהוא בחינת השקר. עניין של בחינת השקר הוא התמונה היחידי שלא היה להמלך, והוא תמונת **"המלך שחותם עצמו שהוא גיבור גדול ואיש אמת ועניו"**, כי אף על פי שאצילות וחכמה כוללים כל הגילויים, מכל מקום **"הפאטרעט שלו לא נמצא אצל שום מלך, כי הוא נסתר מבני אדם, כי הוא יושב תחת כלה [וילון] והוא רחוק מבני המדינה"**. בדרך שלנו זאת אומרת שאף על פי שהגילוי של עולם האצילות שהוא האמת הסתמי כולל את הכל, מכל מקום עדיין מחוסר מתנועת ההתחדשות שעולה דייקא על ידי היפוך האמת שהוא בחינת השקר שהתגלה על ידי הצמצומים והפרסאות של עולמות בי"ע. משום תענוג תמידי אינו תענוג, ומשום שהאמת הסתמי צריך לגלה האמת לאמיתו, אז שלח המלך של אצילות את כח החכמה שלו למטה לתוך עולמות בי"ע כדי שיכול לגלה משם דייקא האור של אמת לאמיתו, וזה הטעם שהמלך רצה שהחכם שלו **"תביא אלי הפאטרעט (דמות דיוקנו) של אותו המלך"**. רואים גם שעיקר נקודת ההתעוררות של המלך הראשון לשלוח את החכם שלו לתפוס את דמות הצדיק הזה הוא משום שהוא קרא את עצמו **"איש אמת ועניו"**. כי המלך ידע שהוא גיבור, אבל מה שלא ידע הוא אם הוא איש אמת או לא, כי אם המלך של אצילות ידע שהמלך המוסתר הזה מגלה דייקא בתוך עולמות

הפירוד, אז היה כמעט אי אפשר להאמין שימצא שם האמת, כי האמת הוא באצילות משא"כ עולמות בי"ע שהם בבחינת השקר. בודאי אפשר שהוא גיבור כמבואר בסיפור כי כל הענין של עולמות בי"ע הם בבחינת חיילי המלכות דאצילות שהוא סוד הגבורות והצמצומים והפרסאות של בי"ע, ולכן לא היה מסופק אם הוא גיבור או לאו, כי עיקר הגילוי דבי"ע הוא בבחינת הכלים עצמם וכל כוחם נבנו על ידי הגבורות בבחינת עיגולים כמו שמבואר בתחילת הסיפור לגבי הסיבובים הסובבים את מדינתו. אבל למצוא האמת למטה בעולמות התחתונים, זה היה קשה להאמין כי לפי גדרי האמת של עולם האצילות, רק האצילות הוא אמיתי כי הבי"ע מורה על בחינת השקר, אכן היה התעוררות כביכול בבחינת צמצום אצל המלך של אצילות ושלח את בחינת חכמתו שהוא סוד החכמה דאצילות למטה כדי לחפש ולבקש האור של האמת האמיתי.

מיד כשיריד החכם של עולם האצילות הוא היכנס את עצמו לסוד הלבושים של עולמות בי"ע, כמו שרואים אצל יעקב אבינו שהתלבש בבגדי עשוי כדי לקבל את הברכות, וכן אצל אהרן הכהן וסוד השדכ"ן, שכדי לגלה את הנקודה הטמירה של אמת לאמיתו צריכים להתלבש בלבושי השקר בסוד "ריח בגדיו" ולמצוא הנקודה הפנימי שמה. לכן רואין בסיפור שמיד שירד החכם של אצילות לתוך עולמות בי"ע, שהוא רוצה למצוא "מהות" המדינה. כי זה עיקר כח החכם שהוא בסוד "כח מה", כי על ידי שאלת "מה" יכולים להתקרב לסוד ה"מהות" של הדבר בבחינת "מה" אנו, "מה" חסדנו. כח הזה של "מה" הוא כח הנפלא של ביטול במציאות שהתגלה באצילות בסוד הביטול האמיתי המאפשר הגילוי של אור א"ס כמו שמבואר **בתניא בשם המגיד בשם רבינו האריז"ל זי"ע**. הכניסה של החכם דאצילות לתוך עולמות בי"ע הוא הירידה מן האמת הסתמי המוסגר בחבלי השכל, לתוך הדמיון החופשי שנותן אפשרויות למה שנראה אי-אפשר, ולכן הבין החכם שהוא צריך להתלבש בבגדי הבינה, שהוא הכח הגבורי שבמוח שעל ידו יכול לחלק המאוחדים בסוד ההבחנה, וכן דייקא על ידי זה יש עוד כח של התחברות הדברים ביתר שאת וביתר עוז בסוד "מבין דבר מדבר". כי כשם שעולם האצילות עומד כנגד מדת החכמה, ככה ממש עולמות בי"ע עומדים כנגד מדת הבינה. מבואר **בצמח צדק זי"ע** ש"הבנת דבר מתוך דבר" הוא היכולת להבין היחוד עילאה מתוך היחוד תתאה, כי על ידי החכמה דאצילות יש רק האמת של יחוד עילאה ואין שום אפשרות של יחוד תתאה הנחשב בערכו כבחינת השקר, ודייקא על ידי הירידה

לתוך בחינת השקר דבי"ע יכולים לגלה הסוד של יחוד תתאה בתוך היחוד עילאה שעל ידי זה מגיעים לאור הכתר של אמת לאמיתו בגדר אדם קדמון.

כשהתלבש החכם את בגדי הבינה, אז מיד התחיל לחפש ולבקש מהות המדינה, והוא דייקא ידי נקודת הצחוק והשקר של המדינה, "אמר החכם בדעתו, שצריך לו לידע מהות המדינה, ועל ידי מה ידע המהות של המדינה? על ידי הקאטאויש של המדינה (עניני הצחוק), כי כשצריכים לידע דבר, צריכים לידע הקאטאויש של אותו הדבר, כי יש כמה מיני קאטאויש וכו'". העניינים הם נפלאים עד מאד כי הבין החכם על ידי בגדי הבינה שלו שעיקר נקודת הדבר נתגלה דוקא מתוך נקודת הצחוק של הדבר. כי נקודת הצחוק הוא הנקודה שמגלה איך שבאמת כל הכללים של הדברים אינם כל כך חזקים ומסודרים כמו שחשבו קודם התגלות השחוק. כי בלי השחוק אז אפשר לתפוס את הדברים כמו שהם ולחשוב שמה שיש הוא האמת המיוחדת ושאינ שום אפשרות של דרך אחרת, וכל מוגדר ומיוסד על פי חוק האמת השטחי כמו שרואין בבחינת עולם האצילות. כל זמן שמאמינים בהחוקים החיצוניים של הדברים, אז חושבים שמה שאפשרי הוא אפשרי ומה שאי אפשר הוא אי אפשר וכדומה כמבואר אצל הרמב"ם זי"ע בגדרי האמת. אבל על ידי נקודת השחוק שהוא ממש כמו הטלת הספק בתוך אור הודאות, אז עמודי האמת היחידה מתחילים להתעורר, ומתחילים לאבד את יציבותם הקודמת, כי עכשיו שיש גילוי של השחוק אז כל הבניין המפואר של האמת הקודמת מתחיל ליפול. זאת אומרת שנקודת השחוק הוא באמת נקודת השקר ששם נתגלה איך האמת העיקרי והעצמותי הוא באמת נחשב כשקר בערך מה למעלה ממנו, כי יש רק אמת יחידי והוא האור של הקב"ה, וכשמגלין הכל, מכל, כל הוא רק בבחינת שקר ושחוק, אז יכולים להסתכל על המציאות באופן אחר. כי קודם התגלות בבחינת השקר והשחוק שהוא האבן השתיה שדיקא שם נתגלה איך כל גדרי המציאות הם באמת מחודשים ותלויים לגמרי על רצון העליון ולא על ידי יציבותם החיצוניים, היו רואין המציאות בבחינת מחויב המציאות ח"ו כאילו הם עומדים על ידי עצמם. התגלות השחוק הוא השטות העליון שמגלה למפרע שכל מה שנראה כאילו הוא אמת ויציב לפי החוקים החיצוניים שלהם, הוא באמת תלוי ועומד בסוד "תולה ארץ על בלימה" והוא הכניסה לתוך הסוד של אמת ואמונה, היפוך הבחינה של אמת ויציב.

כשהחכם הבין שהוא צריך לירד לתוך שקרת השחוק כדי לגלה הנקודה הפנימי של עולמות ב"ע, אז **"הבין בהקאטאויש שהמדינה כלה מלאה שקרים מתחילה ועד סוף וכו', והבין החכם באותו השחוק שהמדינה כלה מלאה שקרים ורמאות, ואין בה שום אמת וכו'".** כאן יורדים לעומק הסיפור והוא הכניסה הגמורה לתוך עולמות ב"ע שהוא מדינת המלך כדי למצוא הנקודה הפנימי של השחוק ובחינת השקר. כי כשהחכם הבין שחיצוניות המדינה נראה כמו שהוא אמת, אז הוצרך לירד לעומק השחוק לגלה שכל כולו תלוי ועומד על בחינת השקר. כי בעומק כשמבינים שכל ב"ע הוא באמת הסתרה גדולה על אא"ס של הקב"ה, אז מתחילים להתבונן על המציאות של השקר הזה, כי אי אפשר להגיד שהמדינה עצמו הוא שקר, כי הוא מציאות ממשי הנתגלה לעיני החכם, אבל אע"פ שהמדינה שהוא בחינת עולמות ב"ע הוא מציאות אמיתי, מכל מקום הוא בבחינת מציאות-של-שקר, בסוד שקר אמיתי שהוא באמת גילוי נפלא של הקב"ה שיכול לגלה את עצמו מצד ההיפוך, בבחינת "הושלח אמת ארצה" כדי לגלה האור מופלא רום מעלה של האמת האמיתי. השחוק הזה מתגלה דוקא כשמכירים שהכל, מכל, כל הוא רק בבחינת אפשרי המציאות ואין שום דבר שהוא מחויב המציאות אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול כמבואר בדברי הרמב"ם בסוד 'ה' אלקים אמת". ואע"פ שאי אפשר להגיע לתפיסה של האמת המוחלטת שלית מחשבה תפי' ביה כלל וכלל, מכל מקום יכול להגיע לתפיסה בדרך שלילה, דהיינו כששוללים ההגדרה של אמת מוחלטת מכל הגילויים והמציאות דרגה אחר דרגה, אז מגיעין להמקום העליון שמכירים שאין שום אמת מוחלטת אלא הקב"ה בכבודו ועצמו כביכול. וכל שלב שבו חשבנו למצוא האמת המוחלטת, מיד מתהפך לבחינת אפשרי המציאות ובחינת השקר בערך מה למעלה ממנו, עד שמגיעים למקום שאי אפשר לדבר או להבין בכלל, אלא רק יכולים לחיב המציאות של אמת מוחלטת. ואף על פי שכל גילוי וגילוי באיזה שלב שהיא נחשב כאמת לפי ערכו היחידי כמבואר בדברי בעל התניא זי"ע, מכל מקום באותו עת ובאותו מקום מתגלה איך שהגילוי הזה עדיין אינו בגדר האמת המוחלטת אלא עומד ותלוי בסוד אפשרי המציאות. על ידי זה מתיחדים גם האמת דאצילות וגם בחינת השקר והשחוק דב"ע כי כל נקודה של אמת סתמי יורד לתוך בחינת השקר כדי לגלה איך שבאמת גם האמת הקודמת וגם מציאות השקר שמבטל הגדרת האמת מן האמת הקודמת, שניהם מתקשרים כאחד באור הכתר עליון, סוד הרדל"א שכולל גם האמת דאצילות וגם בחינת השקר דב"ע. וזה מה שמבואר בסיפור שלנו, שהחכם היכנס את עצמו לתוך שקרת

השחוק שלהם "והלך ונשא ונתן בהמדינה, והניח עצמו להונות אותו בהמשא ומתן, והלך לדון לפני הערכאות, והם כולם מלאים שקר ושחדים, וביום הזה נתן להם שחד, ולמחר לא הכירוהו, והלך לערכאות גבוה יותר, וגם הם מלאים שקר ושחדים, עד שבא אצל המלך עצמו."

נמצא ממש כמו שביארנו שהדרך היחיד שאפשר להגיע לאמת המוחלטת שהוא סוד האמת לאמיתו הוא רק בדרך השלילה, דהיינו ששוללים האמת המוחלטת מכל גילוי וגילוי אע"פ שהם גילויים אמיתיים, כי אף על פי שהם אמיתיים לפי האמת הסתמי של עולם האצילות, מכל מקום האמת התחתון הזה איננו האמת המוחלטת של מחויב המציאות ח"ו, ולכן החכם הבין שהוא צריך לבטל כל גילוי של אמת על ידי נקודת השחוק והשקר, ועל ידי זה דייקא מגיעין עד המלך עצמו כביכול שהוא הסוד של אמת לאמיתו המגלה למפרע איך האמת דאצילות וגם השקר דבי"ע שניהם ביחד נכללים בתוך באמת לאמיתו של כתר עליון.

כשהחכם הבין את שקרת השחוק של אותו מדינה ואיך כל כולו נבנה על השקר שהוא מציאות של שקר כמו שביארנו כבר, אז היה מוכן להגיע להמלך עצמו לקבל תמונתו. "וכשבא אל המלך ענה ואמר: על מי אתה מלך? שהמדינה מלאה שקרים כולה מתחילה ועד סוף, ואין בה שום אמת". כי הבין החכם הסוד הנורא של עולמות בי"ע שהם מציאות-של-שקר, לא שקר-של-מציאות ח"ו כאילו אינו במציאות, אלא מציאות של גילוי באופן של שקר, כי באמת לאמיתו הכל, מכל, כל הוא מקיים רק על ידי שפעת הא"ס של אא"ס ממלא וסובב כל עלמין וכולו קמיה כלא חשיבי ממש, וכל הגילוי של בי"ע הוא אופן של גילוי מציאות ההסתתר כמו הצמצום עצמו שהוא השחוק והשקר הכי עליון כמו שיתבאר בעז"ה. והוא הבין איך שבתחילה הוצרך לירד מן האמת של אצילות לתוך בחינת השקר של בי"ע כדי להבין הסוד הזה שבאמת "תולה ארץ על בלימה" ואין שום יציבות בעולם כלל אלא "ברצונו חוגג וברצונו ממוגג". ואז הוא מוכן לעלות מזרה מבחינת השקר של בי"ע לאור האורות של אמת לאמיתו המתגלה דוקא אצל המלך של אמת וענוה שהוא הראש של מדינת השקר, בבחינת כתר עליון בסוד א"ק.

ומה שנגלה עכשו אצל המלך ענו הוא סוד הכתר שהוא האמת האמיתי שכולל בתוכו גם בחינת השקר של בי"ע וגם האמת של אצילות, שניהם כאחד נחשבים כשקר ואפשרי המציאות בערך האמת האמיתי של דעת עליון. לכן מצד

אחד המלך של המדינה מקושר המדינת השקר כי האפשריות של בחינת השקר הוא נובע רק מהרחבת האמת שמתגלה אצל האמת לאמיתו, ומצד אחר המלך הוא מרוחק משקרת השחוק של המדינה כי הוא גם השורש של האמת התחתוני של אצילות, כי האמת לאמיתו הוא שזה בשוויון נפלא גם אצל האמת וגם אצל בחינת השקר. "ענה ואמר (החגם הנ"ל) והיה ראוי לומר שגם המלך כמותם, שהוא אוהב שקר כמו המדינה, אך מזה אני רואה איך אתה איש אמת, ובשביל זה אתה רחוק מהם מחמת שאין אתה יכול לסבול השקר של המדינה. כי מצד שהמלך עניו הוא מלך אמת אז הוא אינו יכול לסבול את השקר, כי השקר הוא היפול האמת, כמו שהחכמה דאצילות אינו יכול להתלבש בתוך בחינת השקר של ב"ע. אבל מצד שהמלך אמת עדיין מולך במלוכה על המלכות הזה, זה מראה באצבע שעדיין יש שייכות נפלא בין מלך האמת ובין שקרת השחוק של המדינה, כי בשורש הענינים גם השקר דב"ע וגם האמת של אצילות הוין בטלים כעפרא דארעא מול האור מופלא רום מעלה של כתר עליון שהוא רדל"א שנחשב כא"ס בערך עולמות אבי"ע, ושם יש התכללות נפלא של האמת והשקר שנתגלה דייקא על ידי סוד הענוה האמיתי שהוא ביטול מכל וכל מצד החכמה וכן ישות דקדושה מצד הבינה כמו שיבאר. כי כמו שהאמת דחכמה מורה על נקודת האין והביטול, ככה ממש שבחינת השקר דב"ע מורה על השתוקקות ויגיעה, ששניהם נחשבים כאין (חכמה) ואני (בינה). ואף על פי שבדרך כלל הם נחשבים כהפכיים גמורים, מכל מקום אצל האור של כתר יש התגלות של אני ואין בבת אחת. לכן כאן כשהמלך הכיר איך שהחכם הבין את מציאות השקר באופן נכון, ולא ח"ו טעה כאילו הכל רק שקר בעלמא באופן שלילי, אלא התגלות של מציאות אמיתי בגדר של שקר, אז הוא גלה את עצמו באופן פלאי של אני ואין בבת אחת, דהיינו נקודת הביטול והאין דחכמה וגם נקודת הרצון והאני של בינה.

"והתחיל לשבח המלך מאד מאד, והמלך מחמת שהיה עניו מאד, ובמקום גדולתו שם ענוותנותו, כי כן דרך הענו, שבכל מה שמשבחים ומגדלין אותו יותר, נעשה קטן וענו יותר, ומחמת גדל השבח של החכם, ששבח וגדל את המלך, בא המלך בעניויות וקטנות מאוד, עד שנעשה אין ממש, ולא היה יכול להתאפק, והשליח את הוילון לראות את אותו החכם, מי הוא זה שהוא יודע ומבין כל זאת. ונתגלה פניו, וראה אותו החכם, והביא הפאטרעט שלו אל המלך", **עכלה"ק**.

על ידי השגת הסוד של התוספת קישוט שעולה דייקא דרך בחינת השקר של ב"ע, זכה החכם לעורר האור מופלא רום מעלה של כתר עליון שהוא סוד הענווה והביטול מצד אחד, והישות וההתגלות מצד אחד בלי שום סתירה, כי הכתר שייך לאור של אני ואין בבת אחת, ביטול בתכלית הענווה מצד אחד והארת הפנים והתגלות האני העליון מצד אחר. כאן בהתגלות המלך יש שילוב פלאי בין גילוי ובין ההסתרה, בין האין ובין היש, כי רוב השבח גרם לרוב הענווה והביטול מצד ה"אין" שהוא גם כן שייך להסתרת המלך מהמדינה כי האין תלוי באין דחכמה שהוא בחינת האמת הסתמי, ובאותו עת ובאותו זמן בתוך ומתוך הענווה עצמו יש התגלות ופתיחת הוילון שהוא התגלות ה"אני" בבחינת "אני ה' אלקים" שהוא שייך להמלכת המלך על מלכות השקר כי בפנימיות גם האין דאמת וגם האני בבחינת השקר, שניהם נכללים בתוך האור של אמת האמיתי של כתר עליון, בסוד רדל"א שהוא בבחינת א"ס בערך החכמה והבינה. ואז על ידי ההתגלות הנפלא של המלך ענו ואמת יכול החכם לקבל את תמונת דיוקנו להביא חזרה אל המלך אחד של התחלת הסיפור.

נמצא לפי ענייננו שכל מהלך הסיפור הוא הירידה של החכם מתוך האמת של עולם האצילות לתוך שקרת השחוק של עולמות ב"ע המכוונים כנגד הבינה, ודייקא משם מתגלה היכולת של התגלות כתר עליון שהוא בבחינת האמת לאמיתו המשווה בין קטן (ב"ע) וגדול (אצילות), כי בערך אא"ס אז גם החכמה דאצילות וגם הבינה דב"ע נחשבים כבחינת השקר משום שהם גילויים. ודייקא שם יש התנוצצות של הרדל"א שהוא התכלית, כי שם ברדל"א יש הכרה ברורה שמצד אחד אי אפשר להשיג את האמת המוחלטת, אבל מצד שני יש הכרה ברורה שעל ידי ההשגה שאי אפשר להשיג מאומה, אז דייקא מתגלה ההשגה בדרך שלילה שהוא בסוד אליו – בדרך מידותיו. כי ידוע שאי אפשר להשיג עצמותו יתברך שהוא בבחינת האמת המוחלטת בסוד "וכי אפשר להדבק בשכינה? הלא אש אכלו", אבל גם כן ידוע שצריכים להתקשר דייקא להקב"ה כביכול בסוד "בכל קראנו אליו – אליו ולא למידותיו". אבל הדרך האמיתי הוא הדרך שכולל שניהם בבת אחת בבחינת "אליו – בדרך מידותיו" דהיינו על ידי ההכרה שאי אפשר להשיג את עצמות אמתת אמיתותו הנעלמה, דייקא שם מתגלה הדרך של השגה על ידי השלילה עצמה, בבחינת נוגע – ואינו נוגע בבת אחת. לכן רואים שאע"פ שהמלך עניו גלה את עצמו, מכל מקום כל הגילוי שלו עדיין עומד ותלוי בתוך ההסתרה.

אעפ"כ צריכים לידע שיש גילוי שלם, רק הגילוי השלם הוא הגילוי של מה שאי אפשר לגלה.

סוד הנורא של מלך עניו, דהיינו הירידה מן האמת הסתמי לתוך בחינת השקר דבי"ע על מנת לגלה האמת לאמיתו של דרגת א"ק הוא מקושר לסוד השדכנות שהוא יסוד המאמר

סוד הנורא הזה של מלך עניו, דהיינו הירידה מן האמת הסתמי לתוך בחינת השקר דבי"ע על מנת לגלה האמת לאמיתו של דרגת א"ק הוא ממש מקושר לסוד השדכנות שהוא יסוד המאמר, כי כבר ביארנו שהשדכן הוא סוד ש"ק ד"ובר כ"ספ נ"וטל, שדייקא על ידי הירידה לתוך בחינת השקר אז מגלה איך שגם האמת הסתמי הקודמת נחשב כאפשרי ובחינת שקר בערך האמת לאמיתו, ושדייקא על ידי התגלות הזה, אז יש יכולת לשדך בין שני הפכיים לגמרי שלפי הדעת התחתון של אמת הסתמי של עולם האצילות, אי אפשר לחבר ולאחד חיבור כזה. כמו שהשדכן נכנס לבחינת השקר, כמו כן ראינו אצל אהרן הכהן שהוא בחינת שפתי כהן ישמרו דעת ותורה, שהוא ר"ת שידוך כי דייקא אהרן הכהן נכנס לסוד בחינת השקר כדי לגלה האור מופלא רום מעלה של דעת של שלום שהוא התנוצצות האמת לאמיתו של דרגת הכתר. כמו שהשדכ"ן צריך להיכנס לבחינת השקר כדי לגלה האור של אמת האמיתי, ככה ראינו אצל החכם של המלך שירד מן האמת הקודמת בבחינת אצילות למטה לתוך בחינת מדינת השקר של בי"ע עד שעל ידי זה דייקא זכה לגלה האמת האמיתי של המלך עניו שהוא סוד המלכות הגנוזה ברדל"א.

מעשה ו' כנגד תיקון ו' שהוא רב חסד לעומת תיקון ז' שהוא אמת

יש ענין נפלא המקושר למעשה מלך עניו שהתגלה על ידי מו"ר שליט"א (דח"ל, **ויצא תשע"ג**) והוא על פי ההקדמה הידוע שי"ג סיפורי מעשיות של מוהר"ן הם מכוונים כנגד הי"ג מידות הרחמים שהם הי"ג תיקוני דיקנא שמתגלים מתוך אור הכתר בבחינת המו"ס שהוא חכמה דאריך שמלביש על גבורה דעתיק והוא באמת שורש של סדר ההשתלשלות בבחי' קו המדה.

בדרך כלל תיקוני דיקנא מורים על סוד הצמצום שהוא בנוי על הסתירה עליונה של גילוי לשם העלם והעלם לשם גילוי כלשון רבינו הרמ"ק והאר"י שבפנימיות "ההעלם הוא הגילוי". כי מצד הא"ס שבשורש כל הדברים אי אפשר שיהיה התגלות למטה באיזה סוג של גבול או פירוד, אבל על ידי התיקונים שהם המיעוטים שממעטים מן שפעת האור באופן של אין סוף, אז יכולים לקבל ההארות בתוך כלים ואז אפשר שהמציאות תחתוני יתגלה.

כשמסתכלים על מעשה ממלך עניו רואים שהוא סיפור השישי שבסיפורי מעשיות ולכן הוא מכוון כנגד תיקון ו' של י"ג תיקוני דיקנא שהוא רב חסד, וכן סיפור ז' מכוון כנגד תיקון ז' של אמת, כי ו' הוא כנגד רב חסד וז' עומד כנגד תיקון ואמת. מסביר מו"ר שליט"א שיש חילוק מהותי בין תיקון ו' של רב חסד ותיקון ז' של ואמת, כי תיקון ו' מקומו הוא במרחב הלחיים ששם יש הרבה שערות, לעומת תיקון ז' שהוא אמת שהוא במקום הלחיים עצמם פנוים משערות לגמרי. והענין הוא שאע"פ שבדרך כלל תיקון ז' שהוא אמת הוא יותר מעולה מתיקון ו' שהוא רב חסד, מכל מקום יש ענין שמבואר בחז"ל שיכולים להסתכל על תיקון ו' שהוא רב חסד כאילו הוא יותר מעולה ומושרש יותר גבוה מתיקון ז' של אמת בבחינת 'אמת ואחר כך רב חסד', אע"פ שנראה כעולם הפוך של עליונים למטה (תיקון ז' – אמת) ותחתונים למעלה (תיקון ו' – רב חסד).

והענין הוא כך, שמקום של תיקון ז' בפנים הוא אצל הלחיים שהם פנוים לגמרי מן השערות מה שאין כן תיקון ו' שהוא במקום השערות עצמם. וידוע שהשערות של דיקנא מורים על תקיפות הדין שנתגלה באלו התיקונים בסוד שורש העליון של הגבורות, כי שערות מורים על הסתר ועל כיסוי שאינו מתגלה. אצל תיקון ו' שלכאורה הוא למטה מתיקון ז' עדיין יש סיבוכי השערות המכסים על הגילוי כאילו יש חיבור בין גילוי וכיסוי, מה שאין כן אצל תיקון הז' שהוא בלי שערות כלל, ושייך רק להתגלות הטוב בלי שום תערובות של הסתר או בחינה של רע. ואע"פ שבדרך כלל המצב של תיקון ז' של אמת הוא יותר גבוה מתיקון ו' של רב חסד, מכל מקום יש לתיקון ו' כח נפלא שאינו נמצאת אצל תיקון זק. אצל האמת שהוא תיקון ז' אין שום גילוי של שערות אלא הכל ברור, אבל מצד אחר גם כן אינו יכול לגלה את האור שנמצאת בתוך ההסתר, אבל אצל תיקון ו' שעדיין יש גילוי של שערות כאן נתגלה כח עצום ורב שיכול לירד למטה לתוך כל ההסתרה ולגלה איך שדייקא בתוך הסתרת השערות עצמם יכולים לגלה אור מופלא רום

מעלה, שאפילו השערות וההסתר אינו יכול לשלוט עליו. נמצא שאע"פ שבדרך כלל הגילוי של תיקון אמת שהוא תיקון ז' מורה על אור עליון המבטל את כל ההסתרה שיש עד שאין שום הסתרה של שערות שמה, מכל מקום יש גילוי יותר נפלא אצל תיקון ו' שהוא רב חסד, שאינו צריך לבטל את השערות וההסתרה כדי שיגלה האור, אלא אפשר לגלה את האור בתוך ההסתר עצמה.

וכן ממשיך מו"ר שליט"א להסביר איך הסוד הזה מקושר להמעשיות של מוהר"ן זי"ע, כי אצל מעשה ז' שהוא מעשה "מזבוב ועכביש" שם יש התגלות של ביטול הרע לגמרי עד שאין שום שייכות בין האור ובין החושך, והוא כמו תיקון ז' של אמת שהוא פנוי לגמרי משערות להראות איך שצריכים לסלק את כל ההסתר והשקר קודם שמגלים את היחוד של אמת, אבל אצל מעשה ו' שהוא המעשה שלנו של "מלך ענו", שם די"קא נפגשים במקום של הסתרת השערות כי שם במרחב הלחיים יש מקום פנוי אבל בעיקר יש שערות רבים שמורים על הסתרה גמורה. והוא ממש כמו המעשה שלנו שלא בטלים את השקר וההסתרה שבבחינת בי"ע, אלא יורדים למטה לתוך בחינת השקר של בי"ע כדי שיגלה אחר כך החסד נפלא של אמת לאמיתו שכולל גם החושך של שקר וגם האור של אמת בבת אחת בסוד אמת לאמיתו. נמצא שדי"קא על ידי הירידה לבחינת השקר שהוא בחינת השערות של תיקון ו' שהוא רב חסד יכולים לגלה האמת לאמיתו, מה שאין כן אצל תיקון ז' של אמת שאינו יכול לסבול את ההסתרה ולכן נמצא רק במקום של ביטול השערות לגמרי.

וז"ל הנפלא של מו"ר שליט"א (ים החכמה, תשע"ד, תשפ"ה) "דהנה להלן יתבאר רמזי הסיפור השביעי שהוא המעשה עם זבוב ועכביש, ששם נתבאר איך שיש להפריד בחינת הרע של האדם מבחינת פנימיות נפשו הקדושה וכו' והנה בסיפור השישי שנתבאר עתה, הוא מדריגה יותר גדולה, שהוא לבטל בעצם כל מציאות הרע, ולראות איך כל השקר והרע והצחוק שבעולם אינו כלל מציאות, והוא רק הסתר מחמת השתלשלות הגבורות עד סוף המדרגות, אך באמת הצדיק שמזכך עצמו בכל דרכי הביטולים, ומבטל היש הנפרד והגשמי בכמה בחינות של 'אין' מדרגא לדרגא, יכול אחר כך לגלות ה'אני' האמיתי של הבורא, ולגלות השחוק האמיתי דקדושה בסוד "אז ימלא שחוק פינו" ולגלות על ידי ה'אני' הנפרד של כל השחוק דהאי עלמא את ה'אני' האמיתי של הבורא שהוא השחוק דקדושה דלעתיד. ונמצא לפי סיפור זה, שהצדיק אינו רואה כלל את המציאות הרע והשקר, ומבטל

לגמרי כאשר זוכה לגלות את אמיתת המלך שהוא בחי' איש אמת וענו וגו', היינו דמבטל אפילו את בחינת הס"מ המתלבש בפה של הצדיק וכו' ורואה בכל שקר וצחוק דלתתא את בחינת השחוק דלעתיד, כי הוא דבוק בכל עת בשורש קדושת ישקרל במקום המלבוש בסוד יש רל"א, ושם הוא עולם השעשועים והשחוק העליון, ואין שום מציאות רק עצם אלקות, וכל סיפורין דהאי עלמא מגלים רק סוד התנועה דלעילא שהוא בחינת השעשועים עצמיים דעולם המלבוש. והנה לפי מה שמפרשים די"ג הסיפורים שבסיפורי מעשיות הם כנגד י"ג תיקוני דיקנא, הרי הסיפור הז' כנגד תיקון 'ואמת', והסיפור הו' כנגד תיקון 'ורב חסד'. ועיין בגמ' (ר"ה יז): שמתחילה ואמת, ואחר כך רב חסד וכו' (ועיין לש"ו הקדוש"ש שער ו', פרק ה' שהארין בביאור הענין), ונמצא שתיקון שישי הוא מדרגה יותר עליונה מתיקון ז'. ויש לפרש לפי מה שנתבאר, דהנה תיקון ו'אמת' הוא תרין תפוחין קדישין שפנויות משערות, והיינו שמתגלה פנימיות הקדושה באור פני מלך חיים ואין שם כלל בחינת שערות שהם גבורות, והוא המתבאר בסיפור ז' מפרידים הגבורות והרע מנשמת ישראל ומגלים שהם קדושים וטהורים. אמנם, תיקון 'רב חסד' שם הוא מרחב הלחיים שהוא החלק שמלא שערות והרי ששם מתגלה ריבוי השערות שהם בחי' גבורות, ולכן ור"ב חס"ד בגי' פ"ר שהם בחי' פ"ר דינים, ומכל מקום נקרא התיקון 'רב חסד' שהוא יותר מדדת האמת, כי הוא בחינת חסד וכדברי הגמ' הנ"ל, והוא מה שנתבאר בסיפור השישי שיכולים להמתיק הגבורות עצמם ולהפוך אותם לבחינת שעשועים עליונים ושחוק דלעתיד. ועיין בביאור הגר"א לספד"צ פרק ב' שמבאר דבתיקון שישי מתחברים ב' בחינות, השערות של שתי לחיים דימין ודשמאל מתחת האורחא שתחת הפה, ונעשים בחינת לחי אחד, מה שאין כן התרין תפוחין של תיקון ו'אמת' הם שני לחיים וכו'. ומבואר בזה שיש תוספת יחוד בתיקון שישי שמתחבר בחי' ימין ושמאל ונעשה אחד בסוד ה' הוא האלקים', ואף שכולם הם שערות, מכל מקום ממותקים לגמרי ומגלים רק בחינת התנועה העליונה ללא שום רוגז ודין ח"ו. לכן ור"ב חס"ד בגי' מרדכ"י שהוא סוד הצדיק אמת בחינת מרדכי הצדיק שמבטל כל בחינת החרון אף, ומגלה האור של עולם המלבוש בסוד "ותהי לו לבת", שהיא אסתר המלכה בסוד "ותלבש אסתר מלכות", "מלכותך מלכות כל עולמים", עכת"ד מו"ר, עכ"ל.

אילו פינו מלא שירה כים ולשונונו רינה לא היינו מספיקים להגדיר הדברים הנפלאים האלו, אלא מכל מקום ימשיך קצת כי "לא עליך המלאכה לגמור,

ואין אתה בן חורין להיפטר ממנה". הענין הוא שדייקא בתוך הסיפור שלנו שהוא מעשה ו' כנגד תיקון 'רב חסד' יש התגלות נפלא איך שלא רק מבטלים את החושך וההסתרה של בחינת השקר דבי"ע כמו שרואים במעשה ז' כנגד תיקון 'אמת', אלא אדרבא רואים במעשה ו' הכח לירד מתוך האמת הקודמת של אצילות לתוך בחינת השקר דבי"ע, ולא מבטלים אותה, אלא מגלים אור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו על ידה, כי דווקא על ידי הירידה לתוך בחינת השקר דבי"ע יכולים להפך את כל החושך לאור נפלא כי בערך האור האמיתי של מחויב המציאות אז גם האמת הקודמת והטוב של אצילות וגם בחינת השקר והרע של בי"ע נכללים בתוך האמת לאמיתו של א"ק בבחינת אמת ושקר בבת אחת. וכמו שלא מבטלים הכלים של השחוק ובחינת השקר אלא מהפכין אותם להיות כלים ראויים להתגלות האמת לאמיתו, ככה ממש כביכול אצל תיקון ו' שהוא 'רב חסד', לא מבטלים את השערות כמו שרואים אצל תיקון ז' שהוא 'אמת', אלא לוקחים את השערות שהם בחינת הגבורות שהוא בבחינת השקר ומגלים על ידם דייקא האור הנפלא של איחוד ההפכיים שהוא מושרש בסוד נמנע הנמנעות בבחינת אמת לאמיתו. ומצד זה תיקון ו' של 'רב חסד', אע"פ שיש לו שערות והוא למטה מתיקון ז' של 'אמת', מכל מקום יש ענין שהתהפך הכל לגלות איך באמת לאמיתו תיקון ו' הוא יותר למעלה מתיקון ז' בסוד דברי רז"ל ש"קודם אמת, ואחר כך רב חסד", והוא כעין החילוק בין אמת הסתמי של עולם האצילות העומד כנגד דרגת החכמה, ובין האמת לאמיתו של עולם דא"ק העומד כנגד דרגת הכתר.

באמת הסוגיה הוא יותר כללי, כי אלו שני תיקונים מורים גם על שני זמנים שונים שהם בחינת פורים ובחינת שבת ושאר ימים טובים. כי כבר ידוע שתיקון ו' הוא בסוד ר"ב חס"ד שהוא גם בגי' מרדכי"י שהוא סוד הפורים לעומת תיקון ז' שהוא תיקון אמת שעומד כנגד משה רבינו שהוא מורה על האמת. וכמו שראינו שיש היפוך לגבי תיקון ו' וז', ככה ממש רואים אצל מרדכי ופורים לעומת האמת של משה. ועוד רואים את השינוי הזה גם בשני שלבי התפילה שהם עבודת קריאת שמע ותפילת שמו"ע. כי כמו תיקון ו' שמורה על פורים ואור המתגלה מצד ההסתרה עצמה, ככה מורה על עבודת קריאת שמע שהוא בתוך עולם הבריאה ועל ידי הזיווג של חכמה ובינה כידוע. וכן כמו תיקון ז' שמורה על שאר ימים טובים ושבת הוא האור שמתגלה בלי שום הסתרה וחושך, ככה מורה על עבודת שמונה עשרה שהוא בתוך עולם האצילות על ידי הזיווג של ז"ן. וכשם שיש היפוך בין

העליונים לתחתונים, דהיינו שאע"פ שתיקון ז' הוא אמת בלי שערות ובלי הסתרה, מכל מקום יש מעלה יתירה לתיקון ו' שמגלה האור דייקא מצד ההסתרה בסוד התכללות השקר בתוך האמת לאמיתו, מה שאין כן אצל תיקון ז' שהוא מורה על האמת הסתמי שאינו סובלת המציאות של שקר, ככה ממש יש היפוך אצל עבודת ק"ש ועבודת שמו"ע כי לכאורה קשא למה בעולם הבריאה שהוא מעולם האצילות יש יחוד של אבא ואמא, ובעולם האצילות שהוא למעלה מעולם הבריאה שם יש רק יחוד בין ז' ו"ן שהם למטה מן או"א. נמצא עוד פעם שהוא בבחינת עליונים למטה (שמו"ע בז' דאצילות) ותחתונים למעלה (קר"ש באו"א דבריאה). והוא גם כן העניין המיוחד לפורים שהוא מקושר לסוד בחינת השקר שדייקא מצד ההיפוך וההסתרה מתגלה האמת לאמיתו, לעומת שאר ימים טובים שאינם כל כך גבוהים. וז"ל הנפלא של מו"ר שליט"א (מאמר הדיקנא, י"ה תשע"ה), "והנה כי כן הוא גם לעניינו, דהן אמנם אמיתות עצם פנימיות רזי היחוד גבוה מעל גבוה, עיקר מקומם הנכון הוא למעלה בבחינה היותר עליונה, אף על פי כן תקנתו קלקלות, דלהותם רזין עילאין גניזין אי אפשר לעוררם ולגלותם אלא בבחינה תחתונה – וכן הוא לענין אלו שני תיקונים השישי והשביעי, דעם היות שמשה גבוה ממרדכי, ועל דרך שתיקון השביעי נעלה מן תיקון השישי, אף על פי כן עינינו רואות שיום הפורים מסוגל מאוד להשגת עצם אמיתות רזי היחוד למעלה למעלה עד אין קץ, וכל כך מסוגל ההוא יומא גנוסיא דמלכא עילאה עד שיותר הוא מסוגל אפילו משבתות וזמני השנה, והגם שעליות העולמות והפרצופים, וכן ההמשכת למטה בפועל שישנם ביום הפורים, פחותים הם בערכם מקדושת העליות העליונים ומן ההמשכות בפועל הנזכרים ונעשים בשבתות וזמני השנה, אעפ"כ נשתנה יום הפורים לטובה להיות מסוגל להשגת עצם פנימיות רזי היחוד ביתר שאת מכל שאר הימים והזמנים, בבחינת נכנס י"ן יצא סו"ד, וכדאיתא שבו ביום מתפשט היחוד עד עולם העשיה התחתון, והיינו נמי דדורשי רשומות אמרו דפורי"ם בחינת כיפורי"ם, דשתייהם בחינה אחת הן, אלא שמכל מקום מי נתלה במי כו', והוא דתחת שיתקיים בנו 'תענו את נפשותיכם' מתקיים בנו בחינת 'תענו את נפשותיכם', בחינת התענוג העליון דלעתיד לבוא, דפנימיות אבא פנימיות עתיק. וזהו שרזי היחוד רמוזים דייקא בקריאת שמע המורה על סוד היחוד העליון דאבא ואימא ועל אחדות ה' ואהבתו יתברך בתכלית הדביקות העליונה בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך, כל קבל דנא אין היחוד מתקיים אלא למטה בעולם הבריאה, ואף גם אין נמשכים בפועל מזה היחוד זולת המוחין דאחור לבד שהם מוחין מעטי

ערך שאין בכחם לייחד לזו"ן שעל ידי זווגם נשלמת ההמשכה למטה בפועל ממש, ואילו בעמידה שהיחוד שבו אינו אלא יחוד תחתון דזו"ן, ועיקראו תפלות ובקשות, הוא להיפך, דההמשכה בפועל באה בשלימות הרצויה, דהיחוד מתקיים הגבה למעלה בעולם האצילות, וממנו נמשכים בפועל המוחין הנעלים דבחינת הפנים שעל ידם מזדווגים הזו"ן, ולעומת זה חסרים שם אמיתות רזי היחוד. באופן שקריאת שמע יש בה שלימת מצד עצם הרזין, וחסרון מבחינת ההמשכה בפועל, והעמידה להיפך, וכנגדם יבאו שני התיקונים השישי והשביעי, התיקון השישי המתייחס למרדכי, הוא דוגמת היחוד דקריאת שמע, המורה על עצמות רזי התורה בלתי ההמשכה למטה, וכמעלת קדושת יום הפורים שמעלתו גדולה מצד עצם הרזין, ולא מצד עליות העולמות שאינם מתעלים בו, ואף לא מצד ההמשכה הנמשכת למטה בפועל, ולעומתו התיקון השביעי המתייחס למשה הוא דוגמת היחוד דתפלת העמידה, דומיא דמשה שעל ידו ניתנה התורה בפועל לישראל, וכמעלת קדושת יום השבת שמעלתו גדולה מצד עליית העולמות ומצד ההמשכות הנעשים למטה, ולא מצד עצם סודות הייחוד, עכלה"ק.

כל שידוך הוא התנוצצות של השידוך האמיתי שהוא בין עולם האצילות ובין עולמות בי"ע

ענין הזה לא מגלה פרט אחד של ענין הצדיק, אלא באמת הוא מגלה היסוד של הצדיק שהוא מקושר בהחלט לסוד השדכנות. כי מזהר"ן זי"ע כבר גילה שכל עניין הצדיק הוא בבחינת השדכן שמשדך בין הקב"ה שהוא החתן ובין הכנסת ישראל שהם הכלה, ועיקר עבודת הצדיק הוא בסוד שדכ"ן שאינו פועל היחוד על ידי עצמו, אלא משדך השידוך בין שני חלקים השייכים זה לזה בשורשם, אבל התרחקו אחד מהשני עד שיש צורך לשדכן לקשרם ביחד עוד פעם ביתר שאת, לעין כל איך שעבודתו הייתה עבודת השדכנות ואיך כך ענין של הצדיק הוא לקשר בין הדבקים שנפרדו עד שיכולים להתאחד עוד פעם עם תוספת כח ותוספת קישוט. כי באמת כל שידוך ושידוך הוא התנוצצות של השידוך האמיתי שהוא בין עולם האצילות ובין עולמות בי"ע. כמו שרבינו הגר"א מסביר, כי על ידי היחוד של האמת דאצילות ובחינת השקר של בי"ע, אז מגלים האמת האמיתי של א"ק שמגלה איך שגם האמת וגם בחינת השקר הם מיוחדים לגמרי בערך האמת לאמיתו. וקודם שיכולים לשדך בין האצילות ובין בי"ע צריכים לעזוב את האמת

דאצילות ולהיכנס לתוך בחינת השקר דבי"ע כדי להכיר הכלה בטוב טעם ודעת, והוא סוד הכניסה לתוך בחינת השקר, ועל ידי היכולת הנפלא של הצדיק לירד למטה לתוך הפירוד של בי"ע, אז דייקא יש אפשרויות של היחוד והשידוך האמיתי בין שמים (אצילות) ובין הארץ (בי"ע) שהוא סוד הדעת בבחינת א"ת ה"שמים ו"את ה"ארץ, כי הצדיק שהוא השדכן מקשר בין שניהם בבחינת האור כי טוב כי אהו"ה שהוא שם הדעת הוא בבחינת טוב בסוד מצא אשה, מצא טוב, כי דייקא על ידי הירידה לתוך בחינת האשה, בחינת השקר דבי"ע, משם דייקא מגלים האור כי טוב בסוד "כלה נאה וחסודה" בבחינת השקר של בית הלל שבאמת מגלה האמת לאמיתו בסוד חוט של חסד שנמשך על הכלה, כי חסד מורה על האמת האמיתי שמתגלה רק על ידי החסד שאמר יברא.

בטוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד: יחוד בין אצילות ובי"ע שהוא הירידה של אצילות לתוך בי"ע וכן עלית הבי"ע לתוך אצילות

נמצא שענין השידוכים הם מקושרים בהחלט להיחוד בין אצילות ובי"ע שהוא הירידה של אצילות לתוך בי"ע וכן עלית הבי"ע לתוך אצילות. ידוע שעולם הבריאה שהוא כללות הבי"ע הוא ענין של כסא הכבוד, בחינת עולם הכסא ששם מושרש נשמת ישראל. כי אף על פי שעולם הבריאה הוא עולם גבוה, מכל מקום הוא עדיין נחשב לבחינת הבינה בערך אצילות הנחשב כבחינת החכמה כמו שביארנו כבר. ובאמת לאמיתו המציאות של בריאה אינו סותר לענין האצילות כי שניהם מורים על חלקים יסודיים של המציאות, אלא ששניהם מורים על עניינים נפרדים לגמרי. כי כמו שעולם אצילות מורה על דעת עליון בסוד יחוד עילאה, ככה ממש עולם הבריאה שהוא מורה על דעת תחתון בסוד יחוד תתאה. שני גילויים אלו נחשבים כגוונים שבה מתגלה האור של הקב"ה שמציאות, כי יש היכל הגוונים המשתנים ששם מתגלה כל גוון שבה מתגלה השגחתו ויחודו יתברך במציאות. יש גוון של יחוד עילאה שהוא היחוד בבחינת האמת דאצילות, יש גוון של יחוד תתאה שהוא היחוד בבחינת השקר דבי"ע, וזה הסוד של "כטוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד, אף הכי איהי מתיחדת לתתא ברזא דאחד כטוונא דליא. למהוי אחד באחד, והא אוקימנא ה' אחד ושמו אחד". כי יש יחוד עילאה בסוד האצילות שנראה שהוא העיקר שהוא אחוז כסוד האחדות של אמת ויש יחוד תתאה בסוד בריאה שמתלבש בתוך ההסתר שלכאורה הוא רק דרך יותר ירוד להסתכל על המציאות.

בפשטות העיקר הוא הסוד של שמע ישראל בבחינת האצילות, ששם מתגלה האחדות הפשוט בבחינת ביטול במציאות דעולם האצילות, ויש גם עוד דרגה של ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בבחינת הבריאה ששם מתגלה היכולת למצוא הקב"ה בתוך שקרת עלמא דשיקרא בזמן שאינו יכול להיכנס להסוד של יחוד עילאה. דהיינו שפשוט לכאורה שהיחוד עילאה בבחינת האמת דאצילות הוא יותר גבוה מן היחוד תתאה בבחינת השקר דבי"ע, אלא שיש מצב שכשנופלים מן היחוד עילאה, אז יכולים למצוא מרגוע לנפשך על ידי היחוד תתאה עד שאפשר לעלות עוד פעם למעלה לתוך היחוד עילאה, בבחינת עת לעשות לה' הפרו תורתך, דהיינו "עת לעשות" – כי נפל ממדריגת העליון בבחינת אצילות, ואז יכולים להיכנס ליחוד תתאה בסוד "הפרו תורתך". מכל מקום **דברי הזוהר הקדוש כגוונא** מגלה שני חידושים. **חידוש הראשון** של כגוונא הוא שאע"פ שרוצים להישאר אצל היחוד עילאה של בחינת האמת דאצילות, מכל מקום יש מצב שצריכים לירד לתוך היחוד תתאה של בחינת השקר דבי"ע, ואף על פי שהמדריגות הם מרוחקים אחד מן השני בתכלית הריחוק, מכל מקום יש חידוש של "כגוונא" שהוא הסוד של "אחד באחד". כי אע"פ שיש שני מהלכים איך להסתכל על אחדות השי"ת, אחד בחינת יחוד עילאה ואחד בחינת יחוד תתאה, מכל מקום יש חיבור ביניהם עד ששניהם ביחד מתיחדים, אחד באחד. ואע"פ שהחידוש הזה הוא חידוש עצום שיכול לכלול שני בחינות היחוד כאחד אע"פ שאחדות מורה על שלילת השניות, מכל מקום יש סוד שגם היחוד עילאה וגם היחוד תתאה עולים כאחד בסוד "אני ואין" בבת אחת, בבחינת הסוד של ר' א' אבולעפיה בענין החצי והשלם, שצריכים שניהם דייקא להשלים את היחוד האמיתי, שלם בבחינת האמת דאצילות וחצי בבחינת השקר של בי"ע. והסוד של אחד באחד מורה על רזא דמהימנותא ששם גם השלם (אצילות) וגם החצי (בי"ע) נכללים ביחד. אבל מכל מקום, אין זה החידוש האמיתי של כגוונא כי יש עוד סוד שמגלה לא רק שיש אחדות בין היחוד עילאה ובין היחוד תתאה בבחי' "למהוי אחד באחד", מכל מקום יש **עוד חידוש** שדיקא על ידי היחוד תתאה יש התגלות אמיתי של היחוד עילאה ביתר שאת וביתר עוז, בסוד התוספת קישוט שעולה דייקא על ידי ירידה מלמעלה למטה. כי באמת לא זו בלבד שיכולים להגיד על היחוד עילאה והיחוד תתאה שהם בבחינת "אחד באחד", אלא היחוד עילאה תלוי ועומד על היחוד תתאה בסוד "**לעילא לא יתיב על כורסיא דיקריה כד דאתעבידת איהי ברזא דאחד**", דהיינו שהיחוד עילאה בסוד האצילות אינו מתגלה אלא על ידי היחוד תתאה למטה בעולמות בי"ע. והוא ממש הענין שכבר נתגלה

כי אי אפשר להגיע להסוד העליון של אמת לאמיתו בבחינת א"ק עד שיורדים בתחילה מן האמת הסתמי של אצילות לתוך בחינת השקר של ב"ע, כי דייקא על ידי הירידה לתוך בחינת השקר של ב"ע בסוד עולם הבריאה בבחינת הבינה יש יכולת לעלות אחר כך למעלה למעלה מעל היחוד הקודם של אצילות לתוך האור מופלא רום מעלה של אמת האמיתי בסוד האמת והשקר בבת אחת בבחינת עולם א"ק שהוא למעלה ולמטה בבת אחת בסוד האדם (אצילות) יושב על הכסא (בי"ע). כי עולם הבריאה הוא סוד הכסא ודייקא שם יש ענין של כיסוי והסתר, אבל דייקא משם יתעורר אור מופלא רום מעלה של התכללות הפירוד חזרה לתוך היחוד לגלה איך שהיחוד האמיתי הוא כל כך עצום עד שהוא כולל בתוכו גם הפירוד. וזהו סוד השידוכים, הירידה לתוך עולם הבריאה כדי לגלה האור העליון של שידוכים בסוד שקר דובר כסף נוטל.

סוד המראה של מוהר"ן זי"ע בענין השידוכים וכסא הנפלאה

על פי כל זה אפשר עכשיו להיכנס לקודש הקודשים של מוהר"ן זי"ע בענין השידוכים, וזה לשונו הקדוש (חיי מוהר"ן אות פ"ד) "...ובאותו העת הביא לו השוחט מטעפליק כסא נפלאה, וסמוך לזה ספר זאת שראה במראה או בחלום שהביאו לו כסא והיה אש סביבה, והלכו כל העולם, אנשים נשים וטף, לראותה, וכשחזרו משם, אזי תכף נתקשרו זה עם זה ונעשה שידוכים ביניהם, וגם כל מנהיגי הדור כולם הלכו לראותה. ושאלתי: כמה היא רחוקה? ומפני מה תכף נעשו שידוכים. והלכתי והקפתי סביבם לילך שם, ושמעתי שהולך ובא ראש השנה, והייתי מסופק אם לחזור אם להתעכב שם, והייתי נבוך בדעת. ואמרתי בלבי: איך אשאר בכאן על ראש השנה. ואמרתי בדעתי: לפי הגוף החלוש שיש לי, למה לי לחזר, והייתי שם. ובאתי להכסא, וראיתי שם ראש השנה, ראש השנה ממש, וכן יום כיפור, יום כיפור ממש, וכן סכת, סכת ממש. גם שמעתי שהיו צועקים: חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי, מה לכם לדון את העולם, ראש השנה בעצמו ישפט. וברחו כלם עם כל מנהיגי הדור, כולם ברחו. וראיתי שם שהיה חקוק על הכסא כל הצורות של כל ברואי עולם, וכל אחד היה חקוק על בת-זוגו אצלו, ובשביל זה נעשין תכף שדוכים, כי כל אחד מצא שם וראה בת-זוגו. ומאחר שבימים הקדמונים למדתי, נפל בדעתי שפסוק (דנאל ז): "כְּרִסְיָהּ שְׂבִיבִין דִּי נִזְר" ראשיתבות שדכן פי על-ידי הפסא נעשין שדוכין פנ"ל, גם פְּרִסְיָהּ רֵאשִׁיתבות

ראש־השָׁנָה יוֹם־כַּפּוּר סְכוּת. וְעַל־כֵּן בְּשָׁמִינִי עֲצָרְתָּ זְוִיגָא דְּמַטְרוֹנִיתָא (זהר ו'קרא צו:). וְשִׂאֲלֵתִי מָה יִהְיֶה פְּרִנְסָתִי וְאָמְרוּ לִי שֶׁאֵהִיָּה שְׂדֵכָן וְהָאֵשׁ הִקִּיף סְבִיבוּ...אם אין אתם שמחים, איני יודע מה לכם. כלומר שראוי לנו לשמוח על כל פנים מאד תמיד, כשזכינו לטעום אורות נוראות כאילו וכו' ואחר שספר המעשה הזאת אמר, שאתם יכולים לומר עליה תורה כל ימי חייכם, וגער בנו על שאין אנו שמחים, ואמר שראוי לנו לשמוח מאד מאד, "עכלה"ק בחיי מוהר"ן.

ואף על פי שדברים עמוקים וסתימין הם, מכל מקום יש לנו רשות להשתמש בהם למצוא נקודת הקשר לסוגיה שלנו. כי הסוד של השדכנות הוא הסוד של ישיבת האדם על הכסא שהוא הסוד של התלבשות האצילות בתוך עולמות ב"ע בבחינת התגלות האמת בתוך השקר ובחינת השקר בתוך האמת עד שזוכין לעלות לאור מופלא של תוספת קישוט של עולם דא"ק. ואי אפשר להגיע לזה אלא על ידי סוד הכסא שהוא עולם הבריאה ששם שולט ההסתר ובחינת שקר. סיפור הזה מקושר לתורה א' בליקוטי מוהר"ן חלק ב' שמדבר על שליטת האדם על המלאך, ושליטת התחתונים על העליונים בסוד מעלת הבינה והפירוד שגורם להתרבות האור דייקא מתוך החושך בבחינת האמת לאמיתו שמתגלה דייקא מצד הירידה לתוך בחינת השקר של עולם הכסא. כי כבר ביאר מוהרנ"ת זי"ע שטענת מלאכי אמת הוא שאי אפשר לברוא האדם כי הם מלאים שקרים ואין להם שום אחיזה על האמת, והתנגדות כזה גם עלה מן המלאכים כשבא משה רבינו לקבל את התורה. כי כשעלה משה למרום אז שאלו מלאכי אמת "מה לילוד אשה בינינו" כי לא יכלו להבין איך שבן אדם כל כך מרוחק מן האמת יכול להגיע לעליונות שהם המקום של אמת. וכן התנגדו כנגד נתינת התורה למשה, כי התורה הוא אמת ובני אדם הם היפוך האמת. ודייקא שם גלה משה רבינו האמת לאמיתו שהוא המעלה יתירה שיש לבני אדם על המלאכים דייקא מצד שהם שייכים לבחינת המיתה והשקר. לכן דייקא משום שבני אדם הם יורדים מן המלאכים יש להם שליטה על המלאכים. כי המלאכים שייכים לדרגת האמת דאצילות אבל לא יכולים להבין איך שייך לירד מן האמת לתוך בחינת השקר של ב"ע. אבל דייקא אצל משה, שהוא הצדיק והוא השדכן האמיתי, שם יש יכולת לירד מן האמת הקודמת של בחינת האצילות לתוך בחינת השקר של ב"ע בכדי לגלה חזרה האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו אצל דרגת א"ק שהוא למעלה ומלטה בבת אחת. על פי זה יוכל להבין בקצת הקשר בין המראה הנורא של הכסא והאור של שדכנות לתורה א' בתנינא שמדבר בענין מעלת האדם על המלאך דייקא משום שיש לנו היכולת לירד יותר בעומק, וכן לעלות ביתר שאת וביתר עוז.

פנים חדשות בענין השידוכים אצל מוהר"ן

באמת אצל מוהר"ן זי"ע רואים עוד ענין לגבי האור של השידוכים שהוא מקושר בהחלט לסודות האמת והשקר. כי בדרך כלל מסתכלים על דברים שנגמרים בתכלית הגמירה כדברים של אמת, כשם שמסתכלים על דברים שאינם נגמרים בתכלית כבחירת שקר. כי ידוע שסוד האמת הוא "אמת קיים לעד" דהיינו שהדברים הולכים מן הראש לתוך האמצע עד הסוף בבחי' "אמת המים" ההולך בתדירות. מה שאין כן השקר שאין לו רגלים שמורה על הפסקת ההמשכה, דהיינו היפוך התדירות בבחי' "מים כוזבים" שהם נקראים על שם הכזב משום שאינם מגיעין מן הראש לתוך האמצע עד הסוף. לכן מסתכלים על דברים הנפעלים בעולם בשני אופנים: או שהוא אמיתי שהגיע לתכליתו הרצויה, או שהוא שקרי שלא הגיע לתכליתו. ענין הזה לכאורה מתגלה בפרט אצל עניני שידוך שכל התשוקה והרצון הוא רק לגמירת השידוך, כי לכאורה אם לא גומרים את השידוך אז לא היה שום שידוך כי כל תכלית השידוך הוא גמירת השידוך. אבל אצל מוהר"ן רואים מהלך אחרת והוא מקושר למה שראה מוהר"ן את תפקידו כמו שדכן. וז"ל הנפלא של מוהר"ן זי"ע בענין השדכנות (**חיי מוהר"ן, תקצה**), "שמעתי בשמו בעת שבא מהנסיעה הגדולה וכו' ושם נפטרה אשתו, ואחר כך נשתדך מבראד עם אשתו השניה, ואז, כשבא לביתו לפה לברסלב, דבר הרבה משידוכים ואמר, שאין מי שיודע מענין זה של שידוכים. וכבר נרשם מעט מזה במקום אחר. ואחר, כשהיה בקהלת קדש האדוויל וכו' אז באו כמה עגלות עם נשים, שבאו בשביל להשתדך עמו. ואמר שכולן היו זיווגים שלו. ואמר שכל איש יש לו כמה וכמה זיווגים, רק שיש בזה כמה בחינות שונות ועניינים נפלאים, כי מכל הדיבורים שמדברים בעניני השידוכים, אף על פי שאינם נגמרים, זה בעצמו בחינת זיווג ושידוך, ולפעמים יושבים בני אדם בבתיים ואומרים שראוי שזה ישא את זאת, ועל ידי זה נגמר בחינת הזיווג של זה האיש עם אותה האשה. ולפעמים באים שדכנים ומדברים השידוך, אבל אינו נגמר, וגם זה בחינת זיווג משידוך, ובודאי היא בחינת זיווג יותר מהראשון. ולפעמים נוסעים לעשות את השידוך ובעת הגמר נפרדים מאיזה סבה, ולפעמים נגמר השידוך, ואחר כך מפסיקים הקשר של התנאים, ולפעמים אינו נעשה הגט עד אחד איזה זמן, וכיוצא בה כמה בחינות שיש בעניני השידוכים והזיווגים, שאינם נגמרים אחר כך, אבל כלם הם בחינת זיווגים שלו, כי כל אחד יש לו כמה זיווגים, רק שאצל זה נגמר איזה זיווג שלו על ידי איזה דיבור בעלמא, שמדברים מזה השידוך, ולפעמים על ידי איזה דיבור יוצר או על ידי איזה התקשרות

או נסיעה או עובדא בשביל השידוך לפי שעה וכו' כנ"ל. וזה הדבר הוא ענין נפלא ונורא, שלא נשמע כזאת שהדיבור בעלמא שמדברים מהשידוך זה בעצמו הוא בחינת שידוך וכו', והדבר כי ידע בזה סודות נוראים, שלא נתגלו בעולם, כדרכו בעל השגותיו הנוראות. ואמת ספרו, שהתפאר אז, שיודע מענין השידוכים מה שאין יודעין בזה כל גדולי הדור מאומה", עכלה"ק.

הדברים נפלאים כי כאן מגלה מוהר"ן זי"ע פנים חדשות על כל ענין השידוכים, כי כמו שאמרנו בדרך כלל מסתכלים על עניני השידוך רק מצד הסוף דבר, דהיינו עם עולה יפה, אז הוא אמת, ואם לא, אז הוא נחשב כשקר. אבל כאן מגלה הסוד שאף על פי שלא נגמר, מכל מקום יש פעולה ממשי בתוך הזיווג והשידוך הזה, אפילו אם כל ההשתדלות היה רק מחשבה או דמיון בודד. טמון בתוך החידוש הנפלא הזה הוא מהפכה גדולה לגבי איך להתייחס למציאות הבריאה. כי אם תופסים את החילוק הרגיל בין אמת סתמי ובין שקר, אז אי אפשר להבין איך שידוך שאינו נגמר יחשב כדבר מוגמר ואמיתי, כי הלא לא הגענו למחוז חפצנו ולכן ממילא נחשב כטעות ושקר. אבל אם הולכים עם ההבנה הנכונה שבאמת האמת השטחי של אצילות איננו כל כך אמיתי ויכולים להיכנס לתוך בחינת השקר דבי"ע כדי שיגלה התוספת קישוט של אמת האמיתי בדרגת אדם קדמון, אז יכולים להבין איך שדבר ושידוך שאינו נגמר עדיין נחשב כשידוך שלם, כי כשמכירים איך שבערך האמת האמיתי גם האמת דאצילות וגם בחינת השקר של בי"ע, שניהם נכללים ביחד באור האמת לאמיתו, אז יכולים למצוא אור השלימות והגילוי אפילו בתוך דבר שאינו מוגמר כי גם הוא יחשב כשלימות גמור. אע"פ שעדיין מקושר לבחינת השקר דבי"ע.

גמרתיו ואגמור: שיר פשוט, כפול, משולש, ומרובע

על פי זה יכולים גם להבין הפתגם הפלאי של מוהר"ן שאמר על עצמו "גמרתיו ואגמור", וגם בענין הנצחון "ניצחתי ואנצח". והשאלה הוא ברור, כי איך שייך לגמור משהו אם הוא כבר נגמר, וכן איך יכולים לנצח אם כבר היה ניצחון? אלא לפי מה שאמרנו הדברים עולים יפה, כי אע"פ שבתחילה לא נגמר הענין באופן חיצוני וממשי, מכל מקום על פי הסתכלות העליון רואין איך שאפילו האי-גמירה הוא נחשב כגמירה, כי גם בחינת השקר דבי"ע נחשב במציאות אמיתי של התגלות

השקר ולא ח"ו כביטול המציאות לגמרי, כי על פי האור של האמת האמיתי רואים איך שהכל, מכל, כל נכלל בתוך היחוד הנפלא של שיר פשוט, כפול, משולש, ומרובע שהוא גם כן נבנה על הארץ סוד של התחלה וגמירה בלי גמירה שלם בסוד א' ואחר כך חוזרים לא' ומגיעין לב', ואז חוזרים חזרה לא' עד שמתפשטים ביתר שאת וביתר עוז בסוד א, ב, ג וחוזר עד שיש גילוי שלם של א, אב, אבג, אבגד שהוא אור הגאולה של התכללות הדבר שאינו מושלם בבחינת השקר בתוך הגילוי של דבר השלם שהוא בחינת האמת האמיתי.

שבעה קבצנים: קבצן השביעי בסוד שקר אין לו רגליים

יש עוד ענין לברר בעז"ה לגבי דעת מוהר"ן זי"ע בענין השידוכים והיכולת לירד למטה לתוך עולמות בי"ע כדי לגלה התוספת קישוט של עולם דא"ק שהוא סוד האמת האמיתי כמו שמבואר כבר, וענין הזה עולה דייקא מסיפור הנפלא והנורא **"שבעה קבצנים" שהוא הסיפור האחרון בסיפורי מעשיות משנים קדמוניות** שלו. כי כל ענין הסיפור הוא שהיה מלך חי שרצה למסור את המלוכה לבנו כשהוא עדיין חי, והוא הזהיר את בנו שצריך רק ענין אחד והוא שמירת השמחה אפילו כשהוא נופל מן המלכות. ואז סיפר מוהר"ן איך שבן המלך ירד לחכמות חיצוניות לתוך השמד ואעפ"כ עדיין היה לו הרהורי תשובה שעורר את ליבו "היכן אני בעולם". מיד אחרי סיפור הבן מלך, נכנסים לשלב חדש של המעשה והוא המקרה שקרא שגרם למדינה שלם לברוח מן המדינה לתוך היער בדרך להצלה. לא שומעים מה או מי גרם את זה אלא שמשוהו קרא, בבחינת "ואחרי הדברים האלה".

בתוך היציאה הכללי מן המדינה, היה ילד וילדה אחת וקטנים שנשארו בתוך היער, שאיבדו את משפחתם ונשארו לבד בתוך חשכת היער. בתוך שהיית בתוך היער הילד והילדה בכו וצעקו ללחם ומים כי לא היה להם שום דבר. מיד שהתחילו לבכות ללחם, הגיע הקבצן הראשון שהיה עור ונתן להם אוכל לאכול וברכה שיהיו כמותו, ואז הלך לדרכו. ביום הבאה היה כמו יום הקודם אלא עכשו היה קבצן חרש שנתנו להם לחם לאכול וברכה שיהיו כמותו. אותו דבר אירע גם כן ביום שלישי עם קבצן כבד פה, יום רביעי עם קבצן עם צוואר עקום מאד, יום חמישי עם קבצן עם כפתיים גדולים, יום שישי עם קבצן בלי ידיים, וביום השביעי עם קבצן בלי רגליים.

אחר שהגיעו כל הקבצנים, אז הילד וילדה התחילו למצוא אוכל ושתיה בשביל עצמם על ידי עבודת הצדקה, שהלכו מבית לבית ומעיר לעיר לחכות על הפתחים עד שהם היו ידועים ואהובים אצל כל הקבצנים והעניים שבמדינה. אחר שהילד והילדה שנשארו ביער הגיעה למקומם אצל הקבצנים והעניים, החליטו הקבצנים שכדאי לשדך הילד והילדה ביחד בשמחת הנישואין. משום שלא היה להקבצנים והעניים שום אוכל או כסף לעשות חתונה, החליטו להגיע לאיזה יריד שאירע במדינה ושם לקטו את כל המותרות מן הסעודה וקיבלו סיכום רב של אוכל ושתיה בשביל החתונה. אז חפרו בור גדול בתוך הקרקע שיכול להכיל עד מאה אנשים ושימו פסולת גורן ויקב על הראש כדי להגן מן העולם, ושם נעשה חתונה נפלאה עם שמחה עד בלי די.

בתוך החתונה התחילו הילד והילדה לבכות ולהתגעגע אחר הקבצנים שהגיעו להם בתוך היער, ואיך שעשו חסד עמהם על ידי נתינת האוכל וגם איך שהם נתנו ברכות להילד והילדה שתהיו כמותם. ולפלא כי מיד שהתחילו לבכות והשתוקק אחרי הקבצנים, מיד הגיעו לחתונה, כל אחד עם הברכה שלו, כל אחד עם המתנה שלו. כי קודם כשהקבצנים פגשו הילד והילדה בתוך היער היו נותנים ברכה שתהיו כמותם, ועכשיו אצל החתונה נתנו את זה במתנה גמורה ולא רק כברכה. כל אחד ואחד מן הקבצנים אמרו שאע"פ שראינו אצלינו איזה פגם גופני בחיצונית, באמת איננו פגם, אלא כל המומים מורים על מעלה נפלאה פנימי שמשום שהם כל כך עמוקים וגבוהים נראין בחיצוניות כפגם ולא מבינים הסוד והמתנה הפנימי הטמון בכל אלו המומים. לכן חזרו הקבצנים להסביר את כוחותיהם וכן לתת את הכח שלהם הזוג החדש בין הילד וילדה שאבדו ביער בתוך בור עמוק בתוך הקרקע.

קבצן העור הגיע לחתונה לתת ברכה ראשונה של השבע ברכות והוא הסביר שאינו עיור, אלא הוא כל כך יניק עד שכל הזמן של האי עלמא אינו עולה בעיניו. ביום שני הגיע קבצן החרש ואמר שבאמת איננו חרש אלא כל הקולות של האי עלמא עולים מן החיסרון ולכן איננו רוצה להאזין את אזניו להם. ביום שלישי הגיע קבצן כבד פה והסביר שבאמת איני כבד פה כי יכול לשיר שירים נפלאים של אהבה בתענוגים. ביום רביעי חזר הקבצן עם צוואר עקום והגיד שבאמת יש לו כח אמיתי של נשימה טהורה. ביום חמישי חזר הקבצן עם כפתיים גדולים והראה איך שבאמת יש לו כח נפלא של רחמים שמאפשר את הסבילה של צער של אחרים בסוד מיעוט המחזיק את המרובה. ביום שישי חזר הקבצן בלי ידיים והגיד איך

שבאמת הידיים שלו הם כל כך נפלאים ובמהירות עד שידינו נצרכים לענינים אחרים העומדים ברומנו של עולם. אבל כשהגיע לקבצן השביעי שהוא בלי רגליים, מוהר"ן זי"ע אינו מזכיר את חזרתו להחתונה של האבודים לתת להם את הברכה במתנה, אלא המעשה מסיים בלי סיום ועדיין מחכים לקבצן השביעי שהוא בבחינת דוד המלך בסוד מלכא משיחא.

אין סוף לסיפור כי הסיפור מעורר הארת אור אין סוף על ידי השתקקות לקבצן השביעי

ואף על פי שיש סוד לעורר האור של קבצן השביעי שהוא הסוד של אמונה, בחינת רגילה ירדו מות כנודע, מכל מקום עדיין נשאר בתוך ההסתר והכיסוי ואינו מתגלה. לכן אע"פ שיש לנו רק הכח של צפיה ותשוקה לביאת הקבצן, מכל מקום הרשות נתונה לדרוש אותו גם כן על ידי הניסיון להשיג ענינו. באמת כל הקבצים הם כמו השדכנים לזוג הנפלא של ילד וילדה שאבדו ביער, כי הם נתנו חיות וחיים להם כדי לקיימם בתוך חושך הכפול ומכופל. לכן משום שהשדכן גרם את הזיווג, אז מגיעין החתונה כדי לקבל את שכרם בסוד ש'קר ד'ובר כ'סף נ'וטל שהוא ר"ת שדכן. אבל כאן בסיפור הנפלא, אף על פי שכל הקבצנים חזרו לתת המתנות שלהם, בבחינת השדכן שחוזר לחתונה, **מכל מקום הקבצן השביעי לא הגיע, ולכן שלימות השדכן אינו נמצא אצל החתונה**. כי כמו שהקבצנים שהם השדכנים ירדו מהאמת של עולם האצילות להתלבש בלבושי השקר של בי"ע בסוד כל המומים והחסרונות שלהם בכדי שיכולים לעלות אחר כך לאור האמת לאמיתו כשהחסרון נתהפך ונתגלה כמעלה יתירה, ככה ממש הוא העבודה של הקבצנים להראות איך שבאמת לאמיתו אין שום צורך לשדכן כדי לגרום את היחוד והזיווג עילאה, כי רק הקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול מתעסק בסוד השידוכים שהוא סוד הזיווג השלם שתלוי רק בידו יתברך. ואע"פ שיש מציאות של שדכנים שמראים את עצמם כאילו יש צורך להם לגרום את היחוד, עיקר תפקיד של השדכן הוא לגלה איך שבאמת לא היו צריכים לו בכלל כי הנפרדים שהם החתן והכלה הם באמת לאמיתו מקושרים בתכלית הקשר, וכל עבודת השדכן הוא להיות הגשר צר מאוד שעל ידו מעבירין מעל הפירוד הנורא ומגיעין לסוד האחדות השלם. נמצא שכל תכלית השדכן הוא התגלות בחינת השקר שמראה כאילו יש צורך לשדכן לגרום את היחוד, והיחוד עצמו מגלה למפרע איך שכל השדכנות היה רק פעולה דמיוני

ושבאמת לאמיתו הכל כבר מאוחד בתכלית האחדות. לכן בדרך אפשר אפשר להסביר שבאמת הקבצן השביעי לא צריך לבוא, כי תכלית ביאתו הוא לגלה איך שבאמת לאמיתו אין שום פירוד או ריחוק ולכן אין שום צורך לשדכן שיחבר החתן וכלה כי רק הקב"ה מושיב יחידים ביתה. נמצא שאי-ביאתו להחתונה הוא התגלותו כי משום שאינו מגיע הוא מגלה שאף פעם לא היה שום צורך לבוא, וזה הסוד של הקבצן בלי רגלים שהוא מגלה איך שכל הפירוד הוא רק בבחינת שקר, ועל ידי הירידה לתוך בחינת השקר דבי"ע אז מבינים איך שגם האמת דאצילות נחשב כשקר בערך האמת האמיתי של כתר עילאה שמגלה איך הכל, מכל, כל הוא כבר מאוחד בתכלית האחדות בסוד "מיניה וביה". ותראה פלא שזהו הגילוי של הקבצן בלי רגליים כי "שקר אין לו רגליים" כנודע. כי תכלית הצדיק בלי רגליים הוא לגלה איך שכל השדכנות הוא רק בחינת שקר בעלמא כאילו יש צמצום ופירוד בין הדבקים, עד שבסוף החתונה כולם מבינים שאין שום מושג אמיתי של שדכנות, אלא הוא מגלה בסוד השקר אמיתי שמראה איך גם ההוה אמין וגם בחינת שקר הקודמת נכלל בתוך היחוד העצום של אמת לאמיתו, ולכן הוא דייקא בלי רגליים בסוד "שקר שאין לו רגליים".

שורש העליון של השתלשלות בחינת השקר בתוך עולמות בי"ע, אינו רק מן הצמצום של רח"ו זי"ע, אלא הוא מגיע מלמעלה בתכלית העילוי עד הצמצום של מחר"י סרוג זי"ע

אחרי ככלות הכל צריכים להעמיק עומק לפנים מעומק כדי למצוא השורש של הדברים. כי באמת שורש העליון של השתלשלות בחינת השקר בתוך עולמות בי"ע, אינו רק מן הצמצום ולמטה, אלא הוא מגיע מלמעלה בתכלית העילוי. כי אף על פי שכל סוגיית הצמצום של רח"ו זי"ע בע"ח הוא גילוי נפלא של אמת שטחי שנכנס לבחינת השקר עד שיתעלה חזרה אחר כך לסוד האמת לאמיתו, עדיין יש מקום יותר עליון ששם מתעורר השורש הכי עליון של השתלשלות בחינת השקר. **אצל קבלת הרח"ו זי"ע** רואים בדרך כלל שלושה שלבים שהם מכוונים כנגד השלושה דרגין של חכמה, בינה, כתר שכבר אמרנו שהם מכוונים מול עולם אצילות, בי"ע, וא"ק וכן הסוד של אמת, בחינת שקר, ואמת לאמיתו. רואים את זה מפורש בכתבי מהרח"ו זי"ע שבתחילה היה אור א"ס מלא את החלל לגמרי עד שלא היה שום אפשריות לענין אחר וזה נחשב כבחינת

חכמה שהוא האמת הסתמי שאיננו סובל שום התנגדות או סתירה. אחר כך היה הצמצום והתגלות החלל שהוא בבחינת בינה כידוע בסוד "מי מדד בשעלו מים" הנאמר על הצמצום והוא השורש העליון של עולמות המופרדים שנראים כאילו הם חוץ מן התחום של אור א"ס כביכול והוא סוד בחינת השקר כידוע, שאע"פ שהצמצום אינו כפשוטו, מכל מקום הוא מתגלה באופן של כפשוטו עד שהוא שקר אמיתי. דהיינו מציאות ממשי שאין לו מציאות אמיתי. ואחר כך יש אור הקו ועולמות א"ק ואב"ע עד גמר התיקון השלם ד"קא בתחתית העשיה בסוד מטי רגלין שהוא בחינת כתר בסוד למעלה ולמטה בבת אחת בבחינת האמת לאמיתו שיכול לסבול גם האמת הסתמי של חכמה ואצילות וגם בחינת השקר של בינה וב"ע בסוד אני ואין בבת אחת. נמצא שבתוך קבלת מהרח"ו ז"ע שורש הצמצום הוא שורש בחינת השקר.

אבל כשמסתכלים על **קבלת מהר"י סרוג ז"ע** שהיה תלמיד נאמן של רבינו האריז"ל, נכנסים לשלב חדש של עולמות דא"ס שקדמו את הצמצום של מהרח"ו ז"ע שהם נקראים עולם המלבוש בסוד שלשה עולמות המשלימים את הקומה שלימה של קבלת מהרח"ו בבחינת ג"ר המשלים את הו"ק והם א"ק סתימאה, טהירו עילאה ועולם המלבוש שבכללותם מתגלים בסוד עולם השעשועים. לכן אם רואים שיש שורש עליון יותר גבוה מן הצמצום, אז צריכים להפשיט את הדברים כדי למצוא שורש דק ונעלם בתכלית הדקות בבחי' מציאות שאינו במציאות לשורש בחינת השקר שיתגלה למטה בעולמות ב"ע. כי באמת קודם התגלות של הקב"ה בגילוי של אא"ס שהוא ראשית הגילויים שלו כביכול, לא היה שום אפשרות לדבר על שום ענין כי לא היה שום התעוררות להתגלות והכל היה סתום בסתימו דסתימין בלי שום יציאה כלל. והתחלת ההתעוררות להתגלות המציאות היה על ידי שעשועים פנימיים שהם התעוררות של גבורה וניתוק בתוך האחדות עצמו, עד שיש התעוררות של השפעה וקבלה, או זכר ונקבה אפילו קודם המציאות של שינוי בין השפעה וקבלה. כי בדרך כלל צריכים שני ענינים לגרום איזה פעולה והוא דבר ראשון ודבר השני, כי בלי שני דברים אז אי אפשר שיהיה התייחסות בין שני דברים, כי הדבר עצמו הוא דבר מאוחד ולכן אין שייך להזכיר שם יחוד או זיווג. כל ענין של יחוד הוא נבנה על ההכרה שעכשיו יש שתיים, ועכשיו שיש שתיים אז אפשר לחזור לחבר בין הדברים, אבל כשהדברים עדיין עומדים בסוד אחדותם הפשוט אז לכאורה אין שום מציאות של השפעה או

התאחדות כי אף פעם לא היה שום הסתר או פירוד. אבל על ידי קבלת מהר"י סרוג זי"ע רואין שלא כן הדבר כי אע"פ שבודאי הייחוד והזיווג הרגיל נגרם על ידי התקשרות בין שני דברים, מכל מקום יכולים להעמיק לתוך תוכיות של האחדות עצמו ורואה התעוררות והתגלות והתחברות גם קודם היציאה מן האחדות, בסוד מציאות הכח והתעוררות לפירוד בתוך האחדות עצמו בבחינת "אחד שהוא שתיים". וז"ל של רבינו הלש"ו זי"ע (שער הפונה קדים, פרק א-ב), ".....

נמצא שהתחלת ההתעוררות מתחיל מיניה וביה בבחינת התעוררות שגורם לניתוק וניתוק שגורם לרצון להתחבר בין הפירוד ואז יש התעוררות להפריד ולקשר בבת אחת בסוד השפעת החסד והגבלת הגבורה בבת אחת, ועל ידי כל המהירות הפנימי שנגרם על ידי התפשטות והסתלקות אז יש התנוצצות לחוץ של נקודות קטנים ככוכבי השמים שנראים שמתנוצצים ומתעוררים אע"פ שאינם יוצאים מתוך עצמם בכלל. השעשועים שפנימים הם הם הרצוא ושוב והמטי ולא מטי שהתגלה בתוך תוכיות של הדבר עצמו בלי שום פירוד חיצוני, והוא שורש של השחוק והשמחה של המתקת הגבורות בשורשם כשמתגלה איך כל הגבורות הם רק כלים של התגלות והתעוררות לצאת מן הפנים אע"פ שעדיין נשארים בפנים לגמרי. התנוצצות הנקודות גורם להתחברות הניצוצות הבודדים ביחד להיות נקודה דקה, ועוד נקודה דקה, ועל ידי המהירות שמתגלה על ידי תכונת הגבורה הפנימי, אז נקודה אחת מתקשר לנקודה ב' עד שעל ידי זה בונים את האותיות שהם השורש של רל"א שערים פנים ואחור שהוא הנתיב שעל ידו נתגלה עולם המלבוש. כשהמלבוש מתגלה אז יש שורש של עולמות הבאים שהם הטהירו עילאה וגם א"ק סתימאה ואז מתגלה העולמות של מהרח"ו זי"ע שהם א"ק ואבי"ע הידועים שהם כמו תוצאה והמשכה של התעוררות הקודמת בזמן ובמקום של עולם השעשועים. אבל כשמסתכלים באמת על התחלת ההתנוצצות של השעשועים הפנימים רואים דבר פלאי שאע"פ שלכאורה הם יצאו מתוך האחדות המוחלטת הקודמת ששלל כל היכולת של בריאה חוץ מן האור א"ס" מכל מקום הם עדיין עומדים בפנים בלי שום שינוי, או בלשון רבינו העמק המלך זי"ע "כאילו לא יצא בכלל". דהיינו שאע"פ שיש שורש עליון של השעשועים הפנימים ועל ידי התנועה של השעשוע אז יש התגלות בחוץ ולחוץ כדי שיהיה מציאות ממשי כביכול, מכל מקום עדיין מדברים על עולמות א"ס ששם שולט האור של השקט ובטח שהוא סוד המנוחה המוחלטת מעל ומעבר כל מציאות של תנועה, פירוד, והסתכלות חיצוני.

נמצא ששורש השורשים של הכל שהוא התנועה הראשונה מן הא"ס בפנים עד המציאות בחוץ אינו כל כך אמיתי כמו שתפסו בעבר, כי בודאי יש שעשוע אבל היציאה בחוץ הוא רק בגדר התנוצצות שאינו אלא כמו "כאילו יצא" ולא יצא בגילוי שלם. וכבר אמרנו שכל דבר הנראה כמו דבר אחד בחיצוניות והוא באמת דבר אחר מבפנים נחשב כבחינת שקר, דהיינו שנראה כאילו הוא יצא אע"פ שבאמת לא יצא, והכל עדיין עומד בתוך תוכיות של אא"ס השלם בכל מיני שלמות. נמצא ששורש הקודם של בחינת השקר של עולמות ב"ע הוא למעלה למעלה בתוך עולם השעשועים שנראין כאילו הם יצאו מן האחדות המוחלטת אע"פ שהם עדיין בפנים.

**"שאלתי מאדמו"ר אם שעשועים אינו אמת, כנודע.
והשיב שהשעשועים אמת"**

על ידי זה אפשר להתחיל להבין דבר סתום של המגיד הגדול זי"ע לתלמידו **בעל התניא זי"ע**, "שאלתי מאדמו"ר אם שעשועים אינו אמת, כנודע. והשיב שהשעשועים אמת, כי כן צוה הקב"ה (בראשית כב, ב) והעלהו לעולה, ואמת היה שלא לשחוט אותו רק להעלותו, ובזה שרצה לשחוט ולא ידע האמת, הוא שעשועיו" (שמועה טובה, שעשועים).

והדברים נפלאים כי איך שיך לומר על השעשועים שהם "אינם של אמת, כנודע", הלא הוא אופן ברור של התגלות מן הפנים אל החוץ. אלא על פי דברינו אפשר להבין קצת תחילת הדברים, והוא שאע"פ שהקב"ה כביכול רוצה לברוא את העולם ואת המציאות כאילו הוא מצומצם בגדרי המציאות, מכל מקום בעומק אמיתת האמת עדיין אין שום יציאה כלל כמו קודם הבריאה לגמרי. וכל היציאה והתנועה והשעשוע שגורם להתגלות חיצוני, כולם הם רק בבחינת השקר שנראה כאילו הם יצאו אע"פ שעדיין עומדים בתוך האחדות המוחלטת לגמרי. וז"ל של **מו"ר שליט"א בביארו על מעשה ממלך עניו לגבי האי נקודה טמירה, "כי באמת מחמת חטא אדם הראשון יש בחינת כעס שהוא מפריע להרגיש השעשועים, כי למעלה בעולם המלבוש בצמצום הראשון העליון שם הוא בסוד התנועה הנק' שעשועים עליונים, ושם בתנועה השורש הוא שורש הדין שממנו נמשך למטה מידת הכעס, אך הצדיק יודע שכל ענין הכעס מגיע מסוד התנועה השורשית,**

הנמשך ממטי ולא מטי השורשי שהוא בעולם המלבוש, וכפי שיכולים להיכנס לפנימיות ענין זה, ולדעתי שאין שום מציאות רק עצם אלקות, דאיהו תפיס בכל עלמין ולית מאן דתפיס ביה, ומבינים סוד התנועה השרשית למעלה בסתר עליון, וכל התנועות אחר על ההשתלשלות נעשה מזה למטה בבחינת שקר שהוא כל עניני עלמא דשיקרא, ולכן כאשר מרגישים בח' כעס הוא באמת כנגד השקר של הבריאה, אך הצדיק אמת מקיים 'ברוגזי אחם תזכור' וממתיק את הכעס, על ידי שיועד שבאמת הכל הוא רק גילויים לגלות עצם אלוקות, ורק בחיצוניות העולמות שהוא בבחי' ישות המתגלה למטה, והוא סודה סודות להבין איך הוא...ואז מתברר איך הכל הוא שחוק בסוד שורש השעשועים העליונים שבעולם המלבוש. כי כל תכלית של כל היש של הבריאה, הוא כדי שהצדיק יכול להשיג על ידי זה את היש האמיתי השורשי שהוא אני העליון כי על ידי שמבטל האני למטה בכח האין הגמור זוכה לבסוף להשיג את האני האמיתי, ומתגלה הצחוק האמיתי והשעשועים העליונים בסוד אז ימלא שחוק פינו", עכ"ל (דח"ל, ויצא תשע"ג).

אור מופלא רום מעלה של כתר עליון בסוד אני ואין בבת אחת המגלה איך כל המציאות אינו אלא הארה בעלמא בסוד השחוק של התגלות השקר.

נמצא מפורש יוצא מימא דחכמה ששורש הכל הוא התנועה השורשי שמראה את עצמו כאילו יצא מתוך האחדות הפשוטה והנעלמת שעל ידה מתחיל כל סדר ההשתלשלות עד תחתית העשיה. ואף על פי שכל ההשתלשלות הוא ענין ממשי התכלית הממשות, בסוף דבר בתוך תוכיות של הכל יש רק התגלות של כח הגבול שבבילתי גבול שהוא היכולת של הסתרת הצמצום וגם ההתגלות שעדיין הכל רק בבחינת א"ס. נמצא שיש יציאה ממשי המגדיר ונותן מקום לכל המציאות ובאותו עת יש גם רק התגלות אא"ס עד שכל סדר ההשתלשלות מתהפך למראה וחזיון בלבד. וכל זה הוא מה שביארנו כבר שהאמת התחתון של סדר ההשתלשלות הוא בחינת שקר שבשורשו אינו ממשי כמו שתופסים ממשות בעולם הזה, אבל הוא שקר אמיתי שהוא גילוי ממש באופן של שקר. כל זמן של התגלות המציאות אז עולמות א"ק ואב"ע הם בגילוי ממש ועומדים בבחינת השקר כאילו הם ממשים בתכלית הממשות, ואף על פי כן הם עדיין עומדים על בלימה כי הם עדיין רק בחינת אפשרי המציאות ועומדים להיבטל בכל רגע. אחרי ככלות הכל כשמיגע הזמן להתגלות האמת האמיתי, אז יתגלה האור מופלא רום מעלה של כתר עליון

בסוד אני ואין בבת אחת המגלה איך כל המציאות אינו אלא הארה בעלמא בסוד השחוק של התגלות השקר. כי כשכל התנועה והיציאה לחוץ וסדר ההשתלשלות התלוי בה חוזר חזרה לשורשו העליונה שהוא האמת האמיתי של אין עוד מלבדו בתכלית הגילוי, אז מתגלה התוספת קישוט איך שאא"ס כביכול הוא כל כך מאחד שיכול לכלול בתוכו גם האמת של שטחיות המבטל כל ענין של יציאה לחוץ, וגם בחינת השקר של יציאה בחוץ לגמרי בתוכו, כי שניהם רק בבחינת אפשרי המציאות בערך מחויב המציאות שהוא לבדו הוא בסוד "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים".

סוד השדכנות הוא מקושר לשעשועים הפנימיים

כל זה הוא מקושר גם כן לסוד השדכנות שהוא הסוד של שקר דובר כסף נוטל כנודע המאפשר הירידה מן האמת הסתמי לתוך בחינת השקר על מנת לגלה אור מופלא של האמת האמיתי. כי קודם הגילוי בתוך העולם, אז שני הנשמות של החתן והכלה, שניהם מאחדים בתכלית האיחוד והוא סוד אמת השטחי שאינו סובל שום הסתרה או פירוד ולכן אין שום מציאות של פירוד בין הדבקים ובאיזה בחינה המצב הזה נחשב אחור באחור בלי שום פירוד. אחד כך יורדים הנשמות של הזוג למטה אבל הם כבר מחולקים לגמרי עד שנראה כאילו הצמצום בין הדבקים הוא ממשי לגמרי והוא סוד התגלות בחינת השקר. רק אחר כך על ידי השדכ"ן שהוא יכול לשמש עם כוחות של השקר לגלה היחוד האמיתי בסוד אהרון הכהן, אז יש התגלות שכל בחינת השקר היה רק חלק בלתי נפרד מן האמת האמיתי שהכל היה מאחד בתכלית היחוד.

לכן נמצאים דבר נפלא מהצדיק ר' פנחס קוריצר זי"ע שמקשר הענין של עולמות המלבוש והשעשועים דייקא לסוד השידוך, וז"ל, "אמר שדבר גדול שלא לעכב החתונה מהזמן הכתוב בתנאים **כי השידוך הוא כמו בריאת העולם והוא הגליפה וכשמאחרין החתונה הוא מקלקל הגליפה** וכו'", עכלה"ק (מדרש פנחס ד:כב). והדברים נפלאים, כי עיקר השידוך מקושר לסוד הגלפיו שהוא התחלת השעשועים הפנימיים בסוד אותיות החקיקה שהם הפעולות של הגבורות בשורשם, והוא התחלת היציאה לחוץ אע"פ שאינו יוצא מכלל האחדות בפנימיותו. וכשם שבריאת העולם מתחיל על ידי ירידה לתוך בחינת הצמצום שהוא בחינת השקר על מנת

להתגלה באופן הראוי, ככה ממש מתגלה השידוך מתוך ובתוך בחינת השקר של השדכן שמראה כאילו יש צורך לחבר ענינים אע"פ שהכל הוא עדיין כלול בתוך האחדות המוחלטת של האמת האמיתית. רואים את הסוד הזה גם כן בתוך החופה עצמו כמבואר **בדברי מוהר"ן זי"ע** שהסיבה ששוברים כלי של חרס תחת החופה הוא לעורר בתוך הזיכרון הסתירה הנפלאה שעליו העולם עומד, סוד של רצוא ושוב בבת אחת שהוא מקושר בהחלט לסוד השעשועים שהוא סוד היציאה והכניסה בבת אחת, וז"ל **"טעם על שבירת כלי חרס בשעת התקשרות השידוך, כי כל אלו הנשמות של זיווג הם למעלה אחד, אך למטה ההתקשרות והתאחדות שלהם הם בהעלם, כי אין יודעים מהתאחדות שלהם עד השידוך, ואזי נתגלה ההתקשרות שלהם שהיה עד עתה בהעלם...ובשביל זה שוברין כלי חרס בשעת התקשרות השידוך, כי כתיב "והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק", פירוש: באור היוצא מן החרסין, דהיינו הניצוץ שיוצא בשעה ששוברין כלי חרס שהוא רק לפי שעה, ועל כן בשעת התקשרות השידוך שאז אור האחדות שלהם נתגלה בבחינת רצוא ושוב כנ"ל, על כן שוברין כלי חרס, זה מרמז על סוד "והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק" כנ"ל", עכלה"ק (ליקוטי מוהר"ן א:רסה).**

נמצא שכל ענין השידוכים וכן שבירת כלי חרס בשעת גמירת השידוך הוא הוא בעצמו מתגלה בבחינת השעשועים שהוא הסוד של שני תנועות בבת אחת בלי שום סתירה כי שניהם מתפעלים על ידי כח המנגד בבחינת יחוד דבטישה המגלה היחוד דייקא מצד הדו-תנועה שבה. כי כמו שעשוע הוא שני פעמים ש"ע שמורה על תנועה פנימי ותנועה חיצוני בבת אחת המכוונים כנגד התעוררות היציאה לחוץ וגם ההתקבצות בפנים, ככה ממש הסוד של רצוא ושוב בבת אחת, דהיינו יציאה בחוץ וחזרה בפנים ברגע חדא, והוא סוד התנוצצות האמת לאמיתו, והוא כל היסוד של השידוכים.

עולם העקודים ואור השעשועים

באמת רואים הגילוי של הסתירה הפנימי הזה של יחוד הרצוא והשוב בבת אחת בסוד השעשועים עצמיים בעיקר אצל עולם העקודים שהוא כנודע השורש העליון של התגלות הכלים מתוך האור עצמו, בבחינת יציאת האור העב מתוך האא"ס שהוא התחלת הסדר של התגלמות הכלים בסוד הכ"ב אותיות של פה

דא"ק שהוא מלכות. וכבר מבואר בדברי מו"ר שליט"א שענין של עקודים הוא היחוד הנפלא בין האור ובין הכלי עד שיש גילוי מופלא שבאמת הכלי אינו מפריע לאור כשם שאור אינו מפריע לכלי, כי שם יש גילוי עליון שהאור והכלי אינם סותרים זה את זה, אלא אדרבא מגלית זה את זה ביתר שאת ויתר עוז. השורש של הגילוי בעולם העקודים שהוא הכ"ב אותיות של הכלי, הוא למעלה למעלה בעולם השעשועים פנים ואחור שהם האותיות העליונים וזה סוד של יעקב אבינו "וישכב במקום" כי יש כ"ב אותיות שהם השורש של הכל, מצד אחד בעולם העקודים הוא תחילת התגלות הכלי, ומצד עולם המלבוש הוא התחלת התגלות האור כי אלו ואלו משתמשים ביחד בסוד של מטי-ולא-מטי הנתגלה דייקא בעולם העקודים, כי מטי-ולא-מטי בבת אחת הוא התגלות למטה להכח הנפלא של השעשוע בעולמות דא"ס ששניהם משתמשים בתכונה יחידה של התכללות שני הפכיים בנושא אחד. כי באמת הוא דייקא על ידי הבטישה בין ההפכיים שזוכים לגלה כח החדש של אור מופלא רום מעלה של שניהם בבת אחת דייקא. וכשם שמסתכלים על השעשוע של עולם המלבוש כתנועה של יציאה וכניסה בבת אחת שהם סוד של חסדים וגבורות ביחד, ככה ממש רואין את זה בעקודים ששם יש ענין של כלי אחד אבל מכל מקום אינו נחשב ככלי גמור כי עדיין כל האורות משמשים ביחד בתוך הכלי כמבואר בע"ח. והוא גם כן התכונה של רצוא ושוב בבת אחת, שכל אלו הדברים הם מקושרים בתכלית הקשר להסוד של אמת סתמי, בחינת שקר, וחזרה אל על לתוך הסוד של אמת לאמיתו. כי רק אם מקבלים ההבנה שכל מה שהוא ממשי ואמיתי הוא גם כן תלוי ועומד וגם אינו אמת מוחלטת כי גם הגילוי וגם ההעלם משתמשים ביחד לגלה שורש יותר עליון שכולל בתוכו גם הגילוי וגם ההעלם. על ידי זה נכלל גם האמת הקודמת וגם בחינת היציאה מן האמת שהוא סוד השקר, שניהם עובדים ביחד לגלה האור של אמת לאמיתו.

לבן הארמי בבחינת לובן העליון שלמעלה מן האמת וגם בחינת השקר

רואים את האור הנפלא של עקודים שהוא ההתגלות של עולם המלבוש בגילוי ממש, מקושר לסוגיה של עקודים, נקודים, וברודים, שהם מיני הצאן של יעקב אבינו אצל לבן הארמי שהיה שקוע בתוך השקר הנפולה של רמאות כדי לקבל לעצמו ולקח מאחרים שהוא השקר של הס"א. כידוע שהשקר והרמאות של

לבן גרם לכל הבלבול של חילוף רחל ולאח שהוא באמת היה ירידה לתכלית עליה, כי דייקא על ידי זה נבנה כנסת ישראל בשלמותו. לכן הוא פלא ממש לראות איך שרבינו האר"י מיחס כל העולמות המופלאים של עקודים, נקודים, וברודים, לענין המקושר ללבן עד כדי כך שהאר"י מגלה שלבן הארמי מורה באיזה בחינה של אור מופלא רום מעלה שנקרא "לובן העליון". אבל לפי כל מה שביארנו במאמר הזה הדברים עולים יפה, כי באמת לבן הארמי גלה סוד מופלא שאפילו הרמאות ואפילו השקר שלפי הפשט הוא רק רע, באמת ועומקו יש התגלות נורא של תוספת קישוט דייקא מתוך אותו מקום ממש. כי אע"פ שלבן תפס השקר בחיצוניותו שהוא רק על מנת לקח ולקבל מאחרים, על ידי הנהגה המוסתרת של נורא עלילה על בני אדם, השקר שלו בנה את כנסת ישראל בשלמותו. כי אע"פ שלהשתמש בשקר כמדה רע כמו לבן הארמי הוא ענין שלילי לגמרי, מכל מקום בעומק פנימיותו יש התגלות התנוצצות של בחינת השקר עליון שעל ידו מגלה האמת לאמיתו. כי כל הסוגיה של לבן הארמי שהוא גם כן הסוד של לובן העליון מגלה לנו איך שלפעמים השקר עצמו לוקח חלק מהותי בהתגלות היחוד, ודייקא משם לקח יעקב אבינו הכוח הנפלא של בחינת השקר כל מנת לגלה האור מופלא רום מעלה של תוספת קישוט על ידי עסק בשידוכים.

יוסף הצדיק ובירור בחינת השקר על ידי פתרון חלומות ע"פ דברי אדמו"ר האמצעי זי"ע

כשם שיעקב אבינו המשיך את האור המופלא הזה, ככה ממש המשיך יוסף הצדיק היכולת לירד מן האמת הקודמת דאצילות לתוך בחינת השקר של ב"ע בכדי לגלה האמת לאמיתו של א"ק. כי כל זמן שיוסף הצדיק היה אצל אחיו הוא אחז על מידת האמת החיצוני עד קצה האחרון, כי דרש את האמת המוחלטת בכל דבר, וכל מה שיצא מתחום האמת של אצילות, הוא לא יכול לסבול ולכן גרם קלקול על ידי דבתם רעה שלא יכול לקבל ההנהגות של שבטים אחרים. אבל אחרי כך כשירד מטה מטה לתוך ההסתרה של אור הצדיק בתוך מצרים, אז למד הסוד של בחינת השקר שהוא היכולת לחיות בתוך עמק ההסתרה של מצרים שהוא היפוך היחוד של אמת דאצילות. ורק אחרי ככלות הכל כשכל בחינת השקר והשחוק הגיע לפגישה ישירה עם יהודה, אז דייקא עלה מתוך הבור של בחינת שקר לגלה האמת האמיתי שהקב"ה ואור היחוד נמצאת גם למעלה בעולם האצילות וגם למטה

בעולמות ב"ע בסוד א"ק. ובאותו שעה שנתהפך כל בחינת השקר וההסתר להתעוררות היחוד, אז גלה האמת האמיתי שהקב"ה נמצא גם בתוך החושך עצמו, כי כל העולמות – לא רק אצילות, אלא גם עולמות הפירוד של ב"ע – שניהם נכללים בתוך האור של א"ק שהוא בחינת אני ואין בבת אחת.

התגלות הזה של יכולת להשתמש בבחינת השקר בכדי לגלה האור של אמת לאמיתו הוא באמת חלק מהותי מעבודת יוסף הצדיק שהוא סוד צפנת פענח שהוא ההעלם בבחינת שקר לתכלית הגילוי בבחינת אמת לאמיתו, ועיקר עבודתו בתחום הזה היה על ידי פתרון החלומות. כי ידוע שאמת הסתמי הוא כמו אדם שאינו נופל לשינה אלא כל עבודתו הוא בבחינת ברירות השמש והיום בלי שום קושיות או הסתרות, בסוד האמת הסתמי של עולם האצילות שאינו יכול להתלבש בתוך עולמות ב"ע שהם סוד הפירוד. אבל יש דרך אחרת מול האדם והוא הירידה לחשכת הלילה בסוד השינה ששם נפגשים עם תכונת המיתה וההעדר שהוא בבחינת שקר ופירוד של עולמות בריאה, יצירה, ועשיה. בדרך כלל רואים את הירידה מן המצב של היום לתוך החושך של הלילה כירידה מן האמת לתוך בחינת השקר כי שם בחשכת ליל אין שום סדר של התגלות אלא הכל הולך בלי סדר. אבל יש ענין שמהפך את השינה והחושך להתגלות נפלא, אפילו יותר גבוה מהאמת הסתמי הקודמת והוא בחינת החלומות המעוררים בחשכת השינה. כי ידוע שרוב החלומות הם דברים של שקר ודמיון שאינו אלא תוצאה של הרהורי מח ולב ביום, ולכאורה גם החלומות נופלים לתוך המסגרת של בחינת שקר כי אינם אלא דמיונות של מה בכך, בחינת חלום על ידי שד שמלא שקר וחושך. אבל באמת בתוך השקר של השינה יש יכולת לגלה האור של אמת לאמיתו כשמכירים שגם בתוך החלום יש נקודות של אמת שהם כל כך אמיתיים בבחינת כתר של אמת לאמיתו, שיכולים להתלבש ולגלה את עצמם בתוך שקית החלום עצמו, בבחינת "אני ישנה ולבי ער". כי החלום הוא היכולת של אמת לגלה את עצמו דייקא במקום השקר, והאור דייקא במקום החושך, בבחינת רשימו של מוחין דגדלות בתוך מוחין דקטנות עצמו. היכולת לגלה נקודות של אור בתוך קליפת החלום הוא עבודת הצדיק אמת שיכול לראות האמת האמיתי העולה דייקא מתוך כל הבלבולים וחשכת החלום. כי החלום הוא דבר של מותרות, דהיינו שאינו נכלל בתוך המסגרת המסודר של האמת החיצוני, כי לפי גדרי האמת החיצוני של אצילות יש כלל של "אין לך דבר שאין לו מקום" ולכן צריך שהכל יהיה מסודר באופן של אורות בתוך הכלים בלי שום יציאה לחוץ. אבל החלומות והרהורי לילה, מורים לכאורה על יציאה

מהאי כלל כי לפי הסתכלות הראשונה נראה כאילו כל החלום הוא מותרות לגמרי כי אין שום סדר להרהורים ודמיונות העולים בשינה, כי כולם הם דברים של מה בכך ואי אפשריות כידוע, כי בחלום הדמיון חופשי כמו שהוא למעלה בבחינת "עולם הפוך ראיתי". אבל על ידי ירידת הצדיק שהוא יוסף הצדיק מן האצילות של היום לתוך ב"ע של חשכת לילה, אז הוא זכה לגלה איך שאפילו בתוך ומתוך בחינת השקר של החלומות יכולים למצוא אמת חדשה, סוד של אמת האמיתי שמגלה איך גם המוחין של כוונה ויום וגם המוחין של חלומות ולילה נחשבים כאפשרי המציאות בערך האמת האמיתי של א"ק שמגלה איך כל החשבונות ומחשבות שלנו כולם תלויים ועומדים בלי שום יציבות של עצמם, אלא רק מכוח השפעת האא"ס בתכלית ההשפעה. כי האמת הסתמי קודם החלום מראה כאילו יש סדר לכל דבר ואז בא החלום לשבר שום מושג של סדר כי הוא בבחינת ריבוי אור שיוצא מן הכלי בבחינת אורות דתוהו, ורק אחר כך יש התגלות נוספת שמגלה לנו איך באמת לאמיתו גם הסדר וגם ביטול הסדר נכללים ביחד, וכן כל המותרות של החלום שהם בבחינת שקר של ב"ע, כולם בלי יוצא מן הכלל נכללים בתוך היחוד המופלא של כתר שמגלה איך הכל, מכל, כל, נכלל בתוך האור של אין עוד מלבדו. כל זה מבואר בטוב טעם ודעת אצל אדמו"ר האמצעי זי"ע בתורת חיים (ויחי, עיין כל המאמר באריכות) שמגלה איך "הענין יובן בהקדם תחילה בשרש ענין החלומות ששרשם גבוה מאוד נעלה בבחינת עיגולים מקיפים דבחינת תוהו, שבחלום יש ב' הפכים, א' שיחלום שהוא בעילוי גדול, ומיד יחלום שהוא בשפלות עצומה, דבר והיפוכו כאחד, כמו חיים ומות כאחד, וכי האי גוונא בגילוי אלוקות בנשמת ישראל בגלות שנקרא שינה הן ב' הפכיים, מסירת נפש בקריאת שמע ומיד עוסק בכל ליבו במשא ומתן, וכו' רק מה שבאו שניהם כאחד זהו מבחינת החלומות שמחבר ב' הפכיים, וזהו הוראת על בחינת התוהו שהן באין בב' הפכיים חסד לבדו ענין אמיתי בפני עצמו, ודין לבדו ענין אמיתי בפני עצמו ובבחינת העיגולים דתוהו הם באים הכל כאחד בלי התחלקות כלל, כמו בעת השינה המסתלקים כל כח השכל ומדות בעצם הנפש בבחינת יחידה בעילוי אחר עילוי וכו' ולא נשאר רק בחינת כח הדמיון שבמחשבה, ואמנם הגם שבחינת דמיון דחלומות הוא למטה מאוד, אבל שרשו הוא במקיף העליון דיחידה שעלו שם כל השכליים ורצונות וכו'" עכ"ל הנפלא של אדמו"ר האמצעי.

נמצא כמו שביארנו שלעומת הסתכלות הראשון שבו רואים החלומות כשקר גמור של דמיונות ומותרות, על ידי העמקת הדעת לתוך התחום של החלום,

תופסים אור מופלא של אמת האמיתי שכולל בתוכו גם האמת וגם השקר של החלום בסוד העיגולים ומקיפים שהם למעלה מן הסדר של יושר ואמת. ולא רק שהירידה מן האמת לתוך בחינת השקר של החלום אינו ירידה, אלא אדרבא איפכא מסתברא שהוא מגלה התוספת קישוט של התגלות האמת לאמיתו שנמצאת דייקא בתוך בחינת השקר של החלום.

ממשיר האדמו"ר האמצעי זי"ע, "אבל שורשן הוא בעצמות המקיפים העליונים, רק שמשם נמשך ומתלבש בדמיונות החלום, ועל התלבשות זו בלבוש זו בדמיון דחלומות בזמן הגלות נאמר 'אלביש שמים קדרות', ולע"ל יתעלו כל בחינת החלום דזמן הגלות למעלה בשרשם במקיפים העליונים דבחינת עיגולים דתהו וכו' ואמנם אין תיקונים רק על ידי יוסף צדיק עליון, שנקרא פותר חלומות דבחינת התהו, שהרי נתעלה רק על ידי חלומות שכאשר פתר כן היה וכו' שעל ידי הפתרון היה מעלה אותם ומבררים בחיבור וסדר טוב להיות כל אחד על מקומו ענין אמת ולא יהיה ב' הפכים כלל כמו צירופי אותיות שהמה מבולבלים ביותר יכול החכם הגדול שורשו למעלה משכל הגנוז בצירופים הללו, לעשות סדר טוב ונכון בשינוי אופני הצירופים שיהיו מסודרים באופן שיגלה תכלית הכוונה הטובה שבהם", עכלה"ק והנפלא.

דבר פשוט וברור שדברים הנפלאים של אדמו"ר האמצעי זי"ע אינם מדברים רק על פרט קטן שבהאי סוגיה שהם בחינת החלומות לבד אלא נמשך מענין לענין עד שהסתירה הנפלא בין שכל של היום וחלומות של הלילה מגלה אור חדש על עיקר נקודת הסוגיה שהוא התייחסות בין האמת שהקב"ה הוא אחדות מוחלטת בלי יציאה כלל, ובין בחינת השקר של סדר ההשתלשלות. והעיקר היכולת הנפלא של אדמו"ר האמצעי הוא לגלה איך לא רק ששני הצדדים ביחד באופן פלאי. וז"ל של אדמו"ר האמצעי **בהמשך**, "כידוע דעצמות אא"ס ממש לפני הצמצום הראשון שנקרא מקום פנוי וחלל ריקן כו', היה פשוט בתכלית הפשיטות ומובדל בערך לגמרי מהיות גם בבחינת מקור למקור לכל ההשתלשלות דאבי"ע. ואף גם כי כל האור והשפע הנמשך להיות מקור להשתלשלות דעשר ספירות אורות וכלים, אינו בא רק על ידי בחינת אותיות דעצמות המאציל ששרשם באותיות דטהירו עילאה דגליף גליפו כו', עם כל זה הרי מהות ועצמות המאציל הוא מרומם ומובדל למעלה מעלה גם מבחינת אותיות, כי בחינת אותיות אינו רק בחינת גילוי ההעלם מהעצמות בבחי' פרט כמו אותיות גילוי הרצון והאותיות גילוי השכל כו' דכלא

ממש חשיב כו' ודי למבין. אך הנה עם כל זה אנו רואים שיש בחינת ירידה והמשכה והתלבשות מעצמות א"ס ב"ה בהשתלשלות העולמות בבחינת כללות על כל פנים, על דרך שהוא נתפס ומלוּבש בזה ממש וכו' שכל זה הוא דבר והיפוכו ממש שאם מרומם ומובדל הוא שראש וסוף שוין שם, איך יצמצם את עצמו בכל פרט ופרט בכל נברא, דאם נסקרים הכל בסקירה אחת, הרי אין תופסים מקום כלל וכלל, ואם כן, איך הוא משגיח בכל פרטי פרטי, הרי כל אחד ואחד תופס מקום אצלו יתברך, והיה נתפס בה על כל פנים, אז לא היה יכול להיות שיכול להיות השגחה פרטית שיתפס מחשבה בכל פרט ופרט, שזהו דבר והיפוכו, עכל"ה.

נמצא שאחר שאדמו"ר האמצעי זי"ע דיבר על הסתירה בין האמת הרגיל לבין היכולת לגלה את האמת לאמיתו מתוך בחינת השקר של החלום, מיד הוא מקשר הסוגיה לעוד סתירה כזה שהוא הסתירה בין האמת הקודמת של אא"ס ב"ה שהיה מלא את הכל בלי שום יכולת של השתלשלות העולמות, ומצד אחר רואים שאע"פ שלפי האא"ס ב"ה בבחינת עצמותו כביכול אינו נותן אפשריות להמשך הגילויים למטה, מכל מקום פשוט וברור שכל פרט ופרט שבמציאות אחרי הצמצום והחלל הפנוי הם מקושרים בתכלית הקשר לאא"ס ב"ה. נמצא שלפי האמת הקודמת יש רק אא"ס שהוא שולל כל מציאות של המשכה, ומכל מקום לפי בחינת השקר יש התגלות נפלא של כל הפרטים המתגלים בעולמות בבחינת יציאה מן האחדות המוחלטת. אבל כמו היחס בין האמת של היום ובין החלום של הלילה, ככה ממש יכולים לשלב ולישב הענינים כי שני הדרגות הקודמים שהם האמת דאצילות, וכן בחינת השקר של ב"ע, שניהם מתקשרין דא בדא על ידי הסוד של כתר שהוא יחוד תרין הפכיים בנושא אחד, בבחינת א"ק שעולה לעומק רום, וגם יורד לעומק תחת בבת אחת. וז"ל של אדמו"ר האמצעי זי"ע, "אך העניין שניהם אמת, והא בהא תליא דווקא דהיא הנותנת וכו' כמו באדם התחתן כשמרגיש את עצמו בכלל, אי אפשר שירגיש בפרט, אף על פי שהפרט יצא מן הכלל, ואם באה מחשבה בפרט באבר אחד, לא יהיה אז הרגשה בכללית, שאי אפשר להיות מחשבה כללית ופרטית כאחד ממש, אבל באמת הרי אמר דלית מחשבה תפיס ביה אפילו מחשבה הכללים שאינו נתפס בה כלל משום דכלא חשיבי ממש לגבי עצמות אא"ס שנבגל בערך גם מבחינת אותיות כנ"ל, אם כן יכול להיות דבר והיפוכו דוקא וכו' שניהם שוין לפני העצמות מאחר שהוא מובדל ומשולל גם מכל בחינת מקור למקור להשתלשלות בכלל ובפרט וכו' וגם זה אמת ואין זה דבר והיפוכו כלל וכלל מטעם הנ"ל להיות הוא יתברך מובדל ומרומם לבדו מכל ההשתלשלות כו' על כן

יכול להיות דבר והיפוכו שיהיה נתפס בכל עלמין בכלל וגם בפרט דוקא, ולית מחשבה תפיסא ביה כלל, וזה שכתוב "כי לא מחשבות מחשבותיכם כו" פירוש כי לא כמחשבת האדם שנתפס בה בכלל ובפרט ולא יכול לפשוט את עצמו. לכך אי אפשר להיות בכלל ובפרט כאחד **ולהיות נתפס ואינו נתפס כלל** וכו' אבל מחשבותי אינו מחשבותיכם שאינו נתפס כלל במחשבה הכללית והפרטית, ושניהם שוין. ועל כן יכול להיות נתפס ואינו נתפס כאחד ממש, ולא כמו שאדם פושט ולובש וחוזר ופושט, שבשעה שלובש הלבוש נתפס בו, אלא לא נתפס כלל גם בהיותו מלובש במחשבה, גם במחשבה הפרטית בהשגחה האלקית על כל וכו' ושניהם אמת", עכ"ל.

נמצא שבאמת הסתירה המופלא בין עצמותו יתברך כביכול שהוא משולל בתכלית השלילה משום מושג של התגלות והמשכה למטה, וכן כל סדר ההשתלשלות בין בכלל ובין בפרט שהוא בהכרח מקושר בהחלט לשורש הכל, אינו כל כך סתירה כי שניהם אינם נחשבים ככלום כלפי השורש העליון מעל הכל שכולל שניהם בבת אחת. הוא ממש כמו שביארנו כבר שבערך האמת האמיתי שהוא האור שאינו יורד לתחום המציאות, גם האמת הקודמת של כלליות הכל, וגם בחינת השקר של פרטיות הכל, שניהם מקושרים ביחד בסוגיה של אפשרי המציאות, ואיך שבאמת שניהם אינם נחשבים ככלום בערך עצמותו יתברך כביכול בבחינת א"ק. וכל זה נעשה דייקא על ידי יוסף הצדיק, כי דייקא כח היסוד יש לו יכולת לעלות אל על אל שורש הכל (עיי' הסכמת מו"ר שליט"א לספה"י יראו"ך אם שמ"ש לרש"א שליט"א) ששם יש התנוצצות של האמת לאמיתו, ולכן יוסף היה יכול להיות בשוה בין בעסק האצילות ובין בעסק דבי"ע. **וז"ל של אדמו"ר האמצעי**, "יובן גם כן ענין ובחינת יוסף צדיק עליון למעלה מעלה בעצמות א"ס ב"ה כמו שהיה יוסף למטה, שהיה טרוד גדול מאוד בטרדות עצומות בעומק ההשגחה פרטית בבית ובשדה וכן בעניני הנהגת המלוכה על כל יושבי הארץ, ועם כל זה לא היה לו מזה שום בלבול כלל לעוצם הדביקות שלו למעלה כנ"ל לפי שהיה יוסף בחי' מרכבה לעצמות אא"ס ב"ה דלית מחשבה תפיס ביה כלל אפילו מחשבה הכללית שאינו תופס מקום כלל וכו' ועם כל זה היה יכול להשגיח למטה בפרטי פרטיות ואין זה ב' הפכיים כלל מטעם הנגזר לעיל וכו' על כן לא היה צריך להפשיט את עצמו מטרדות העולם לבא בבחינת ביטול העצמי לאין כי גם בהיותו מלובש בטרדות העולם, אינו נתפס בהם כלל כנ"ל בפ"י לא מחשבותי וכו' אבל יוסף היה שורשו במקור הכללי שלמעלה מאצילות ובריאה כנ"ל ובזה יתכון מעלתו גם על האבות

שהיו מרכבה באצילות ממש, ועם כל זה היו רועי צאן ולא רצו בטרדת העולם וכו' שבשורש יוסף שהיה מבחינת מלך הח' שלמעלה מבחינת התהו והתיקון שבכחו יכול לתקן צירופים זרים דתוהו להביאם למעלה מעלה מבחינת שורש התהו ולעשות בהם שורש ומקור לבחינת התיקון, דהיינו איך שיהיה אופן וסדר הצירופים בחיבור וקשר דכל ההפכים שיבא כאחד על מקומו כו' שזהו ענין פתרון החלומות שכאשר פתר בפה אופן הצירופים כן היה התיקון בחלומות דתוהו שנמצא ממנו מקור לבחינת התיקון דאצילות וכו' ובזה היה יתרון מעלתו הרבה גם מן האבות, ונקרא פות"ר ותופ"ר וכו'", עכלה"ק.

הכח הנפלא של יוסף הצדיק לירד לתוך בחינת השקר של החלומות ולעלות אל על אחר כך לגלה האמת לאמיתו של פתרון חלומות, היה מוסתר מבני אדם שלא יכולים להבין איך שייך לכלול בחינת השקר של החלום לתוך האמת של המציאות משום שהם עדיין אחזו על אמת השטחי של בחינת אצילות ששם אין שום יכולת להבין האור מופלא של אמת לאמיתו, ולכן חשבו שיוסף נפל לקליפת השקר על ידי חלומותיו, כי הם לא ידעו שכל כח של יוסף נובע מיעקב בבחינת "אלה תולדות יעקב יוסף", שהוא הסוד של תתן אמת ליעקב, הנותן אפשרויות של השגת האמת לאמיתו דייקא על ידי בחינת השקר. וז"ל של **אדמו"ר האמצעי** בהאי ענין, "והם (השבטים) קראוהו בעל החלומות שהיו סבורים שהוא בחינת ירידה ונפילה דניצוצות דתוהו שהתלבשו בחלומות, והם היו מבחינת התיקון דבריאה על כל פנים, על כן שנאו אותו מאוד והיה אצלם הפחתת הערך לקרותו בעל החלומות שלמטה בנפילה שנקר' לבוש שק שעל זה אמר "חלומות שווא ידברו" שהן שווא דקליפת נוגה וכזב ושקר שרשו, וטעו מאד בזה כי באמת היה בעל החלומות של מעלה מבחינת המקור לתיקון לחלומות דאורות דתוהו עצמו שהוא מלך חי וכו' אבל בחלומות שחלם בעצמו בהיותו למעלה במקורו ושרשו בשם מ"ה החדש שלפני התוהו והתיקון, שם יכול להיות כל ההפכים יחדיו ישכנו בלי צורך לפתרון לברר בחינת בירור והבדלה כלל, כי כולו אמת גם בדמיון החלום (וכמו בחלום אדבר במראה הנבואה שכולו אמת) וכו' וראיה לזה ממ"ש אלה תולדות יעקב יוסף, ולכאורה עיקר תולדות יעקב היה השבטים, אלא זהו מצד השורש של כח ועוז לתולדות יעקב בע' נפש שלו ב"ב שבטים בדור אחר דור עד ימות המשיח ועולם הבא, הכל על ידי יוסף שהוא שורש ומקור ראשון לבחינת תיקון, שלזה נקרא בין פורת שמפליא להרבות ולהפרות בריבוי התחלקות דתיקון מפני שהיה פותר ותופר

בתיקון דתוהו, דהכל א' דפורת ותופר ופותר וכו'. כי שורש יוסף היה במדריגה גבוהה מאד נעלה הרבה מיעקב כנ"ל שהיה במקור דבחינת תיקון דיעקב, על כן אמר שיוסף השפיל את עצמו ממקומו העליון להיות מתגלה ליעקב וכו', **עכלה"ק של אדמו"ר האמצעי**.

נמצא מפורש ששורשו של יוסף הוא למעלה מן השבטים, ואפילו למעלה מיעקב, כי אצל השבטים הם עדיין אחוזים בדרגה של אמת תחתון בבחינת אצילות בלי שום אפשרות להבין הסוד של אמת האמיתי שמתגלה דווקא בדרך בחינת השקר שהוא דרך החלומות. ואפילו מיעקב, כי אע"פ שיעקב גילה הענין של ערכי האמת שהוא הפתיחה של התגלות האמת לאמיתו, מכל מקום הכל היה בשורש, ואע"פ שהוצרך יעקב להשתמש בבחינת שקר כדי לקבל הברכות מיצחק, מכל מקום שזה היה רק לבוש האמת דיעקב. אבל אצל יוסף הצדיק רואים היכולת לירד מטה מטה, למטה מן השקר הסתם שהוא משקר את המציאות, ונכנס וירד ביתר שאת לתוך עמק החלומות ששם נראה כאילו הכל שקר, בחינת שקר שאין לו אפילו ניצוץ של האמת המציאותי שיכול לעמוד עליו, כי החלום הוא ענין אחר לגמרי, ודייקא יוסף ירד לתוך בור החלום יותר למטה מיעקב כי שורשו הוא יותר למעלה, לכן ירד לתוך עמקות השקר לגלה האור מופלא רום מעלה של אמת האמיתי.

והתכלית בכל זה הוא לא רק להראות איך שגם בחינת השקר נכלל בתוך האמת האמיתי, אלא גם נותן אפשריות חדשה איך להתמודד עם המציאות של התגלות בחינת השקר. כי כמו שביארנו כבר לגבי השדכנות של **מוהר"ן זי"ע** שראה גמירת השידוך אפילו שהוא לא נגמר, בדרך כלל האמת הוא דבר שלם שיש לו מקום ושייכות למציאות, והשקר הוא דבר מיותר שאין לו שום תועלת ותכלית, לכן כשמסתכלים על ריבוי המותרות ומותרים המותרות שבמציאות בכל רגע ורגע, אז נופלים לתוך בור העמוק של הרגשת השקר בלי הפתרון של אמת האמיתי. אבל דווקא צדיק אמיתי כמו יוסף יכול להיכנס לתוך כל המותרות וכל הפסולות שנראה כאילו הוא ריק לגמרי וגלה האור מופלר של נתינת חשיבות לכל המותרות, בסוד המשכת האור של התכלית, תועלתא דעלמא למטה למטה. גלה איך שכל נקודה ונקודה בלתי נפרד מן הקומה השלימה של אמת לאמיתו, והוא סוד של תוספת קישוט שמגדיל את האור האמיתי של אמת לאמיתו, שמגלה איך מה שאינו מוגמר, איך מה שאין לו שום תועלת, הוא באמת מקושר בתכלית להאור

א"ס המלא את הכל. וז"ל הנפלא של אדמו"ר האמצעי זי"ע, "פירוש דברים יגיעים הם אותן הדברים שלא יוכל איש לבררם ולהעלותם למעלה כלל, כי הן דברים של הבל ומותרות שאין בהם ממש כלל להוסיף דברים יגיעים, שיגיעים לריק והבל מצד ריבוי הפסולת שבהן בוטלה ממש. כי הנה באמת אנו רואים כמה דברים הן מחשבות או דיבורים או מעשים וענינים רבים ושונים שהמה יוצאים בעולם לבטלה ממש, שלא יגיע מהם שום ברור והעלאת הטוב כלל, אפילו בצדיקים שכל מעשיהם ומחשבתם ודיבורם וכוונת לבם רק לה' לבדו, מכל מקום, נוכל במחשבה ודבור שלהם וגם מעשים וענינים שהן זרים לגמרי כמחשבות של שטות והבל שאינו בעולם ודיבורים של מה בכך כדברים הבטלים לגמרי וכן מעשים ויגיעים רב של הבל וריק הרבה יותר מן החלומות שהן צירופים שנלקחו מעין הרהורי לבו ביום שהיה בהן אור וחיות מעט מזער על כל פנים, אלא שנתבלבל הצירופים ואינן כסדרם וגם יש מהן ענינים כוזבים ביותר, עם כל זה, המחשבה והדבור של הבל הבא בדרך מותרות ופסולת לגמרי למטה גם כן מחלומות וכו' אבל יש עוד בחי' פסולת שנקרא מותרות דמותרות שאין בהם חיות כלל גם לא בחיצוניות דחיצוניות כמו שרקבון הגרעין בארץ והפסולת שבארץ עצמה, שאין מגיע ממנה תועלת כלל, כי המוץ והתבן ראוי למאכל בהמה על כל פנים וכו' מותרות שבמותרות שאין בהם חיות כלל, לא לטוב ולא לרע, רק שהן של הבל וריק שעולה במחשבה ודיבור שנקרא שוא ממש וכו' דבאמת יש להפליא בזה מאד מאין יצא מציאות מותרי השפע כזאת שהוא לריק ולבטלה לגמרי, הרי כל הברואים נבראו בדבר ה' כי אין לך דבר חוץ ממנו וכו' אבל מהיכן ימצא מציאות מותרות השפע כזו שאינן כלום רק לריק והבל ממש. ואמנם הנה עם כל זה גם בחינת מותרות כזו לא ילך לאיבוד לבטלה לעולם דודאי ירידה כזו גם היא לצורך העליה שיתעלו גם הם, כי לא ידח ממנו נדח גם בבחינת המותרות דמותרות מאחר שממקום גבוה באו. אבל דברים יגיעים שנופל בבחינת מותרות שלא יוכל איש לדבר, זהו מצד עומק השפע בבחינת רוממות שמופלא ומובדל מן ההשגה שלא יכול להביא בדיבור שלפי ערך התגברות השפע בבחינת הרוממות, דוקא יפול בחי' המותרות, אם כן הרי דברים יגיעים האמת שלא יכול איש להשיגם ולדבר בדיבור גם ביגיעה רבה, שלזה נקרא דברים יגיעים שלא תשבע העין דחכמה לראות ולא תמלא האוזן דבינה לשמוע ולקבל מזה דוקא כו' אמנם הנה על ידי יוסף דוקא הוא שיש עליה ותיקון גם למותרות כזו והוא מה שבחינת יוסף צדיק עליון עושה צירופים טובים גם מכל המעשים ומחשבות ודיבורים שהן דברים בטלים וריק לגמרי (יותר מן החלומות ששוא ידברו שיש בהן

אמת) כמו מערמה ושקר שהוא וכוזב ממש, אני חכמה שכנתי ערמה לבררה ולהעלותה לקדושה כיעקב שבירר ללבן הארמי וכו' וזה לא היה ביכולת רק ליוסף להיותו למעלה יתירה בשורשו למעלה מאד, והוא בחינת מקור התענוג העליון שהוא יוסף, שיוסף וירבה להיותו מקור כל התענוגים בא בתוספת וריבוי לאין שיעור, והוא מקור השעשועים שבחכמה הקדומה דתורה הקדושה וכו' על כן יש בכח להעלות גם הצירופים הזרים ביותר שנפלו לאיבוד, לעשות מהם צירופים עליונים דקדושה למעלה עד שיברר הכל, גם כל תענוג זר של הבל כשחוק וליצנות כמו שכתוב "אז ימלא שחוק פינו", וכל דברי בלע ומרמה דקליפת נוגה ושוא ושקר כאפיקורסים וכי האי גונא, שנקרא אין ואפס ממש וכו' ואעפ"כ לא ידח ממנו נדח וכו' שהכל יתעלה על ידי יוסף דיקא, ובזאת יתרון מעלתו גם על החכמה דתורה שמברר גם החיצוניות, אבל להיות יוסף בשורש ובמקור דחכמה דתיקון והוא בשעשועים העצמיים דא"ס בבחינת אין האמיתי, יכול לתקן ולהעלות גם הדברים יגיעים דבטלה וריק לגמרי שנקרא אין ואפס ממש לפי שכל הגבוה יותר יכול להשפיל את עצמו למטה יותר וגו', עכלה"ק.

הדברים ממש נפלאים כי **אדמו"ר האמצעי זי"ע** מסביר בטוב טעם ודעת איך דייקא ליוסף הצדיק יש הכוח הנפלא של העלות כל המותרות שהם בבחינת שקר ושוא ממש, כי דוקא יוסף מושרש למעלה למעלה אפילו מעל חכמת התורה שהוא בבחינת אמת הסתמי של אצילות, כי באמת יוסף הוא מושרש למעלה בעולם השעשועים דייקא כמו שמסביר אדה"א זי"ע, ודייקא על ידי הכח הזה יכול להפך את כל בחינת המותרות דמותרות בבחינת שקר לאור מופלא רום מעלה של אמת האמיתי כשנתגלה איך אפילו הדברים הריקים והבטלים ביותר, כולם נכללו בסוד האחדות הפשוט של האמת האמיתי. וזהו ממש עיקר נקודת העבודה של השדכ"ן, היכולת לירד למטה מתוך האמת הקודמת לתוך בחינת השקר שכנראה עומד בהתנגדות כנגד האמת, ודייקא משם לעלות עוד פעם לכתר עליון ששם מתגלה איך הכל, מכל, כל נכלל בתוך האמת האמיתי שזהו באמת כל עבודת הצדיקים האמיתיים, יחידי הדורות, להיות השדכ"ן לכלל ישראל שיכולים לירד למטה מטה לתוך כל השקר והמותרות של עולמות בי"ע כדי שיכולים לגלה דייקא שם, אור מופלא רום מעלה של אמת האמיתי דרגת הכתר שכולל גם היחוד וגם הפירוד ביחד לגלות השעשועים של אני ואין בבת אחת, בבחינת נצח ישראל לא ישקר, כי אפילו בחינת השקר עצמו לא יכול לבטל את האמת האמיתי של אין עוד מלבדו.

וזהו סיום דברים הנפלאים של אדמו"ר האמצעי זי"ע בהאי סוגיה, "ובזה יובן מה שמספרים בשבחי הבעש"ט ז"ל שהתפלל כמה תפילות והתענה כמה תעניות שיכול להשיב לשואלו דבר בעת עליית נשמתו בערב שבת בין השמשות בקבלת שבת דווקא, ולא שהיה כונתו שיהיה יכול להשיב לשואלו דווקא, אלא העניין הוא דבשעת קבלת שבת אז עליות כל העולמות עד רום המעלות והיה נשמתו עולה במעלה ומדריגה גבוה מאוד (כמו בחי' יוסף ומשיח, בחינת צדיק עליון שבכל דור ודור כידוע) ולא היה יכול להשפיל את עצמו למטה כלל להשיב לשואלו וכי האי גוונא, שזהו ענין התיקון ובירור בדברים בטלים לגמרי שנשאר למטה דווקא בעת עליית הפנימיות וכו' ולזה התפלל כמה תפילות שיכול לירד למטה דווקא בעת עליית נשמתו הגבה למעלה לפני קבלת שבת, שיכול לתקן גם מה שנשאר למטה בבחי' מותרות דריק ובטלה כמדריגת יוסף הנ"ל, שיש בכוחו להשפיל את עצמו כל כן למטה בצירופי הדברים בטלים וריקים לבררם גם כן, כי כל הגבוה יותר וכו', וזהו שהיה יכול להשיב לשואלו דבר בדברים בטלים אחר שעשה כמה יחודים בתפילה ותענית, על דרך זה שלא היה בכוחו תחלה לירד למטה כל כך לפי שלא היה ברוממות המדריגה כל כך ודי למבין", עכ"ל.

דברי ר' צדוק הכהן בענין עלמא דשיקרא ואמת לאמיתא

באמת, אי אפשר להיכנס לתוך הסוגיה של 'עלמא דשיקרא' בלי התורה של הגאון הצדיק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע, שדרש דרש בעמקות הנקודות הדקים האלו כדי לתת אזנים לתורה לאלו שמבקשים תורה מפיהו בסוד שפתי כהן ישמרו דעת שהוא סוד השידוך. ואע"פ שהמקורות האלו מדברים בסוגיות שונות בתחום התורה, מכל מקום אביא הדברים המאירים את הסוגיה שלנו לגבי המציאות של עלמא דשיקרא והתגלות האמת לאמיתא. קודם כל רואים אצל הכהן זי"ע איך שביאר באופן ברור שהמושג של 'עלמא דשיקרא' אינו מדברת באופן שלילי לגמרי, אלא מורה על המהות של המציאות, דהיינו העולם איננו עולם של אמת שאז מבטלים אותו על ידי התגלות בחינת השקר, אלא האמת של העולם הוא הגילוי של בחינת השקר, ואז מתהפך השקר משלילת המציאות למציאות השלילה. ועכשיו אפשר להכיל אותו בתוך היחוד האמיתי, וז"ל (רסיסי לילה, מז:ח) "אות ק' וכו' שהוא מתאווך דשיקרא, כמו שאמרו בזהר דאות ש' הוא יסודא דקשות בקדמיתא וק' הוא התחלת אתון דשיקרא. ולכן שמח שבו מת משה נותן התורה

דכתוב בה אמת, וחשב דהוא היפך האמת. ולא ידע דבו נולד גם כן, כי באמת אמת מארץ תצמח, ומעלמא דשיקרא דייקא משם צמיחת האמת, ולשם ניתנה תורה דייקא כי בריאת עלמא דשיקרא היתה לכוונה שיעמדו בו על האמת, נמצא הוא הכנה וצמיחת לאמת", עכ"ל.

אצל ר' צדוק זי"ע לא זו בלבד שעלמא דשיקרא מתהפך להיות המקום שבה מתגלה האור מופלא של אמת לאמיתו, אלא גם הדמיונות של עלמא דשיקרא הם נכללים בתוך האחדות כי משום שיודעים שלעתיד אז יתגלה למפרע איך שאפילו בחינת השקר היה נכלל בתוך האמת האמיתי, אז אפשר להשיג בחינה זו עכשו במקצת בבחינת 'עולמך תראה בחיך', וז"ל של הכהן ז"ל (רסיסי לילה, נח:א) "ולא כמו שהענין באמת לאמיתו כגורלות בני ישראל שהם מהשי"ת, הם מורים האמת הקיים לעד, כחלוקת הארץ בגורך שהוא חלקו ונחלתו לעולמי עד וכו' אבל באמת לאמיתו נהפוך הוא, כי האי עלמא שהוא עולם הדמיון, כמו שנאמר 'בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים', נקרא עלמא דשיקרא, שהוא היפוך האמת, וכל שליטת השרים וענייניהם הוא רק בהאי עלמא, המראה הכל דמיון היפך האמת וכן כל הוראותיהם. כי כל השגתם הוא כפי הדמיון, והרי בדמיון פעל המן גזירה רעה. וידוע שהם זה לעומת זה, הקליפה והחיצוניות מתלבשת את הפנימיות והקדושה אבר כנגד אבר, ובכל ענין דמיון האמת דבני ישראל בגוים הוא גם כן דוגמתם רק שהוא ההיפוך. ועל כן כפי האמת היה גם כן אותו עניין דהרוג ואבד, ובין יהודים וגוים, אלא שהיה נהפוך מהוראת הדמיון, ולכן המשכילים יבינו האמת מתוך הדמיון, וזה טעם פור הוא הגורל, כי פור הפרסי ושל אומות העולם נפילתו הוא כפי הדמיון, ומברר רק איך הדבר מצד הדמיון של שעה. מכל מקום הוא עצמו הגורל מלשון הקודש, שהוא המודיע האמת לאמיתו. והמון בני ישראל אם אינם נביאים, בני נביאים הם, קראו לימים על שם הפור, והוראתו הדמיון, כי זה קדושת ימי הפורים, לברר האמת הגנוז ונעלם תול הדמיון, עד שהדמיון שב להיות כלי להאמת שבתוכו ונטפל אליו, וכו' ונמצא הדמיון הוא הגורם הישועה ביתר שאת ועל כן הוכרח להיות הדמיון גם כן לצורך ישועה, ועל כן חייב לבסומי, כי השיכור הוא מלא דמיון, ואין לו מחשבת אמת כלל, אבל אצל בני ישראל גם הדמיון הוא אמת", עכלה"ק.

לתוך הדברים הנפלאים האלו הקשורים לאור הפורים כמו שמסביר לעיל לגבי מעשה ממלך עניו ותיקון ו' של ר"ב חס"ד שהוא כנגד מרדכי הצדיק, מוסיף

רב צדוק זי"ע עוד רובד בעמקות הדברים שהוא מסביר איך השתמשות בדמיון שהוא בחינת שקר מגלה האור המופלא של אמת לאמיתו, וז"ל (שם אות ג') "ועל כן המגילה מתחלת באות ו' ומסיימת באות ו', שהוא אות אמת כידוע מהזוהר, והוא מדת האמת ליעקב שכולו זרע אמת, דזהו מדת האמת כאשר כולו רך, מבריש מקצה אל הקצה ואין בו דבר מלבר, כי שפת אמת תכון לעד. וכאשר נהפך הדמיון להיות גם כן אמת, זהו שלימות אות אמת, שהוא הבריש התיכון המבריש מקצה אל קצה וכו' וכל עסק אברהם אבינו ע"ה ובנין אומה הישראלית הוא לצאת מהדמיון, שהם כל הבלי עולם הזה שתחת השמש, דהכל הבל ודמיון ורק עד ארגיעה. ושורש ישראל הוא לבקש שפת אמת אשר תכון לעד, ודבר זה נעלם בעולם הזה, שכך היתה ברייתו של עולם ברישא והדר נהורא, שאין האור נגלה מיד, רק מתוך החושך וההעלם נגלה האור למבקשיו, והם בני ישראל", עכ"ל.

אחר שר' צדוק זי"ע מסביר שכל הכוח של כנסת ישראל הוא היכולת לירד לתוך דמיון ובחינת שקר כדי להגיע למצב של אמת האמיתי שאינו מתגלה אלא מתוך ובתוך עלמא דשיקרא עצמו, נכנס יותר עמוק להסביר הנקודה השורשית שהוא השקר הגמור של עמלק, ואיך באמת אפשר שיהיה מציאות כזה של שקר שאין בה שום נקודה של אמת כביכול, ועל ידי השאלה הזה יתעורר ר' צדוק לגלות נקודה שורשית מאד לגבי המציאות שאינו במציאות של עמלק והוא מקושר לחילוק שכבר עשינו בין אמת שקרי ובין שקר אמיתי שהוא ההבנה הנכונה הנצרך כדי שלא יגיע ח"ו לטעות לגבי המציאות של שקר בבחינת עולמות בי"ע, וז"ל של הכהן זי"ע, "והתפשטות כוחות הדמיון אפשר להכניסם לקדושה, כי כל כח פרטי בפני עצמו הוא כח מכוחות הנפש הבהמית, והיהודי שמוסר כל נפשו להשי"ת משתמש באותן הכוחות בקדושה וברצון השי"ת וגו' אבל שורש הדמיון, שהוא התדמות הדמיון לאמת, שהוא שורש עמלק, זה אין לו תקנה אלא למחותו, ובה נעשה אצל בני ישראל גם הדמיון אמת, והוא על ידי שנהפוך הוא, כידוע דיש שני מיני מיתוק ליצר, לאכפייא ולאהפכא, ולהפכא ביינו שישנו במציאות עדיין, אלא שאינו שמוע לו לעשות איסור, וכופהו להיות נמשך לעצת התורה והיצר טוב. וזהו כח היצר שישאר גם לעתיד, רק דנקרא לבן, דאת לבן כמו שאמרו במדרש וכו' ועמלק שהוא ראשית הגוים הוא שורש השנאה לכח הזה, כי שורש הדמיון שהוא הדמיון שהדמיון אמת, מדמה שזה אמת שהארץ נתן לבני אדם להיות כוחות נפרדים מהשי"ת, וזהו שאין השם שלם דהיינו יחוד עולמות עליונים ותחתונים, כי

כל חפץ עמלק להפריד הארץ ומלואה וכוחות הנבראים כולם מהבורא. ועל כן חשב לאבד היהודים, שהם המורידים שכנה בתחתונים, ומחברים הבורא עם הנבראים ומיחדים הכל, והוא שונא יחוד זה של ביטול הנפש הבהמית גם כן במקורה, להיות יחוד גמור גם משנברא העולם כעד שלא נברא העולם. דבזה אין מקום להתפשטותו והתפארותו בכבוד עושרו ורוב בניו ואשר גדלו המלך וכו' כי כל שפע שלהם הוא רק מצד הדמיון, ושפע דהאי עלמא דשיקרא שהוא רק עד ארגיעה. והוא חשב שזה אמת, ובעת תכלית תקפו וגדולתו, שחשב לתלות מרדכי וכו' ונתגלה לו תכלית שפלותו וסופו לתלות על ידי זה וכו' וראה כי כל כבודו דמיון, ומחשבתו שהדמיון שלו אמת זה שקר גמור, כי האמת שאין עוד מלבדו ואתה מחיה את כולם, שאין חיות לשום נברא ודבר שבעולם אלא חיותו יתברך", עכלה"ק.

וכאן אביא מקור נאמן מרב צדוק שמגלה אור מופלא בכל הסוגיה והוא הסוד הנורא של "מציאות שאינו מציאות" שהוא דק מן הדק שמבאר בטוב טעם ודעת בבחינת של שקרת עמלק, שגם מגלה על כח האמת אצל כנסת ישראל בבחינת זה לעומת זה, כי היחוד מתגלה דייקא מצד ההיפוך כנודע, וז"ל הכהן ז"ל (רסיסי לילה, אות לב), "מה שאין כן בעמלק שאין מקבלין גרים, אך מכל מקום אמרו (גיטין נז:) מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק, נראה דהגם דמצוה להרגו ואפילו יאמר שרוצה להתגיייר מכל מקום אם נתגיייר וקבלוהו דין ישראל עליו. והיינו כי כשירצו לקלוט ממנו הני"ק לא יוכלו כי הני"ק שבו המחייהו היינו כח השם יתברך ורצונו שרצה שיהיה דבר שאין בו דעת אמת ועל ידה יתברר שהדיעות ומדות הרעות אינן דעת כלל. ונמצא רצה שיהיה דבר רע ודבר זה אינו אמת כי אין רצון השם יתברך ברע כלל. רק לעין בעולם הזה לפי הדמיון נראה שהיה רצון השם יתברך כך אבל על האמת אין לו מציאות כלל. אבל מכל מקום הלא הדמיון גם כן מהשם יתברך וזה כל זמן שעמלק בעולם אין השם שלם כי שם הוי"ה הוא מדת אמת ליעקב אבל כשעמלק בעולם נראה שיש דמיון שאינו אמת והוא גם כן מהשם יתברך וזה ודאי אי אפשר ולכך שתי אותיות אחרונות שהם מזרות על עולם הזה אין נשלמות כי הרי בעולם הזה בדמיון נראה דמיון שאינו אמת והוא גם כן נברא מהשם יתברך. ובאמת אי אפשר להבין זה כלל בעולם הזה איך אפשר זה שיהיה מציאות שאינו מציאות כלל. וזהו גם כן אין הכסא שלם הכסא הוא עולם הבריאה כמו מושב אדם הוא על כסא והוא מקום מקבל לאדם, וכך ישיבת השם יתברך על הנבראים שבהם הוא הכרתו יתברך דבעצמותו הוא בלתי בעל תכלית ואין שייך

לו מקום ומושב רק מצד הנבראים המשיגים כבודו יתברך שהשגתם הוא בגבול ולכך נקרא כסא ואין הבריאה שבשלימות על ידי עמלק. כי שלימות הבריאה כאשר הוא כרצון השם יתברך וגם כל מיני רע מאחר שיש בהם איזה נקודה מרצון השם יתברך לענין זה הרי זה כרצון השם יתברך. לקיומו רק למחותו ואם כן כל זמן שקיים הרי אין הבריאה שלימה עדיין והיינו דהא' שהוא עומק ראשית נעלם דאין נגלה אלא ההתפשטות ולא עומק ראשית דבריאה שממנו נמשך ראשית גוים. כי התחלת מחשבת הבריאה שיהיו דברים נראים כנפרדים מאמיתות השם יתברך ומכל מקום מכירים יחודו ומצד רצון השם יתברך שיכירו יחודו ממילא מובן שאפשר גם כן להיפך רק שרצון השם יתברך שיהיה כן. וזה האפשרות להיפך שהוא דבר המובן ממילא מצד רצון זה מזה נמשך הראשית דגוים. ועל זה אמרו (חולין קלט:): המן מן התורה מנין המן העץ וגו' שמצד הציווי של השם יתברך שלא יאכל מזה נמשך שורש המן. דמזה שצריך לצוות למדנו דיש אפשרות גם כן לעשות בהיפך וזה כח אפשרות הוא שורש עמלק והוא דבר הנמשך מעצמו. וכמו דבר שאין מתכוון ומתעסק דעצם הכונה לא היה לזה רק מכל מקום נמשך כח זה מרצונו יתברך. ולכך קליטתו לקדושה הוא גם כן שלא במתכוון ואין מקבלין גרים מהם רק כשמתגיירים מעצמן ושלא במתכוון. כי עיקר בנין הני"ק שבהם הוא לא דעת. וכן על ידי שכרות עד דלא ידעי כי לברר דבר זה שגם הכח זה שבלא דעת היינו האפשרות למציאות הרע הוא גם כן מרצון השם יתברך דבר זה אי אפשר כלל לברר על ידי הדעת וההבנה הברורה בעולם הזה שאי אפשר להבין כלל איך יהיה שני הפכים בנושא אחד והוא ממש כעין קושית ידיעה ובחירה שאי אפשר לשכל להבין כלל תירוצו מוסבר בלב על זה רק תכלית הידיעה בזה הוא שלא נדע וכדברי רמב"ם.

כל זה הוא לגבי השקר של עמלק שבאמת אינו אמיתי בשורשו כמו שיסביר ר' צדוק זי"ע, כי הדמיון שלהם אינו אמת אלא שקר גמור שאין לה שום יציבות בכלל, כשמגלים איך הדמיון של עמלק שתפסו כמו אמת שהוא שקר גמור, אז באותו עת בבחינת זה לעומת זה, נתגלה האור מופלא רום מעלה של דמיון הישראלי שנתהפך להיות חלק בלתי נפרד מן היחוד, וז"ל של הכהן זי"ע (שם, אות יד-טז) "אז כמו דלעתיד בשוב ה' וכו' היינו כחולמים, יהיו כל ענייני עולם הזה כחלום ודמיון בעלמא, כך ראו אז שכל הגזירה והפחד שהיו על היהודים מקודם, היה רק חלום ודמיון. אלא שדמיון זה הועיל להשיב לבבות בני ישראל לאביהם שבשמים וכו' של קשיותו אינו אלא דמיון כוזב בעלמא כמו שהיה בהמן, מאחר שבאמת אין

רצון השי"ת כלל לזה. ונמצא שהדמיון גרם לביטול הדמיון והתגלות האמת, ועל ידי זה שב הדמיון להיות אמת, לא שהדמיון עצמו אמת כמות שהוא דזה שקר, רק שמצד ההתהפכות נעשה ממנו הכנה לטוב, אשר ישלטו היהודים וכו' והוא על ידי שיתגלה להם על ידי זה האמת, וישלטו על הדמיון המעלים האמת וכו' וזהו הפור שהוא הוראת הדמיון דהיינו המקור של הדמיון והראשית שלו טרם שנתגלה לפועל שזהו שורש עמלק הראשית דגוים שהם כללות עולם הזה הדמיוני. והוא המזל של רוממות אומות העולם נגד ישראל כפי הדמיון. נהפך לפורינו להיות אדרבא אז רוממות קרן ישראל נגד אומות העולם, כי נמחה זרעו של עמלק, ונעשה מהיש אין, והאין הוא המזל לישראל", עכלה"ק.

על פי דברים הנפלאים של רב צדוק זי"ע רואים איך שדייקא על ידי הפגישה עם השקר הגמור של עמלק שהוא השווי בין הדמיון המטועה ובין מה שהם קוראים אמת, דייקא אז מתגלה הכח ההפכי שהוא ההכרה שבתוך והדמיון ובחינת השקר של כלל ישראל, יש התגלות נוספת של האמת לאמיתו בסוד התגלות היחוד דייקא על ידי היפוכו, והוא ענין ירידת האור מן האמת דאצילות לתוך בחינת השקר של בי"ע כדי לגלה האור מופלא רום מעלה של אמת לאמיתו. וז"ל של הכהן זי"ע (דברי סופרים, אות כח) "בירור כל מדה הוא בהיפוך, כי אין לך שום מידה שאין בה צד שראוי להשתמש להיפוך, והמדות הם חלוקים בנפשות מתולדתן, וכו' וכן בירור התמימות דיעקב אבינו ע"ה הוא על ידי הרמאות שנהג עם לבן, כי תם נקרא מי שאינו יודע לרמות כדפירוש רש"י, אבל תמימות יעקב לא היתה מפני שאינו יודע בתולדתו, רק לפי שרצון השי"ת כך, ובמקום שרצון ה' שיתנהג ברמאות היה מרמה, וגם זה בתמימות, דזהו עיקר התמימות להיות נמשך רק אחר רצון השי"ת כצאן אחר הרועה. ומדת האמת ליעקב, שהוא שורש מדת האמת שהושלך ארצה בעולם הזה דכולו שקרים, נתברר בשעה שאמר ליצחק "אנכי עשו וכו'", דזה נראה כדובר שקרים ח"ו דלא יכון נגד עיניו, והוא דייקא אז קיבל הברכות דויתן לך אלקים, שדרשו רז"ל "יתן לך אלוקותו", היינו שיהיה השי"ת נוכח עיניו להכיר מכל דבר שהוא המנהיג ובעל הכחות, דזהו פירוש אלוקותו, שיתן בכל דבר שיתן לו. וזהו רק מצד בירור מדת האמת שלו שהוא חותמו של הקב"ה, ועל ידי זה צורתו חקוקה בכסא הכבוד, ועיניו יתברך רק עליו, היפוך דובר שקרים שלא יכול לעמוד וכו' כי אז נתברר שכולו אמת, אפילו מה שנראה כעין שקר למראית העין בעולם הזה הוא אמת גמור, כי הוא בכור באמת ליצירה ועל ידי קנין מעשו.

ובהתלבשותו בלבוש עשוי, כל פעולות יעקב אבינו ע"ה שהיה הכל באמת לאמיתו, היה זה התלבשות גמור בלבוש השייך לעשו, רק שאצל עשו הוא החמודות שאותן היה לובש כשמשמש את אביו לרמאות בפשיטת טפליים כחזיר שיש לו סימן אחד נגלה וטהרה וכו' אותו הלבוש כשלבשו יעקב, על ידי זה הריח יצחק 'ריח בוגדיו' וכו' שמה שאצל יעקב נחשב זה לבגידה ופושעי ישראל, שזהו חונף וצביעות. ומצד מדת יעקב שהוא רק האמת לאמיתו, כשמראה רק הלבוש נחמד הוא בוגד וכו' ואפילו פושע ישראל מעלה זו, שהוא זרע אברהם, יצחק, ויעקב אינו אובד בחטאו ולא ניתק ממנו וכו' וזהו שלימות ברור האמת אשר הוא כולו אמת שאין בו שום דבר של שקר כי מטתו שלימה, וכיוצא בו בכל המידות כולם", עכ"ל.

ענין הזה של כח יעקב שהוא עמוד האמת לגלה את האמת לאמיתו דייקא מצד ההיפוך עד שכל הדמיונות הם נכללים בתוך האמת לאמיתו איננו רק המעלה של כנסת ישראל על עמלק שהוא ההיפוך, אלא הוא גם כן המעלה של נשמת ישראל על מלאכי השרת כמו שיתבאר באריכות אצל רבי נתן זי"ע לגבי האמת האמיתי, וכאן מסביר רב צדוק זי"ע איך דייקא על ידי השיכות לבחינת השקר, יש כח לגלות אור מופלא רום מעלה שהוא למעלה מן האמת הסתמי בבחינת אמת האמיתי, וז"ל (רסיסי לילה, אות מב:ד), "כמו שאמרו בני בכורי ישראל, שקריאת השם ישראל מורה על ניצוח המלאכים הוא מצד הזה, שהמלאכים הם קדושים ומובדלים מכל עניני עולם הזה, ולכך הם ערערו על בריאת האדם שהוא להיפוך. ואמרו ז"ל 'מה עשה? השליך אמת ארצה וכו' הוא מידת יעקב אבינו ע"ה, כי אין שייך אמת אלא כשיש שקר, כידוע חילוק רז"ל (ירושלמי הובא ברי"ף ורא"ש סוף פ"ג דשבועות ה"ח) בין שווא לשקר, הגם הנשבע על עץ שהוא עץ, אף על פי שאינו שקר נקרא שוא. ולכן רק בעולם הזה שהוא עלמא דשיקרא, שיש דמיון היפוך האמת שייך הפכת האמת. מה שאין כן במלאכים שאין שם שקר, האומר אמת הוא באומר על עץ שהוא עץ, שאין זה קרוי אמת כלל, ונמצא מצד שלימות מדת יעקב אבינו ע"ה היה ניצוח המלאכים. וכל שקר העולם הזה הוא מה שהוא נראה לעולם ההשתדלות שיש נבראים נפרדים המשתדלים לעבוד לבורא, שזה ענין חפירת הבארות דאברהם ויצחק וכו' אבל יעקב אבינו ע"ה לא חפר עוד באר רק גלל האבן מעל פי הבאר, שכבר היו המעיינות גלויים מהאבות וכו' ועדיין ישראל זה העלם, דאף דישראל מאמינים בני מאמינים ועוסקים בתורה ובמצוות, דאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון, מכל מקום אינו גילוי ללב בפועל, שזהו מידת האמת

שיהיה מבורר לו כן, לעניין כשיבוא לנסיון האמונה, עדיין יש לב האבן הסותם על פי הבאר וצריך לגללו, שכאשר הוא מבורר לעין איך אנכי וכו' ושכל פכל למענהו לקילוסו, ממילא מכיר שאין עוד מלבדו, ומתגלה קדושת השבת שמעין עולם הבא, שבא מנוחה, דאין השתדלות פועל כלום, מאחר שגם כל מעשהו והשתדלותו, הכל מהשי"ת. וזהו גלילת האבן מעל פי הבאר, שפי המעין הנובע הוא הגילוי הגמור לעין. וגלילה זו מורשה היא בידינו מיעקב אבינו ע"ה, שכל אחד מישראל מושרש בכחו מלידה מבטן כח גילוי זה של האמת לליבו", עכלה"ק והנפלא.

הכח הזה של ירידה לתוך בחינת השקר כדי שיגלה אחר כך האור מופלא של אמת האמיתי שמגלה איך אפילו הדמיונות ובחינת השקר של כלל ישראל נכללת בתוך היחוד הגמור הוא מושרש בכלל ישראל מצד יעקב שמידתו הוא 'אמת ליעקב' כמו שאבאר לעיל בדברי בעל התניא לגבי ערכי האמת, ולכן כמו שיעקב נכנס לעבודה הנפלאה הזו, כך גם יוסף הצדיק שהוא בחינת המשכה של יעקב זכה גם כן לגלה האמת האמיתי מתוך בחינת השקר של חלומות כמו שבאר לעיל בעז"ה לגבי דברי האדמו"ר האמצעי וחלומות יוסף, וז"ל של הכהן ז"ל כשהוא מגלה הכוח האמיתי של דמיונות של יוסף, וז"ל (מחשבות חרוץ, ג:י), "בענין חלומות יוסף וכו' היינו שחשבו שמצד חשקו להשתרר עליהם הוא הולך בדמיונות כאלו כל דיומא. אבל הוא היה זיו איקונין שלו דומה לשל אביו שהוא מדת אמת ליעקב, על ידי שהיה שקוע בתורה דכתיב ביה אמת, על כן גם ענין הדמיונות היו אמת, ולא כוזבים כלל ונתקיים בפועל ג"כ, ואף על פי שמכל מקום היה זה עדיין דמיון, וכן מחשבת השבטים לא היתה שקר, כי יש באמת גם כן מדריגות, וזה אף על פי שלא היה דמיון כוזב כמור שהרי נתקיים, מכל מקום לא היה אמת גמור גם כן, שיהיה קיים לעד כמדת שפת אמת אשר תכון לעד וכו' ומשפטי התורה הם אמת אבל יש אמת לאמיתו כמו שאמרו פרק קמא דסנהדרין, לאפוקי דין מרומה שנראה משפט אמת כפי התורה על פי טענות, אבל אינו לאמיתו. וכך זה היה אמת כפי עולם הזה, היינו כפי התגלות שהיה בעולם הזה וכו' וכן מה שהביא יוסף דבתם רעה, ודאי לא אמר שקר, רק שהוא השקיף רק בנגלות של מעשיהם והמתגלה בעולם הזה לאדם הרואה לעינים, אבל ה' יראה ללבב האמת לאמיתו שאין נגלה בעולם הזה, ועל כן איקונין של יוסף היה רק דומה דרך דמיון בעלמא ליעקב, שמצד דמיון עולם הזה היה גם זה אמת גמור, שהרי גם חלומותיו ודמיונותיו היו אמת, אבל מכל מקום

אינו ממש כחלומות יעקב אבינו ע"ה 'והנה ה' נצב עליו', וכל מה שהבטיחו בחלומו היה אמת לאמיתו קיים לעולמי עד", עכלה"ק.

רב צדוק מסביר החילוק בין החלומות של יוסף ויבן אלו של יעקב, כי אע"פ ששניהם מורים על היכולת להסתכל בתוך בחינת השקר של דמיון וחלום כדי לגלה האמת האמיתי, מכל מקום יעקב יכול לסבול השיטות האחרים ביתר שאת וביתר כח מבנו יוסף, כי 'תתן אמת ליעקב' מורה על ערכי האמת כשנגלה שיש שיטה אחרת האוחז על האמת הפרטי שלהם עד שיש סתירה בין אמת זו לאמת זו, ועל ידי הכוח של יעקב איש תם, יכול לשמור על נקודה הפרטי של אמת הפנימי בבחינת 'כל חד לפום שיעורא דיליה' ובאותו זמן יכול לשמור מקום לאמת של אחרים. אבל אצל יוסף עדיין היה סוג של שמירה וגבורה שלא יכול לסבול את האמת של אחרים כי לחם כל כך חזק נגד השקר עד שהוא ראה במעשיהם יציאה גמורה מן האמת ח"ו, אע"פ שלפי אמת האמיתי גם האמת של השבטים היו נכללים באמת האמיתי, ולכן יוסף לא יכול לסבול אותם או להעלה נקודת האמת שלהם כמו שרואים בדברי המי שילוח לגבי תפילת משה אצל הסנה שרוצה לגלות היכולת לקבל הסתירות שבאמת, ולכן יוסף עדיין לא נכנס לדרגת יעקב שהוא הסוד של אמת לאמיתו, ועל זה כתב רב צדוק זי"ע (מחשבות חרוץ, יב), "וכל זה זמן העולם הזה שהוא עלמא דשיקרא, והאדם יראה לעיניים בלבד, תקנו חכמים הרבה דברים האסורים משום מראית העין, כי האדם צריך שמירה שלא יהיה עליו טענה גם למראית העין, דיש משפט גם על זה", עכ"ל.

רואים מדברי רב צדוק זי"ע שיש שני שלבים שבה מתגלה האור של הקב"ה בתוך המציאות, האור של אמת הסתמי, וגם האור של אמת שמתגלה דייקא על ידי הירידה לתוך בחינת השקר של דמיונות שהוא סוד עלמא דשקרא. ואע"פ שלפי שכל האנושי האוחז בדעת תחתון, אי אפשר ששני הגילויים האלו ישתמשו ביחד משום שהם עומדים מן ההיפוך עד ההיפוך, מכל מקום יש התגלות נפלא של אמת האמיתי שכולל גם בחינת האמת וגם בחינת השקר, ואינו מבטל השקר, אלא מהפכים את בחינת השקר כדי לגלה איך האמת האמיתי כולל שניהם ביחד, וז"ל של הכהן ז"ל (ליקוטי מאמרים, שמשון נ"ה), "וזהו סוד הידיעה והבחירה, שתירץ בו האריז"ל בסוף ספרו ארבע מאות שקל כסף, דהידיעה במקום אחר (אצילות) והבחירה הוא במקום אחר (בי"ע) וכו' ורוצה לומר ממש תירוץ הרמב"ם שאין ידיעתו כידיעתו, ולידיעת השי"ת אין הבחירה מכחשת כלל, אע"פ שהיא היפוך

הידיעה ואי אפשר לשני הפכים בנושא אחד, זהו לגבינו, אבל לגבי ה' יתברך אפשר, וכמו שכתב בהקדמת ספר גבורות ה' בענין נס בשני הפכים וכו' וכן לגבינו הבחירה ולגבי ה' יתברך הידיעה, ובאמץ לגבי ה' יתברך אין מקום לבחירה, ולכשנזכה להתגלות אלקות כל כך עד שיהיה השגתנו כהשגתו יתברך וכו' אז נראה דאין מקום לבחירה כלל וזהו עלמא דקשוט, חותמו של הקב"ה אמת, שכפי מה שהוא ידיעתו הוא האמת. אך אצלינו הוא הבחירה, כי אנו בעולם הזה, ואין ידיעתנו כידיעתו יתברך, שאי אפשר לידיעה כזו בעולם הזה שהוא עולם המעשה, שכך יסד ה' יתברך זה העולם העשיה, שיהיה בו מקום הבחירה והעלם הידיעה דה' יתברך, ולכן נקרא עלמא דשיקרא, וע"י התגלות האמת אז יהיה כליון השמים והארץ שכתוב בישעיה, היינו כאין ואפס כל ענין עולם הזה ממש, מאחר שנגיע למדרגת הידיעה דה' יתברך, ויהיה פתוח לבנו בהשגה כזו, מתבטל באמת ענין הבחירה והמעשה לגמרי, ונסתלק עולם העשיה גופנית דעולם הזה, ולכך הוא נקרא עלמא דשיקרא, שהוא היפך האמת לאמיתו. ולפי שכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, דהיינו עלמא דקשוט, לפיכך ניתנה להם תורה דכתיב בה אמת, שהיא המתלמדתם לעמוד על האמת, ואז נעשו חרות מיצר הרע ואומות העולם, שהוא ממש היופוך השקר, דוגמת עולם הבא. אלא שהיה רק לשעה דהיינו ראיה לבד ולא בקנין, והוא היסודא דקשוט שבו אותיות אמת, והם שלשה ראשי השין, דמקרבן מיליה, ועדיין לא הגיע עד הסוף כל דרגין להיות בקנין כך, וחזרו להתחבר אתון ק' ורו ולהיות השקר מצוי, ולכך ניתן עמוד העבודה, ונצטוו במשכן ואוהל מועד שהוא הממתק ועושה את המר מתוק על ידי הקרשים, נעשה משק"ר קר"ש (כידוע שכל המתקה הוא על ידי התחלפות הציפורים וכו' והיינו כנ"ל דק' קדוש ובמקום שהוא אתהפך חשוכא לנהורא וכולו טוב, רק שנתהפך עליונים למטה ותחתונים למעלה, וזה שאמרו עולם הפוך ראיתי, כי כשנתהפך עלמא דשיקרא נעשה כן, אבל אנן כי היכי דאיתנין הכא הכי איתנן התם, פירוש אנן הדבוקים בתורה דכתיב בה אמת וכו') והש' בסוף, שבם הסוף קשוט, ואז נעשה הכל טוב, עכלה"ק והנפלא.

נמצא שאע"פ שעולם הזה הוא עלמא דשיקרא שהוא התגלות הדמיונות של שווא, מכל מקום דייקא מתוך השק"ר עצמו יכולים לגלה סוד הקר"ש שהם הם כלי ההתחברות והאמת בתוך המשכן, והוא גם כן אותיות קש"ר, כי אע"פ שבדרך כלל השק"ר מורה על פירוד ומיתה, מכל מקום כשיורדים עד סופה לגלה שגם היא נכללת בתוך האור של אמת האמיתי, אז מתהפך הפירוד של שק"ר להיות

הקש"ר של הקר"ש. כי אין שום גילוי של שקר יותר גדול מענין המיתה, ואעפ"כ דייקא מתוך המיתה עצמה שהוא סוד השקר, דייקא משם מתגלה האור של 'ברוך דיין האמת' דהיינו שאפילו הפירוד של דין הוא גם כן חלק בלתי נפרד מן האמת האמיתי של חיי החיים בסוד תחיית המתים, וז"ל של הכהן ז"ל (קדושת שבת, מאמר ז' אות ע"ו), "אף דיעקב אבינו ע"ה זכה לנחלה בלי מצרים ופרצת וכו' כמידתו, ואחיזתו בשם הוי"ה שהוא הסרת הגבול המגביל ואומר לעולם די, רק שיכול להתרחב ולהתפשט יותר כפי מה שיתעלה בכל פעם במעלה יותר, מכל מקום לא היה זה בהתגלות הידיעה וההכרה בעולם הזה, כמו שנאמר במשה רבינו ע"ה אשר ידעו ה' פנים אל פנים. וידיעה הוא לשון הכרה, שהוא על ידי הראיה פנים בפנים, וגם לשון התחברות ודביקות כמו וידע אדם הראשון. ועל כן אף דבאמת יעקב אבינו ע"ה לא מת, כי המיתה מצד עלמא דשקרא שהוא דבר הכוזב ופוסק, אבל הוא שורש מדת האמת שאין בו מיתה, כמו שאמרו (סנהדרין צז.) באתריא דשמיה קושטא, כי הכרת האמת לאמיתו הוא הידיעה הברורה דאין עוד מלבדו. וכמו שאמרו איהו אמת ואיהי אמונה, דאמונתך בלילות כתיב, דבעולם הזה שההשגה בהעלם הוא דרך אמונה לבד, שישאל מאמינים בני מאמינים וכו' אבל יעקב לא הוצרך לכתוב בו אמונה, כי כבר היה מבורר לו, ואין בליבו אלא אחד ביחוד גמור, ודבוק באלהים חיים בדיבוק גמור באמת. ועל ידי התחברות הא' המורה על אלופו של עולם למלת מת נעשה א-מת, שהוא סילוק וביטול המיתה על ידי הכרה שה' אחד ביחוד גמור, דאפס זולתו כלל, אין מציאות למיתה, דשייך רק בנברא הנפרש מהבורא להיות דבר בפני עצמו. אבל דבר זה לא היה בהתגלות בעולם הזה, ומצד העולם הזה קברו קברייא. ולעתיד יתגלה דזה הכל רק כחלום ודמיון, שנדמה שמת וקברו וחנטו וספדו, כי באמת לא מת, אבל על כל פנים הרי בעולם הזה לא נתגלה מדריגה זו", עכלה"ק.

על פי הגילוי הזה, אפשר להבין החלום של רב צדוק בענין האמת והתמימות, כי קודם שיורדים מן האמת הקודמת לתוך בחינת השקר של עולם הזה, אז האמת שהוא רק אמת ואינו יכול להיות באופן אחר. אבל אחר שיודעים שבאמת יש אפשריות לגלה האמת לאמיתו שמגלה למפרע איך כל הדמיונות הם גם כן נכללים בתוך האמת האמיתי, ולכן אפשר שהאמת עצמו יתגלה באופן כזה שאינו נראה בחיצוניות כאילו הוא האמת, וז"ל של ר' צדוק (דברי חלומות, ח'), "ליל א' דחול המועד פסח הגידו לי בחלום ענין מה שאמרו "משה מלגאו, יעקב מלבר".

כי שורש יעקב הוא מדת האמת, וזהו עצמיותו, והלבוש למדת האמת הוא מדת התמימות, דבזה הוא מצוין לכל וניכר ונודע, כמו שנאמר "ויעקב איש תם". ובכל דבר יש פנימיות וחיצוניות (הפנימיות הוא עיקר הדבר כמות שהוא, והחיצונית הוא התפשטות הדבר לענינים החוצים שאי אפשר להתגלות בהם כמות שהוא בפנימיותו, רק בענין אחר, ולפעמים אפילו בהיפך ממה שהוא אמת. ומכל מקום על האמת הכל אחד עם פנימיותו, רק שזהו מצד החיצוניות, אי אפשר להתגלות דבר זה בחיצונים, ועל פי חוץ בענין אחר, ומכל מקום הוא הוא ודא ודא חדא) ופנימיות התמימות הוא ההנהגה לפי תום (שזהו עצם ענין התמימות שהוא הנהגה על דרך אמת, כפיו כן ליבו ואין יודע לרמות) ופעמים יש שאי אפשר להתנהג בתמימות הפשוט, "ועם עקש תתפל" כתיב, וכדרך שעשה יעקב עם לבן, וכמו שאמרו (מגילה יג): אחיו אני ברמאות. ויעקב אבינו ע"ה ששורשו מדת האמת והתמימות הגמור, היה ממולא בה גם בחיצוניותו עד שאפילו מנהגיו עם לבן במקלות ברמאות, לא יצא גם כן מלבר ממדת תמימותו בזה כלל וכו' ומשה רבינו הוא גם כן ממדה זו (דאמת, שהוא שורש התורה דכתיב בה אמת, ונקראת תורת אמת, וזכה ונקראת על שמו תורת משה. והלבוש להשגת אמיתות התורה הוא התמימות להיות תמים עם ה' וכו'), עכלה"ק.

אף על פי שרב צדוק זי"ע מסביר שיש אמת הנראה לעינים, ויש דמיון שאינו לפי האמת, מכל מקום אין זה ביטול ח"ו לכל הגילויים שהם בבחינת דמיון ושקר, כי כמו שביארנו, בחינת השקר איננו שלילת-המציאות אלא הוא בבחינת מציאות-השלילה, דהיינו לא אמת-שקרי אלא שקר-אמיתי כמו שביאר הר' אברהם אבולעפיה. וז"ל של הכהן ז"ל (שיחות מלאכי השרת, ג:טו), "ואל תחשוב כי כל עולמות אלו נשואי הדמיון הם והם חלומות והבלים ודברים של מה בכך ואין שייך להבטיחם נחלה לנפש הצדיק עולם דמיוני אבל דע כי אע"פ שכפי הנראה לעין הבשרי הוא המאמת יותר מה שנראה בפועל ובמעשה, יותר פחות מאמת ממנו המורגש בלב לבד, ועוד יותר פחות ממנו מחשבה שבמוח שאין מורגש ללב גם כן, שדבר זה הוא דמיון ממש ואינו כלום. אבל חז"ל קראו בכמה מקומות להאי עלמא עלמא דשקרא כי באמת הוא להיפוך שהרי כפי סדר המעלות המוח בעל מעלה יותר מן הלב, והלב מאיברי המעשה, ואנו רואים שהגוף שהוא כלי המעשה מת ועבר ובטל מן העולם והנפש שהיא המחשבה שבמוחו ולב, נאמין שנשארת לעד. ונמצא אדרבא באמת המעשה הוא דמיון כי דמיון ושקר נקרא כל דבר שאין לו

קיום, וכמו שנאמר "שפתת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר". וכן כזב פירוש דבר הפוסק מלשון "אשר לא יכזבו מימיו", וכו'. לפי שכל זה דבר הפוסק ואין לו קיום לעד. וכן כל מעשה הנראה בחוש אין לו קיום לעד. וגם העולם בכללו עתיד להיבטל כמו שנאמר "שמים כעשן נמלחו וכו'" וכו' ולכך נקרא גם כן העולם שקר שהרי עתיד ליפסוק ואינו נקרא אמת אלא מה שהוא אמת לעולם, ולכן מליצת לשונם (ויק"ר, כ"ו) בעלמק דשקרא לית את שמע מיני אלא מילין דשקרא, ובעלמא דקשוט את שמע מילין דקשוט. פירוש כי מטבע כל דבר שכמו הוא כן הם תולדותי והנמשכים אליו, ומפני שהוא שקר, כך ענינינו, "עכלה"ק.

כל זה הוא רק טיפה בי"ם הגדול והנורא, ובעז"ה יש עוד חזון למועד לכתוב עוד מאמרים לגלות את השחוק דיצחק בבחינת "ותשחק ליום אחרון".





מאמר 'דעה חכמה לנפשך'

ויצא תשע"ג



מאמר 'דעה חכמה לנפשך' פרשת ויצא תשע"ג

וַיֹּאמֶר אֵלֵי מִלְאָךְ הָאֱלֹהִים בְּחִלּוֹם יַעֲקֹב וַאֲמַר הִנְנִי וַיֹּאמֶר שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה כָּל
הַעֲתִידִים הָעֵלִיִּים עַל הַצֵּאן עֲקוּדִים נִקְוִים וּבְרֻדִים כִּי רִאִיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר לִבִּן עֲשֵׂה
לָךְ: (בראשית ל"א י"א-י"ב)

עקודים פירש"י (לעיל ל"א ט"ל) משונים במקום עקידתן הם קרסולי ידיהם ורגליהם. וברודים פירש"י חוט של לבן מקיף את גופו סביב וחברברות שלו פתוחה ומפולשת מזו אל זו, עכ"ל.	עקודים נקודים וברודים הם סדר השתלשלות העלמות והם כנגד אברהם יצחק ויעקב הנה ענין עקודים נקודים וברודים פירש האריז"ל (ע"ח שער העקודים פרק א' דף כ"ד ע"ג) ^א שהם סדר השתלשלות
---	--

א. וז"ל הע"ח שם: אח"כ באו הטעמים התחתונים שמתחת האותיות, והם בחי' אורות היוצאים דרך הפה של א"ק משם ולחוץ, והנה בכאן נתחברו האורות חיבור גמור, כי הרי הם יוצאים דרך צינור אחד לבד (ר"ל שאינו כמו האוזן והחוטם שיצאו האורות משני נקבים). והטעם כי כל מה שהאורות מתרחקים ומתפשטין למטה, כך יש יכולת להשיגם ולקבלם, לכן אין חשש אם נתחברו המקיפים עם הפנימים יחד. והנה כיון שכבר נתחברו האורות המקיפים ופנימים יחד, לכן מכאן התחיל להתהווות בחי' כלים, אלא שהם זכים בתכלית הזכות כמ"ש, לפיכך עדיין לא נתגלה כאן רק בחי' כלי אחד לבד, אבל האורות הם נחלקים ל', ואלו האורות נקראו עקודים. ופי' הענין כי הנה כתיב "וארא בחלום והנה העתודים העולים על הצאן עקודים נקודים וברודים", וגם כתיב "כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך". ובפסוק זה רמזו כל בחי' אלו שאנו מדברים בכאן, כי לבן הוא סוד לובן העליון אשר הוא קודם כל האצילות הזה, והוא (היה) העושה כל אלו הבחי' שהם עקודים נקודים ברודים, לצורך האצילות שיאציל אחריהם אשר הוא נקרא בשם 'יעקב'. והתחיל בעקודים, כי הם האור היוצאים מפה דא"ק אשר בהם התחיל גילוי היות הכלים, להיות י' אורות פנימים ומקיפים מקושרים ומחוברים יחד בתוך כלי אחד, אשר לסבה זו נקרא 'עקודים' מלשון 'ויעקד את יצחק', ר"ל ויקשור וכמ"ש בע"ה. אבל האורות עליונים של אזנים וחוטם לא נתבארו בפסוק, כיון שעדיין לא נתגלו בהם היות הכלי. ואח"כ נבאר בע"ה נקודים וברודים.

העליון דא"ק שממנו נמשכו עולמות אלו.

וזהו שפירש"י שעקודים היו משונים במקום עקידתן שהם קרסולי ידים ורגלים, והיינו שהיו בחי' החג"ת שהם הידים והנה"י שהם הרגלים קשורים ועקודים יחד. והנה בעולם הנקודים שבו היו עשרה כלים נעשה השבירה כי לא היו הכלים יכולים לסבול האורות, והקשה רבינו הבעה"ת (לקו"ת אמור ל"ח ע"א, חוקת ס"א ע"א) אם בניקודים שהיה ריבוי כלים היה שבירה איך בעולם העקודים שכל האורות היו בכלי אחד לא היה שבירה, והיינו שהכלי היה יכול לסבול כל הי' אורות ולא להשבר, ולכאורה יותר היה צריך להשבר כיון שהוא רק כלי אחד שהיה צריך לבדו לסבול כל האורות של כל הי' ספירות.

והנה כתב הרמ"ע מפאנו (מובא בהגוב"י על ע"ח הנ"ל דף כ"ד ע"ג אות ב')² שאדם הגדול בענקים (יהושע י"ד ט"ו) זה

העולמות, דבתחילה קודם האצילות היה אדם קדמון וממנו יצאו אורות און חוטם ופה, ובפה דא"ק שם הוא סוד עולם העקודים, כי היו שם י' אורות של העשר ספירות, אך כולם היו עקודים בכלי אחד, כלומר שהיה כלי אחד עם עשר שנתות כדאיתא בגמ' (מנחות פ"ז ע"ב) שנתות היו בהין וכו', אך כל הי' ספירות היו קשורים ועקודים יחד. ואח"כ יצא מעינים דא"ק עולם הנקודים ושם היו עשר כלים לעשר ספירות, ונקראים נקודים כי היו מבחי' שם ס"ג דא"ק שהוא בחי' נקודות, ובכלים אלו היה שבירת הכלים בסוד הז' מלכים שמתו כידוע, ואח"כ יצא מ"ה החדש ממצח דא"ק ותיקן את השבירה ונעשה ממנו עולם האצילות, והוא הנקרא עולם הברודים. ונמצא דג' סוגי הצאן שהיה ליעקב אבינו שהם עקודים נקודים וברודים, הם סוד ג' בחי' העולמות שהם עולם העקודים ועולם הנקודים ועולם הברודים. וזהו שאמר "כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך" שהוא סוד הלובן

והנה בהתחברות האורות פנימים עם האורות מקיפים מחוברים תוך הפה, לכן בצאתם יחד חוץ לפה קשורים יחד הם מכים זה בזה ומבטשים זה בזה, ומהכאות שלהם אתייליד הויות בחי' כלים. לכן נקרא המקום הזה פה, כי פ"ה גימ' ס"ג וכו' אתון. והנה בחי' אותיות הם הכלים כנודע, לכן נרמז בפה שם ס"ג ועוד כ"ב אותיות, לרמז על מ"ש שנתחדש במקום הזה ענין גילוי הויות הכלים שנתגלה בכאן ע"י הכ"ב אותיות, עכ"ל.

ב. וז"ל הגוב"י שם: אמר מאיר (הרמ"פ) מצאתי לדברים אלו סמך בדברי הרמ"ע מפאנו ז"ל, כי אברהם הראשון שבאבות הנקרא אחד היה אברהם, כן הוא א"ק האדם הגדול בענקים, וכנגד יצחק סוד עקידה שלימה כנגדו עולם העקודים, ולא לחנם הביא הרב פסוק ויעקוד את יצחק, ועולם האצילות כנגד יעקב שהיה לו י"ב שבטים י"ב פרצופים. אמר מאיר אל תתמה על זה, כי

כי היה המדרגה של עקודים ששם לא היה שבירה, אך כאשר יצא מיצחק אבינו לבחי' עולם הניקודים, אז התחיל ענין חרון אף שהוא סוד שבירת הכלים, וכמ"ש בזוה"ק (ויצא קמ"ז ע"א) ש'וילך חרנה' הוא מלשון חרון אף. ואמנם כתיב 'ויקה מאבני המקום וישם מראשותיו וישכ"ב במקום ההוא'. וסוד וישכ"ב הוא אותיות וי"ש כ"ב אותיות, כי נתקשר לבחי' עולם העקודים שהוא שרשו בבחי' יצחק אבינו, ושם סוד הכ"ב אתוון, כי שורש הכ"ב אותיות הוא בפה דעקודים שנתגלו שם הכ"ב אותיות כמ"ש האריז"ל (בע"ח הנ"ל) דסוד פ"ה הוא שם ס"ג עם כ"ב אותיות.

אברהם אבינו כמו שאמרו חז"ל (במדבר רבה י"ג ג', קהלת רבה ג' ט"ו)² והוא בחי' מדרגת אדם קדמון שהוא הנקרא אדם הגדול בענקים. ואחריו בא יצחק אבינו שהוא כנגד עולם העקודים, ואחריו יעקב אבינו שהוא כנגד עולם הנקודים והברודים, שהוא עולם האצילות, וכמ"ש האריז"ל (בע"ח הנ"ל) שעולם האצילות נקרא יעקב, וזהו שאה"כ כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך, שהוא לובן העליון בחי' א"ק, שהוא אשר עשה את כל מדרגות אלו של עקודים נקודים וברודים.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה'
דהנה כל זמן שיעקב היה עם יצחק אבינו לא היה ענין של חרון אף,

כן ארז"ל בבראשית רבה הידעתם את לבן בן נחור, אם ידעתם יחידו של עולם המלכין עוונותיהם של ישראל עי"ש. א"כ דברי הרב צדקו מצד הדיוק הגמור, עכ"ל.
ג. חז"ל המדרש במד"ר: 'גאות אדם תשפילנו וזה אדם הראשון וכו' לפי שנתגאה על הקב"ה מעשות תשובה השפיל אותו וגרשו מגן עדן. ושפיל רוח יתמוך כבוד' זה אברהם שהשפיל רוחו ואמר (בראשית י"ח) 'ואנכי עפר ואפר', לכך קרא אותו הקדוש ב"ה (יהושע י"ד) 'האדם הגדול בענקים' שם זה גדול מן אדם הראשון, עכ"ל. ובקהלת רבה: ר' בון אמר היה ראוי אברהם להבראות קודם אדם הראשון, אלא אמר הקב"ה אם אברא תחלה את אברהם, שאם יקלקל אין מי יבוא ויתקן אחריו. אלא הריני בורא אדם, ואם יקלקל זה, יבא אברהם אחריו ויתקן. ר' בון אמר חורי כתיב (יהושע י"ד) האדם הגדול בענקים הוא, ראוי היה אברהם להבראות תחלה שנאמר 'האדם הגדול בענקים הוא', ולמה קורא גדול שהיה ראוי להבראות תחלה, אלא אמר הקב"ה אם אני בורא אותו תחלה, שאם יקלקל אין מי יבא אחריו ויתקן, אלא הרי אני בורא אדם הראשון תחלה, ואם יקלקל יבא אברהם ויתקן אחריו, א"ר אבא בר כהנא יש מושלין משל למה"ד: לאחד שהיה לו שפעת קורייה בתוך דירתו וביתו, איכן הוא נותנה, לא באמצע הטרקלין, כדי שתהיה סובלת קורות שלפניה וקורות של אחריה, כך מפני מה ברא הקב"ה לאברהם אבינו באמצע, כדי שיסבול הדורות שלפניו והדורות הבאים אחריו, א"ר לוי מכניסין את המתוקנת לביתה של המקולקלת, ואין מכניסין המקולקלת לביתה של המתוקנת, עכ"ל.

אמונה הוא להאמין שכל דבר לטובה וביטחון הוא להרגיש כבר עתה את הטובה בבחי' והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך

והנה הרמב"ן הק' בענין אמונה וביטחון שואל מה ההבדל בין אמונה לביטחון, והרי יודע שהכל הוא הקב"ה ומה נוסף בענין הביטחון יותר על אמונה. ותירץ הרמב"ן דאמונה הוא ללמוד הענינים שלא בשעת נסיון, וביטחון הוא לעמוד בזה בשעת נסיון, כלומר לחיות עם האמונה בפועל בשעה שבא לפניו נסיון. ומהרצ"ה מזידיטשוב וכן הוא בשאר ספה"ק מיישבים באופן אחר, דאמונה הוא שיודע שהכל בידי שמים והכל יהיה בודאי לטובה, כי הקב"ה עושה רק טוב. וביטחון הוא שיש אמונה כ"כ חזקה באופן שכבר עכשיו ירגיש איך הכל הוא טובה מרוב מדרגת הביטחון, ואף שעדיין לא נתגלה הטובה בפועל הגשמי, מ"מ מרוב אמונה וביטחון הרי הוא כבר מרגיש עכשיו איך הכל הוא רק טובה, ומקיים כבר עתה

בחי' 'והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך'. וזהו תחילת הכתוב (תהלים ל"ז) 'בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה' ואז מתקיים בו כבר עכשיו 'והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך', כי כבר מתענג עתה בגילוי אלקות שיודע שהקב"ה רוצה להתגלות בתחתונים באופן שיראו איך הכל הוא טובה גמורה.

שיר השירים הוא להרגיש היחוד אף כאשר נמצאים עדין בגלות וכמשל היולדת שמכירה בטובה אף באמצע חבלי הלידה

והענין הוא דבמדרגת אמונה, אף שמאמין ויודע שהכל יהיה לטובה, מ"מ אינו מרגיש הטובה עתה רק בבחי' מקיף בלבד, משא"כ במדרגת הביטחון מחמת עוצם האמונה הרי הוא מרגיש כבר עתה בבחי' פנימי את טובת ה' יתברך בכל הענינים ובכל המצבים. וכמו שכתב רש"י הק' על שלמה המלך שכתב שיר השירים, שהוריד ענין היחוד אף בזמן הגלות⁷, וכמו שהביא בספר

ד. ז"ל רש"י בפתיחה לשיר השירים: ואומר אני שראה ברוח הקודש שעתידין ישראל לגלות גולה אחר גולה חורבן אחר חורבן, ולהתאונן בגלות זה על כבודם הראשון, ולזכור חיבה ראשונה אשר היו סגולה לו מכל העמים, לאמר: אלכה ואשובה אל אישי הראשון כי טוב לי אז מעתה, ויזכרו את חסדיו ואת מעלם אשר מעלו, ואת הטובות אשר אמר לתת להם באחרית הימים, ויסד ספר הזה ברוח הקודש בלשון אשה צרורה אלמנות חיות, משתוקקת על בעלה, מתרפקת על דודה, מזכרת אהבת נעוריה אליו, ומודה על פשעה, אף דודה צר לו בצרתה, ומזכיר חסדי נעוריה ונוי יופיה וכשרון פעליה אשר בהם נקשר עמה באהבה עזה, להודיע כי לא מלבו ענה, ולא שילוחיה שילוחין, כי עוד היא אשתו והוא אישה, והוא עתיד לשוב אליה, עכ"ל.

שם הוא בחי' חרנה, שהוא סוד השבירה. אך העצה לזה הוא י"ש כ"ב אותיות, בסוד וישכ"ב במקום ההוא, שהוא כ"ב אותיות התורה, וצריך לשמח את עצמו בעת צרה וקטנות עם כ"ב אותיות התורה הקדושה כמ"ש הבעש"ט הק'.

שורש כ"ב אותיות בפה דעקודים ושורש השרשים בעולם המלבוש ששם השחוק והשעשועים העליונים והוא מדרגת יצחק אבינו

והנה שורש כ"ב אותיות הם בפה דעקודים ששם מתחיל הויית הכלים בסוד ס"ג וכ"ב שעולה בגי' פ"ה כנ"ל, ואמנם שרשם העליון הוא בעולם המלבוש שהוא בחי' עולם העקודים השרשי כמ"ש הבעה"ת, ושם השורש

צורר המור (תזריע י"ב ב')^ה שהוא כמשל האשה היולדת, שאף בעת הקושי והצעקה מחמת צער הלידה, הרי היא כבר מרגישה בישועה של הולד, ונעשה אז יותר יחוד לבעלה, והוא בסוד היחוד הסודי בעת הלידה (עי' שעה"כ דף מ"ט ע"ג, ודף פ"ו ע"ג). וזהו שאף בגלות בעת חבלי לידה שהם חבלי משיח, אף שעדיין יש כאבים וצרות, אך בכל זאת כבר אפשר לשמוח בישועה ולהתקשר ביתר שאת עם הקב"ה, בסוד יחוד הסודי שבשעת הלידה, שכבר מרגישים הישועה ומתקרבים ומתדבקים יותר בהשי"ת.

וזה העבודה של הצדיק שהוא יעקב אבינו, שנתרחק מיצחק אבינו וילך חרנה, שהוא יצא מבחי' עולם העקודים שהוא בחי' יצחק לעולם הנקודים אשר

ה. ו"ל צורר המור שם: וזה תמצא ברור בטבע האשה, כי כשהיא יושבת על המשבר בחבלי יולדה, אעפ"י שהיא יודעת שכל זה הרע בא לה מצדו, תשוקתה ואהבתה וחפצה וישעה היות בעלה אצלה לאמץ זרועותיה. ומצאתי בפירוש ישעיהו, בפירוש רבי יוסף קמחי ז"ל, שביאר זה באומרו (ישעי' כ"ו ט"ז-י"ח) ה' בצר פקדון צקון לחש מוסרך למו, כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה, כן היינו מפניך ה' וכו'. כי זה מורה על מעלת ישראל, שאעפ"י שיודעים שהקב"ה מביא עליהם צרות וייסורין בעונותיהם, אז חוזרים אליו בלב שלם ומתפללים לפניו, אעפ"י שמן הדין היה ראוי להפך, וזהו 'צקון לחש מוסרך למו', ואיך איפשר זה, לזה אמר שקרה להם כמו שקרה לאשה הרה, שתחיל תזעק בחבליה ומגעת עד דכדוכה של נפש, ויודעת שכל זה הרע עשה לה בעלה, ועם כל זה אז מתדבקת ומתקשרת עמו יותר. 'כן היינו מפניך ה'', שכל עוד שאתה פוקד ומייסר אותנו בייסורים, אז אנו מתפללין אליך יותר, ואנו מתדבקין בך. 'הרינו חלנו כמו ילדנו רוח', ולא כמו האשה שיוולדת זכר או נקבה, אלא אחר כל החבלים ילדנו רוח, אחר שאין אנו רואים ישועה בארץ לעמך, ואין אנו רואים נקמה ונפילה ביושבי תבל. זהו מה שראיתי לפרש בזה כאילו הנבואה דברה בי, ואלו לא כתבתי בזה הספר דבר אחר אלא זה די לאנשי המדע, אלו דבריו ז"ל (של ר' יוסף קמחי). עכ"ל ספר צורר המור ועיש"ב. ועי' היטב בספר 'בית גנזי' על שיר השירים להגאון ר' משה לוריא זצ"ל בתחילת שו"ש שהאריך בזה, ומשם מקור דברי מו"ר.

הנעלים של הכ"ב אותיות התורה, בסוד רל"א שערים פנים ואחור שמהם נארג המלבוש, והם שורש אותיות התורה הק', והנה שם הקב"ה צייר אות י' ומהתנוצצות שלו נעשו הכ"ב אותיות, והתנוצצות האורות נעשה בסוד השעשועים שהוא ניתוקי האורות המבואר בהקדמות של עולם המלבוש. וזהו עבודת הצדיקים שהם משתעשעים ושמחים בכל אות ואות מהכ"ב אותיות ומהקשרים שביניהם, שהוא אריגת המלבוש ברל"א שערים, והכל מיוסד על שם הוי"ה ב"ה השרשי שנעשה מהתנוצצות ה' הראשון, ומזה הצטיירו כל הכ"ב אותיות.

ומרוב שמחה ושעשועים משם הוי"ה ב"ה והכ"ב אותיות, הרי הם כבר מתענגים על הקב"ה אף קודם שבא הישועה, כמו שיר השירים אשר לשלמה, שהוריד אור שמחת היחוד דלעתיד אף עתה בעת הגלות, שהוא

האור של מדרגת הביטחון, ואף שעדיין אנו בצער חבלי לידה, מ"מ כמו היולדה שכבר שמחה בישועה שבטוחה שמגיעה כבר, על אף שעדיין היא בכאבים ויסורים גדולים, ומתקרבת אז ביתר שאת לבעלה. וזהו 'והתענג על ה' שהוא בחי' כתר עליון הנקרא 'על הוי"ה' והוא בחי' עולם העקודים הנקרא כתר עליון ששם שורש עולם האצילות (שהוא במלכות דעקודים כמ"ש באוצ"ח סוף שער העקודים ובע"ח דף כ"ז ע"ד), ושורש פנימיות העקודים הוא עולם המלבוש, שהוא פנימיות עולם העקודים ושרשו בסוד שורש כ"ב אתון. וזהו בחי' יצחק שהוא סוד השחוק דלעתיד. ואז 'ויתן לך משאלות לבך' שנתמקים כל הדינים, וזהו שאמר הבעש"ט שאם יש דינים וחרון אף, העצה הוא להכנס לשמחה של הכ"ב אותיות, ולהתדבק באור א"ס המלוּבש בכ"ב אותיות התורה, ועי"כ להמתיק כל הדינים וההסותרות.¹

ו. עי' במכתב הבעש"ט וז"ל: אך זאת אני מודיעך והשם יהיה בעזרך, לנוכח ה' דרכך ואל יליו, ובפרט בארץ הקדושה. בעת תפלתך ולימודך וכל דיבור ודיבור ומוצא שפתך, תכוין לייחד שם, כי בכל אות ואות יש עולמות נשמות ואלהות, ועולים ומתקשרים ומתייחדים האותיות ונעשים תיבות, ומתייחדים יחוד אמיתי באלהות, ותכלול נשמתך עמהם בכל בחינה ובחינה מהנ"ל, ומתייחדים כל העולמות כאחד ועולים, ונעשים שמחה ותענוג גדול לאין שיעור, בהביך בשמחת חתן וכלה בקטנות וגשמיות, וכל שכן במעלה העליונה כזאת, ובוודאי ה' יהיה בעזרך ובכל אשר תפנה תצליח ותשכיל, תן לחכם ויחכם עוד, עכ"ל.

ובספר נתיב מצוותיך להגה"ק מקמארנא (נתיב התורה שביל הראשון אות כ"ה) וז"ל: כשעלה ברצונו יתברך לברוא את העולם הזה כדי להטיב, צימצם עצמו בתוך אותיות התורה, וראשית הבריאה היה על ידי אות א. שהוא חכמה ממש אלופו של עולם מתגלה שם, ונתפשטו בהירות האותיות ונבראו כל הנבראים על ידי כ"ב אתון, וכל הנברא על ידי אות שהוא קרוב להמאציל,

יעקב אבינו נתקשר למדרגת יצחק אבינו בסוד שלם העקודים ועי"כ היה יכול לתקן הנקודים והברודים וה"ס המשכת הקטנות במטבע הברכה מכתר עליון ולכן יעקב אבינו עסק בצאן של בחי' עקודים נקודים וברודים, כי נתקשר למדרגת יצחק אבינו שהוא בחי' עקודים, ועי"כ היה יכול לתקן בחי' הנקודים והברודים בסוד עולם התיקון שהוא עולם הברודים המתקן את הנקודים שהוא בחי' השבירה, והכל היה בכח ההתקשרות בתחילה לבחי' עולם העקודים שהוא בחי' יצחק אבינו. והנה כל המשכה מתחילה ממלכות דעקודים שהוא בחי' כתר עליון הנזכר במטבע הברכה בתיבת ברוך, שהוא בחי' מלכות דעקודים כמו כתב השד"ה ז"ל (עי' שערי רחמים ח"א סי' ל"ה), והתו"ח כ' שכן הוא בכל המדרגות עד ראש כל המדרגות. והענין הוא שצריך אף בשעת קטנות שהוא בתיבות ברוך אתה ה' במטבע הברכה, שנמשך עדיין

הוא יותר עליון, עד כי הנברא מאות תיו מרגל שלה הוא בריה שפילה אפילה פחותה כמוני. ועל ידי לימוד התורה בקדושה ובאהבה ובדביקות, כולל ומעלה כל החיות מן אות תי"ו דהיינו אותיות התורה שיש בתאות עולם הזה ובקלי' נוגה, כטעם גל עיני שהעולם ומלואו מלאין שמות ויחודים וצירופים ואותיות התורה, ולזה גל עיני שאזכה לראות האור והחיות אלהות שבתוך כל הנמצאים שמלא כל הארץ כבודו ולא אהיה סומא ליגרור חלילה אחר הרע ותאות גשמיות, אלא להעלותם לאור וחיות ודביקות ואז אזכה ואביטה הבטה מלמעלה למטה נפלאות נפ"ל או"ת קדוש מתורתך, שבכל העולם ומלואו נפלו אותיות התורה ויש בהם יחודים לעשות בתחתון ולרמז בעליון ענינים נפלאים ונשגבים, כמו שראיתי וכו'.

וכל עניני עולם הזה חיות ואותיות אלהות יש בהם מסטרא דטוב ויש בהם רע, כי הם סוד עץ הדעת טו"ר וצריך לקדש עצמו לקשר עם החיות בפרישות מן הרע, ובלב שמח יתקשר עם הטוב בקדושה לשם שמים אזי מעלה הנברא מאות תי"ו לאות אל"ף, על ידי לימוד תורה לשמה ותפלה, ומרחיבין הניצוצין והאותיות דעתו של אדם בלב חי מלא אור, ואחר שידע אדם שאלופו של עולם בכל תנועה ובכל הנבראים יתפרדו כל פועלי און והרע נופל למטה והטוב יתעלה וכו' עיש"ב. שם אות כ"ז: עיקר עסק תורה ותפלה כי בכל דבור ודבור ומוצע שפתיך תכוין לייחד ותדבק את עצמך אל פנימיות ורוחניות אור אין סוף שבתוך האותיות התורה והתפלה בביטול והכנעה אין ממשך וכל יותר שתשיג הכנעה וביטול, יותר תבוא לדביקות והתפשטות החושים גשמיים, ותהיה דבוק באור אין סוף שבתוך האותיות שלמוצא שפתיך של תורה ותפלה, שהוא הנקרא לימוד לשמה, לשם האות בעצמה, שהוא רחמנו גדול על האותיות אם נשארינן למטה בעולם הפירוד וכו'. ותדע שבכל אות ואות יש בהם עולמות ומלאכים נשמות ישראל, אלהות יתברך ושכינתו ממש שוכן בתוכם, היכל השם המה, ועולים ומתקשרים ומתייחדים זה עם זה, ואח"כ מתקשרים ומתייחדים האותיות ונעשים תיבה, ומתייחדים יחוד אמיתי באלהותו יתברך אור א"ס, לקשר חלק נפש ורוח ונשמתך בקדושות תורה אור, בכל בחינה ובחינה של עולמות נשמות אלהותו יתברך, ומתייחדים כל העולמות כאחד, ומשפיעים שפע ואורות וחיות אלהות נועם זיו השכינה, ועולים כל העולמות ונעשה שמחה ותענוג גדול, ממש טועם אור עולם הבה בעולם הזה וכו', עכ"ל.

רק מוחין דקטנות, מ"מ צריך להתחיל ההמשכה מכתר עליון שהוא מלכות דעקודים, שענינו הוא שמשמח עצמו בשמחת הכ"ב אותיות ונהנה מכל ספירה המתגלית ע"י הכ"ב אותיות, ונהנה ממציאיותו ית"ש שהוא אור א"ס ב"ה המלוּבש בכ"ב אותיות, כי כל סוד עשר ספירות מתגלים על ידי הכ"ז אותיות, בסוד אי"ק בכ"ר שהם הט' ספירות אשר כל אחד כלול מג' כלים, והרי הם כ"ז כלים שהם הכ"ב אותיות עם מנצפ"ך, וכל הט' ספירות נכללים במלכות, וזהו בחי' ביטחון שעל זה נאמר 'והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך', שנהנה ממציאיותו יתברך ומדותיו המתגלים בעשר ספירות הקדושות.

וזהו ענין הברכות שקיבל יעקב מיצחק, כי כל ברכה מתחילה מכתר עליון שהוא מלכות דעקודים, ושם הוא עולם עליון שאין בו שבירה אפי' שיש שם רק כלי אחד וכלולים בו כל האורות, ושם בחי' השחוק והשמחה של יצחק אבינו בסוד קץ חיה יחידה, שהוא שורש הברכה ושורש השרשים הוא בעולם המלוּבש, ושם בעקודים אין שבירה כי האורות לא מפריעים לכלי, כי הוא

בבחי' מטי ולא מטי, שהוא סוד רצוא ושוב, בסוד יראה ואהבה, והוא סוד עקידת הידים עם הרגלים כמו שכתב רש"י, כי ידים ה"ס החג"ת ורגלים סוד הנה"י והם עקודים כאחד באופן שאין סתירה ביניהם, כי ידים הוא סוד תורת הנגלה וידים סוד תורת הנסתר וזה סוד מרדכי ואסתר שהם בחי' ידים ורגלים כמ"ש בלקו"מ (תורה י'), וזהו שנאמר על מרדכי ותהי לו לבת, שהוא יחוד מרדכי ואסתר בסוד מטי ולא מטי שהוא סוד ידים ורגלים, והוא למעלה מדרך הטבע שהוא באופן שלא מפריע האורות לכלים. אך מ"מ נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, ורצה הקב"ה לגלות הדרך של נקודים וברודים שהוא בחי' השבירה והתיקון, כדי שיעלו אח"כ שוב לדרך העקודים שהכל יהיה באחדות גמור בבחי' כלי אחד, ואז התיקון הוא ביתר שאת.

המדרגה שלעתידי הוא החזרה לעולם העקודים בסוד השמים חדשים וארץ חדשה

וזהו שכתב הבעה"ת (תורה אור בראשית דף ג' ע"ג)¹ שלעתידי לבוא יהיה

ז. וז"ל הבעה"ת שם: אבל לעתידי לבוא בביאת משיח במהרה בימינו כשיושלם ויוגמר כל הבירור, ויקויים בלע המות לנצח, ואת רוח הטומאה אעביר כו', שאז יהיה הכל בבחי' עולם התיקון כבאצילות ממש, שיהיה יחוד והתכללות למטה כמו למעלה. הנה התכלית הוא שיאיר ויתנוצץ גילוי אור עולם העקודים שלמעלה מעולם האצילות, כמ"ש 'הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד'. וזהו פנימיות עתיק שיתגלה, ואז יהיה התנוצצות נשמות חדשות שאין בהם בחי' בירור.

שמים חדשים וארץ חדשה, ואז יהיה 'ירום ונשא וגבה מאד', שיחזרו להשגה של עולם העקודים שהוא בחי' יצחק בחי' יושב בשמים ישחק, שהוא השחוק דלעתיד, והוא סוד העקודים שבפנימיותו הוא עולם המלבוש, והוא התיקון דלעתיד שנאמר עליו 'ירום ונשא וגבה מאד' והוא ענין שהיחוד נקרא בחי' צחוק כמ"ש אצל יצחק, וכתב אז ימלא שחוק פינן, שהוא סוד וישכ"ב במקום ההוא, שיוכלו להמתיק עם זה כל החרון אף, שהוא ענין המתקת הקטנות והיניקה שהוא בחי' עולם הנקודים, על ידי כתר עליון שהוא עולם העקודים, כי

שם הוא סוד מטי ולא מטי שהוא בחי' השחוק והשעשוע העליון, וכן הוא בכל מטבע הברכה בעת המשכת הקטנות, ועל ידי כך יוכלו לזכות לשמים חדשים וארץ חדשה, שהם הנשמות החדשות בבחי' עולם העקודים, והם יוכלו לקבל הלבנונית העליונה של א"ק, כמ"ש כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך שהוא ענין הלבנונית, שפנימיותו עולם המלבוש בסוד ותלבש אסתר מלכות, כי יוכלו עי"כ לעלות עד סוד שורש עולם המלבוש שהוא פנימיות עולם העקודים, ואז יכולים לזכות להמתיק את כל הדינים.

דנה כל הנשמות אשר מעולם, הן שנכללו באדה"ר שצריכים ברור ותיקון, והן הן שירדו מחיצוניות עתיק שנשתלשלו כסדר המדרגות, ומה שהוא מסודר כבר בסדר ההשתלשלות אין זה חידוש, אבל חידוש נשמות הוא מלמעלה מן ההשתלשלות, מה שלא ירד ונשתלשל עדיין, והוא מפנימיות עתיק שלא בא לידי גילוי בסדר השתלשלות, כי סדר ההשתלשלות הוא שמחיצוניות שבעליון נעשה פנימיות למטה, אבל פנימיות עליון אינו יורד ומשתלשל כלל. ולע"ל יהיה גילוי אור חדש הזה שלמעלה מסדר ההשתלשלות, והוא עולם העקודים שלפני האצילות, כי באצילות שהוא עולם התיקון נתקן ונסדר כמו שראוי להיות השתלשלות בהתחלקות המדרגות חכמה וחסד כו', אבל עולם העקודים הוא התכללות כל הכחות וכל הבחינות, ועקוד בכלי אחד וכו' בלי התחלקות שם חכמה וחסד כלל.

וגילוי זה נקרא 'שמים חדשים וארץ חדשה אשר אני עושה'. 'אני' דייקא, הוא המאציל עליון ברוך הוא, שלהיות כח ההתחדשות זה הוא מא"ס ב"ה עצמו כנועד, ואעפ"כ נקרא בשם שמים וארץ, כי מאחר שהוא בבחי' גילוי להיות אפי' מקור דמקור לסדר השתלשלות, מוכרח להיות שם איזה בחי' שהיא דוגמת ההשתלשלות, ומאחר שבהשתלשלות נעשה שמים וארץ, מוכרח להיות גם שם בחינות הללו, אלא דשם נק' שמים וארץ, שמים תחלה, דהיינו מטי ולא מטי, 'מטי' שרוצה להשפיע, ולא מטי שאין הכלי יכול לסבול, (משא"כ ממטה למעלה, 'רצוא' תחילה, מים תחתונים בוכין כו'), ולכן נקרא שמים וארץ הללו 'עומדים לפני', פי' עומדים שעומדים תמיד, שהרי גם היום יש בחי' זו דעולם העקודים, אלא שהיא בהעלם, ולעת"ל יתגלה. והם 'לפני' פי' בבחי' פנימיות, דהיינו פנימית עתיק כנ"ל וכו', עכ"ל.

להמותיק כל הכעס בסוד ברוגז רחם

תזכור

כי באמת מחמת חטא אדה"ר יש בחי' כעס שהוא מפריע להרגיש השעשועים, כי למעלה בעולם המלבוש בצמצום הראשון העליון שם הוא סוד התנועה הנק' שעשועים עליונים, ושם בתנועה השורש הוא שורש הדין שממנו נמשך למטה מדת הכעס, אך הצדיק יודע שכל ענין הכעס מגיע מסוד התנועה השרשית, הנמשך ממטי ולא מטי השרשי שהוא בעולם המלבוש, וכפי שיכולים להכנס לפנימיות ענין זה, ולדעת שאין שום מציאות רק עצם אלקות, דאיהו תפיס בכל עלמין ולית מאן דתפיס ביה^ט,

והנה איתא בלקו"מ (תורה י"ח)^ח שכל תכלית הבריאה הוא שעשועי עוה"ב, ועל זה נאמר 'עין לא ראתה אלהים זולתך ייעשה למחכים לו', ואי אפשר לקרב זאת התכלית למחשבה, רק על ידי שמקושרים לצדיקי האמת שיכולים לתפוס במחשבתם בחי' שעשועי עוה"ב, ומשיגים בחי' תכלית הבריאה, וכמה שמקושרים לצדיק האמת ונכללים בו יכולים להבין תכלית זה.

כל השקר והכעס שבעולם משתלשל מסוד התנועה העליונה שה"ס הצמצום ובשרשה למעלה הוא סוד השעשועים שבעולם המלבוש והוא כח הצדיקים

ח. וז"ל לקו"מ שם: דע, כי לכל דבר יש תכלית, ולתכלית יש עוד תכלית אחר, גבוה מעל גבוה. למשל: תכלית בנין הבית כדי שיהא לאדם מקום לנוח, ותכלית המנוחה כדי שיוכל בכח הזה לעבוד את השם, ותכלית העבודה וכו'. ותכלית של כל דבר הוא מחובר להמחשבה והשכל, יותר מהדבר שזה התכלית בא ממנו, וקרוב התכלית להמחשבה בקרוב יותר מהדבר, כי סוף מעשה במחשבה תחלה; נמצא שהסוף והתכלית הוא תחילה במחשבה וקרוב לה, ומהתכלית נשתלשל המעשה. למשל: כשעולה במחשבה לבנות לו בית, בודאי הבית אינו נבנה בבית אחת, אלא צריך להכין עצים, ולסתת ולבנות כל עץ ועץ לפי צרכו, ואחר כך נבנה ונשלם הבית. נמצא שלמות הבית, שהיא תכלית הבנין וסופו, היה במחשבה תחילה. נמצא שהתכלית הוא קרוב למחשבה ביותר מהתחלת המעשה.

ודע, שהתכלית של הבריאה הוא שעשוע עולם הבא. ואי אפשר לקרב זאת התכלית למחשבות בני אדם, כי זאת התכלית עליו נאמר (ישעיהו ס"ד): "עין לא ראתה וכו'". אבל הצדיקים באמת, גם הם יכולים לתפוס במחשבתם תכלית עולם הבא. וכל אחד ואחד מישראל לפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק, כן מקבל ממנו גם כן זאת התכלית, כפי הפרת הכעס ברחמנות. היינו כשבא אדם לכלל כעס, לא יפעל בכעסו שום אכזריות, ואדרבא ימתיק הכעס ברחמנות בבחינת "ברגז רחם תזכור" (חבקוק ג'), ועל ידי זה נעשה עטרה לענוים הבורחים מכבוד ושררה ועושין עצמן כשיריים, וכשנתעטרין בעטרה של רחמנות בבחינות (תהלים ק"ג): "המעטרי חסד ורחמים", אזי מקבלין את הכבוד והשררה בעל כרחם וכו'.

ט. עי' זוה"ק (ח"ג דף רכ"ה ע"א) וז"ל: אבל עילת העילות על כולא דאתקרי יהו"ה, אתמר ביה

דהיינו שתחילה האני התחתון הוא היש הגשמי, וצריך לבטלו ולחזור ולעלות לאין, ואחר כך לעלות עוד לאין היותר עליון שהוא האין האלקי, ולזה צריך טהרה גדולה, ואח"כ יכול שוב לעלות ולחזור לאני האמיתי, בסוד 'אני ה' אלקיכם' שהוא היש האמיתי של מציאות הבורא ית"ש. ולכן הצדיק אמת שמרגיש כל ההסתרה של הבריאה, ומטהר עצמו יותר ויותר, עד שיכול להרגיש במציאות הבורא איך שהכל אלקות ואין שום מציאות, ועל ידי שמבטל הכל עד בחי' אין הגמור, יכול לגלות שוב את בחי' האני האמיתי ביתר שאת וביתר עוז. ואז מתברר איך הכל הוא שחוק בסוד שורש השעשועים העליונים שבעולם המלבוש. כי כל התכלית של כל היש של הבריאה, הוא כדי שהצדיק יוכל אחר שיטהר עצמו

ומבינים סוד התנועה השרשית למעלה בסתר עליון, וכל התנועות אחר כל ההשתלשלות נעשה מזה למטה בחי' שקר שהוא כל עניני עלמא דשיקרא, ולכן כאשר מרגישים בחי' כעס הוא באמת כנגד השקר של הבריאה, אך הצדיק אמת מקיים 'ברוגז רחם תזכור' וממתיק כל הכעס, על ידי שיודע שבאמת הכל הוא רק גילויים לגלות עצם אלקות, ורק בחיצוניות הוא נראה הכל שקר וישות, בסוד השתלשלות העולמות שהוא בחי' הישות המתגלה למטה, והוא סודי סודות להבין איך הוא.

ע"י שהצדיק אמת מטהר את כל הישות והאני הנפרד יכול אח"כ לגלות על ידו את האני האמיתי של הבורא

וזהו שביאר האדמור האמצעי שיש סוד שנקרא אני – אין, אין – אני,

(ישעי' מ' כ"ה) 'ואל מי תדמיני ואשוה יאמר קדוש', (שם פסוק י"ח) 'ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו', (מלאכי ג') 'אני יהוה לא שנית', לא מטי ביה חובין לאפרשא אתווי י' מה', ו' מה', דלית ביה פרודא, ועליה אתמר (תהלים ה' ה') 'לא יגורך רע'. איהו שליט על כולא, ולית מאן דשליט ביה, איהו תפיס בכולא, ולית מאן דתפיס ביה, ואיהו לא אתקרי יהוה ובכל שמהן, אלא באתפשטות נהוריה עלייהו, וכד אסתליק מנייהו, לית ליה מגרמיה שם כלל מנהון (קהלת ז' כ"ג) 'עמוק עמוק מי ימצאנו'. לית נהורא יכיל לאסתכלא ביה דלא אתחשכת, אפילו כתר עליון דאיהו נהוריה תקיף על כל דרגין ועל כל חילי שמיא עילאין ותתאין, אתמר עליה (תהלים י"ח י"ב) 'ישת חשך סתרו', ועל חכמה ובינה (שם צ"ז ב') 'ענן וערפל סביביו'. כל שכן שאר ספיראן, כל שכן חיון, כל שכן יסודין דאינון מתים. איהו סובב על כל עלמין, ולית סובב לון לכל סטרא עילא ותתא ולארבע סטרין בר מניה, ולית מאן דנפיק מרשותיה לבר, איהו ממלא כל עלמין, ולית אוחרא ממלא לון. איהו מחיה לון, ולית עליה אלהא אחרא למיהב ליה חיון, הדא הוא דכתיב (נחמיה ט' ו') 'ואתה מחיה את כולם', ובגיניה אמר דניאל (דניאל ד' ל"ב) 'וכל דארי (דירי) ארעא כלה חשיבין, וכמצבייה עבד בחיל שמיא', איהו מקשר ומיחד זינא לזיניה עילא ותתא, ולית קורבא להו בארבע יסודין, אלא קודשא בריך הוא כד איהו בינייהו וכו', עכ"ל.

לגמרי מחיזו דהאי עלמא, יוכל להשיג על ידי זה את היש האמיתי השרשי שהוא האני העליון, כי על ידי שמבטל האני למטה בכח האין הגמור, זוכה לבסוף להשיג את האני האמיתי, ומתגלה הצחוק האמיתי והשעשועים העליונים בסוד אז ימלא שחוק פינו.

וזהו סוד שיר השירים, שאף קודם היחוד שהוא קודם השידוך בפועל, יכולים הצדיקים האמיתיים להרגיש כבר את היחוד ואת החסדים של הבורא, עוד קודם שמגיע הישועה בפועל, וכמו יעקב אבינו שהלך לחרון שהוא בחי' חרון אף של מציאות הצמצום בהשתלשלות למטה, והיה עוד קודם מציאת השידוך, מ"מ וישכ"ב במקום ההוא, שנכנס לסוד השעשועים בכ"ב אתון בסוד שורש עולם העקודים ושרשו הפנימי שהוא המלבוש, ועי"כ יהיב דעתיה למהדר וקפצה לו הארץ, כי נכנס כבר לבחי' שלמות הישועה על ידי תוקף האמונה והביטחון בסוד השיר דשיר השירים, שגילה שלמה המלך ע"ה שיכולים להרגיש היחוד השלם אף קודם שמגיע הישועה, וזכה יעקב אבינו לוישכ"ב שהשיג סוד הכ"ב אותיות בשרשם עליון בעקודים ובמלבוש עוד לפני שהגיע היחוד בפועל.

על ידי מסירות נפש יכולים להשיג בחי' גבורת המלך שהוא מדרגת א"א וע"י העליה לפנימיות הדרג"א בסוד העקודים יכולים להשיג בחי' איש אמת וענו שהוא מדרגת השחוק דלעתיד

וזהו המבואר במעשה ו' מסיפורי מעשיות שהוא כנגד תיקון ו' מי"ג תיקוני דיקנא שהוא ור"ב חס"ד גי' מרדכ"י, ועל זה נאמר 'דרכי ציון אבלות' כמ"ש ברמזים שבסוף הסיפור השישי, ועוד כתב שם ר"ת ח'זה ציון ק'רית מ'ועדינו ר"ת מצחק ששם היו נתועדים כל הציונים וכו'. והוא ענין עמוק מכל עמוק. [א"ה יש לעיין היטב בכל סיפור ו' מסיפורי מעשיות כי להלן מבאר מו"ר את כל הסיפור ואין הפנאי מסכים לערוך הביאור בתוך הסיפור, והעתקנו הסיפור כלשונו בסוף המאמר, ומשם תבין המשך דברי מו"ר].

דהנה יש ב' מדרגות כמ"ש שם במעשה שהמלך היה גיבור ועניו, וכמו שהביא הראב"ן ז"ל שענין גיבור הוא בחי' יחודים במסירות נפש, ולהשיג את הקב"ה בסוד גיבור הוא כבר מדרגה גבוהה, אך אינו התכלית אלא צריך להשיג את הקב"ה במדרגת כתר עליון בסוד מדרגת עקודים, ששם הוא סוד השחוק דלעתיד, שהוא בעולם דמטי ולא מטי, ושרשו למעלה במלבוש בסוד כ"ב אותיות במקום השעשועים

ולהגיע לשידוך האמיתי אינו פשוט כי צריך להגיע ולהשיג סוד בחי' 'איש אמת וענו' שאז הקב"ה מתגלה כאשר הקו האמצעי עולה עד למקום הרדל"א ששם הוא עולמות השחוק ששם הענוה אמיתית, כי הרדל"א הוא המקום של בחי' יצחק, כי עולים לשם על ידי בחי' מול"מ וענוה שהוא שיין לבחי' יצחק, ויעקב אבינו היה צריך לקבל זה מיצחק אבינו, כי שם הוא סוד השחוק שהוא האין הגמור של כתר עליון, והוא מש"א 'איני יודע' שם בסיפוף"מ, כי קשה להגיע לעולמות אלו כי אף שאפשר להגיע לבחי' מסירות נפש בבחי' גיבור, אך להגיע לבחי' איש אמת וענו הוא דבר קשה, וצריך להכיר איך שכל העולם הוא שחוק, וליהנות מהכ"ב אותיות בסוד וישכ"ב במקום ההוא, ולכראות שכל הבריאה הוא רק חלום וכל הבריאה הוא רק בבחי' מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, שכל מה שרואים בהאי עלמא הוא רק חיצוניות של גילויים של בחי' מלאכים, והכל הוא באמת רק כ"ב אותיות והוא עבודה קשה כי באמת הכל הוא רק המלך, ולהגיע לגלות את המלך באמת הוא דייקא על ידי יעקב אבינו שהוא יכול לגלות את זה כי יש לו בחי' ענוה בכח אביו יצחק, ולכן יעקב אבינו השיג בחי' זו אחר שנתחבר עם לאה בסוד חיבור איש אמת וענו.

העליונים, ושם הוא סוד "איש אמת וענו" המבואר שם בספוף"מ, והוא סוד יעקב אבינו הנקרא 'איש אמת', והוא התקשר עם סוד 'ענו' שהוא נתחבר עם לאה שהיא בחי' ענוה, בסוד עקב ענוה יראת ה' כמו שביאר האריז"ל.

והנה יעקב אבינו קיבל הברכות מיצחק בסוד 'ויתן לך האלקים' שהוא השכינה הק' הנקראת 'אלקים', שהוא המלכות הגנוזה ברדל"א, וקיבל מיצחק את סוד עולם השחוק, אלא שלא היה עדין בפועל, כי בודאי להגיע לשלמות עבודת היחודים, הוא דאף שכבר משיג סוד ההר וכו' שהוא בחי' הגבורה המבואר שם בסיפוף"מ, מ"מ צריך להשיג את בחי' איש אמת וענו של המלך שהוא נעלם מאד, ולכן יעקב אבינו אף שכבר היה לו העבודה של מסירות נפש שבבחי' א"א, שהוא בחי' גיבור, דהרי מסר נפשו ללמוד י"ד שנים בבית שם ועבר, מ"מ עדיין היה צריך להגיע למצוא ולהשיג השידוך האמיתי שהוא השכינה הק' שהיא נמצאת גנוזה למעלה מהאצילות שהוא ברדל"א ובעולמות דמטי ולא מטי, ושרשה העליון הוא בעולם המלבוש, והיא נמצאת במקום יצחק שהוא השחוק דאז ימלא שחוק פינו שהוא בחי' העולמות דמטי ולא מטי.

המשכת הקטנות בתחילת הברכה מכתר עליון השרשי שהוא עולם המלבוש כי על ידו יכולים להמתיק הקטנות והוא בבחי' דמות בסוד יונתי תמתי

והנה בכל תחילת ברכה מתחילים ההמשכה מכתר עליון שהוא מלכות דעקודים כמ"ש השד"ה, ושם הוא י' שרשים של עולם האצילות, ומשם מתחילים המשכת המוחין דקטנות בתיבות ברוך אתה ה', ואמנם אח"כ בתיבות מלך העולם כאשר ממשיכים המוחין דגדלות, מתחילים ההמשכה מבחי' ע"ב ס"ג דא"ק כידוע משיטת הרש"ש (נה"ש דף כ"ב ע"א), וידוע דעת התו"ח (דף צ"ד ע"ב ועי' בספר פני חמה עמ' נ"ה) דגם בתחילת הברכה ממשיכים מרום המעלות, וההמשכה מכתר עליון הוא באמת משורש בחי' כתר עליון שברום המעלות. ונמצא שממשיכים מבחי' רדל"א השרשי דא"ק שהוא בחי' כתר עליון דא"ק, ושם הוא עולם המלבוש שהוא בחי' שורש העליון דעקודים. וצריך להבין למה במוחין דגדלות מתחילים ההמשכה רק מבחי' ע"ב וס"ג דא"ק, ובתחילת הברכה בהמשכת הקטנות מתחילית מבחי' כתר עליון שהוא בחי' מלכות דעקודים אשר שרשו בבחי' כתר עליון דא"ק.

אלא הענין הוא שכאשר יש רק מוחין דקטנות צריכין להתחיל ההמשכה מרדל"א ששם השכינה הק' בסוד יונתי תמתי, והסוד הוא דהמלכות הוא סוד דמיון שהוא הדמות דקדושה, והאדם צריך שאף בשעת חרון אף שהוא בחי' יניקה וקטנות, לראות כבר בבחי' דמיון את הישועה, ולהמשיך מבחי' מלכות דעקודים ששם בחי' הדמות של המלכות, ואף שעדין אין יכול עתה ממש במציאות להתענג על ה', אך עכ"פ שיכנס לענין להתענג על ה' בבחי' דמיון ובבחי' שחוק דקדושה, כי על דמות זה נאמר סוד יונתי תמתי, שענינו הוא לראות ענין זה מרחוק כי אף שהוא רק מדרגת מלכות, מ"מ הרי מלכות זו דעקודים הוא בחי' כתר עליון, ועי"כ יכול להרגיש מרחוק את שרשה העליון במדרגות הגבוהות ביותר, שהוא במלכות דא"ס בשורש כתר עליון דא"ק.

ולכן כאשר מתענג על כ"ב אותיות אף שהוא רק בתחילה בסוד דמיון, ועדין אינו שמחה פנימית ותענוג פנימי, ואינו רק בסוד חלום ובסוד וישכב במקום ההוא, ומתחיל העבודה בסוד דמיון וחלום ושמח עם הקב"ה, ונכנס לסוד והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך, וזהו בתחילה בהמשכת המוחין

שערים שבמלבוש, שהוא החיות והשמחה באלקות ית"ש והידיעה הברורה איך שהכל הוא מציאותו ית', ואף כל התנועה שהוא שורש הכלי, הנה שם למעלה הוא שורש העליון של בחי' הצמצום ובחי' השקר ובחי' העיגולים, כי באמת האני התחתון שהוא האני של עוה"ז בהשתלשלות, ושם השחוק למטה הוא באמת השורש והכלי להשיג על ידיו את האני האמיתי, כי הסדר הוא אני – אין, אין – אני, והאני הנפרד למטה הוא הכלי להשיג האני האמיתי למעלה, וענין זה הוא עמוק מכל עמוק.

דהנה מה שמצינו בעולם התחתון שאחד מדבר על השני ומצער אותו, וכאשר שואל אותו למה אתה מדבר כנגדי, אומר לו שהוא רק צחוק בעלמא, ולכאורה הוא שקר שאין כדוגמתו, שאחר שמצערים אדם אומרים לו זה רק צחוק, וכאילו לא עשה כלום ולא ציער השני, ובאמת הרי ציער אותו באופן נורא ואיום, ולכאורה הוא שקר שאין כדוגמתו, ובמציאות רגילים ככה לצחוק בהאי עלמא ולהלבש בשקרים כאלו.

אך האמת הוא שכל התלבשות העולם בשקרים כאלו, הוא באמת כלי להשיג סוד הצחוק למעלה למעלה, כי באמת הקב"ה מתלבש בכל העולמות,

דיניקה בתחילת הברכה, ועי"כ יכול אח"כ למוחין דגדלות במלך העולם להמשיך מרום המעלות מאוא"ס ב"ה את כל הברכות.

ולכן בתחילה יעקב אבינו נכנס לעבודה בבחי' דמות בלבד, בסוד וישכב במקום ההוא, עד שזכה אח"כ לעלות לאמיתת העבודה עד בחי' רדל"א דא"ק, כי באמת שם בעולמות השחוק של יצחק אבינו שהוא מקום הרדל"א, שם אי אפשר להגיע רק בבחי' עבודת מתנה אתן את כהונתכם, כי המלך עצמו צריך להתגלות אליו שם, ולכן אף אחד לא יודע ממקום זה שהוא מקום האני של הקב"ה, כי בשלמא עולמות של אין יכולים להגיע לשם על ידי מסירות נפש, והוא ענין הגבורה של המלך הנזכר שם בסיפורי מעשיות, אבל לגלות בחי' איש אמת וענו שהוא בחי' הרדל"א שם אין אדם יכול להגיע ולהכיר את המלך, והוא רחוק מכל אדם, והוא מקום שאינו יודע בסוד רישא דלא אתידע.

על ידי השגת השעשועים העליונים של המלבוש יכולים לבטל כל השקר והשחוק דהאי עלמא ולגלות על ידם את האני האמיתי של הבורא

והנה מקום הרדל"א שהוא עולמות השחוק של יצחק בסוד מול"מ, הנה שורש עולמות אלו הם הרל"א

הצדיק אמת מגלה עצת אמת בכל דבר על ידי שמעלה את השקר דהאי עלמא וממשיך לו בחי' פנים שהוא אמתת היחוד שהכל אלקות

כי באמת מה שהצדיק אמת יכול לגלות עצת אמת בכל דבר, ובכל עניני הבריאה וכל השקר דהאי עלמא, ולתת עצות בכל עניני הבריאה, הוא משום דהרי כל הבריאה הוא משתלשל מהתנועה השרשית שבעולם המלבוש, שהוא תנועת האותיות, וכל התנועות למטה וכל המשא ומתן ותהלוכי הנהגת העולם, הנה הכל בא מהשתלשלות התנועה העליונה, ובאמת כל תנועה שעושים ללא הקב"ה הוא כבר בחי' שקר, (אלא שהוא בחי' שקר קטן לעומת השקרים הגדולים הנ"ל), ולכן הולכים אל הצדיק לקבל עצה על כל ענין וענין, וכותבים בקויטל כל הצרכים שצריך האדם, ועי"כ הצדיק מעלה את כל השקרים ומתקן אותם. כי כאשר כותבים בקויטל הוא בחי' האחור שהוא בחי' השקר, ועל ידי הכתיבה הוא בחי' נסירה שמורידים כל הצרכים על גבי הדף, ומביאים אותו לצדיק כדי שיעלה כל השקר שהוא כל בחי' האח', וממשיך בחי' הפנים שהוא לקשר הכל לקב"ה, ולבטל כל ההסתרה והשקר שבעולם, כי הצדיק הוא בחי' חכם שהוא בחי' פנים ועי"כ מתחיל להתגלות פני הוי"ה ב"ה שהוא גילוי כתר עליון שהוא הפנים העליונים.

ועולם העיגולים שהוא עלמא דשיקרא מקבל מעולם היושר, והאני הנפרד למטה יכול להיות כלי לגלות האני האמיתי, והוא סוד כמוס איך יתכן כן, כי צריך קודם כל התיקונים של האני הנפרד לתקנו ולזכך אותו על ידי ביטול ואין הגמור, ואחר שנתקן בכל התיקונים של בחי' האני, יוכל בסוף לגלות על ידו סוד האני האמיתי של אני ה' אלקיכם שהוא הגילוי של השחוק האמיתי דאז ימלא שחוק פינו, והוא סוד גדול איך אפשר לגלות את זה בהאי עלמא.

והנה שם בסיפומ"מ שיש כללות המדינות וכללות העיר וכללות הבית וכו' והוא סוד ארץ ישראל וירושלים ובית המקדש (עי' בפ' נהרי אפרסמון שם בסיפומ"מ), ושם בקה"ק נכנס הכהן גדול ושם מתגלה בחי' השחוק האמיתי, כי הצדיק שדבוק בשכינה הק' ומקבל הסוד של הרדל"א שהוא הגילוי של השחוק העליון, שהוא מתגלה בקה"ק מבין שני הכרובים ששם סוד כתר עליון. וזה לעומת זה עשה האלקים שמתגלה אצל הצדיק אמת ענין השחוק למטה למטה, כדי שיטהר את האני הנפרד כל כך עי"כ כו"כ ביטולים זה למעלה מזה עד שמטהר אותו כל כך באופן שיגלה את האני האמיתי, ואז יכולים לבטל כל השקר דהאי עלמא.

לאמיתו, וכך עולה ממדרגה למדרגה ומחפש המלך עצמו, ואז אומר למלך שכל המדרגות הם הכל שקר כלפי עצם המלך, ואף שהכל הוא גילויים של המלך, ואפי' שיש מדרגות עליונות שמתאחדים עם המלך, מ"מ כלפי עצם המלך הכל אינו בחי' אמת לאמיתו.

ולכן הצדיק אמת אף פעם אינו מרוצה ויודע שכל מדרגה הוא בחי' ו"ק כלפי העליונה, וכמו שכתב התו"ח שכל מדרגה תחתונה יכולה להקרות בערכין בחי' קלי' ושקר כלפי המדרגה היותר עליונה, כי איהו תפיס בכל עלמין ולית מאן דתפיס ביה, וממילא הצדיק אמת מחפש רק השכינה הק' עצם עצמות אלקות, ומבזה את כל המדרגות כלפי עצם המלך.

הצדיק מבטל את כל המדרגות כלפי עצם אלקות ולכן הוא בחי' עניו של כל הצדיקים

וכמו שאמר רבינו הלקו"מ (חיי מוהר"ן אות) שהוא העניו של כל הצדיקים, כי ענין עניו היינו שאוחז

כי באמת כל ההסתרה שנעשה בעולם וכל השקרים והכעס, נעשה כדי שהצדיק יוכל מזה להשיג את האני האמיתי על ידי שמעלה הכל לכתר עליון, לראות שהכל הויו"ת ורואה בקויתל של האדם את כל השקרים וההסתרות שהם בחי' שם אלקים ואדני, ומעלה אותם לבחי' שם הויו"ה לגלות שהכל הוא הקב"ה, והכל הוא לתכלית הטוב, אלא שבתחילה הוא רק בבחי' דמיון והעלמה שהוא בחי' המלכות בחי' דמות, שהיא הגנוזה בכתר עליון, בסוד מלכות דעקודים, וכל מדרגה כלפי המדרגה היותר עליונה הוא בחי' אח' ובחי' שקר, וכלפי המדרגה היותר תחתונה הוא בחי' אמת ובחי' פנים.

אך באמת אין שום מדרגה שהיא אמת לאמיתו רק עצם אלקות, ולכן הצדיק אינו מסתפק בשום מדרגה, רק מחפש עצם אלקות כמו שאמר הבעה"ת שאינו רוצה לא עוה"ז ולא עוה"ב רק את הבורא יתברך עצמו, ואף שמשתעשע בכל מדרגה ומדרגה מ"מ הרי הוא מבזה אותו מאידך גיסא, ומחפש רק האמת

י. זח"ל שם: אמר: אני ענו מכל המפורסמים, כי כל אחד יש לו עבודתו ואני ענו הינו כי אינם נחשבים אצלי כלל, כי מדת ענוה היא לבלי להחזיק עצמו לשום דבר ולהיות בעיניו אין ואפס, ומאחר שאינם נחשבים אצלי כלל נמצא שאני ענו שלהם. פירוש שמכל המפורסמים אני הענו, שזה עושה זאת וזה זאת, ואני איני מחזיק מהם כלל, נמצא שבצירוף כולם יש לי מדת הענוה ביניהם. אך את מי אני מחזיק יותר ל'אין' את עצמי או אותם וכו'. ואף על פי כן הנראה שאת עצמו הוא מחזיק יותר לאין ואפס. וכן במשה רבנו עליו השלום אינו מיושב אצלי מה שכתוב בו שהיה 'ענו מאד מכל האדם', איך שיק' זאת, מאחר שכולם היו תלמידיו, איך היה ענו כנגדם, אך

שהכל הוא כלום, ולכן הוא אומר על כל הצדיקים שהם כלום, שהוא בחי' עניו דהיינו שידוע שהכל אינו כלום כלפי עצם אלקות, כי אף המדרגות שכבר נתאחדו עם הבורא, מ"מ כלפי עצם הבורא עדיין נאמר על זה קדושתו למעלה מקדושתכם, כי אין שום אמת כלפי הבורא שרק הבורא עצמו הוא האמת לאמיתו, וכל שאר המדרגות הם בחי' שקרים כלפי המאציל העליון. והצדיק משיג כל המדרגות של כל הצדיקים, והוא משיג שהכל אפס ואין כלפי האמת לאמיתו, ולכן הוא אומר על כל הצדיקים שהם כלום, שהוא בחי' עניו דהיינו שידוע שהכל אינו כלום כלפי עצם אלקות, כי אף המדרגות שכבר נתאחדו עם הבורא, מ"מ כלפי עצם הבורא עדיין נאמר על זה קדושתו למעלה מקדושתכם, כי אין שום אמת כלפי הבורא שרק הבורא עצמו הוא האמת לאמיתו, וכל שאר המדרגות הם בחי' שקרים כלפי המאציל העליון. והצדיק משיג כל המדרגות של כל הצדיקים, והוא משיג שהכל אפס ואין

צריך להיות גם כן כנ"ל, שהיה ענו מכל האדם, שהיה לו מדת הענוה של כל האדם, היינו שאצלו היתה הענוה של כולם, כי כולם היו אצלו בחינת ענוה בבחינת אין ואפס כנ"ל, אך את עצמו היה מחזיק יותר לאין ואפס, יותר מבחינת אין ואפס שהיה מחזיק אותם, והבן היטב.

אמר המעתיק נראה לעניות דעתי, דרצונו לומר כי השיג כל כך בגדולת הבורא יתברך, עד אשר העבודה של כל אדם היה אצלו בבחינת אין ואפס נגד גדולתו יתברך. והוא בעצמו אף על פי שהיה רבן של כל ישראל, כי השיג יותר מכולם, אף על פי כן היה מחזיק את עצמו לאין ואפס יותר מכולם. כי דייקא על ידי שהיתה השגתו גבוהה כל כך, על ידי זה השיג שכפי מדרגתו והשגתו אין עבודתו נחשבת כלום ביותר נגד גדולתו יתברך, וקל להבין. עכ"ל חיי מוהר"ן שם. יא. וז"ל לקו"מ שם אות א': כי איש הישראלי נברא, שיהיה לו ממשלה על המלאכים, וזה התכלית והסוף של ישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ירושלמי שבת פרק ב'): 'עתידין צדיקים, שיהיה מחיצתן לפני מלאכי השרת' שנאמר: "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל", שהמלאכים יצטרכו לשאול מישראל, כשירצו לידע מה פעל אל. וצריך כל אחד לראות, שיבוא לזה התכלית שיהיה לו ממשלה על מלאכים, אך צריך לשמור עצמו מאד ולראות שיהיה לו כח לעמוד בממשלה זו, שלא יקנאו בו מלאכי השרת ויפילו אותו חס ושלום, כי המלאכים מתקנאים מאד באדם כזה שיש לו ממשלה עליהם, כמו שמצינו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (חגיגה ט"ו ע"ב) על כמה גדולים שבקשו מלאכי השרת לדחפו.

והעצה על זה לקשר עצמו עם נשמות ישראל, ועל ידי ההתקשרות נצול מהם. וזה בחינת (איוב כ"ו): "מאחז פני כסא", שצריך לאחוז עצמו בשרשי הנשמות החצובות מתחת כסא הכבוד, שהיא בחינת (בראשית ג'): "אם כל חי". וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת פ"ח ע"ב): בשעה שעלה משה למרום, אמרו מלאכי השרת: מה לילוד אשה בינינו, אמר להם: לקבל תורה בא. אמרו: אשר תנה הודך על השמים וכו'. אמר הקדוש ברוך הוא למשה: החזר להם תשובה. אמר: אני מתירא שלא ישרפוני בהבל פיהם. אמר לו: אחוז בכסא כבודי וכו'; הינו שנתן לו השם יתברך עצה לאחוז ולהתקשר בשרשי הנשמות, שהם בחינת כסא הכבוד אם כל חי כנ"ל, שעל ידי זה יהיה ניצול מן קנאת המלאכים כנ"ל, עכ"ל.

מלכותך מלכות כל עולמים מתגלה
האני האמיתי עד בחי' האני התחתון.

**בימים אלו צריכים להכנס לסוד היחוד
דשיר השירים שהוא השעשועים
דלעתיד המתגלים כבר עתה בבח
הביטחון והוא ההכנה לחנוכה**

וממילא הנה עתה שעדיין אנו במצב
של דרכי ציון אבלות ועדין
משיח לא הגיע, צריך להכנס לעבודת
היחוד של שיר השירים, שזה נאמר
עדיין קודם ביאת משיח, שיתחילו
להרגיש את המדרגה דלעתיד, ולהכנס
לשמחה לדעת שאף שהכל הוא שקר
כלפי עצם אלקות, אך עי"כ ישיגו
לבסוף להשיג האני האמיתי, ואיהו
תפוס בכל עלמין, וכאשר נכנסים לזה
אין מפריע שום דבר אפי' בחי' לבן
הארמי עם כל השקרים שלו, כי אדרבה
נכנסים ללובן העליון ורואים שהכל הוא
רק מציאות ה' ית', ועי"כ יכולים
להמתיק כל הכעס והדינים, כמו יעקב
אבינו שעל ידי כל השקרים של לבן
הארמי נבנה כל בית ישראל, ונתגלה
היחוד של יעקב עם לאה שהוא בחי'
אמת וענוה, והגיע יעקב לשלמות גילוי
י"ב שבטי י"ה.

והקב"ה יעזור שבימים אלו שמכינים
כבר לאור של חנוכה, ובימים
אלו צריך להכנס לעבודת היחוד בבחי'

הצחוק ששוחקים מכל המדרגות וכל
הגילויים, ואף למטה במקום האני
הנפרד לגמרי. כי הנה ענין הכעס שהוא
הרגשת האני הנפרד מפריע מאד לאדם,
אך הצדיק האמת מקיים ברוגז רחם
תזכור, כי ברב חכמה רב כעס, ולכן
שלמה המלך יכול לתקן בחי' הכעס כי
היה לו רוב חכמה. ועל זה אמרו על
משה רבינו ע"ה (סנהדרין קי"א ע"א): מה
ראה, ארך אפים ראה וכו'.

והנה הצדיק אמת שהוא בחי' כהן גדול
שנכנס לפני ולפנים, ורואה היחוד
העליון, ויש לו התנוצצות מבחי' מלכות
דעקודים, שעל זה נאמר 'יונתי תמתי',
ומתחיל לראות שכל העולם שקר, והכל
הוא רק עצם אלקות, ואף שאי אפשר
להשיג דבר זה הנה דייקא האני הנפרד
אחר כל התיקונים הוא מגלה את האני
האמיתי שהוא עצם אלקות כמו שביאר
האדמו"ר האמצעי, והוא ענין גילוי
האמת על ידי בחי' הרדל"א שהוא
באמת רישא דלא אתידע, ואי אפשר
לדעת ולהשיג זה איך שבאמת הכל
בטל ומבוטל כלפי עצם אלקות, והצדיק
אמת משיג את המלך המבואר שם
בסיפ"מ, כי גילה איך כל המדרגות הם
שקר, והם בחי' ו"ק ועיגולים ושקר
כלפי עצם אלקות, אך מ"מ איהו תפוס
בכל עלמין והכל הוא כלים לגלות את
המלך, וכאשר מתגלה הרדל"א בסוד

'ערכתני נר למשיחי', כי צריך בחנוכה לגלות האור של משיח, וכבר עתה קודם ביאת משיח צריך לעורר בחי' שיר השירים לעורר היחוד דלעתיד, וללמוד הפירושים של השירים שכולו מדבר על היחודים דלעתיד, ולכן צדיקים היו נוהגים לקרוא שיר השירים בכל שבת קודש, ועי"כ נזכה ל'והיה הוי"ה לי לאלקים' כמו יעקב אבינו שנכנס מיד ליחוד של הוי"ה הוא האלקים עוד לפני

שהשיג השידוך האמיתי, ואף שהוא עדיין בבחי' דמיון בלבד, מ"מ הקב"ה משתעשע בזה בסוד 'יונתי תמתי', ועי"כ יכולים לקבל אור היחוד כבר עתה כאשר אנו עדיין בגלות, והוא בכח הבטחון כמ"ש: 'בטח בה' ועשה טוב וגו', והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך', עד שנזכה להשיג הכל בבחי' פב"פ בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן יי.

יב. והוסיף מ"ר לבאר דהנה בשבוע הקודם ביאר באורך הסיפור השביעי שהוא המעשה עם הזבוב ועכביש, ושם נתבאר איך שיש להפריד בחי' הרע של האדם מבחי' פנימיות נפשו הקדושה, ולדעת שבאמת כל הדיבורים ולשה"ר שמדברים על הצדיקים, אפי' כאשר צדיקים אחרים מדברים, אין זה הם עצמם ח"ו, אלא הוא בחי' התלבשות הס"מ בפה של הצדיק, ולכן אין להצדיק להתפעל ולעורר דין על זה בבחי' עשק ושטנה, אלא להכנס ל'רחובות הנהר' באופן שיראה פנימיות נשמות ישראל בטהרתם הגמורה, ויסתכל על כל הרע שהוא רק הס"מ עצמו, ואינו שייך בעצם לנשמות ישראל שהם באחדות גדולה ובקדושה שלמה וכו' עי"ש כל הענין.

והנה בסיפור השישי שנתבאר עתה, הוא מדרגה יותר גדולה, שהוא לבטל בעצם כל מציאות הרע, ולראות איך כל השקר והרע והצחוק שבעולם אינו כלל מציאות, והוא רק הסתר מחמת השתלשלות הגבורות עד סוף המדרגות, אך באמת הצדיק שמזכך עצמו בכל דרכי הביטולים, ומבטל היש הנפרד והגשמי בכמה בחי' של 'אין' מדרגא לדרגא, יכול אח"כ לגלות ה'אני' האמיתי של הבורא, ולגלות השחוק האמיתי דקדושה בסוד 'אז ימלא שחוק פינו', ולגלות על ידי ה'אני' הנפרד של כל השחוק דהאי עלמא, את ה'אני' האמיתי של הבורא שהוא השחוק דקדושה דלעתיד.

ונמצא לפי סיפור זה שהצדיק אינו רואה כלל את מציאות הרע והשקר, ומבטלו לגמרי כאשר זוכה לגלות את אמיתת המלך שהוא בחי' איש אמת וענו וכו', והיינו דמבטל אפי' את בחי' הס"מ המתלבש בפה של הצדיק וכו', ורואה בכל השקר והצחוק דלתתא את בחי' השחוק דלעתיד, כי הוא דבוק בכל עת בשורש קדושת ישראל במקום המלבוש בסוד י"ש רל"א, ושם הוא עולם השעשועים והשחוק העליון, ואין שום מציאות רק עצם אלקות, וכל סיפורין דהאי עלמא מגלים רק סוד התנועה דלעילא שהוא בחי' השעשועים עצמיים דעולם המלבוש.

והנה לפי מה שמפרשים ד"ג הסיפורים שבסיפורי מעשיות הם כנגד י"ג תיקוני דיקנא, הרי הסיפור הז' כנגד תיקון 'ואמת', והסיפור הו' כנגד תיקון 'ורב חסד', ועי' בגמ' ראש השנה י"ז ע"ב שמתחילה ואמת ואח"כ רב חסד וכו' (ועי' לשם הקדו"ש שער ו' פ"ה שהאריך בביאור הענין), ונמצא שתיקון שישי הוא מדרגה יותר עליונה מתיקון ז', ויש לפרש לפי מה שנתבאר, דהנה תיקון ואמת הוא תרין תפוחין קדישין שפנויים משערות, והיינו שמתגלה פנימיות הקדושה באור פני מלך חיים ואין שם כלל בחי' שערות שהם גבורות, והוא המתבאר בסיפור ז' שמפרידים הגבורות והרע מנשמת ישראל ומגלים שהם קדושים וטהורים, ואמנם תיקון 'ורב חסד' שם הוא מרחב

מעשה ו מומלך עני

מעשה במלך אחד והיה לו חכם. שתביא אלי הפאטרעט"ד של אותו

המלך, כי יש להמלך כל הפאטרעטין של כל המלכים, והפאטרעט שלו לא נמצא אצל שום מלך כי הוא נסתר מבני-אדם, כי הוא יושב תחת כלה, והוא רחוק מבני מדינתו.

הלך החכם אל המדינה. אמר החכם בדעתו שצריך לו לידע מהות המדינה. ועל-ידי מה ידע המהות של המדינה, על- ידי הקאטאוויש של המדינה, הינו צחוק (שקורין "קאטאוויש"). כי כשצריכים לידע דבר, צריכים לידע הקאטאוויש של אותו הדבר, כי יש כמה מיני קאטאוויש:

יש אחד שמכון באמת להזיק לחברו בדבריו וכשחברו מקפיד עליו,

אמר המלך להחכם:

באשר שיש מלך שחותם עצמו שהוא גבור גדול ואיש אמת וענו. והנה גבור, אני יודע שהוא גבור, מחמת שסביב מדינתו הולך הים, ועל הים עומדים חיל על ספינות עם הורמאטיס¹ ואינם מניחים להתקרב. ולפנים מן הים יש, מקום שטובעין בו (שקורין "זומפ") גדול סביב המדינה שאין שם כי-אם שביל קטן שאינו יכול לילך שם כי-אם אדם אחד וגם שם עומדים הורמאטיס, וכשיבוא אחד להלחם, מורים עם ההורמאטיס. ואי אפשר להתקרב לשם. אך מה שחותם עצמו איש אמת וענו, זה איני יודע, ואני רוצה

הלחיים שהוא החלק שמלא שערות, והרי ששם מתגלה ריבוי השערות שהם בחי' הגבורות, ולכן ור"ב חס"ד גי' פ"ר שהם בחי' פ"ר דינים, ומכל מקום נקרא התיקון ורב חסד שהוא יותר ממדת אמת, כי הוא בחי' חסד וכדברי הגמ' הנ"ל, והוא מה שמתבאר בסיפור השישי שיכולים להמתיק הגבורות עצמם ולהפוך אותם לבחי' שעשועים עליונים ושחוק דלעתיד.

ועי' בביאור הגר"א לספד"צ פרק ב' שמבאר דבתיקון שישי מתחברים ב' בחי' השערות של שני הלחיים דימין ודשמאל מתחת האורחא שתחת הפה, ונעשים בחי' לחי אחד, משא"כ התרין תפוחין של תיקון ואמת הם שני לחיים וכו'. ומבואר בזה שיש תוספת יחוד בתיקון שישי שמתחבר בחי' ימין ושמאל ונעשה אחד בסוד ה' הוא האלקים, ואף שכולם הם שערות מ"מ מתמתקים לגמרי ומגלים רק בחי' התנועה העליונה ללא שום רוגז ודין ח"ו. ולכן ר"ב חס"ד גי' מרדכי" שה"ס הצדיק אמת בחי' מרדכי הצדיק שמבטל כל בחי' החרון אף ומגלה האור של עולם המלבוש בסוד 'ותהי לו לבת' שהיא אסתר המלכה בסוד ותלבש אסתר מלכות. ומלכותך מלכות כל עולמים. עכת"ד מו"ר.

יג. תותחים.

יד. דמות דיוקנו.

אומר לו: אני מצחק, כמו שכתוב^{טו}: "כמתלהלה וכו'. ואמר: הלא מצחק אני". וכן יש אחד שמתכון בדרך צחוק ואף-על-פי-כן חברו נזק על-ידי דבריו. וכן יש כמה מיני קאטאוויש. ויש בכל המדינות מדינה שכוללת כל המדינות, ובאותה המדינה יש עיר אחת שכוללת כל העירות של כל המדינה שכוללת כל המדינות. ובאותה העיר יש בית אחד, שכוללת כל הבתים של כל העיר, שכוללת כל העירות של המדינה, שכוללת כל המדינות. ושם יש אדם שכלול מכל הבית וכו'. ושם יש אחד שעושה כל הליצנות והקאטאוויש של המדינה.

ולקח החכם עמו ממון רב והלך לשם וראה שעושים כמה מיני ליצנות וצחוק, והבין בהקאטאוויש, שהמדינה כולה מלאה שקרים מתחלה ועד סוף.

כי ראה שעושין צחוק, איך מאנים ומטעים בני-אדם במשא-ומתן ואיך הוא בא לדון בהמאניסטרטט^{טז} ושם כולו שקר ומקבלין שוחד. והולך להסאנד (ה) הגבוה יותר, וגם שם כולו שקר, והיו עושים בדרך צחוק אן-שטעלין^{יז} מכל הדברים הללו. והבין

החכם באותו הצחוק שהמדינה כולה מלאה שקרים ורמאות ואין בה שום אמת, והלך ונשא ונתן בהמדינה. והניח עצמו להונות אותו בהמשא-ומתן. והלך לדון לפני הערכאות, והם כולם מלאים שקר ושחדים. וביום זה נתן להם שוחד, למחר לא הכירוהו. והלך לערכאות גבוה יותר, וגם שם כולו שקר עד שבא לפני הסאנאט^{יח}, וגם הם מלאים שקר ושחדים.

עד שבא אל המלך בעצמו. וכשבא אל המלך, ענה ואמר:

על מי אתה מלך, שהמדינה מלאה שקרים כולה מתחלה ועד סוף ואין בה שום אמת. והתחיל לספר כל השקרים של המדינה. וכשהמלך שמע דבריו, הרכין אזניו אצל הוילון לשמוע דבריו, כי היה תמוה להמלך שיומצא איש שיודע מכל השקרים של המדינה. והשרי-מלוכה ששמעו דבריו היו כועסים עליו מאוד, והוא היה מספר והולך השקרים של המדינה. ענה ואמר, החכם הנ"ל:

והיה ראוי לומר שגם המלך כמותם, שהוא אוהב שקר כמו המדינה. אך מזה אני רואה איך אתה איש אמת,

טו. משלי כו, יח.

טז. בית משפט עירוני.

יז. בית משפט ממשלתי.

יח. מראים עצמם רק לַפְּנִים.

ראשי-תבות מצח"ק, ששם היו נתועדים כל הציונים, ומי שהיה צריך לידע אם לעשות הדבר או המשא-ומתן, היה יודע שם: יהי רצון שיבנה במהרה בימינו, אמן.

ראה והבן והבט אתה המעין עד היכן הדברים מגיעים. אשרי המחכה ויגיע לידע ולהשיג מעט מסודות המעשיות הללו, אשר לא נשמעו כאלה מימים קדמונים.

ודע שכל אלו הפסוקים והרמזים המובאים אחר קצת המעשיות הם רק רמזים וגלוי מלתא בעלמא, למען ידעו כי לא דבר ריק הוא חס וחלילה. וכאשר נשמע מפיו הקדוש בפרוש שאמר שהוא מגלה איזה רמזים בעלמא באיזה פסוקים המרמזים לסוד המעשיות למען דעת שאינו מדבר חס-ושלום דברים בטלים. אבל סוד המעשיות בעצם רחוק מדעתנו ועמוק עמוק מי ימצאנו.

ובשביל זה אתה רחוק מהם מחמת שאין אתה יכול לסבול השקר של המדינה. והתחיל לשבח המלך מאוד מאוד, והמלך מחמת שהיה ענו מאוד, ובמקום גדולתו שם ענותנותו. כי כן דרך הענו, שבכל מה שמשבחין ומגדלין אותו יותר נעשה קטן וענו יותר.

ומחמת גודל השבח של החכם ששבח וגדל את המלך בא המלך בעניויות וקטנות מאוד עד שנעשה אין ממש. ולא היה יכול להתאפק והשליך את הוילון לראות את אותו החכם, מי הוא זה שהוא יודע ומבין כל זאת, ונתגלה פניו. וראה אותו החכם, והביא הפאטרעט שלו אל המלך.

"דרכי ציון אבלות" (ח) - ציון היא בחינת הציונים של כל המדינות שכולם נתועדים לשם. כמו שכתוב (ט): "וראה אדם ובנה אצלו ציון".

וזהו ח'זה ציון ק'רית מ'ועדנו (י)

